

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

1952

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1954

INLEDNING

TILL

Allmän hälso- och sjukvård / Socialstyrelsen. – Stockholm, 1913-1982. - (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1979.

1911-1967 utgiven av Kungl. Medicinalstyrelsen.

1911-1950 med innehållsförteckning på franska. 1913-1950 med fransk parallelltitel: Hygiène et service sanitaire en Suède.

1951-1979 med innehållsförteckning och parallelltitel på engelska: 1951-1956: Public health and sick care in Sweden ;

1957-1979: Public health in Sweden . 1960-1979 även med sammanfattning på engelska.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1, Sundhetskollégii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt, 1864-1912. - Sundhetskollégium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.

Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Sinnessjukvården i riket /Kungl. Medicinalstyrelsen. – Stockholm, 1913-1939. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1911-1939.

Efterföljare:

Hälsan i Sverige: hälsostatistisk årsbok / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : 1988–1992. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1987/88-1991/92

Det civila veterinärväsendet / av Kungl. Veterinärstyrelsen. – Stockholm, 1918-1951. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1916-1949.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960

Allmän hälso- och sjukvård. 1952. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

ALLMÄN

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

1952

KUNGL. MEDICINALSTYRELSEN

STOCKHOLM 1954

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

PUBLIC HEALTH
AND SICK CARE IN SWEDEN

1952

THE ROYAL MEDICAL BOARD

STOCKHOLM 1954

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Inrikesdepartementet.

Medicinalstyrelsen får härmed överlämna »Allmän hälso- och sjukvård» för år 1952.

Nyheter i denna årgång är att en sammanfattning på engelska språket införts och att den nominativa förteckningen över sjukvårdsanstalter utvidgats att omfatta också anstalter för sinnesslöa och epileptiker (jfr tab. 12). Uppgifterna om personal och driftkostnader för varje särskild anstalt har slopats utom beträffande de stora sinnessjukhusen. Så har ansetts kunna ske, då styrelsen redan tidigare (kring månadsskiftet maj/juni) till lands- ting och övriga intressenter utsänt en på sex tabellblad tryckt detaljerad redogörelse för lasarettens och sanatoriernas personal och förvaltnings- ekonomi.

Stockholm den 30 november 1953.

ARTHUR ENGEL

ERIK SOOP

/ Erik Salwén

INNEHÅLL

	Sida
Kap. 1. Organisationen av den hälso- och sjukvårdande verksamheten	1
1.1 Vissa definitioner	1
1.2 Organisationen	2
Kap. 2. Översikt av medicinalpersonalen	6
Kap. 3. Den allmänna hälso- och sjukvårdens organ	11
3.1 Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård	11
3.11 Provinsial- och stadsläkarväsendet	11
3.12 Distriktssköterskorna	12
3.13 Distriktsbarnmorskorna	12
3.14 Den förebyggande mödra- och barnvården	12
3.15 Tuberkulosvården	13
3.16 Karantänsväsendet	14
3.17 Vården av könssjuka	14
3.18 Folktandvården	15
3.2 Anstalter för i huvudsak slutna sjukvård	16
3.21 Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.	16
3.22 Kroppssjukvården (patienter, personal och ekonomi)	22
3.23 Sinnessjuk- och sinnesslövrården (patienter, personal, ekonomi, vissa ny- byggnader)	34
3.3 Apoteken	38
Kap. 4. Hälsotillstånd, sjukdomar, förlossningar m. m. under år 1952	39
4.1 Hälsovårdsförhållandena i allmänhet	39
4.2 Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet	41
4.3 Infektionssjukdomar	41
4.4 Trafikolycksfall	45
4.5 Förgiftningsfall	47
4.6 Förlossningar och aborter	47
4.7 Legal aborter, steriliseringar, kastreringar	51
4.8 Sinnessjukdomar	57
Kap. 5. Det allmännas kostnader för hälso- och sjukvården åren 1951 och 1952	60
Sammanfattning på engelska språket	64

Tabeller

Medicinalpersonal, vissa befattningar

Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster	Tab. 1
Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt	2
Vissa sjuksköterske- och barnmorsketjänster	3

Organisationer och anstalter

Den förebyggande mödra- och barnvården	» 4
Tuberkulosdispensärerna	» 5
Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp	» 6
Folktandvårdens verksamhet m. m.	» 7

Folktandvårdens utgifter och inkomster.....	Tab. 8
Översikt av vårdplatserna på kroppssjukhusen	» 9
Specifikation av de delade lasarettens vårdplatser	» 10
Anstalter för kroppssjukvård	» 11
Anstalter för vård av sinnessjuka, sinnesslöa och epileptiker	» 12
Utgifter och personal vid statens och storstädernas sinnessjukhus	» 13
Specifikation av intagna patienter på sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer	» 14
Antal befintliga patienter vid sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer.....	» 15
Antal avgångna patienter från sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer	» 16

Sjukdomar, förlossningar m. m.

Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt.....	» 17
Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt länsvis	» 18
Fall av venerisk sjukdom fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort ..	» 19
Fall av venerisk sjukdom efter ålder och kön.....	» 20
Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar	» 21
Tuberkulossjukligheten och -dödligheten	» 22
Förlossningar och födda barn fördelade efter sjukvårdsområden och vårdform	» 23
Trafikolycksfall (antal patienter intagna i sluten kroppssjukvård).....	» 24
Förgiftningsfall (antal patienter intagna i sluten kroppssjukvård).....	» 25
De på statens och vissa städers sinnessjukhus intagna, grupp B, fördelade efter hemort ..	» 26
Ålder vid första insjuknandet hos de för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna	» 27
För sinnessjukvård omhändertagna fördelade efter sjukdomsform	» 28
Vid slutet av året befintliga vid sinnessjukhus och vårdhem procentuellt fördelade efter sjukdomsform	» 29
På statens etc. sinnessjukhus intagna, som haft ärftlig psykopatisk belastning, fördelade efter sjukdomsform	» 30
Vissa uppgifter angående återställda på statens och vissa städers sinnessjukhus	» 31
Dödsorsaker för de å statens och vissa städers sinnessjukhus avlidna	» 32

CONTENTS

	Page
<i>Chapter 1. Organization of the Public Health and Sick Care</i>	<i>1</i>
<i>1.1. Introduction, definitions</i>	<i>1</i>
<i>1.2. The organization</i>	<i>2</i>
<i>Chapter 2. Survey of the Medical Personnel</i>	<i>6</i>
<i>Chapter 3. Public Health and Sick Care Institutions</i>	<i>11</i>
<i>3.1. Public health services</i>	<i>11</i>
<i>3.11. Medical Officer's institution</i>	<i>11</i>
<i>3.12. Public Health Nurses</i>	<i>12</i>
<i>3.13. District Midwifery</i>	<i>12</i>
<i>3.14. Maternity and Child Welfare</i>	<i>12</i>
<i>3.15. TB-care</i>	<i>13</i>
<i>3.16. Quarantine</i>	<i>14</i>
<i>3.17. Care of Venereally Diseased</i>	<i>14</i>
<i>3.18. Public Dental Care</i>	<i>15</i>
<i>3.2. Hospitals</i>	<i>16</i>
<i>3.21. Survey of establishments, beds etc.</i>	<i>16</i>
<i>3.22. Establishments for somatic diseases</i>	<i>22</i>
<i>3.23. » » mental diseases and mental deficiency</i>	<i>34</i>
<i>3.3. Pharmacies</i>	<i>38</i>
<i>Chapter 4. Sanitary conditions, diseases, deliveries etc. during the year</i>	<i>39</i>
<i>4.1. Sanitary conditions generally</i>	<i>39</i>
<i>4.2. International relations in the field of health and sick care</i>	<i>41</i>
<i>4.3. Infectious diseases</i>	<i>41</i>
<i>4.4. Traffic accidents</i>	<i>45</i>
<i>4.5. Poisonings</i>	<i>47</i>
<i>4.6. Deliveries</i>	<i>47</i>
<i>4.7. Abortions, sterilizations and castrations for medical or legal indications</i>	<i>51</i>
<i>4.8. Mental diseases</i>	<i>57</i>
<i>Chapter 5. Expenses out of Public funds for Health and Sick Care</i>	<i>60</i>
<i>Summary in English</i>	<i>64</i>

Tables

Medical personnel, certain posts

<i>Physicians, dental surgeons, pharmacists and physiotherapists</i>	Table 1
<i>Number of posts for physicians</i>	2
<i>Certain posts for nurses and midwives</i>	3

Organisations and establishments

<i>Maternity and child welfare</i>	4
<i>TB dispensaries</i>	5
<i>Pharmacies</i>	6
<i>Public dental care. Activity etc.</i>	7
<i>Public dental care, operation cost and receipts</i>	8

<i>Survey of beds at hospitals for somatic diseases</i>	Table 9
<i>Survey of beds at specialized general hospitals</i>	» 10
<i>Hospitals for somatic diseases</i>	» 11
<i>Hospitals for mental diseases and deficiency</i>	» 12
<i>Operation cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities</i> ...	» 13
<i>Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	» 14
<i>Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st</i>	» 15
<i>Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	» 16

Diseases, deliveries etc.

<i>Cases of notifiable infectious diseases reported during 1942—1952</i>	» 17
<i>Cases of notifiable infectious diseases reported in each county (county borough)</i>	» 18
<i>Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection</i>	» 19
<i>Cases of venereal diseases by age and sex</i>	» 20
<i>Massradiofluorography of the Royal Medical Board</i>	» 21
<i>Tuberculosis morbidity and mortality</i>	» 22
<i>Deliveries and newborn according to regions and type of care</i>	» 23
<i>Traffic accidents (in-patients at hospitals for acute diseases)</i>	» 24
<i>Poisonings (in-patients at hospitals)</i>	» 25
<i>Admissions, group B, into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patient's domicile</i>	» 26
<i>Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State etc. according to age when disease started</i>	» 27
<i>Patients at mental hospitals and nursing homes according to type of disease</i>	» 28
<i>Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)</i>	» 29
<i>Patients admitted during the year into mental hospitals of the State etc. who suffer from a hereditary psychopatic taint</i>	» 30
<i>Special data referring to patients cured at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	» 31
<i>Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities</i>	» 32

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSOMRÅDEN

Principal districts for health and sick care

Gräns för landstingsområde

Border of County council's distn. ———

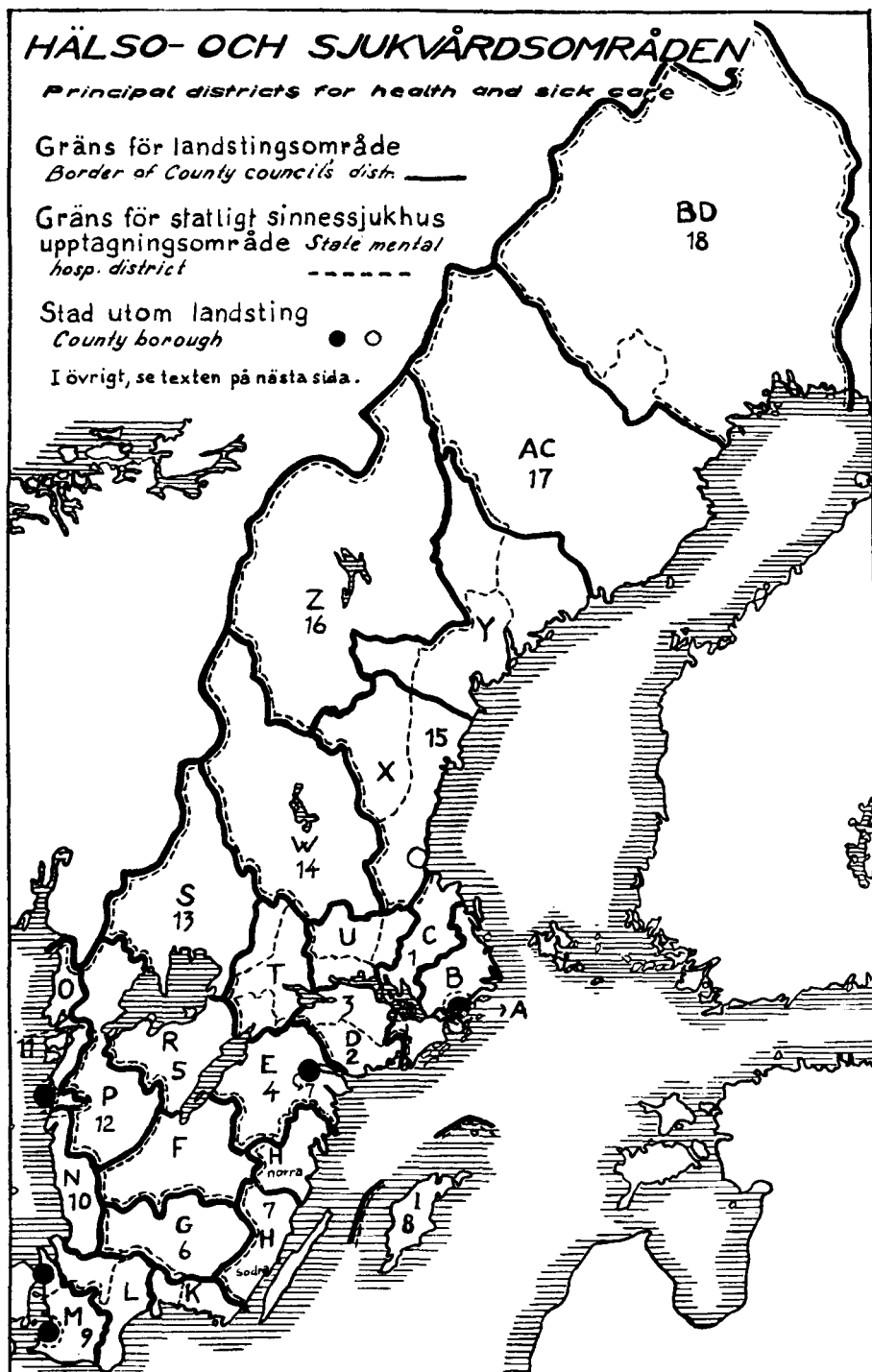
Gräns för statligt sinnessjukhus

upptagningsområde *State mental hosp. district* - - - - -

Stad utom landsting

County borough ● ○

I övrigt, se texten på nästa sida.

Bokstavs- och sifferkoder *Codes*

Länsbokstäverna *The counties (and city of Stockholm)*

A = Stockholms stad <i>city</i>	N = Hallands	län <i>county</i>
B = Stockholms län <i>county</i>	O = Göteborgs o. Bohus	» »
C = Uppsala » »	P = Älvsborgs	» »
D = Södermanlands län »	R = Skaraborgs	» »
E = Östergötlands » »	S = Värmlands	» »
F = Jönköpings » »	T = Örebro	» »
G = Kronobergs » »	U = Västmanlands	» »
Hn = Kalmar läns norra landstingsomr.	W = Kopparbergs	» »
Hs = » » södra »	X = Gävleborgs	» »
I = Gotlands län <i>county</i>	Y = Västernorrlands	» »
K = Blekinge » »	Z = Jämtlands	» »
L = Kristianstads » »	AC = Västerbottens	» »
M = Malmöhus » »	BD = Norrbottens	» »

Städer, som ej deltaga i landsting¹ *County boroughs*

Stockholm	Malmö	Hälsingborg
Göteborg	Norrköping	Gävle

De statliga sinnessjukhusens upptagningsområden

Districts of State mental hospitals

1 = Ulleråkers	7 = S:ta Gertruds	13 = Mariebergs
2 = S:ta Annas	8 = S:t Olofs	14 = Sätters
3 = Sundby	9 = S:t Lars	15 = Sidsjöns
4 = Birgittas	10 = S:ta Maria	16 = Frösö
5 = Ryhovs	11 = S:t Jörgens	17 = Umedalens
6 = S:t Sigfrids	12 = Restads	18 = Furunäsets

Kategorier av huvudmän

Head sponsors' (i. e. the responsible authorities') categories

S = Staten <i>The State</i>
L = Landsting <i>County council</i>
U = Stad utom landsting <i>County borough</i>
K = Kommun (annan) <i>Local commune</i>
Kf = Kommunalförbund <i>Union of communes</i>
F = Förening, fond eller stiftelse, i vars styrelse det allmänna är företrätt genom av offentlig myndighet tillsatt representant. <i>Fund, association etc. in collaboration with organ of the Community.</i>
P = Privat företag (även fond, förening etc. annan än F) <i>Private other than F.</i>

¹ Jfr texten sid. 3.

KAP. I

ORGANISATIONEN AV DEN HÄLSO- OCH SJUKVÅRDANDE VERKSAMHETEN

1.1. Vissa definitioner

Till *allmän hälso- och sjukvård* räknas i denna publikation av det allmänna bedriven eller sanktionerad verksamhet för att förebygga sjukdomar och förbättra medborgarnas hälsotillstånd ävensom förlossningsvård, allt under förutsättning, att verksamheten är tillgänglig för allmänheten. Hit hör sjukdomsdiagnostik, även om den icke åtföljes av terapi (såsom visst laboratoriearbete, rättsmedicin och rättspsykiatri). Som organ för den hälso- och sjukvårdande verksamheten räknas i detta sammanhang icke anstalter med huvudsaklig uppgift att bereda vila eller rekreation. Till följd härav kommer en del konvalescenthem, som drives i kombination med vilohem, att falla utanför gränsen för sjukvården. Icke heller räknas dit anstalter, som har huvudkaraktären av skola, såsom institut för blindas och dövas. De militära truppförbandssjukhusen såsom uteslutande avsedda för militärpersonal, hör — till skillnad mot garnisonsjukhusen — icke till den allmänna sjukvården.

Som *sluten sjukvård* räknas vård på sjukvårdsanstalt av inläggande patienter för sjukdomar av det slag, för vilken anstalten är inrättad. Vård av epidemiska sjukdomar hos interna på sänslöanstalt är sålunda icke sluten epidemivård, därför att anstalten icke är inrättad härför.

Öppen sjukvård är till skillnad här emot sjukvård i hemmet, på läkares mot-

tagning, polikliniker o. dyl. En mellanform mellan sluten och öppen vård betecknar de avdelningar för akutsjukvård, som inrättats på en del ålderdomshem. Då dessa är avsedda för fall, som normalt skulle kunnat vårdas i vederbörandes hem, har de här räknats som tillhörande den öppna sjukvården och redovisas alltså icke bland sjukvårdsanstalterna.

Med *rikssjukhus* eller *riksplatser* menas sjukhus resp. vårdplatser, på vilka patienterna lämnas vård mot samma avgift, oavsett deras hemort inom landet, och vars huvudman icke är enskilt företag. Dessa sjukhus eller platser har i tabellavdelningen betecknats med ett kors (†). Rikssjukhus är enligt denna definition Karolinska sjukhuset, Serafimerlasarettet, pensionsstyrelsens fristående anstalter, vanförestalterna, anstalterna för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorierna) och jubileumssanatorierna. Alla platser på ett rikssjukhus är icke med nödvändighet riksplatser, enär genom avtal med annan huvudman (t. ex. landsting) en del platser kan ha reserverats för dennes räkning.

Med *huvudman* förstås i denna publikation den, som i sista hand svarar för verksamhetens driftkostnader, d. v. s. som bär ansvaret för att utgifterna täcks, sedan vårdavgifter och eventuella bidrag från andra intresserade parter dragits från.

1.2. Organisationen

All för allmänheten öppen hälso- och sjukvårdande verksamhet i Sverige är underkastad statlig kontroll. Övervägande delen bedrivs av eller understödes av det allmänna (stat eller kommun).

Medicinalstyrelsen, som sorterar under inrikesdepartementet, är landets högsta administrativa organ på området. Dess uppgift är främst att övervaka medicinalpersonalens, sjukvårdsorganens och apotekens verksamhet och ha högsta ledningen av de statliga sinnessjukhusen m. fl. institutioner (se nedan). Den är organiserad på nio byråer: Medicinalbyrån, hälsovårdsbyrån, sjukhusbyrån, sinnessjukvårdsbyrån, byrån för social- och rättspsykiatri, tandvårdsbyrån, apoteksbyrån, lag- och utredningsbyrån samt kameralbyrån med särskild avdelning för sinnessjukhusens ekonomiska förvaltning. Vid sin sida har medicinalstyrelsen diverse rådgivande organ och nämnder för speciella frågor. (Se härom den av styrelsen utgivna »Förteckning över svenska läkare och tandläkare», t. ex. årg. 1953 s. 440 ff.)

Direkt under medicinalstyrelsen sorterar: De statliga sinnessjukhusen, statens anstalt för fallandesjuka, barnmorskeläroanstalterna, centralanstalten för specialutbildning av barnsjuksköterskor, statens bakteriologiska laboratorium, statens rättskemiska laboratorium, statens farmaceutiska laboratorium, rättsläkarstationerna, provinsialläkarna (i ordinarie distrikt), medicinalstyrelsens skärmbildscentral och i visst hänseende radiofysiska institutionen.

Jämsides med medicinalstyrelsen på den allmänna hälso- och sjukvårdens område verkar två andra centrala institutioner. Den ena är *Statens institut för folkhälsan* med huvudsaklig uppgift att

utföra vetenskapligt-praktiska undersökningar på den allmänna hygienens, födoämneshygienens och yrkeshygienens områden och att meddela undervisning i dessa och liknande ämnen. Den andra är *Centrala sjukvårdsberedningen*, som har till uppgift att ge råd vid planläggning av sjukhusbyggnader och deras utrustning och att verka för standardisering och rationalisering av sjukhusens utensilier och drift.

Slutligen må nämnas, att *universitets-sjukhusen* intager en i förhållande till medicinalstyrelsen relativt självständig ställning.

Den lokala organisationen av hälso- och sjukvården ansluter sig till de 25 landstingsområdena och de 6 städer, som icke tillhör landsting (Stockholm, Göteborg, Malmö, Norrköping, Hälsingborg och Gävle). Landstingens områden sammanfaller i regel med länens. Undantag utgör dels de län, där de uppräknade sex städerna ligger, dels Kalmar län, som delats på två landstingsområden (Kalmar läns norra och Kalmar läns södra landstingsområde). Varje landstingsområde (utom de båda områdena i Kalmar län) har en förste provinsialläkare med huvudsaklig uppgift att övervaka hälsovården och den öppna sjukvården och städerna utanför landsting (utom Gävle) en med förste provinsialläkare jämställd förste stadsläkare. Landstingsområdena i Kalmar län har en gemensam förste provinsialläkare och Gävle stad hör i berört avseende under förste provinsialläkaren i Gävleborgs län.

Ansaret för att vård på sjukvårdsanstalt skall kunna beredas den, som är i behov därav, vilar ytterst på landstingen och städerna utom landsting. (Jfr sjukhuslagen och lag om undervisning och

vård av bildbara sinnesslöa.) För den mera kvalificerade sinnessjukvården och vården av svårskötta sinnesslöa svarar dock i allt väsentligt staten, utom vad angår sinnessjukvården i städerna Stockholm, Göteborg och Malmö, som själva handhar huvudparten härav mot erhållande av statsbidrag. För den statliga sinnessjukvården har 18 geografiska regioner inrättats (se kartan i början av boken).

Att landstingen och styrelserna i städer utom landsting ålagts huvudmannaskapet för den slutna vården och faktiskt är huvudmän också för betydande delar av den öppna vården, hindrar icke, att även andra — samfälligheter lika väl som enskilda personer — svarar för viktiga delar av hälso- och sjukvården. Att staten åtagit sig huvudparten av sinnessjukvården har redan nämnts.

Huru ansvaret för hälso- och sjukvården i detalj fördelar sig, framgår av följande tablå. Denna har för överskådlighetens skull fått omfatta även verksamhetsgrenar, som icke tillhör den allmänna hälso- och sjukvården, såsom fängelseläkarväsendet, skolhälsovården, industrihälsovården och den militära sjukvården.

I tablåen har icke öppen sjukvård utövad av privatpraktiserande läkare särskilt angivits. Att huvudmännen för denna är privata företagare, säger sig självt. En betydande öppen läkarvård bedrivs emellertid också i anslutning till sjukhusen, i de flesta fall i läkarnas egen regi, och huvudmannaskapet torde i dessa fall få anses vara delat mellan sjukhusets huvudman och läkarna. Vid andra sjukhus återigen, särskilt i storstäderna, drives denna öppna vård helt i sjukhusens regi (vid s. k. polikliniker).

Som komplettering till uppgiften om huvudmännen må nämnas, att stat, landsting och primärkommuner dessutom i viss utsträckning understödjer vård, för vilken de själva icke är huvudmän. *Statsbidrag* till såväl anläggning som drift utgår sålunda på vissa villkor till sjukvårdsanstalter, som bedriver förlossningsvård, medicinsk barnsjukvård, neurokirurgi, radioterapi, tuberkulosvård, epidemivård, kronikervård, sinnessjukvård och sinnesslövård. *Landstingsbidrag* utgår till primärkommuner och enskilda, som driver kronikervård, förlossningsvård, sinnessjukvård m. m. Även bidrag till allmän kroppssjukvård förekommer, liksom till konvalescentvård.

»Vem gör vad inom hälso- och sjukvården?» Tablå över hälso- och sjukvårdens huvudmän och organ

Vårdform	Huvudman ¹ och organ					
	Staten (S)	Landsting (L)	Städer utom ² lands- ting (U)	Andra kommuner (K, Kf)	Vissa föreningar, stiftelser o. dyl. (F) ³	Privata före- tag (P)
Hälsovård och öppen sjukvård Hälso- och sjukvård i allmänhet, epidemivård, sanitär övervakning						
a) allmän	Statens institut för folkhälsan Statens bakteriologiska laboratorium 1:e provinsialläkare, provinsialläkare i ordinarie distrikt	Provinsialläkare i extra distrikt (är dock underställda 1:e provinsialläkaren) Distriktssköterskor	Hälsovårdsnämnder (ev. kommunalnämnder) och deras tjänstemän 1:e stadsläkare (är jämställd med 1:e provinsialläkare), stadsläkare, stadsdistriktsläkare, soci- alläkare Kommunsköterskor (stadssköterskor), församlingssystrar, diakonissor Skolhälsovård (läkare och sjuksköterskor)	Stadsläkare (även 1:e d:o), köpings-, municipal-, socialläkare (är underställda 1:e provinsialläkaren)		
b) för speciella grupper	Militärläkare Verksläkare, järnvägs- läkare Fängelseläkare					Industriläkare Industrisköterskor
Förlossningsvård		Distriktsbarn morskör				
Förebyggande mödra- och barnavård		Mödra- och (el.) barnavårdscentraler, -stationer och -filialer				
Tuberkulosvård	Medicinalstyrelsens skärmbildscentral	Allmänna skärmbildsundersökningar Central- och distriktsdispensärer			Nationalföreningen mot tuberkulos	
Könssjukvård			Polikliniker för könssjuka (i 20 städer)			
Tandvård	Militär tandvård	Folktandvårdspolikliniker (central-, distrikts-, annex- och anstalts-) (utom i Stockholm och Norrköping)	Kommunal tandvård (Stockholm o. Norrköping) Öppen vård och familjevård (Stockholm, Göteborg)	Kommunal skoltandvård (annan än folktandvård)		Industritandvård
Sinnessjukvård	Hjälperksamhet genom särskilda läkare (utom i storstäderna) Familjevård (utom i storstäderna)	Länspsykiatriker				

Sluten (och därtill knuten öppen) sjukvård						
Sjukvård i allmänhet (huvudsakligen kroppssjukvård)	Serafimerlasarettet, Karolinska sjukhuset o. Akademiska sjukhuset Garnisonssjukhus Militära sjukstugor (endast f. militärer) Pensionsstyrelsens fristående anstalter	Sjukstugor	Lasarett Barnsjukhus	Sjukstugor	Barnsjukhus Sjukstugor	Enskilda sjukhem
		Anstalter för kroniskt sjuka				
Förlossningsvård	Obstetrisk-gynekologiska kliniken på Karolinska sjukhuset	Barnbördshus, förlossningshem, förlossningsrum hos barnmorska, förlossningsavdelningar vid lasarett och sjukstugor		Förlossningshem	Barnbördshus	Förlossningshem
Epidemivård		Epidemisjukhus, epidemisjukstugor, epidemivardavdelningar vid lasarett och sjukstugor				
Tuberkulosvård		Sanatorier, tuberkulossjukstugor, tbc-avdelningar vid lasarett och sjukstugor		Tuberkulossjukstugor	Jubileumssanatorier Anstalter för kirurgisk tuberkulos (kustsanatorier)	
Vanförevård		Ortopediska kliniker på lasarett			Vanföreanstalter	
Sinnessjukvård	Sinnessjukhus (utom i storstäderna)	Vårdhem för lätt-skötta sinnessjuka	Sinnessjukhus och vårdhem (Stockholm, Göteborg, Malmö)	Mindre kommunala sinnessjukhus		Mindre sinnessjukhus Vårdhem
		Psykiatriska lasarettskliniker				
		Anstalter för psykisk barn- och ungdomsvård			Anstalter för psykisk barn- och ungdomsvård	
Sinnesslövärd	Vissa sinnessjukhus	Sinnesslöanstalter Epileptikeranstalter				
Rättsläkarväsendet	Statens rättskemiska lab. Rättsläkarstationer Rättspsykiatriska stationer					
Apoteksväsendet	Statens farm. lab. Militärapotek					Apotek ³

¹ Jfr förteckningen vid kartan i bokens början.

² I vilkas styrelse det allmänna är representerat.

³ Apotekens ställning som privata företag är starkare reglerad genom bestämmelser av offentligrättslig karaktär än övriga i denna kolumn upptagna organ.

KAP. 2

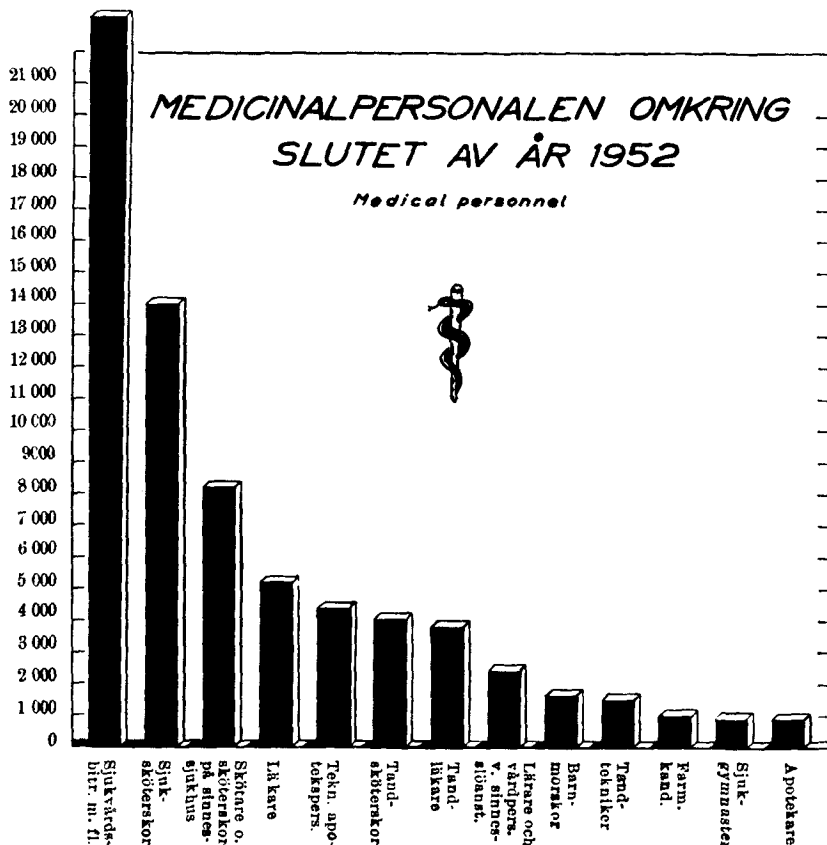
ÖVERSIKT AV MEDICINALPERSONALEN

Ett överslag av den i slutet av åren 1951 och 1952 yrkesverksamma medicinalpersonalen ger följande resultat (avrundade tal).

	1951	1952
Läkare <i>Physicians</i>	5 080	5 230
Sjuksköterskor <i>Nurses</i>	¹ 13 190	¹ 14 020
Barnmorskor <i>Midwives</i>	1 440	1 620
Sjukgymnaster (kvinnliga) <i>Physiotherapists (female)</i>	950	920
Sjukvårdsbiträden m. fl. <i>Auxiliary nursing personnel</i> ...	21 290	² 23 120
Skötare och sköterskor på anstalter f. sinnessjukv. (exkl. sjuksköterskor) ³ <i>Nursing personnel at mental hospitals etc.</i>	7 890	8 190
Lärare och vårdpersonal vid sinnesslöanstalter <i>Ditto at homes for mentally deficient</i>	2 220	2 430

	1951	1952
Tandläkare <i>Dental surgeons</i> ...	3 590	3 810
Tandtekniker ⁴ <i>Dental mechanics</i>	1 500	1 500
Tandsköterskor ⁴ <i>Dental chair-side assistants</i>	3 850	4 050
Apotekare <i>Pharmacists</i>	900	920
Farmacie kandidater <i>Bachelors of pharmacy</i>	980	1 000
Teknisk och annan apotekspersonal <i>Technical and other personnel in pharmacies</i>	4 300	4 430
Summa Total	67 180	² 71 240

¹ Härtill kommer, 1951 och 1952 257 resp. 313 sjuksköterskor, som samtidigt är barnmorskor och inräknats bland dessa. Talet för 1951 (13 190) är reviderat. — ² Inkl. ett uppskattat antal vid kronikeranstalter anslutna till ålderdomshem. — ³ Exkl. enskilda vårdhem. — ⁴ Uppgifterna, som är relativt osäkra uppskattningar, motsvarar det sannolika minimiantalet.

Beträffande sjukvårdsanstalternas personal — även kuratorer, arbetsterapeuter och förvaltnings- och ekonomipersonal — hänvisas till kap. 3.22 och 3.23.

Läkarnas antal beräknas sålunda:

Legitimerade läkare	5 055
Läkare som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution fått tillstånd att utöva läkarkonsten i riket	230
Utländska läkare (den 1 oktober 1952) förordnade av medicinalstyrelsen som vakansvikarier på sjukvårdsanstalter m.m. utan formell kompetens att inneha ifrågavarande tjänster	255
Härifrån avgår ett beräknat antal icke yrkesverksamma (5 %) av förstnämnda grupper jämte 43, som tillika är tandläkare	307
Nettosumma	5 233

Det här ovan gjorda avdraget av 5 % för icke yrkesverksamma motsvarar tämligen nära antalet läkare i åldern över 70 år. Hela antalet personer, som verkat som läkare, utgör enligt tablån 5 233. Räknar man bort de 255, som icke haft full kompetens enligt svenska krav, blir antalet 4 978 eller 7,0 på 10 000 invånare. Läger man därtill de legitimerade men icke yrkesverksamma, får man talet 5 285 (jfr tab. 1), eller 7,4 per 10 000 invånare.

I internationella sammanhang uttryckes stundom relationen läkare — invånare som antalet invånare på en läkare. För Sveriges del blir det med denna metod i genomsnitt en legitimerad läkare (även icke yrkesverksamma medräknade) per 1 350 invånare år 1952. År 1950 var motsvarande tal 1 450. Talen blir desamma, om man som läkare räknar endast de yrkesverksamma men i stället inbegriper de utländska läkare, som verkade på förordnande av medicinalstyrelsen (d. v. s. för år 1952 talet 5 230), och talen avrundas till närmaste 50-tal, som här skett.

Den av Förenta nationerna utgivna *Statistical Yearbook*, årg. 1952, innehåller

uppgifter om antalet invånare per läkare i en rad länder och från denna publikation har de flesta av de uppgifter hämtats, som ligger till grund för diagrammet på nästa sida. Man bör emellertid föreställa sig, att diagrammet endast ger en grov bild av verkligheten. Bortsett från att begreppet läkare icke är internationellt entydigt, är metoderna för räkningen av läkarnas antal säkerligen växlande. I en del fall torde man ha medräknat endast de yrkesverksamma, i andra fall samtliga läkare med vederbörlig examen. Det kan icke förutsättas, att dessa antal överallt överensstämmer så nära, som de råkar göra för Sveriges del. Det är heller icke givet, att endast de läkare medräknats, som är verksamma inom ifrågavarande land. Talet för England, exempelvis, grundar sig på en så gammal uppgift som från år 1945, vilket beror på att ett senare tal (från 1949) angav ett orimligt stort antal läkare, sannolikt emedan i dominierna verksamma läkare där medräknats.

Tandläkarna. Totalantalet enligt tab. 1 är 3 608. Av dessa är enligt uppgift 3 492 yrkesverksamma. Härtill bör läggas ca 320 utländska tandläkare, som i slutet av 1952 verkade jämlikt tillstånd av Kungl. Maj:t — därav 307 inom folktandvården på befattningar, som icke kunnat besättas med i Sverige utbildade tandläkare. Detta gör tillhopa 3 812 praktiserande tandläkare. Av dessa var 43 tillika legitimerade läkare.

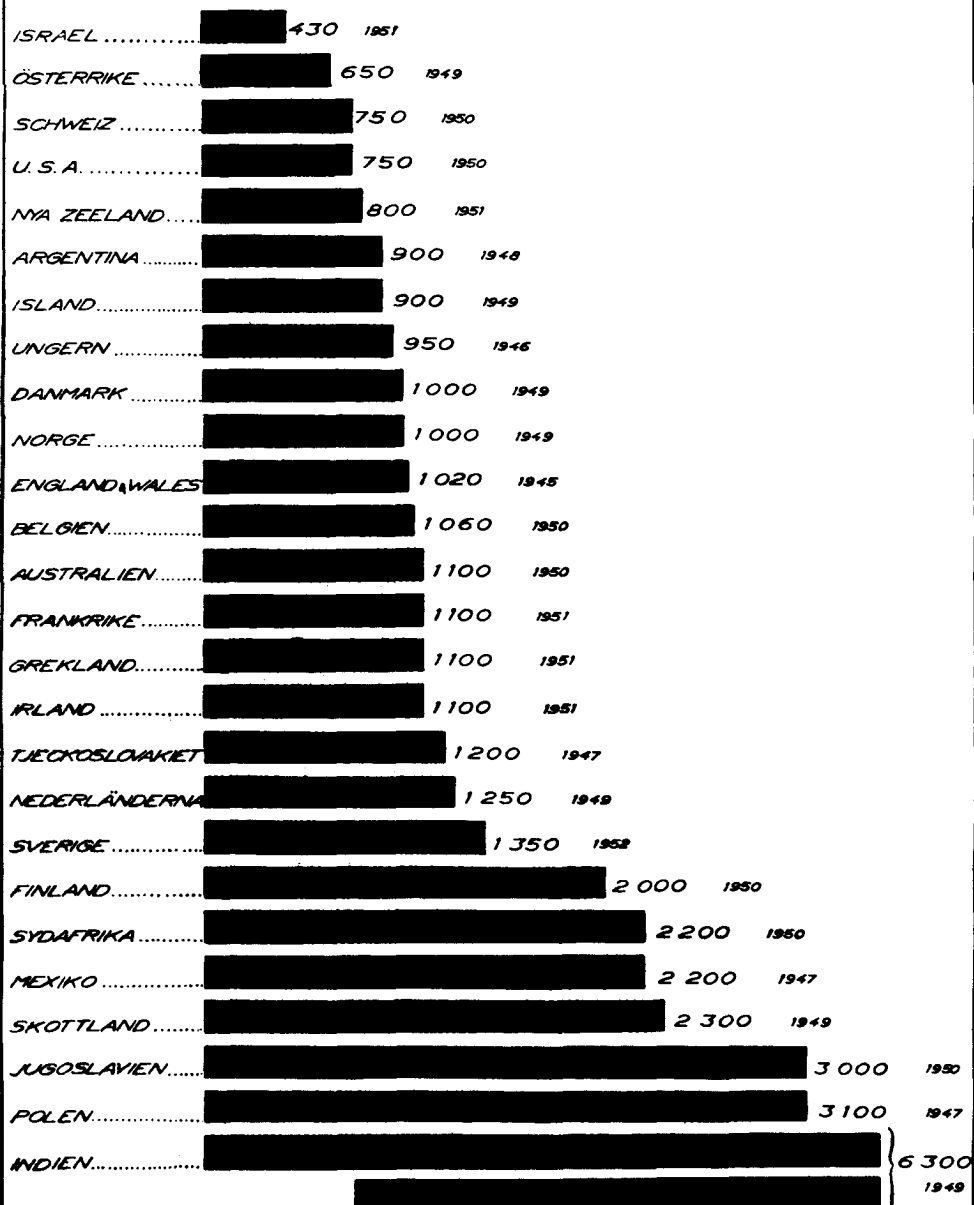
Av de praktiserande tandläkarna var 903 verksamma inom folktandvården (tab. 7).

Antal invånare per tandläkare i olika länder framgår av diagrammet på nästa uppslag. Motsvarande reservationer som anförts om läkarna gäller även här.

Sjuksköterskorna. Antalet i riket yrkesverksamma sjuksköterskor med svensk

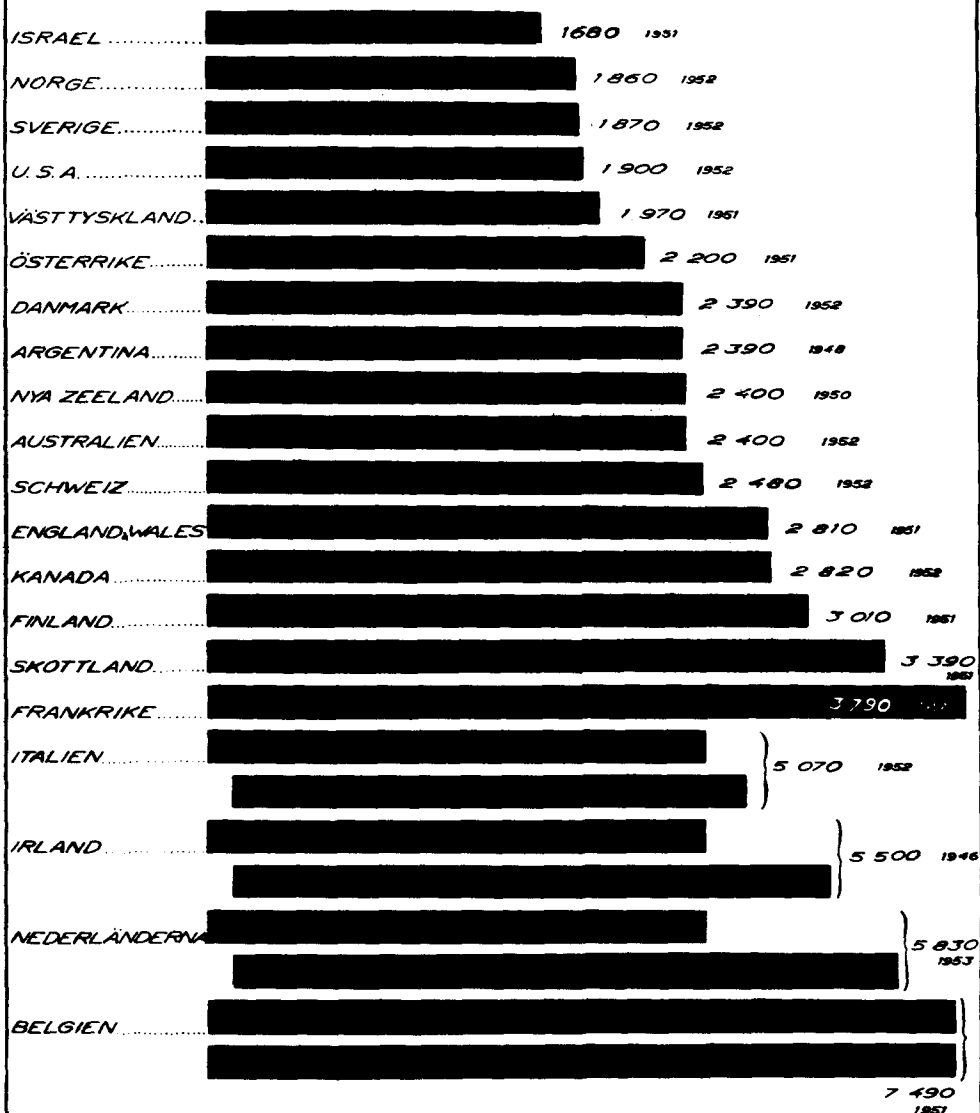
ANTAL INVÅNARE PER LÄKARE

NUMBER OF INHABITANTS PER PHYSICIAN

ANTAL INVÅNARE PER TAND- LÄKARE

NUMBER OF INHABITANTS PER DENTAL
SURGEON

examen var 14 028 vid slutet av år 1952. Härtill kom ett okänt antal utländska sjuksköterskor. Om dessa vet man endast, att anställning förmedlats åt 610 — de flesta från våra nordiska grannländer. Om hälften av dessa var i tjänst vid årets slut, skulle hela kåren uppgå till ca 14 333 personer. Av dessa var 313 tillika barnmorskor och har i tablån här ovan räknats som sådana.

Kårens nettotillväxt mellan 1951 och 1952 var 900, vad angår sjuksköterskor med svensk examen. Antalet 1952 utexaminerade sjuksköterskor var 1 097.

Vissa sjuksköterskebefattningar redovisas i tab. 3 (jfr härom kap. 3).

Barnmorskorna. Totala antalet legitimerade barnmorskor under 66 år var 2 354 vid slutet av år 1952. Av dessa innehade ca 730 tjänst som distriktsbarnmorska. Av hela kåren var 638 mer än 55 år, d. v. s. över pensionsåldern enligt före 1950 gällande bestämmelser, och av dessa innehade 120 barnmorsketjänster. Av de 1 716, som var högst 55 år, tjänstgjorde 610 som distriktsbarnmorskor, 500 på anstalter, 340 som tillfälliga vikarier på befattningar i allmän tjänst eller som privatpraktiserande, 30 som heltidsanställda på mödravårdscentraler och 20 på andra tjänster inom sjukvården. I utlandet befann sig vidare 70 som missionärer eller för studier, varjämte 20

kompletterade för svensk sjuksköterskeexamen. Slutligen hade 126 helt upphört med yrket.

I Sverige verkade således 1 500 barnmorskor i åldern högst 55 år och 120 över, eller tillhoppa 1 620. Alla här lämnade uppgifter är blott ungefärliga. Ökningen av barnmorskornas antal i förhållande till föregående år sammanhänger med den höjda pensionsåldern. 313 barnmorskor var samtidigt sjuksköterskor. — Under året utexaminerades 111 barnmorskor. (Beträffande barnmorsketjänster hänvisas till tab. 3 och beträffande barnmorskor vid anstalter även till kap. 3.22.)

Sjukgymnasterna. Den minskning av antalet som framträder i den inledande tablån (från 950 till 920) torde icke återge en verklig förändring under det senaste året utan snarare sammanhånga med svårigheten att erhålla tillförlitliga uppgifter, huruvida vederbörande är yrkesverksamma eller icke.

Material till kap. 2.

Medicinalstyrelsens register: Läkare, tandläkare, sjuksköterskor, barnmorskor och sjukgymnaster.

Resp. anstalters årsberättelser eller annan årlig redovisning: Apotekare, apotekspersonal, sjukvårdsbiträden och övrig sjukvårdspersonal.

KAP. 3

DEN ALLMÄNNA HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS ORGAN

3.1. Organ för enbart öppen hälso- och sjukvård

3.1.1. Provinsial- och stadsläkarväsendet

I början av år 1953 fanns 24 förste provinsialläkartjänster och 594 tjänster för provinsialläkare, extra provinsialläkare och biträdande förste provinsialläkare (en i varje län) (jfr tab. 2). Av de sistnämnda innehades 9 av provinsialläkare. Räknar man bort de 24 biträdande förste provinsialläkartjänsterna, som närmast är att betrakta som bisysslor, kommer man till ett antal tjänster för provinsial- och extra provinsialläkare av 570. Av dessa var 55 vakanta. Antalet provinsialläkare etc. var alltså 515. Förste pro-

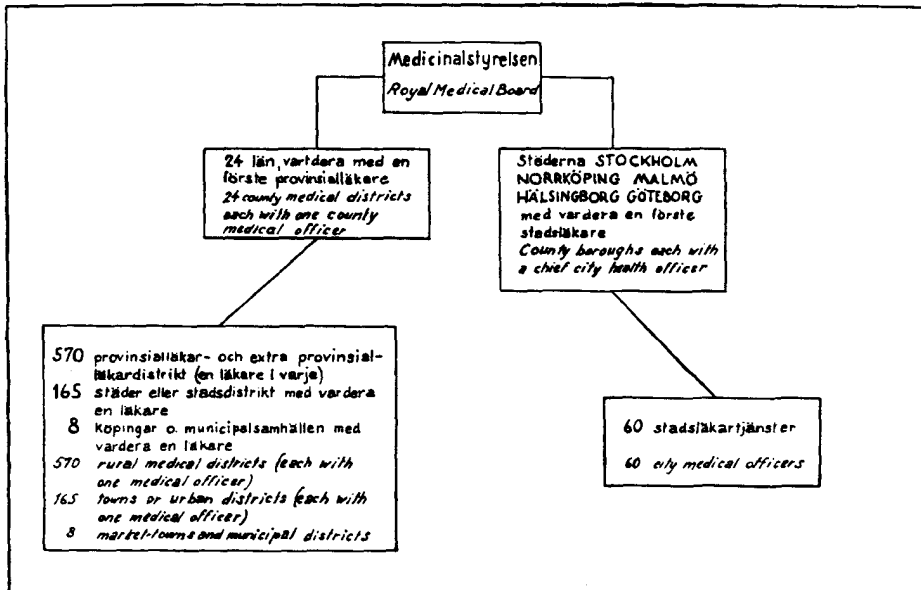
vinsialläkaren på Gotland var tillika provinsialläkare i Visby distrikt (och ingår sålunda i två kolumner i tab. 2).

Följande nya, ordinarie provinsialläkardistrikt inrättades under år 1952 och fram t. o. m. första kvartalet 1953: Färjestadens, Kallinge, Svalövs, Bjärträ och Storumans. Under samma tid inrättades följande ordinarie distrikt, som förut varit extra: Åstorps, Röstånga, Brålanda och Vedums.

Skivarps extra provinsialläkardistrikt indrogs den 1/1 1953.

Stads- och stadsdistriktsläkartjänsterna var 230, varav 15 vakanta utan in-

Provinsial- och stadsläkarväsendet *Medical officers' institution*

Antal av distriktssköterskorna utförda hembesök per år och sköterska

Number of visits to private homes per year and public health nurse.

	År	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Besök för sjukvård <i>for medical care</i>		548	564	614	692	730	776
» » hälsovård <i>health »</i>		466	506	492	461	438	432
Summa	1 014	1 070	1 106	1 153	1 168	1 208	

satt vikarie och köpings- och municipal-läkarna 8. Kungl. Maj:t har under år 1952 medgivit rätt till tjänstårsberäkning för 4 stads- el. stadsdistriktsläkare.

3.12. Distriktssköterskorna

Distriktsskötersketjänsternas antal vid slutet av år 1952 var 1 630. Vakanserna uppgår till icke mindre än 234, vadan antalet tjänstgörande sköterskor var 1 396 (tab. 3).

Distriktssköterskornas huvudsakliga verksamhet omfattar sjukvård i hemmen, spädbarns- och småbarnsvård, skolhygienisk verksamhet, dispensärarbete och bostadstillsyn. (Jfr tablån ovan.)

3.13. Distriktsbarnmorskorna

Antalet tjänster för distriktsbarnmorskor den 1 januari 1953 var 788 utslutande barnmorsketjänster, vartill kom ett tiotal tjänster, som kombinerats med distriktsskötersketjänst (tab. 3). Av dessa var 58 vakanta med insatt vikarie och 14 utan vikarie. Antalet hemförlossningar, varvid barnmorska biträtt, utgjorde 4 327 (tab. 23), hembesök för förvård ca 64 000, för eftervård ca 43 000, för barnavård ca 9 000 och för sjukvård ca

15 000. Distriktsbarnmorskorna kan även åläggas tjänstgöring i sluten vård, och i sådan ordning har ca 15 100 förlossningar handhåfts av dem.

3.14. Den förebyggande mödra- och barnavården

Den förebyggande mödra- och barnavården omspände under år 1952 i organisatoriskt hänseende 99 % av landets befolkning. Uppgifter om antalet mödra- och barnavårdscentraler och -stationer, övervakade mödrar och barn lämnas i tab. 4.

Hälsoövervakningen ur kvalitativ synpunkt, bedömd genom medeltalet besök hos läkaren, barnmorskan och sjuksköterskan och medeltalet hembesök hos blivande mödrar och barn i olika åldrar vid olika typ av organ i städer och på landsbygd framgår av tab. A.

Att övervakningsprocenten enligt denna tablå icke helt överensstämmer med motsvarande tal i tab. 4, beror på att talen i tablån räknats på mödrar respektive födda i de i organisationen inlemmade delarna av länen, medan talen i tab. 4 räknats på samtliga mödrar respektive barn.

Tab. A. Den förebyggande mödra- och barnavården (sammandrag) *Maternity and child welfare*

Hälsovårdsorgan	Övervakningsprocent		Besök hos läkaren per individ och år				Hembesök av barnmorska resp. sjuksköterska per individ och år			
	möd-rar	späd-barn	möd-rar	späd-barn	ett-åringar	2—6-åringar	möd-rar	späd-barn	ett-åringar	2—6-åringar
Centraler av typ I										
i städer utanför landst.	76	87	3,4	4,1	1,6	1,2	0,3	5,9	1,7	1,0
i landstingsområden ..	79	94	2,9	3,8	1,7	1,0	0,5	4,4	1,2	0,8
Centraler av typ II	83	91	2,8	3,5	1,6	1,0	0,7	4,5	1,3	0,8
Stationer	64	95	1,7	2,2	1,2	0,7	1,3	4,7	1,9	1,4
Samtliga	73	92	2,5	2,9	1,4	0,9	0,9	4,8	1,7	1,1

Vad angår övervakade småbarn må särskilt nämnas, att övervakningsprocenten var 79 för 1-åringar, 50 för 2-åringar, 27 för 3-åringar, 17 för 4-åringar, 11 för 5-åringar och 8 för 6-åringar.

Kostnaderna för den förebyggande mödra- och barnvården belöpte sig under 1952 på 8 242 127 kr, varav statsbidraget utgjorde 44 % och huvudmännens bidrag 56 %. Kostnaden per år och övervakad individ uppgick till 20,60 kr (1951 till 18,17).

3.15. Tuberkulosvården

Dispensärerna. Enligt den år 1937 genomförda dispensärorganisationen är landet indelat i distriktdispensärer, som i regel förestås av tjänsteläkare. I varje län finns dessutom en eller flera centraldispensärer, som förestås av tuberkulosspecialister och är utrustade med röntgenanläggningar. De största städerna och Alvsborgs län har en något avvikande organisation med mer centraliserad dispensärverksamhet. Vid universiteten finns särskilda studentdispensärer.

Distriktdispensärerna utför det förberedande fältarbetet, varefter säkra eller misstänkta tuberkulosfall remitteras till centraldispensären för närmare undersökning, bl. a. medelst röntgen (skärmbildsundersökning).

I tab. 5 återges i sammandrag vissa statistiska data ur Svenska Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1953, nr 2), som belyser verksamhetens omfattning och kostnader under 1952.

Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar. Sedan den 1 oktober 1946 har i medicinalstyrelsens regi en systematisk undersökning av svenska folket medelst skärmbildsfotografering (röntgenfotografering) pågått i syfte att på ett tidigt stadium upptäcka fall av lungtu-

berkulos och bringa dessa under behandling.

Alla personer, som fyllt 10 år, har rätt att bli undersökta, men även en del barn under denna ålder har medtagits. Vilka län, som besökts, och antalet i dem undersökta civila personer (utom patienter vid sinnessjukhus) framgår av tab. 21.

Verksamhetens totala omfattning framgår av följande uppgifter om antalet undersökta personer. För fullständighetens skull har även den inom försvarsväsendet bedrivna verksamheten här medtagits.

	Civil allmän- het	Patienter på sinnes- sjukhus	Militärer
År 1946.....	22 635	—	25 104
» 1947.....	277 387	20 856	105 452
» 1948.....	524 184	—	116 973
» 1949.....	424 163	—	160 362
» 1950.....	621 091	—	97 232
» 1951.....	624 824	—	187 616
» 1952.....	566 581	—	176 612
Summa	3 060 865	20 856	869 351

De undersökta militärerna torde i en del fall ha blivit undersökta även i egen-
skap av civila personer och även en del civila har undersökts mer än en gång.

Driftkostnaderna för det civila klientelet uppgick kalenderåret 1952 till 1 181 823 kr, varav hälften kommer på statsverkets och hälften på huvudmännens (landstingens och städers utom landsting) lott. Dessutom bestrider staten ensam kostnaderna för den centrala granskningen m. m. av skärmbilderna. Denna granskning kostade budgetåret 1951/52 252 087 kr. För apparatur betalade staten samtidigt 26 385 kr.

Svenska Nationalföreningen mot tuberkulos. Från föreningens sekreterare har följande uppgifter erhållits.

Upplyningsarbetet har under år 1952 fortgått som tidigare genom föreläsning-

ar i skilda delar av landet. Föreningens kvartalsskrift har utgått i ca 12 000 exemplar. En broschyr om tuberkulosen har utdelats till samtliga värnpliktiga inom armén, marinen och flygvapnet som inställt sig till inskrivningsförrättning. Föreningens övriga meddelanden har i stor utsträckning kostnadsfritt utdelats till allmänheten. En långfilm om tuberkulosen, »Medan det ännu är tid», och två kortfilmer, den ena om BCG-vaccination, den andra om skärmbildsundersökning, har visats på ett stort antal biografier i landet.

Nationalföreningens bidrag till dispenserverksamheten uppgick år 1952 till 202 179 kr. Till vetenskaplig tuberkuloforskning har utbetalats 223 348 kr och till BCG-vaccination 362 603 kr. Vid föreningens ambulatoriska skärmbildsundersökningar i Norrbottens och Jämtlands län har undersökts 78 597 personer. Vid landets central- och studentdispensärer har med bidrag från nationalföreningen 64 907 personer röntgenundersökts. Sammanlagt har under tiden 1939—1952 med bidrag från föreningen 2 291 704 personer röntgenundersökts.

Föreningens inkomster uppgick år 1952 till 1 586 365 kr, därav medlemsavgifter 7 321 kr, jul- och nyårsmärken 204 121 kr och lyxtelegramblanketter 751 291 kr. Utgifterna belöpte sig till 1 400 937 kr. Föreningens tillgångar uppgick till 6 692 659 kr.

3.16. Karantänsväsendet

Jämlikt bestämmelserna i karantänskungörelsen den 4 maj 1934 (SFS 1934: 142) var under år 1952 karantänstatio-

ner anordnade i följande 9 hamnstäder, nämligen Stockholm, Kalmar, Malmö, Hälsingborg, Göteborg, Gävle, Sundsvall, Umeå och Luleå. Observationsplats enligt 3 § av samma kungörelse var icke anordnad.

3.17. Vården av könssjuka

Kostnadsfri undersökning och behandling av personer lidande av eller misstänkta för könssjukdom i smittsamt skede sker hos vederbörande *tjänsteläkare* och i flertalet städer med över 20 000 invånare på särskilda polikliniker. Under 1952 har sådana polikliniker varit anordnade i Stockholm, Uppsala, Eskilstuna, Norrköping, Linköping, Jönköping, Kalmar, Karlskrona, Malmö, Lund, Hälsingborg, Halmstad, Göteborg, Borås, Karlstad, Örebro, Karlskoga, Västerås, Gävle och Sundsvall. Poliklinikerna i de största städerna förestås av specialutbildade läkare. Vid dessa polikliniker har även ett stort antal personer vårdats, som lidit av könssjukdom i icke smittsamt skede, hudsjukdom o. s. v. Omfattningen av poliklinikernas verksamhet framgår av följande sammanställning.

Det epidemiologiska bekämpandet av de smittsamma könssjukdomarna bedrivs av de s. k. sundhetsinspektörerna. Dessa är samtliga förste provinsialläkare, en var för sitt län, samt dessutom förste stadsläkarna i Göteborg, Malmö, Norrköping och Hälsingborg, en var för sin stad. I Stockholms stad och län handhas verksamheten av en särskild, därtill utsedd inspektör. Sundhetsinspektörerna ombesörjer efterforskandet av smittkällor och återförandet till läkare av så-

Besök i tusental för:	1939	1945	1946	1947	1948	1949	1950	1951	1952
Könssjukdom i smittsamt skede etc. . .	145	221	224	180	164	143	135	138	141
Könssjukdom i icke smittsamt skede etc.	77	89	88	87	90	97	105	101	94

dana personer, som avbrutit behandlingen, innan denna ansetts slutförd.

Som medhjälpare åt läkarna vid poliklinikerna i städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping samt som biträde åt sundhetsinspektörerna i vederbörande stad är ett antal socialkuratorer anställda.

Sundhetsinspektörernas verksamhet framgår av nedanstående uppgifter, som sammanställts ur av dessa till medicinalstyrelsen ingivna rapporter.

Antal personer, som anmälts som misstänkta smittkällor, var 8 432. I 1 465 fall hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet. I 1 534 fall kunde de sålunda anmälda styrka smittfrihet, under det att 4 817 misstänkta smittkällor erhöll läkarbehandling (jfr vidare kap. 4.3).

Antalet personer, som under år 1952 anmälts på grund av underlåtelse att följa lagens föreskrifter eller för avbrott i behandlingen var 3 029. I 1 961 fall

hade anmälan gjorts till hälsovårds- eller polismyndighet.

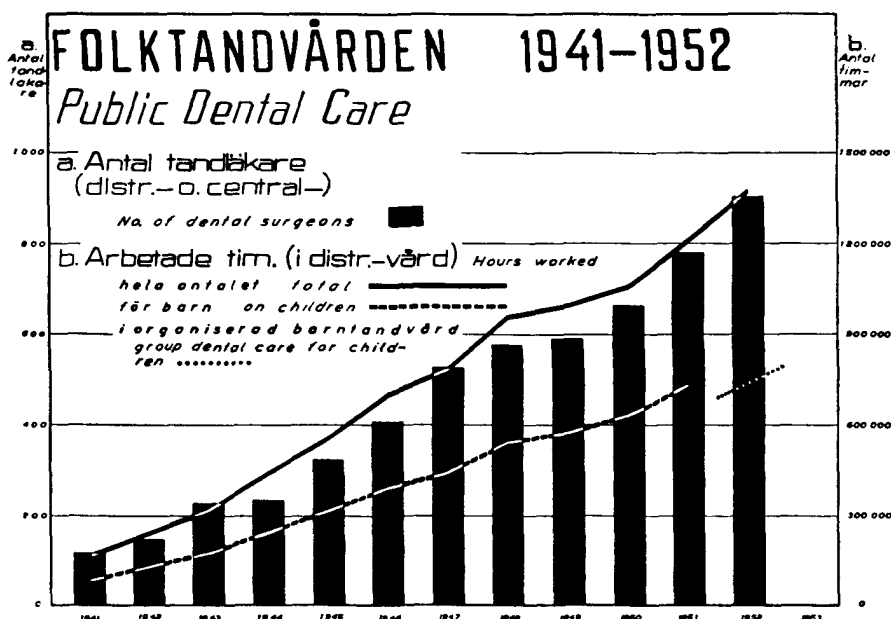
3.18. Folktandvården

Författningarna angående folktandvården trädde i kraft från och med år 1939.

Antalet distriktstandpolikliniker har sedan dess och intill slutet av år 1952 stigit till 431 (tab. 7). Antalet ett år tidigare var 416. Vid 22 polikliniker var emellertid verksamheten tillfälligt nedlagd, varjämte 1 fanns, där den ännu icke kommit igång. Den sistnämnda är icke inräknad i tab. 7.

Verksamheten har fortsatt att ökas i omfattning, vilket framgår av diagrammet över utförda arbetstimmar, liksom av följande tab. B.

Av de sammanlagt 441 424 barn, som redovisas i tab. B, hade 426 379 behandlats i organiserad barntandvård (d. v. s. vid systematisk behandling av vissa grupper, såsom årsklasser, skolklasser el-

Tab. B. Antal inom folktandvården behandlade åren 1940—1952 *Public dental care*

År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>				År Year	Antal vid distriktstandpoliklinikerna behandlade <i>Persons treated</i>			
	barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>			barn <i>children</i>		vuxna <i>adults</i>	
	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>		full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>	full- ständigt <i>complete treatment</i>	partiellt <i>partial treatment</i>
1940	23 121	3 073	8 909	9 346	1947	205 065	30 344	70 100	102 899
1941	48 414	5 177	15 869	21 970	1948	258 061	50 440	82 603	130 131
1942	77 548	9 076	24 038	38 465	1949	268 198	60 257	81 894	138 767
1943	96 511	11 159	31 015	48 913	1950	281 702	66 042	85 404	143 147
1944	135 339	14 962	41 418	64 643	1951	327 151	76 460	93 044	166 623
1945	162 317	18 862	48 916	78 131	1952	378 359	63 065	111 898	197 871
1946	184 424	24 844	63 044	96 049					

ler anstalter) och av dessa sistnämnda hade 376 210 undergått fullständig behandling. På grundval av uppgifterna i tab. 7 kan beräknas, att i genomsnitt 60 % av distriktstandpoliklinikernas arbetstid ägnades den organiserade barn-tandvården.

Uppgifterna om antalet tandläkare i tab. 7 avser anställda personer — icke tjänster. Utöver tabellens uppgifter om 903 sådana tandläkare (motsvarande 24 % av samtliga i riket verksamma tandläkare) kan nämnas, att 94 vakanta tjänster för tandläkare inom folktandvården fanns vid årsskiftet 1952/53.

Driftkostnaderna för folktandvården

(central- och distriktstandpolikliniker) uppgick år 1952 till i runt tal 37 984 000 kr, som framgår av tab. 8. Av detta belopp bestreds 15 % med statsmedel, 36 % med avgifter från patienterna och 49 % med tillskott från huvudmännen (landstingen och vissa städer utom landsting). I beloppen ingår icke utgifter för lokaler, städning, värme och lyse, vilka bestrides av huvudmännen, kommunerna eller båda tillsammans. Till skillnad mot närmast föregående år redovisas i tab. 8 central- och distrikts-tandpoliklinikernas inkomster och utgifter sammanslagna (jfr texten i föregående årgång av denna publikation).

3.2. Anstalter för i huvudsak sluten sjukvård

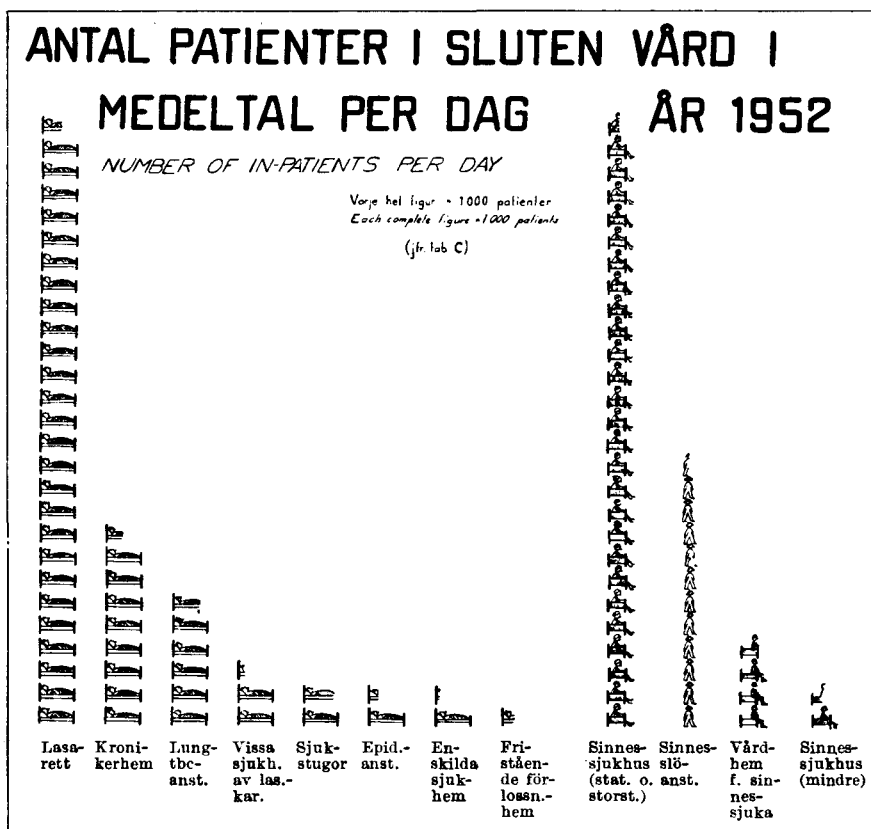
3.2.1. Översikt av anstalter, vårdplatser m. m.

De anstalter, vilkas verksamhet behandlas i detta avsnitt, är inrättade i första hand för sluten sjukvård, men även öppen vård kan vara ansluten till dem.

Ifrågavarande öppna vård förekommer huvudsakligen vid lasarett, barnsjukhus, vanförestanstalter och sjukstugor.

Till de statliga sinnessjukhusen är anknuten öppen vård i form av s. k. hjälpverksamhet.

Tabellsystemet för detta kapitel är upplagt så, att man i tabellerna C och D i texten på närmast följande sidor finner översikter av rikets hela sjukvårdsorganisation. I tab. 9 och 10 i tabellavdelningen i slutet av boken finner man ytterligare översikter — något mer de-

taljerade — av enbart kroppssjukvården. På de flesta av dessa översikter anges inom parentes i förspalten nummer, som i sin tur leder till de delar av tab. 11 och 12, där detaljer om de särskilda sjukvårdsanstalterna redovisas. I tab. 11 och 12 förekommer, att uppgifter om intagna eller vård dagar saknas för enstaka anstalter (markerat med punkter). I texttabellerna finns det oaktat inga luckor, emedan kompletterande tal i förekommande fall beräknats och intagits i de redovisade summorna. Metoden för kompletteringen har t. ex. för tab. C varit, att man utgått från vårdplatsantalet, som alltid är känt, och multiplicerat detta med en kvot angivande antalet intagna respektive vård dagar per vårdplats.

Detaljerna i tab. 11 och 12 är i år färre än tidigare, i det uppgifter om anstalternas ekonomi och personal utelämnats. (Jämför dock tab. 13 beträffande de stora sinnessjukhusen.) Vad angår lasarett, större sjukstugor och A-anstalter för lungtuberkulos har dessa förhållanden ingående redovisats på särskilda tabellblad, vilket omtalats i missivskrivelsen i bokens början. För de statliga sinnessjukhusen har en stencilerad detaljredogörelse upprättats. Sammanfattande uppgifter om ekonomi och personal för *grupper* av anstalter återfinns dock liksom tidigare i detta kapitel.

Man kan redovisa den slutna sjukvården efter flera indelningsgrunder, såsom efter *anstalternas typ* (lasarett, sanato-

Tab. C. Sammandrag rörande den slutna sjukvården i riket år 1952 (delvis konstruerade tal)
Survey of Swedish hospitals

Anstalter <i>Hospitals</i>	Antal an- stalter ^{21/12} 1952 <i>No. of hos- pitals</i>	Antal vård- platser ^{21/12} 1952 <i>Beds</i>	Antal intagna under år 1952 <i>Ad- mis- sions</i>	Antal vård- dagar under år 1952 <i>Bed-days</i>	Vårdade i medeltal per dag under år 1952 <i>No. of patients per day (mean)</i>
Lasarett (tab. 11 A) <i>General hospitals</i>	104	32 005	677 897	9 738 586	26 608
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	21	2 748	27 645	804 779	2 199
Sjukstugor (tab. 11 C) <i>Cottage hospitals</i>	78	2 126	46 494	674 077	1 842
Sjukhärbergen (tab. 11 D) <i>Infirmaries</i>	7	40	747	6 022	16
Enskilda sjukhem (tab. 11 E) <i>Private hospitals</i>	49	1 319	12 895	403 179	1 102
Epidemivårdanstalter (tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	63	4 392	29 235	475 298	1 299
Anstalter för lungtuberkulos (tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs</i>	55	7 572	14 398	2 116 667	5 783
Fristående förlossningsanstalter (tab. 11 H) <i>Indepen- dent maternity hospitals and homes</i>	51	522	15 305	132 599	362
Kronikeranstalter (tab. 11 I) <i>Homes for chronically diseased</i>	235	9 182	12 848	3 106 377	8 487
Summa för kroppssjukhus Total for somatic diseases	663	59 906	837 464	17 457 584	47 698
Statliga sinnessjukhus (tab. 12 A) <i>State mental hospitals för sinnessjuka för mentally diseased</i>	21	18 468	9 556	7 827 637	21 387
för sinnesslöa <i>special hospitals for mentally deficient</i>	4	1 758	207	640 418	1 750
Sinnessjukhus i »vissa städer» (tab. 12 A) <i>Mental hospitals of the three largest cities</i>	7	5 051	4 931	1 889 349	5 162
Mindre kommunala sinnessjukhus (tab. 12 B) <i>Small mental hospitals of local communes</i>	30	1 043	499	362 308	990
Enskilda sinnessjukhus (tab. 12 B) <i>Private mental hospitals</i>	2	56	280	18 684	51
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka (tab. 12 C) <i>Nursing homes for mentally diseased</i>	100	4 281	2 872	1 445 562	3 950
Anstalter för psykopatiska och nervösa barn (tab. 12 D) <i>Schools for psychopathic and nervous children</i>	6	211	105	73 288	200
Anstalter för sinnesslöa ¹ (tab. 12 E) <i>Establishments for mentally deficient</i>	126	9 560	1 332	3 225 151	8 812
Anstalter för epileptiker (tab. 12 F) <i>Establ. for epileptics</i>	12	960	164	335 709	917
Summa för sinnessjuk-, sinnesslö-, o. epileptikervård¹ Total for mental diseases and deficiency	308	41 388	19 946	15 818 106	43 219
Därav anstalt för <i>Thereof institutions for mental sinnessjuka (inkl. psykopat. etc. barn) diseases</i> ...	166	29 110	18 243	11 616 828	31 740
sinnesslöa och epileptiker <i>deficiency and epilepsy</i> ..	142	12 278	1 703	4 201 278	11 479
Hela den slutna sjukvården 1952¹ All hospitals	971	101 294	857 410	33 275 690	90 917
» » » » 1951 ¹	977	100 070	832 790	32 504 069	89 052

¹ Exkl. externat för sinnesslöa.

rier osv.), *vårdformen* (allmän kroppssjukvård, tuberkulovård osv.) eller *huvudmannakategori*. I denna publikation har anstaltstypen valts som huvudsaklig indelningsgrund, beroende på att materialet (årsberättelser) avlämnas anstaltsvis och att anstalterna såsom drift-

enheter är av särskilt intresse, men övriga nämnda indelningsgrunder förekommer också (tab. D, E, F och 9).

Tab. 9 ger en föreställning om hur inom kroppssjukvården anstaltstyper och vårdformer är kombinerade. Ehuru tuberkulovård huvudsakligen bedrivs

Tab. D. Anstalter och vårdplatser för slutna sjukvård den 31/12 1952 fördelade efter huvudmannakategori *Hospitals and beds according to type of hospital and sponsor's category*

	Huvudmannakategori (jfr sida IX) <i>Head sponsor's category (cf. page IX)</i>						
	Staten (S) <i>The State</i>	Lands- ting (L) <i>County councils</i>	Städer utom lands- ting (U) <i>County boroughs</i>	Kom- muner, kom- munal- förbund (K, Kf) <i>Local comm.</i>	Vissa fonder, stiftel- ser o. dyl. (F) <i>Funds etc.</i>	Privata före- tagare (P) <i>Private</i>	Summa <i>Total</i>
Antal anstalter för: <i>Hospitals for:</i>							
Kroppssjukvård <i>somatic diseases</i>	12 ¹ / ₂	414 ³ / ₂	42 ⁴ / ₂	106	23	58 ³ / ₂	663
Sinnessjukvård <i>mental</i>	21	55 ¹ / ₂	13	29 ¹ / ₂	4	43	166
Sinnesslövärd ¹ <i>mental deficiency</i>	9	48 ³ / ₂	9 ³ / ₂	—	2	71	142
Hela den slutna sjukvården ¹ <i>Total</i>	42 ¹ / ₂	517 ¹³ / ₂	64 ⁷ / ₂	135 ¹ / ₂	29	172 ³ / ₂	971
Antal vårdplatser <i>Beds</i>							
Lasarett, sjukstugor m. fl. (Tab. 11 A, C, D, E) <i>General hospitals etc.</i>	3 445	22 134	8 509	20	23	1 359	35 490
Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär (Tab. 11 B) <i>Hospital type establishments</i>	909	—	295	—	1 544	—	2 748
Epidemivårdanstalter (Tab. 11 F) <i>Epidemic hospitals</i>	—	3 140	1 252	—	—	—	4 392
Anstalter för lungtbc (Tab. 11 G) <i>Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs</i> ..	—	5 714	1 389	58	411	—	7 572
Fristående förlossningsanstalter (Tab. H) <i>Independent maternity hospitals and homes</i> ..	—	249	107	12	144	10	522
Kronikeranstalter (Tab. 11 I) <i>Nursing homes for chronically diseased</i>	—	3 967	3 072	1 507	290	346	9 182
Summa kroppssjukvård <i>Total somatic care</i>	4 354	35 204	14 624	1 597	2 412	1 715	59 906
Sinnessjukhus (Tab. 12 A, B) <i>Mental hospitals</i>	18 468	55	5 051	988	—	56	24 618
Vårdhem för sinnessjuka (Tab. 12 C, D) <i>Nursing homes for mentally diseased</i> ..	—	3 272	338	—	128	754	4 492
Anstalter för sinnesslöa och epileptiker (Tab. 12 A 1, E, F) ¹ <i>Hospitals and establishments for mentally deficient</i>	2 318	5 147	970	—	326	3 517	12 278
Summa sinnessjuk-, sinnesslö- o. epileptiker-vård ¹ <i>Total mental care</i>	20 786	8 474	6 359	988	454	4 327	41 388
Hela den slutna sjukvården 1952 ¹ <i>Total</i>	25 140	43 678	20 983	2 585	2 866	6 042	101 294
„ „ „ „ 1951 ¹ „	24 987	41 896	20 695	2 836	2 476	7 180	100 070
Procentuell fördelning av vårdplatserna 1952 <i>Beds, per cent</i>							
Kroppssjukvård <i>somatic diseases</i>	7,3	58,7	24,4	2,7	4,0	2,9	100,0
Sinnessjukvård <i>mental</i>	63,5	11,4	18,5	3,4	0,4	2,8	100,0
Sinnesslövärd <i>mental deficiency</i>	18,9	41,9	7,9	—	2,7	28,6	100,0
Hela den slutna sjukvården <i>Total</i>	24,8	43,1	20,7	2,6	2,8	6,0	100,0

¹ Externatplatser i sinnesslövärden icke medräknade.

på de särskilda tuberkulossjukvårdsanstalterna, förekommer sådan vård även vid lasarett. Epidemivård och kroniker-vård bedrivs även vid lasarett, liksom omvänt kronikeranstalter utnyttjas för lasarettsvård osv.

Av tab. C framgår, att det i slutet av år 1952 fanns 971 sjukvårdsanstalter. Talet är i någon mån beroende på, hur man uppfattar begreppet anstalt. En mera ingående redogörelse härför har lämnats i årgångarna 1947 och 1948 av

denna publikation och vissa upplysningar lämnas också i kap. 1. Här skall blott nämnas, att en regel varit, att som särskilda anstalter räknats endast sådana, för vilka från andra anstalter skild ekonomisk redovisning lämnats i årsberättelsen till medicinalstyrelsen. Eftersom icke alla har sådan redovisning, kan till antalet av de anstalter för lungtuberkulos och kronikervård, som upptagits i tablån, läggas ytterligare en och annan, som ingår i något lasarett eller sjukstuga (jfr tab. 10 och noterna i slutet av tab. 11). De i praktiken viktigaste fallen är Centralsanatoriet i Uppsala och Väsby sanatorium, som upptagits som delar av Akademiska sjukhuset resp. Löwenströmska lasarettet. Av tab. C framgår vidare, att 663 anstalter bedrev kroppssjukvård och 308 sinnessjuk-, sinnesslö- eller epileptikervård. Av tab. 9 finner man dock, att psykiatrisk vård meddelades också på lasarett, och vilka dessa lasarett är, framgår i sin tur av tab. 10.

Hela antalet dagligen vårdade patienter på alla slag av anstalter var 90 917, motsvarande 1,3 % av hela folkmängden, därav 0,7 % på kroppssjukhus, 0,4 % på anstalt för sinnessjukvård och 0,2 % på anstalt för sinnesslö- eller epileptikervård. Detta betyder, att var 79:e svensk en genomsnittsdag under året var intagen som patient på något av rikets sjukhus. Var 150:e låg därvid på kroppssjukhus, var 225:e på anstalt för sinnessjukvård och var 623:e på anstalt för sinnesslö- eller epileptikervård.

Antalet vid sjukvårdsanstalterna intagna personer var i sin helhet 857 410, vilket gör 1 på 8 invånare. Detta är icke att tyda strikt så, att var 8:e svensk någon gång under året varit intagen på sjukhus, eftersom åtskilliga patienter varit intagna mer än en gång. Särskilt

gäller, att många av dem som intagits på kronikeranstalt eller vårdhem för sinnessjuka överförts dit från annan anstalt.

Rangordningen mellan anstaltstyperna med avseende på antalet i genomsnitt inneliggande per dag åskådliggöres ytterligare av diagrammet på sidan 17.

I tab. D visas, hur anstalterna fördelar sig efter huvudmannakategorier.

I tablåns övre del finner man uppgifter om antalet anstalter. I en del fall redovisas brutna tal, t. ex. 414 8/2 av landsting drivna anstalter för kroppssjukvård, och detta sammanhänger med det lilla antal anstalter, som icke kunnat hänföras till en viss huvudman utan måste delas på två (se t. ex. Gävle lasarett i tab. 11 A). Halva anstalten har i sådana fall förts till den ena och halva till den andra huvudmannen. I det anförda exemplet betyder uppgiften, att landstingen ensamma driver 414 anstalter och delar huvudmannaskapet för åtta.

Det framgår, att landstingen på det hela taget har såväl det största antalet anstalter som de flesta vårdplatserna. Detta beror på deras dominerande roll inom kroppssjukvården. När det gäller platsantalet inom sinnessjukvården dominerar däremot staten med sina stora sinnessjukhus. Vad angår storleken av anstalterna finner man också, att den statliga kroppssjukvården kännetecknas av mycket stora anläggningar. Sinnesslö-vården karaktäriseras uppenbarligen dels av att anstalterna i stort sett är små, dels av att de privata företagen här har relativt stor betydelse.

I tab. E lämnas uppgifter om sjukhusens utveckling sedan år 1930. Indelningsgrunden är vårdformen. Under rubriken lasarettsvård, varmed menas vård av det för lasarett, sjukstugor, barn-

Tab. E. Vårdplatsantalet 1930—1952 i den slutna sjukvården *Number of beds 1930—1952*

Vårdform	Antal vårdplatser, år				Förändring (antal platser) per år		
	1930	1940	1950	1952	1930—1940	1940—1950	1950—1952
Lasarettsvård (exkl. enskilda sjukh.)	20 833	25 672	30 443	32 113	+ 484	+ 477	+ 653
Förlossningsvård ¹	1 228	2 674	4 002	3 638	+ 145	+ 133	— 305
Epidemivård	6 753	6 779	5 131	4 520	+ 3	— 165	— 189
Lungtuberkulosvård	7 414	9 286	8 546	8 168	+ 187	— 74	+ 497
Kronikervård ²	3 902	5 332	9 175	10 170	+ 143	+ 384	— 20
Vård på enskilda sjukhem	1 974	1 737	1 337	1 297	— 24	— 40	— 636
Summa kroppssjukvård	42 104	51 480	58 634	59 906	+ 938	+ 715	
Vård på statens o. storstädernas sinnessjukhus	14 350	20 535	23 016	23 519	+ 619	+ 248	+ 252
» » kommunala o. enskilda d:o	1 539	1 613	1 289	1 099	+ 7	— 33	— 95
» » vårdhem för sinnessjuka	..	2 278	3 995	4 281	..	+ 172	+ 143
» » anstalter för psykopatiska o. nervösa barn	—	123	211	211	—	+ 9	—
Summa sinnessjukvård	..	24 549	28 511	29 110	..	+ 396	+ 300
Sinnesslö- o. epileptikervård	..	..	12 087	12 278	..	..	+ 95
Total	..	..	99 232	101 294	..	..	+ 1 031

¹ 1930—1950 ingår ett antal gynekologiplatser (270 år 1950). Sänkningen till år 1952 är därför för stor. — ² Jämförbarheten mellan olika år är osäker.

sjukhus m. m. typiska klientelet, har sålunda icke förts t. ex. lungtuberkulosvård (men väl led-, ben- och körteltuberkulos), ej heller epidemivård, kronikervård och förlossningsvård, även om sådan vård bedrivits vid lasarett. I de fall, då kvinnokliniker finns, har de för gynekologfall avsedda vårdplatserna förts till lasarettsvården (dock ej fullt renodlat för tiden före 1952) och de för obstetrik avsedda till förlossningsvård. Platserna vid de statliga s. k. »sinnessjukhusen för sinnesslöa» har räknats till sinnesslövården. Ökningen i hela vårdplatsantalet för kroppssjukvården var 1930—1940 22 %, 1940—1950 14 % och 1950—1952 2 %. Sinnessjukvårdens platser ökades 1940—1950 med 16 % och 1950—1952 med 2 %. Sinnesslö- och epileptikervården slutligen ökades 1950—1952 med 1½ %. Speciellt för de två sista vårdformerna räknar man dock med en stark utbyggnad efter år 1952. Detsamma gäller den i kroppssjukvår-

den ingående kronikervården, för vilken landstingen fr. o. m. år 1952 fått sig huvudmannaskapet ålagt.

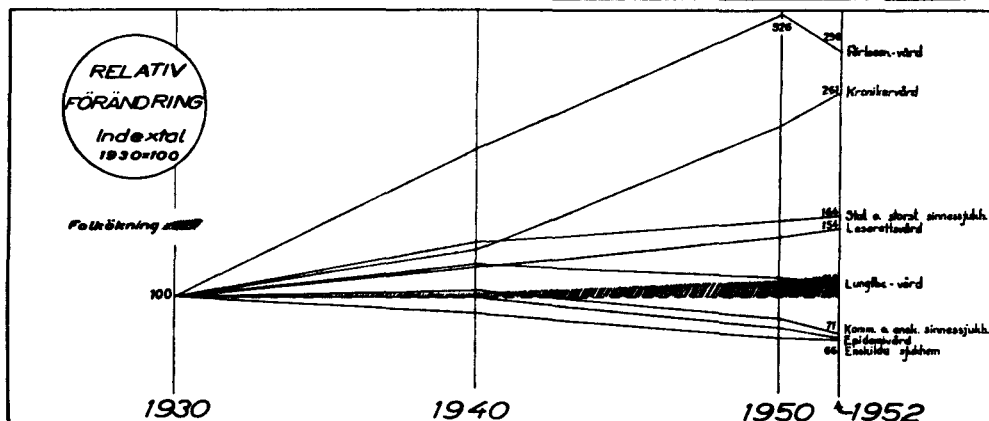
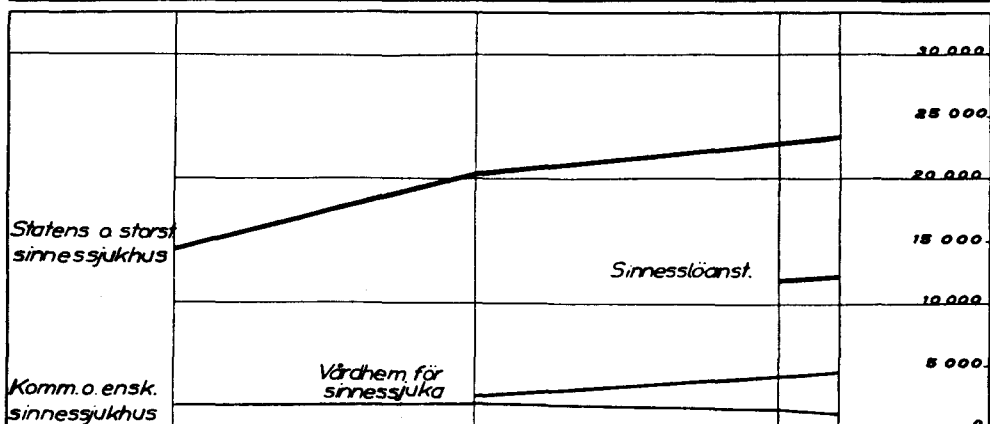
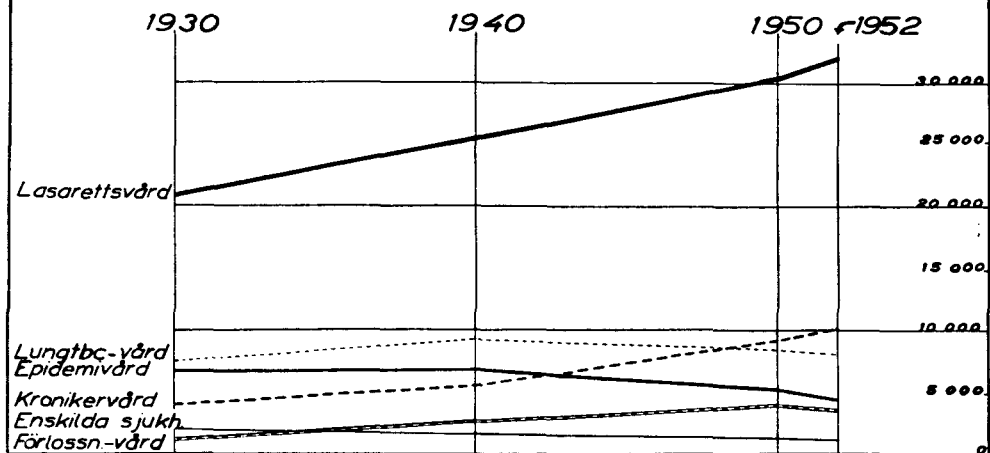
Som komplettering av dessa uppgifter om vårdplatsernas ökning må anföras, att antalet intagna patienter stigit mycket starkare, nämligen med 56 % vad angår kroppssjukvården och 98 % vad angår sinnessjukvården under perioden 1940—1950. (För sinnesslövården saknas jämförliga uppgifter före 1950.)

3.22. Kroppssjukvården

I tab. F anges antalet platser per 10 000 invånare för de olika sjukvårdsområdena och vårdgrenarna. I denna tabell har liksom i tab. 9 hänsyn tagits till förefintliga samarbetsavtal, så att kontraherade vårdplatser förts till det sjukvårdsdistrikt, som haft rätt att utnyttja platserna. I en del fall stipulerar avtalen emellertid intet bestämt platsantal, och i dessa fall har hänsyn till avtalet icke kunnat tagas i tabellen.

VÅRDPLATSANTALET 1930 - 1952 I DEN SLUTNA SJUKVÅRDEN

NO. OF BEDS

För definitionen på begreppet *riksplatser* hänvisas till kap. 1.

Lasaretten har i tab. 11 A delats i tre huvudgrupper: Delade lasarett, odelade lasarett och speciallasarett. Som delade har i motsats till odelade räknats lasarett uppdelade på avdelningar (här benämnda kliniker) med särskilda specialläkare för medicin och kirurgi. Bland de delade lasaretten har undervisnings-sjukhusen utskilts som en egen grupp. Speciallasarett är sådana, som har endast ett slags specialavdelning. Av de två speciallasaretten ägnade sig Holtermanska sjukhuset åt hud- och könssjukvård, medan Vasa sjukhus drev en specialiserad medicinavdelning i samverkan med Sahlgrenska sjukhuset. Vasa sjukhus hade dessutom en kronikeravdelning. En specifikation av de delade lasarettens kliniker återfinns i tab. 10.

Garnisonssjukhusen (tab. 11 B). Det angivna platsantalet avser hela antalet, även platser, som varit belagda med militära patienter.

Barnsjukhusen. Som barnsjukhus har här räknats endast anstalter av ren lasarettstyp, däremot icke specialsjukhus för vissa sjukdomar och lyten, såsom tuberkulos eller vanförhet, även om anstalterna endast tar emot barnpatienter. Samtliga platser på de fyra sjukhus, som redovisas som sådana i tab. 11, har icke placerats i kolumnen för barnsjukdomar på tab. 9, utan 209 har förts till kirurgi (69 på Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt och 140 på Göteborgs barnsjukhus). Norrtulls sjukhus 15 vårdplatser har i tab. 9 hänförts till kolumnen psykiatri. Platser för medicinsk barnsjukvård finns dessutom vid lasarettens barnavdelningar (se härom tab. 9).

Specialsjukhus för barn med vissa sjukdomar eller lyten återfinns under

rubrikerna Anstalter för vanföra (Eugeniahemmet) och Pensionsstyrelsens fristående anstalter (Broströmska sjukhuset) i tab. 11 B.

Vanföreanstalternas huvudmän är föreningar, men staten, som bestrider större delen av kostnaderna, har ett avgörande inflytande på driften.

Pensionsstyrelsens anstalter. Huvudmannaskapet för pensionsstyrelsens till lasaretten anslutna avdelningar torde få anses vara delat mellan staten och vederbörande landsting, men i tab. D har avdelningarna helt tillräknats landstingen. På dessa avdelningar fanns sammanlagt 557 platser. De flesta av dessa mottager i första hand reumatiskt sjuka men även psykiatriskt klientel, om därtill finnes plats. I översikten i tab. 10 har avdelningarna upptagits som reumatiska avdelningar (med sammanlagt 413 vårdplatser) utom den till Vänersborgs lasarett knutna (120 platser), vilken förts som psykiatrisk avdelning, och en avdelning vid Lunds lasarett, som är ortopedisk. Den sistnämnda är på 24 platser och ingår i de 156, som redovisas i tab. 10.

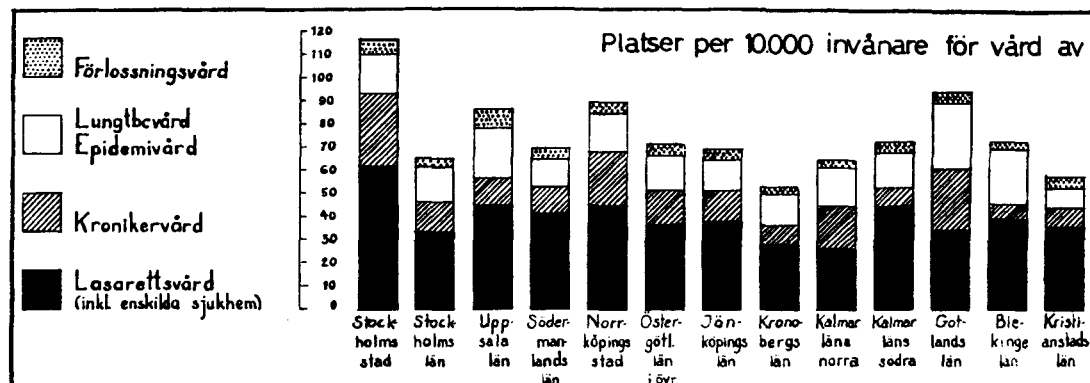
Pensionsstyrelsens fristående anstalter kan betraktas som statliga ehuru formellt drivna av aktiebolag. Broströmska sjukhemmet äges dock av stiftelse och hyres av pensionsstyrelsen. Dessa anstalter har i tab. 9 upptagits som anstalter för reumatologi. Det bör dock poängteras, att de delvis och tidvis övervägande, är belagda med icke-reumatiskt klientel, såsom psykiatriska fall, astmapatienter o. dyl. På dessa anstalter fanns 607 platser, och inräknat de ovannämnda lasarettanslutna anstalterna disponerade alltså pensionsstyrelsen sammanlagt 1 164 platser för sitt sjukhusklientel.

Bland *sjukstugorna*, vilka ju i regel ägs och drivs av landstingen, ingår även

Tab. F. Antal vårdplatser för kroppssjukvård per 10 000 invånare inom olika sjukvårdsområden den 31/12 1952 (Betr. motsvarande absoluta tal, se tab. 9)

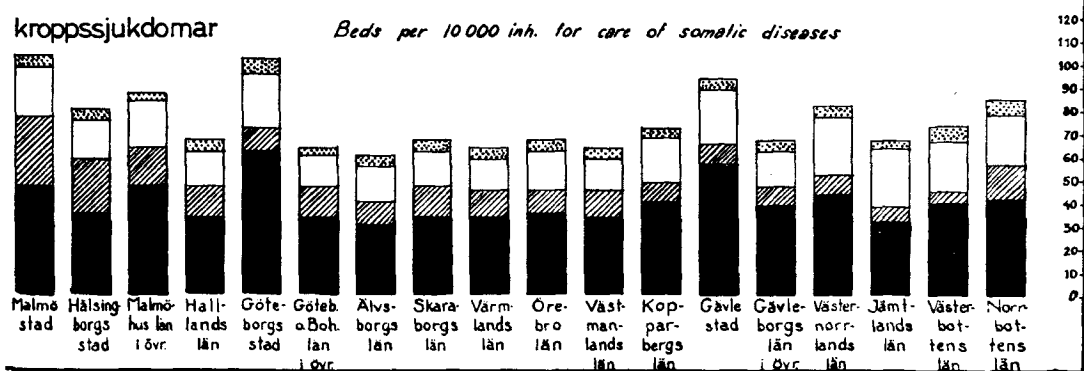
Sjukvårdsområden		Platser på all- männa sjuk- avd.	Platser på lasarettssavdelningar (kliniker) eller anstalter med spe-								
			medi- cin	kirurgi	medi- cinak barn- sjuk- vård	ögon- sjuk- domar	öron-, näs- o. hals- sjuk- domar	radio- logi	hud- o. köns- sjuk- domar	reu- ma- tologi	orto- pedi
1	Rikspatser ¹	—	0,4	0,3	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	1,4	0,8
2	Stockholms stad	—	19,4	13,8	4,7	0,8	1,9	0,8	3,2	—	1,4
3	Stockholms län	3,8	8,7	11,6	2,0	0,7	1,7	0,4	1,3	—	—
4	Uppsala län	4,1	9,8	11,5	3,6	1,3	4,7	—	—	—	—
5	Södermanlands län	10,5	10,2	11,7	5,2	0,7	1,9	0,5	—	—	—
6	Norrköpings stad	—	10,8	13,5	6,4	1,1	4,2	—	1,2	—	—
7	Östergötlands län i övr.	9,2	8,0	7,7	2,3	1,1	1,8	—	0,9	—	1,8
8	Jönköpings län	14,2	5,8	8,4	2,0	1,1	1,0	—	—	—	—
9	Kronobergs län	9,6	6,4	7,3	1,4	0,9	1,3	0,5	—	—	—
10	Kalmar läns n:a	3,7	8,1	12,5	—	—	1,0	0,5	—	—	—
11	” ” s:a	15,1	7,9	9,5	—	1,4	1,9	0,5	—	—	—
12	Gotlands län	—	10,8	17,8	3,4	1,0	1,4	—	—	—	—
13	Blekinge län	—	20,1	15,8	—	0,9	2,0	0,5	—	—	—
14	Kristianstads län	4,1	11,6	12,9	1,6	1,8	1,2	0,6	—	—	0,7
15	Malmö stad	—	7,9	9,6	8,4	1,2	2,4	0,3	3,7	—	5,3
16	Hälsingborgs stad	—	9,3	9,6	6,7	—	1,8	0,6	—	—	—
17	Malmöhus län i övr.	7,8	8,1	12,7	5,1	0,9	2,2	0,7	1,3	—	4,1
18	Hallands län	14,3	6,9	7,4	1,6	0,9	1,8	0,5	—	—	—
19	Göteborgs stad	1,9	24,8	14,5	3,7	0,8	1,7	0,7	3,6	—	—
20	Göteb. och Bohus län i övr. ..	16,6	5,4	7,9	0,3	1,1	1,1	0,5	0,1	—	—
21	Älvsborgs län	8,3	6,9	8,0	2,2	0,8	1,6	0,5	0,1	—	—
22	Skaraborgs län	10,1	6,9	10,2	1,5	1,0	2,1	0,6	—	—	—
23	Värmlands län	18,0	4,5	5,1	1,8	0,8	1,2	0,9	—	—	—
24	Örebro län	5,9	9,7	9,5	1,6	1,3	1,2	0,6	0,9	—	1,3
25	Västmanlands län	4,7	8,6	14,8	1,2	1,0	1,4	0,3	—	—	—
26	Kopparbergs län	22,5	4,4	6,2	1,8	1,2	1,6	1,1	—	—	—
27	Gävle stad	—	13,9	18,4	5,4	2,7	3,3	2,9	—	—	—
28	Gävleborgs län i övr.	11,6	9,1	12,0	1,8	1,1	1,3	0,6	—	—	—
29	Västernorrlands län	8,4	11,3	15,2	2,5	1,5	2,2	—	—	—	—
30	Jämtlands län	7,1	6,6	10,6	2,3	1,0	1,6	—	—	—	—
31	Västerbottens län	12,7	10,4	13,5	1,2	1,1	1,1	0,7	—	—	—
32	Norrbottens län	13,5	10,9	11,9	2,9	0,6	1,2	0,2	—	—	—
33	Medeltal Mean	7,9	10,9	11,6	2,8	1,1	1,8	0,7	0,9	1,4	1,4
34	därav landstingsområden (exkl. riksplatser) C. councils .	9,9	8,4	10,5	2,1	1,0	1,7	0,5	0,2	—	0,4
35	städer utom landsting (exkl. rikspl.) C. boroughs	0,5	18,9	13,4	5,2	0,9	2,1	0,7	3,0	—	1,4

¹ Som ej genom avtal disponerats av annat sjukvårdsområde. Beds available to all citizens on same terms.

No. of beds for somatic diseases per 10 000 inhabitants according to different sponsors' districts (counties and county boroughs). Cf. table 9.

cialläkare för							Platser på barnbörds-avd. utan egen specialläkare	Platser på andra lasaretts-avd.	Platser på kroniker-avd.	Platser på enskilda sjukhem (utom bb-platser)	Platser på epidemi-avd.	Summa vårdplatser
neurologi	neurokirurgi	psykiatri	tbc-sjukd.		obstetrik o. (el.) gynekologi							
			lung-tbc	led-, ben- o. körtel-tbc	obst. platser	gynek. platser						
0,1	0,1	0,6	0,3	1,0	0,1	0,1	—	0,0	—	—	—	5,6
0,4	0,6	1,3	10,6	0,8	6,1	3,7	—	0,5	31,7	8,9	6,8	117,4
0,3	0,2	—	8,7	—	1,5	1,4	2,1	—	13,7	1,4	5,5	65,0
—	—	—	11,2	—	6,1	4,8	1,7	—	11,2	6,4	10,2	86,6
—	—	—	6,0	—	2,2	1,6	2,8	—	11,2	—	5,9	70,4
—	—	—	8,9	—	6,0	1,7	—	5,7	23,8	—	7,2	90,5
—	—	1,3	7,0	—	3,7	1,2	1,7	—	14,1	0,6	8,7	71,1
—	0,1	—	7,4	—	1,7	1,2	2,7	0,1	13,4	3,8	6,7	69,6
0,1	0,2	—	8,7	—	—	—	4,1	—	8,5	—	4,0	53,0
—	0,2	—	12,0	—	—	—	3,4	—	17,9	—	6,3	65,6
0,1	0,2	—	11,7	—	1,8	1,7	3,7	—	8,0	6,0	4,1	73,6
—	—	—	18,6	—	—	—	4,3	—	27,5	—	10,9	95,7
0,1	0,2	—	17,7	—	—	—	4,0	—	6,7	—	6,0	74,0
0,0	0,2	—	7,2	—	1,9	1,7	2,3	—	8,3	0,4	2,3	58,8
—	0,2	2,3	11,2	—	4,7	2,8	0,2	0,8	29,6	1,8	11,9	104,3
0,1	0,3	—	9,4	—	5,0	4,2	—	—	22,9	1,9	8,2	80,0
0,6	0,4	—	10,3	—	1,4	1,4	2,0	0,4	16,8	0,7	9,8	86,7
0,1	0,2	—	9,0	—	—	—	4,2	—	13,6	—	6,2	66,7
1,7	—	2,4	13,2	—	6,8	3,2	0,4	—	10,8	3,1	9,4	102,7
—	—	—	10,7	—	—	0,1	4,1	—	12,8	—	3,3	64,0
—	—	—	10,0	—	2,5	1,8	2,3	0,5	10,6	—	4,3	60,4
—	—	—	8,9	—	2,0	1,7	2,2	—	12,7	—	6,3	66,2
—	—	—	9,8	—	2,3	1,0	2,5	—	12,2	—	3,4	63,5
—	—	—	10,8	—	2,1	1,1	2,1	2,1	9,9	—	6,0	66,1
—	—	—	9,9	—	2,9	1,4	3,0	—	11,2	0,3	3,6	64,3
—	—	—	12,5	—	1,1	1,1	2,8	—	8,3	0,5	6,5	71,6
—	—	—	12,4	—	5,6	3,1	—	—	9,1	6,2	10,4	93,4
—	—	—	8,9	—	1,1	0,6	3,7	—	8,7	—	6,3	66,8
—	—	—	19,6	—	3,0	1,8	1,8	—	8,1	0,5	6,1	82,0
—	—	—	19,0	—	1,5	2,2	1,5	—	7,1	—	5,8	66,3
—	—	—	16,5	—	—	—	7,2	—	4,5	—	5,2	74,1
—	—	—	16,7	—	—	—	7,0	—	14,8	—	5,2	84,9
0,2	0,2	1,0	11,4	1,1	2,7	1,7	2,4	0,8	14,2	1,8	6,3	83,8
0,1	0,1	0,1	11,1	—	1,7	1,2	3,0	0,1	11,3	0,8	5,8	70,0
0,6	0,3	1,5	11,2	0,4	6,0	3,3	0,1	0,6	24,9	5,7	8,3	108,1

Skara och Arboga sjukstugor, av vilka den förstnämnda drives av stiftelse och den andra av Arboga stad. Båda har betydande bidrag från landsting. I Gävleborgs län drivs tre sjukstugor i samverkan mellan industriföretag och landstinget och i Kilforsen, Västernorrlands län, mellan landstinget och Kungl. Vattenfallsstyrelsen.

Sjukhärbargen förekommer endast i Västerbottens och Norrbottens län, där de stora avstånden skapat behov av en anstaltstyp, där patienter tillfälligt kan tas in för undersökning och vid enklare sjukdomsfall vård. Den medicinskt utbildade personalen är i allmänhet provinssiäläkaren och distriktssköterskan. Vanligtvis är härbärgena kombinerade med förlossningshem (förlossningsrum hos barnmorska).

Enskilda sjukhem. Med ett undantag redovisas endast anstalter med minst 6 vårdplatser, godkända av medicinalstyrelsen, i denna publikation. I översikten tab. 9 har samtliga platser med undantag av barnbördsplatserna, placerats i en särskild kolumn, benämnd platser på enskilda sjukhem. Visserligen kan tyckas, att platserna på åtskilliga av ifrågavarande anstalter bort inrangeras i de kolumner, som avser specialavdelningar eller specialistsjukhus, men årsberättelserna medger icke en konsekvent bedömning i detta syfte. Det kan dock nämnas, att en anstalt, Sophiahemmet, har vårdplatserna uppdelade — i detta fall på en medicinsk klinik om 21 platser och en kirurgisk om 78. Att Röda korsets hem för barn med gomdefekter i Stockholm är en specialanstalt, framgår av namnet. En annan är Lilla hemmet (Velandershemmet), där barn med ärvd syfilis vårdas. I stort sett är dock de i tabellen upptagna enskilda sjuk-

hemmen icke inriktade på speciella sjukdomar utan belagda med blandat klientel av akut och kroniskt kroppssjuka, stundom med inslag av lättsköttasinnessjuka. I flera fall vårdas endast kroniskt sjuka och att ifrågavarande anstalter icke upptagits i tab. 11 I 3 beror på att de icke är statsbidragsberättigade. I tabellen har ej medtagits enskilda sjukhem med karaktär av konvalescenthem.

Epidemivårdanstalternas platser har som synes av noter till tab. 11 F i viss utsträckning utnyttjats som reserver för intilliggande sjukstugor eller lasarett. De anstalter, som upptagits i tabellen utan uppgift om vare sig platsantal, antal intagna eller vård dagar är sådana, som visserligen varit stängda under året men likväl förorsakat huvudmännen utgifter.

Anstalter för lungtuberkulos. I tab. 11 G utmärkes sanatorier och tuberkulossjukhus med A och tuberkulossjukstugor och bygdesanatorier med B, motsvarande vedertagen typindelning. A-anstalterna är företrädesvis avsedda för aktiv behandling (pneumothoraxbehandling m. m.) av personer lidande av lungtuberkulos och för observation och utredning av diagnoser och av vårdbehov hos personer, som lider eller misstänkes lida av dylik tuberkulos. B-anstalterna är företrädesvis avsedda för övriga personer, som lider av lungtuberkulos, d. v. s. kroniska fall och konvalescentfall.

Förlossningsanstalter. Endast förlossningsanstalter (-avdelningar) med av medicinalstyrelsen godkända platser har upptagits i tabellerna.

Barnbördsplatserna på enskilda anstalter har i tab. 9 som regel och utan realprövning i de särskilda fallen placerats som anstalter utan egen specialläkare.

Anstalter för kroniskt sjuka. I redovisningen har i tidigare årgångar av denna publikation skilts mellan anstalter för kroniskt sjuka, som är anslutna till ålderdomshem och sådana som icke är det, men i tab. 11 har uppdelningen nu gjorts efter huvudmannakategori i tre grupper (nämligen 1. Landstings och städers utom landsting, 2. Övriga primärkommuners och 3. Enskilda anstalter).

De flesta kronikeranstalter, som redovisas i denna publikation har statsbidrag, men i alla tre grupperna finns en del undantag, vilket framgår av noterna. (Jfr angående enskilda anstalter även texten ovan).

Övriga anstalter. Slutligen följer här en uppräknig av anstalter vid slutet av år 1952 med karaktär — helt eller övervägande — av konvalescent- eller vilohem, vilka anstalter icke redovisas i tabellverket. Vissa av dem är av medicinalstyrelsen godkända såsom enskilda sjukhem, nämligen Högberga konvalescenthem, Saltsjöbadens badhotell, Sol-sunda sjuk- och vilohem AB., Stiftelsen Stockholms konvalescenthem i Stortorp, Tammsviks enskilda sjukhem, Hultafors, Ulricehamns och Mössebergs sanatorier. Dessutom kan nämnas J. Dannströms, M. Gebers, J. och G. Lamms, Elfviks, Heijkenskjölds, A. och H. Pålsons, Stenby, Vårby och Ösbyholms konvalescenthem, Ihrfeldtska barnhemmet, Tobo konvalescenthem, Elsbeth Funchs stiftelse samt Alsters konvalescenthem.

Av hälsobrunnar kan nämnas Medevi, Söderköping, Lundsbrunn, Loka, Sättra och Ramlösa.

Patienter i sluten vård, beläggning. Texten i detta avsnitt ansluter sig till uppgifterna om intagna patienter och

vård dagar i tab. 11 och övre delen av tab. C.

Intagna. Antalet intagna vid kroppssjukhusen uppgick år 1952 till 837 464 eller, om man subtraherar dem som intagits för förlossning (tab. 23), 731 068.

Vårdtiden. Om man dividerar antalet vård dagar med antalet intagna patienter, erhåller man en kvot, som ger en ungefärlig uppfattning om den genomsnittliga liggtiden. Ju längre liggtiden är, desto osäkrare blir dock det så beräknade uttrycket för densamma, särskilt om starka förändringar i vårdtidens längd ägt rum. Detta bör ihågkommas av den, som till äventyrs önskar studera liggtiden för enstaka sjukhus, där patienterna är långliggare, såsom anstalter för tuberkulos och hem för kroniskt sjuka. För här nedan angivna medeltal torde olägenheten ha tämligen liten betydelse med hänsyn till de stora massor av fall, varpå dessa grundar sig. Liggtiden för lasarettens klientel uppgår i genomsnitt, räknat på talen i tab. C, till 14.4. Detta tal gäller lasarettens, så som dessa redovisas i tab. 11, alltså inklusive tuberkulosavdelningar, pensionsstyrelsens avdelningar, vissa avdelningar för kroniskt sjuka och barnbördsavdelningar. En medelvårdtid beräknad exklusive alla dessa avdelningar skiljer sig erfarenhetsmässigt i genomsnitt endast med ett par tiondels dagar från vårtiden inklusive dem. I tab. G återfinner man talet 14.4 för lasarettens och motsvarande för övriga anstaltstyper, vilka tal alltså icke »renodlats» att avse det för resp. anstalter typiska klientelet.

Beläggningen. Om man uttrycker antalet i genomsnitt per dag vårdade patienter i procent av det antal platser, som funnits tillgängligt i genomsnitt per dag, erhåller man ett uttryck för den grad, i vilken platserna utnyttjats: be-

Tab. G. Medelvårdtiden *Mean bed-days*

	Vårdtid, dagar			Vårdtid, dagar	
	1951	1952		1951	1952
Lasarett (inkl. bb.-avd. m. m.)	14,4	14,4	Epidemivårdanstalter	14,7	16,3
Sjukstugor (» » »)	14,5	14,5	Barnbördshus (inkl. gynekolog-fall)	8,9	9,2
Garnisonsjukhus (inkl. bb.-avd.)	14,8	15,3	Andra fristående förlossningsanstalter: Allmänna	8,0	7,8
Barnsjukhus	13,4	13,1	Enskilda	9,7	9,8
Vanförestalter	32,1	30,7	Kronikeranstalter	257,6	242,0
Pensionsstyrelsens frist. anstalter	63,4	62,7	Enskilda sjukhem	30,7	31,3
Anstalter för kirurgisk tbc	167,0	135,3			
» » lungtuberkulos:					
A-anstalter	155,4	145,7			
B. »	198,2	168,9			

läggningen. Vid beräkningen av detta tal har man att taga hänsyn till om platsantalet ändrats under året eller om anstalten eller en del därav varit stängd någon tid. Om t. ex. det sista försummas, blir beläggningen för lågt angiven. Emellertid ingår rutinmässigt en viss period, vanligtvis sommartid, då avdelningarna eller delar därav stänges för grundlig rengöring (»vädring»). Till denna rengöringstid har hänsyn icke tagits vid beräkningen av beläggningsprocenten.

I tab. H lämnas en sammanställning av de genomsnittliga beläggningstalen för skilda slag av anstalter. Vid beräkningen har — utom i de fall som anges

i noten — vederbörlig hänsyn tagits till platsantalets förändringar under året, liksom till stängningar på grund av t. ex. reparationer eller personalbrist, i den mån anstalterna i sina årsredogörelser redovisat detta. De här redovisade talen stämmer således i regel icke med de beläggningstal, som till äventyrs skulle kunna räknas fram på de tal, som finns i tab. C.

Epidemivårdanstalterna har den lägsta beläggningsprocenten. Vid dess beräkning har platser på avdelningar, som varit stängda av brist på patienter, helt naturligt räknats med som disponibla. Helt stängda anstalter har dock ej medräknats.

Tab. H. Beläggningen åren 1951 och 1952 *Beds occupied*

	1951	1952		1951	1952
	%	%		%	%
Lasarett (inkl. bb.-avd. m. m.)	85	86	Epidemivårdanstalter	28	32
därav undervisningslasarett	..	87	därav epidemisjukhus	..	42
» övriga delade i städer utom landsting	..	83	» epidemisjukstugor	..	19
» » » inom landst.	..	87	Anstalter för lungtbc	80	82
» odelade lasarett	86	86	därav sanatorier	..	83
Sjukstugor	88	88	» tbc-sjukstugor	..	67
Barnsjukhus	74	75	Barnbördshus	82	88
Vanförestalter	91	90	Förlossningshem och förlossningsrum	¹ 60	¹ 54
Pensionsstyrelsens frist. anstalter	92	93	Anstalter för kroniskt sjuka	¹ 94	¹ 94
Anstalter för kir. tbc	79	73	Enskilda sjukhem ²	83	84

¹ Drivna av landsting och städer utom landsting.

² Drivna av annan än socialvårdsmyndighet.

³ I brist på uppgifter om förändringar under året räknat på platsantalet vid årets slut.

Tab. I. Personalen vid kroppssjukhusen den 31/12 1952 *Personnel at hospitals for somatic diseases*

Personal <i>Personnel</i>	La- sarett <i>General hospitals</i>	Sjuk- stugor <i>Cottage hospitals</i>	Epidemi- vård- anstalter <i>Epi- demic hospitals</i>	Anstalter för lungtb <i>Sanato- ria for TB of the lungs</i>	Kroniker- anstalter <i>Homes for chronically diseased</i>	Övriga kroppss- jukhus <i>Other hospitals for somatic diseases</i>	Summa <i>Total</i>
Läkare <i>Physicians</i>	1 926	91	92	130	252	236	(2 727)
Sjuksköterskor (i sjukvård) <i>Nurses</i>	5 659	241	244	397	578	559	7 678
Barnmorskor <i>Midwives</i>	462	61	—	—	7	88	618
Sjukgymnaster <i>Physiotherapists</i> ..	(222)	(11)	(10)	(6)	(21)	(60)	(330)
Arbets terapeuter <i>Remedial therap.</i>	41	—	3½	33	7½	20	105
Kuratorer <i>Social workers</i>	92	—	1	19	2	10	124
Övrig vårdpersonal <i>Auxiliary nurs- ing personnel</i>	16 007	741	778	1 283	2 663	1 652	23 124
Husmödrar <i>Matrons</i>	161	1	10	36	—	18	226
Övrig förvaltningspersonal <i>Admin- istrative staff</i>	680	62	24	95	72	124	1 057
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i> ..	6 317	372	352	1 272	987	1 043	10 343
Summa <i>Total</i>	31 567	1 580	1 514	3 271	4 590	3 810	(46 332)

Patienter i öppen vård. Den öppna vårdens omfattning vid lasaretten belyses av följande uppgifter (avrundade tal):

	Antal besök
Undervisningslasarett	1 229 000
Övriga delade lasarett i städer utom landst.	1 189 000
Övriga delade lasarett, landstings	2 132 000
Odelade lasarett	444 000
Summa	4 994 000

Hela antalet besök vid lasarettens öppna mottagningar var alltså 4 994 000 eller ca 16 500 per vardag. Föregående år beräknades besökens antal till 4 883 000. Enligt denna publikation, årgång 1948, gjorde patienterna vid lasarettens öppna mottagningar i genomsnitt 2.7 besök vardera. Tillämpas detta relationstal, finner man, att mot totalantalet besök år 1952 svarar ca 1 850 000 patienter.

Personal. Enligt anvisningarna till årsberättelsen gäller uppgifterna om personalen fr. o. m. år 1952 antalet tjänster, varvid likväl skall anges, om helt vakanta tjänster (d. v. s. tjänster, som

saknat vakansvikarie) förekommit. Antalet vid anstalterna verksamma personer kan alltså också beräknas. Tab. I, som delvis innehåller konstruerade tal, avser samfliga kroppssjukhus (även enskilda). Till skillnad mot föregående årgångar omfattar kalkylen denna gång även kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet. Särskilt för dessa, liksom för »Övriga kroppssjukhus» är dock uppgifterna mycket osäkra.

Enligt detta överslag skulle alltså i slutet av år 1952 omkring 46 000 personer varit sysselsatta i den slutna kroppssjukvården (inkl. kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet) och till denna ansluten öppen vård. För läkarna har summatalet satts inom parentes, då dessa i viss mån är dubbelräknade. Detta gäller icke lasarettens och andra större anstalters läkare, men det är icke ovanligt, att samma person (ofta provinsialläkaren) samtidigt är läkare vid en mindre sjukstuga och en eller annan mindre anstalt för epidemisjukvård, tuberkulossjukvård, kronikervård eller för-

Tab. J. Personal per 100 vårdplatser år 1952 *Personnel per 100 beds*

	Läkare <i>Physicians</i>	Sjuk- sköter- skor o. barn- morskor <i>Nurses and mid- wives</i>	Övrig vård- perso- nal ¹ <i>Other nursing pers.</i>	För- valt- nings- pers. <i>Admin. staff</i>	Eko- nomi- pers. <i>Domes- tic staff</i>	Summa <i>Total</i>	Därav vård- perso- nal ² <i>Nur- sing pers.</i>	Vård- perso- nal ² 1948 <i>Ditto 1948</i>
Lasarett	6,03	19,2	51,4	2,6	19,7	98,9	70,6	62,9
därav undervisningslas.	8,95	24,0	64,5	3,2	21,8	122,5	88,5	70,9
övriga delade	5,51	18,2	48,3	2,3	18,1	92,4	66,5	63,3
odelade	3,89	16,3	42,7	3,4	23,9	90,2	59,0	55,8
Sjukstugor	4,27	14,2	35,4	2,9	17,5	74,3	49,6	43,4
Epidemisjukhus	1,83	7,0	15,6	1,3	10,3	36,0	22,6	19,4
» sjukstugor	2,46	3,6	11,2	0,1	4,9	22,3	14,8	11,5
A-anstalter för lungtbc.	1,60	5,3	17,8	1,7	17,1	43,5	23,1	21,5
B- » » »	3,37	5,2	17,7	2,2	13,8	42,3	22,9	20,7
Kronikeranstalter (landstings etc.)	..	6,3	29,3	0,8	10,8	(47,2)	35,6	³ 30,8

¹ Inkl. sjukgymnaster, arbetsterapeuter och kuratorer.² Exkl. läkare. *Physicians excluded.*³ Drivna av annan än socialvårdsmyndighet.

lossning. Dessutom gäller, att läkarna liksom sjukgymnasterna och förvaltningspersonalen vid smärre anstalter vanligen icke är helt sysselsatta vid resp. anstalt. Då förvaltnings- eller ekonomi-personal varit gemensam för flera anstalter, har den räknats endast till den ena anstalten, nämligen den där man kunnat antaga, att huvudanställningen varit. Sjukgymnasternas tal har satts inom parentes, då de till följd av arbetskonflikt blivit ojämmt — på det hela taget för lågt — redovisade. Av läkarna vid kronikeranstalter var endast ett tjugotal heltidsanställda. Vad sjukgymnasterna och arbetsterapeuterna angår, har som regel reduktion av antalet kunnat göras med hänsyn till arbetstidens längd.

Vid lasarettens tjänstgjorde enligt tab. I ca 31 600 personer. Antalet patienter intagna i sluten vård, som dessa skötte i medeltal per dag var ca 26 600. Personalen utgjordes således i genomsnitt 1.2 (samma tal som 1951) per dag och sådan patient. Man bör hålla i minnet, att samma personal i öppen vård skötte

ca 16 500 patienter per vardag. Vid betraktandet av dessa tal bör vidare observeras, att lasarettens kontors- och ekonomiavdelningar i viss utsträckning arbetat även för andra smärre anstalters räkning.

I tab. J lämnas vissa uppgifter om personalenheter per 100 vårdplatser. (Dessa tal, ehuru med flera, här icke utsatta decimaler, har använts för komplettering av ofullständigheter i årsberättelserna, då talen i tab. I beräknades.) Av de två kolumnerna längst till höger framgår, att en betydande ökning av personaltäteten ägt rum mellan åren 1948 och 1952. Vid bedömningen härav gäller — liksom i övrigt, då relativtal för olika år meddelas i detta kapitel — att skillnader, som iakttas, icke nödvändigtvis beror på förändringar inom anstalterna utan också kan ha orsakats av att urvalet av anstalter ändrats. Anstalter läggs ned, nya inrättas, anstalter ändrar karaktär och flyttas från en grupp till en annan o. s. v.

Tab. K visar antalet läkartjänster i förhållande till de intagna år 1952, var-

Tab. K. I sluten vård intagna patienter per läkartjänst vid olika kliniker (avdelningar) vid landstingens delade lasarett år 1952 (undervisningslasarett ej medräknade)

Admissions per physician and year into general hospitals of the county councils

	Medi- cinska kliniker	Kirur- giska kliniker	Kvinno- kliniker	Pediat- riska kliniker	Öron-, näs-, hals- kliniker	Ögon- kliniker
Antal kliniker med nedanstående antal intagna per läkartjänst						
100—199	—	—	—	—	—	3
200—299	1	—	—	5	3	11
300—399	12	—	—	7	4	6
400—499	16	6	—	8	9	—
500—599	11	9	—	4	4	—
600—699	2	16	1	—	4	1
700—799	—	8	3	—	—	—
800—899	—	3	5	—	—	—
900—999	—	—	1	—	—	—
1 000—1 099	—	—	5	—	—	—
1 100—1 199	—	—	1	—	—	—
1 200 o. flera	—	—	2	—	—	—
Summa	42	42	18	24	24	21
Genomsnittligt antal intagna per läkartjänst <i>Average number ...</i>	450	630	950	400	460	280

vid läkarantalet avser slutet av året. Antalet kliniker är icke fullständigt, då ett litet antal lasarett icke inkommit med ifrågavarande uppgifter eller uppgifterna av någon anledning icke kunnat användas. Här redovisas t. ex. 42 medicinska och 42 kirurgiska kliniker, medan de verkliga antalen var 44 resp. 43.

I talen för de kirurgiska klinikerna ingår vid lasarett, som saknar kvinno-

klunik, antalet förlossningsfall, ehuru enligt rådande praxis reducerat till hälften. Sådan reduktion har icke skett beträffande kvinnoklinikernas förlossningsfall, som anses mera svårskötta. Helt utan reduktion som talen här står, är de emellertid något för höga för jämförelse med övriga klinikers. De intagna på kronikeravdelningar och på pensionsstyrelsens avdelningar har i

Tab. L. Kroppsjukhusens samlade driftkostnader

Operation cost of hospitals for somatic diseases (total)

	Milj. kr	
	1951	1952
Lasarett <i>General hospitals</i>	332,9	403,8
Garnisonssjukhus <i>Military hospitals</i>	2,3	2,8
Barnsjukhus <i>Children's hospitals</i>	7,3	8,3
Vanförestalter <i>Hospitals for the crippled</i>	4,9	5,8
Anstalter för kirurgisk tbc <i>Hospitals for surgical TB</i>	4,0	4,1
Pensionsstyr. frist. anst. <i>Hospitals of the Pensions Board</i>	3,3	3,8
Sjukstugor <i>Cottage hospitals</i>	16,0	19,0
Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals</i>	17,6	19,6
Anstalter för lungtbc <i>Sanatoria for TB of the lungs</i>	42,7	48,4
Barnbördshus <i>Maternity hospitals</i>	4,8	4,6
Kronikeranstalter <i>Homes for chronically diseased</i>	44,0	55,2
Övriga anstalter (uppskattat) <i>Other hospitals</i>	14,0	16,9
Summa <i>Total</i>	493,8	592,3

Tab. M. Driftkostnad per dag resp. per intagen 1946—1952

Operation cost per day and per admission

Anstalter Establishments	Dagkostnad, kr Ope- ration cost per bed-day				Föränd- ring 1951— 1952, %	Kostnad per intagen, kr Oper. cost per admission				Föränd- ring 1951— 1952, %
	1946	1950	1951	1952		1946	1950	1951	1952	
Lasarett	16,3	28,4	35,9	40,9	+ 14	255	409	516	596	+ 16
därav undervisningslasarett	19,0	33,8	42,5	49,1	+ 16	332	554	688	793	+ 15
» övriga delade (städer utom landsting) ..	..	31,7	40,6	43,6	..	..	559	721	915	..
» » » (landsting) ..	..	25,9	32,2	37,2	+ 16	..	339	427	487	+ 14
» odelade lasarett	..	25,5	32,9	37,4	+ 14	..	331	419	473	+ 13
Barnsjukhus	21,5	37,0	44,5	52,8	+ 19	296	496	577	692	+ 20
Vanförestalter	14,3	22,2	31,0	33,5	..	505	686	..	1 004	..
Pensionsstyrelsens fristående anst.	8,9	14,0	17,0	18,8	+ 11	514	830	976	1 151	+ 18
Anstalter för kirurgisk tbc	8,6	14,2	18,7	21,5	+ 15	2 048	2 537	3 125	3 065	..
Sjukstugor	11,5	19,8	24,3	28,2	+ 16	169	280	352	408	+ 16
Epidemivårdanstalter	13,2	21,1	34,0	41,3	+ 21	390	293	515	647	+ 26
därav epidemisjukhus	..	23,3	34,8	40,0	+ 15	..	332	548	679	+ 24
» epidemisjukstugor	..	17,9	35,7	45,2	+ 27	..	241	458	571	+ 25
Anstalter för lungtbc	9,6	16,3	19,9	22,9	+ 15	1 633	2 745	3 155	3 407	+ 8
därav sanatorier (inkl. jub.fond.)	9,9	16,5	20,2	22,9	+ 13	1 619	2 729	3 145	3 384	+ 8
» tuberkulossjukstugor	8,4	14,5	16,8	22,4	+ 33	1 729	2 919	3 295	3 781	+ 15
Barnbördshus	21,6	36,0	45,2	53,4	+ 18	202	319	401	491	+ 22
Kronikeranstalter	8,0	12,4	15,2	17,8	+ 17	2 018	2 752	3 410	3 912	+ 15

vissa förekommande fall räknats till den medicinska kliniken.

Ekonomi. I princip inkluderar den i tab. L—N redovisade driftkostnaden samtliga driftkonton utom evalverings-ersättning, pensioneringskostnader, räntor och hyror i av anstalterna hyrda fastigheter. Dessa undantag beror på att systemen för täckande av utgifter på dessa konton är varierande, varför posternas medräkning skulle medföra en onödig brist på jämförbarhet olika anstalter emellan. I motsats till föregående årgångar har denna gång från anstalternas utgiftsbelopp dragits icke blott vad personalen inbetalat för erhållen kost och tvätt utan också så stor del av det de betalat i hyra för bostad i anstaltens egen fastighet, som antagits motsvara driftutgifterna för fastigheten (vanligen 60 % av hela hyresbeloppet). Detta har för lasarettens del inneburit en sänkning av dagkostnaden med i genomsnitt 50 öre i jämförelse med vad

den skulle ha blivit, om äldre beräkningsmetod tillämpats.

Tab. L visar i sammandrag driftkostnaderna år 1952 definierade enligt ovanstående.

För vissa anstaltstyper har icke ekonomiska data lämnats av alla som bort, och för dessa har talen kompletterats med hjälp av uppgifterna om antalet vård dagar och dagkostnaden för dem, som redovisat ekonomin. För enskilda sjukhem och kronikeranstalter under socialvårdsmyndighet, som icke är skyldiga redovisa sin ekonomi i årsberättelsen, har utgiften uppskattats med ledning av dagkostnaden för likartad vård.

Kostnaden per vård dag (dagkostnaden) och kostnaden per intagen, som redovisas i tab. M, beror förutom på priser, löner, arbetets organisation o. dyl. på vårdens intensitet, omsättning av patienterna och graden av beläggningen. Slutligen påverkas dessa kostnader, som de här redovisas, också av den öppna

Tab. N. Lasarettens driftkonton *Operation cost of general hospitals*

Kontobeteckning	Hela utgiften, 1 000-tal kronor <i>Total</i>					Per vård dag, kronor <i>Per bed-day</i>					% 						
	Under- vis- nings- lasa- rett ¹	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Sum- ma ¹	Un- der- vis- nings- lasa- rett ¹	Övr. delade lasarett		Ode- lade lasa- rett	Samt- liga ¹	Undervisnings- lasarett ¹	Övr. delade lasarett		Odelade lasarett	Samtliga ¹	D:o 1951	
		Städers utom landsting ²	Landstings				Städers utom landsting ²	Landstings				Städers utom landsting ²	Landstings				
Avlöningar <i>Salaries</i>	57 766	50 888	115 530	35 222	259 406	33,28	29,83	25,00	25,21	27,42	68,6	68,5	67,2	67,4	67,8	65,7	
Läkemedel <i>Medicine</i>	5 062	4 534	12 118	2 820	24 534	2,92	2,66	2,62	2,02	2,59	6,0	6,1	7,0	5,4	6,4	6,8	
Förbrukningsartiklar m. m. för sjukvården <i>Other articles for the medical treatment</i>	4 990	4 670	9 597	2 652	21 909	2,87	2,74	2,08	1,90	2,31	6,0	6,3	5,6	5,1	5,7	6,1	
Kosthåll <i>Food</i>	5 121	4 779	12 259	3 711	25 870	2,95	2,80	2,65	2,65	2,73	6,1	6,4	7,1	7,1	6,8	6,9	
Värme, elektrisk energi o. vatten <i>Fuel, electricity, water</i>	3 552	3 495	8 477	3 180	18 704	2,05	2,05	1,83	2,27	1,98	4,2	4,7	4,9	6,1	4,9	5,8	
Tvätt och renhållning <i>Laundry, cleaning</i>	1 378	2 021	2 339	706	6 444	0,79	1,18	0,51	0,51	0,68	1,7	2,7	1,4	1,4	1,7	0,9	
Inventariers underhåll och komp- lettering <i>Maintenance of plant</i> .	3 211	1 749	5 455	1 751	12 166	1,85	1,02	1,18	1,25	1,29	3,8	2,4	3,2	3,3	3,2	3,8	
Fastigheters underhåll <i>Maintenan- ce of buildings</i>	1 595	1 103	2 619	1 007	6 324	0,92	0,65	0,57	0,72	0,67	1,9	1,5	1,5	1,9	1,6	2,0	
Expeditionskostnader och diverse <i>Office expenses and divers</i>	1 471	1 071	3 613	1 184	7 339	0,85	0,63	0,78	0,85	0,78	1,7	1,4	2,1	2,3	1,9	2,0	
Summa utgifter <i>Total</i>	84 146	74 310	172 007	52 233	382 696	48,48	43,56	37,22	37,38	40,45	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	
D:o inkl. Karolinska sjukhuset	105 264	»	»	»	403 814	49,09	»	»	»	40,92	..	..	..	..	..	..	

¹ Exkl. Karolinska sjukhuset, vars utgifter icke kunnat fördelas på jämförliga konton.

² Inkl. sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus.

vårdens omfattning, då dennas ekonomi icke kan särskiljas från den slutna vårdens.

Större delen av ökningen i kostnaderna mellan åren 1946 och 1952 beror på ökade personalkostnader på grund av dels höjda löner och dels begränsning av arbetstiden. Förkortade vårdtider, längre driven specialisering vid lasareten och ökad omfattning av den öppna vården har också medfört, att kostnaderna per vård dag ökats.

Vid jämförelser mellan olika år bör det, som ovan sades angående omflyttning av anstalter, iakttas. Särskilt må påpekas, att medeltalen för grupperna undervisningslasarett och övriga delade lasarett i städer utom landsting påverkas av att Sahlgrenska sjukhuset fr. o. m. år 1952 flyttats till gruppen undervisningslasarett. Det höga genomsnittet och den starka ökningen av kostnaden per intagen i gruppen »städer utom landsting» sammanhänger delvis därmed, ty i och med att Sahlgrenska sjukhuset tas bort ur gruppen, kommer Vasa sjukhus med dess långa vårdtider (kronikeravdelning m. m.) att starkare påverka medeltalet. Till samma effekt bidrar, att sinnessjukavdelningen vid S:t Eriks sjukhus år 1952 ingår i lasarettets ekonomiska redovisning. Vid sinnessjukhus liksom kronikeranstalter har man nämligen ett relativt till vårddagarna litet antal intagna. Omvänt är dagkostnaderna vid dylika anstalter relativt låga, och detta förklarar den ringa ökningen i dagkostnaden mellan 1951 och 1952. Det är av dessa skäl, som procenttal för ökningen icke utsatts i tabellen för dessa stadslasarett. Av liknande skäl — denna gång emedan Styrös kustsanatorium nedlagts — har procenttal heller icke utsatts för förändringen i kostnaden per intagen bland anstalter-

na för kirurgisk tuberkulos. Vanförestalterna var icke fulltaligt representerade, varför icke heller här procenttal uträknats.

Lasarettens driftutgifter fördelade på konton framgår av tab. N.

3.23. Sinnessjuk- och sinnesslövrården

I avsnittet 3.21 har en allmän översikt med tabellariska sammandrag lämnats av den slutna sjukvården, och även sinnessjukvården och sinnesslövrården har där inplacerats i sammanhanget. Inledningsvis hänvisas dit.

Sex huvudtyper av anstalter kan särskiljas. (A) *Statens och storstädernas sinnessjukhus* meddelar den mest kvalificerade vården. (B) *Kommunala* (andra än storstädernas) och *enskilda sinnessjukhus* är mindre anläggningar och handhar fall, som icke kräver de stora sjukhusens terapeutiska resurser. De små kommunala sinnessjukhusen drives så gott som endast av primärkommuner (varibland ett par städer utom landsting). Enda undantaget är Örebro kommunala sinnessjukhus, för vilket huvudmannaskapet är delat mellan staden och landstinget. (C) *Vårdhem för sinnessjuka* har hand om lättskötta fall. Dessa hem är dels sådana, som drives av landsting och städer utom landsting och brukar betecknas som *kommunala*, dels *enskilda*. (D) *Skolhem för psykopatiska och nervösa barn* hyser ett klientel av speciellt slag, närmast hänförligt till sinnessjukvården. Gränsen mellan sinnessjukvård och sinnesslövvård är i organisatoriskt hänseende icke skarp. Sålunda finns sinnessjukhus för sinnesslöa, där sådana sinnesslöa vårdas, på vilka sinnessjuklagens retentionsrätt skall kunna tillämpas. Av samma skäl vårdas en del

Tab. O. Beläggningen vid vissa anstalter för sinnessjuk- och sinnesslövärd *Occupancy*

	1947	1950	1951	1952
Statens sinnessjukhus				
för sinnessjuka	118 %	115 %	114 %	116 %
för sinnesslöa	108 »	95 »	99 »	100 »
Storstädernas sinnessjukhus	106 »	105 »	103 »	102 »
Mindre kommunala sinnessjukhus	98 »	99 »	99 »	101 »
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka	92 »	97 »	97 »	94 »
Anstalter för sinnesslöa				
landstings och städers utom landsting	..	..	..	90 »
enskilda	..	..	..	98 »
Epileptikeranstalter	..	..	..	96 »

sinnesslöa på vanliga sinnessjukhus, såsom på Källshagens sjukhus, där en särskild avdelning med 283 vårdplatser är inrättad för ändamålet. Av (E) *anstalter för sinnesslöa* finns eljest både statliga, landstingsdrivna, kommunala och enskilda. (F) *Epileptikeranstalterna* är drivna av landsting utom tre — en statlig och två enskilda.

På anstalter huvudsakligen avsedda för sinnessjukvård fanns, som framgår av tab. C, 29 110 platser, vari bl. a. de ovan nämnda 283 platserna för sinnesslöa ingår. Talen avser ordinarie platser. De reservplatser, som fanns på många håll, har icke medräknats, då uppgifter om dem icke lämnas i årsberättelserna. Antalet sekundärplatser för sinnessjuka, d. v. s. platser avsedda för kroniskt klientel, var 2 136, varav 1 461 på de tre i tab. 12 upptagna sekundär-sjukhusen (Psykiatriska sjukhuset, Källshagens och Gäddede sjukhus) och resten (675) på avdelningar vid Sundby, Birgittas, S:t Sigfrids, Sätters och Frösö sjukhus.

För sinnesslöa och epileptiker fanns vid slutet av år 1952 12 278 platser på särskilda anstalter, vartill kom bl. a. de 283 platser på Källshagens sjukhus, som nyss nämndes. De fyra anstalter för sinnesslöa, vilka upptagits bland de statliga sinnessjukhusen (tab. 12), är Västra Ny, Vipeholms, Västra Marks och Salberga sjukhus.

Patienter i anstalts- och familjevård
m. m. Förutom de sinnessjuka, som vårdas på anstalterna, finns ett antal, som under sjukhusens överinseende omhändersas i familjevård. I Stockholm och Göteborg är denna vård icke ansluten till sjukhusen och redovisas icke i denna publikation, utan ingår som en del av stadens öppna vård av psykiskt sjuka, för vilken finnes en fristående organisation. Den statliga familjevårdens kostnader redovisas i tab. 13.

Hjälperksamheten (tab. 13) omfattar tillsyn och hjälp åt från sjukhusen försöksutskrivna och exspektanter. Denna organisation fungerar även såsom psykiatrisk, rådgivande instans inom resp. sjukhusområde. Kostnaderna för denna verksamhet utgörs huvudsakligen av avlöningar och reseersättningar till den personal, som sköter densamma.

Beläggningen på sjukhusen har i tab. O angivits med ett procenttal, på samma sätt som för kroppssjukhusen, dock med den skillnaden, att talet beräknats på vårdplatsantalet vid årets slut — icke på genomsnittet under året. För de stora sinnessjukhusen med deras relativt stabila platsantal har det fel, som härigenom begås, mindre betydelse, men för övriga anstaltstyper, vilkas platsantal tillväxt mera avsevärt under de sista åren, kommer beläggningstalen att bli något för låga.

Angående omsättningen av patienter se kap. 4. 8.

Tab. P. Personalen vid anstalter för vård av sinnessjuka (utom enskilda vårdhem) samt sinnesslöa och epileptiker den 31/12 1952 *Personnel at establishments for mentally diseased (except homes operated by private persons), mentally deficient and epileptics*

	Sinnessjukvård <i>Mentally diseased</i>				Sinnesslö- o. epileptikervård <i>Mentally deficient etc.</i>		
	Sinnessjukhus (Tab. 12 A, B) <i>Mental hospitals</i>	Lands- tingens vårdhem (Tab. 12 C 1) <i>Homes for mentally diseased of the counties</i>	Anst. f. psyko- pat. och nervösa barn (Tab. 12 D) <i>Schools for psychopathic children</i>	Summa <i>Total</i>	Sinnessjukhus för sinnesslöa (Tab. 12 A) <i>Special hospitals for mentally deficient</i>	Anst. för sinnesslöa och epileptiker (Tab. 12 E, F) <i>Homes for mentally deficient and epileptics</i>	Summa <i>Total</i>
Läkare <i>Physicians</i>	263	54	—	317	9	—	9
Lärarpersonal <i>Teachers</i>	—	—	17	17	—	386	386
Övrig vårdpersonal <i>Other nursing personnel</i>	8 024	591	60	8 675	456	1 587	2 043
Förvaltningspersonal <i>Administrative staff</i>	276	11	4	291	17	45	62
Ekonomipersonal <i>Domestic staff</i> ..	2 300	204	34	2 538	160	877	1 037
Summa <i>Total</i>	10 863	860	115	11 838	642	2 895	3 537

Personal. Till skillnad mot kroppssjukhusen avser uppgifterna om *sinnessjukvårdspersonalen* icke personer utan tjänster.

Då tjänsterna i regel var besatta — med ordinarie innehavare eller vikarie — kan sinnessjukvårdens personal likväl approximativt beräknas till 11 800 personer (tab. P). Antalet har erhållits genom komplettering av de i tab. 13 angivna talen dels med motsvarande tal ur vårdhemmens årsberättelser, dels med en särskild kalkyl för de kommunala sinnessjukhusen, vilka i regel icke lämnat sådana uppgifter. Det har antagits, att de sistnämnda haft samma personaluppsättning per 100 vårdplatser som de statliga sinnessjukhusen. I kolumnen för sinnessjukhusen har vidare inräknats tjänster för 15 läkare, 40 personer tillhörande annan vårdpersonal, 14 tillhörande förvaltningspersonal och 3 ekonomipersonal allt inom den statliga hjälpverksamheten och familjevården samt 19 lä-

kare och 24 annan personal tillhörande de rättspsykiatriska stationerna, däribland 11 socialassistenter, som medräknats bland »övrig vårdpersonal». Åtskilliga av i tab. P upptagna läkartjänster gäller deltidsanställda och en del av dessa är dubbelräknade. Vid statens sinnessjukhus (inkl. hjälpverksamhet, familjevård och rättspsykiatri) fanns den 1/10 1952 70 vakanta läkartjänster, av vilka 10 icke uppehölls av vikarier.

I tab. P ingår som föreståndarinnor eller som översköterskor en del examinerade sjuksköterskor. Dessas totalantal inom sinnessjukvården år 1952 är icke känt men beräknades vid början av år 1949 till 506, varav 308 på de statliga sinnessjukhusen, 151 på de tre stora städernas sinnessjukhus och 47 på vårdhemmen.

De i tab. P redovisade talen för *sinnesslö- och epileptikanstalter* (statens, landstingens, primärkommuners och enskilda) avser däremot i stort sett antalet

Tab. Q. Vårdpersonal (exkl. läkare) per 100 vårdplatser*Nursing personnel (excl. physicians) per 100 beds*

Sinnessjukhus <i>Mental hospitals</i>	1947	1950	1951	1952
Statens (inkl. sinnessjukh. för sinnesslöa) <i>of the State</i>	29	31	31	31
Storstädernas <i>of the three largest cities</i>	33	34	34	36
Vårdhem för lättskötta sinnessjuka <i>Homes for mentally diseased</i>	14	16	16	17
Anstalter för sinnesslöa och epileptiker <i>Homes for mentally deficient</i>				
Statens <i>of the State</i>	..	..	21	..
Landstings <i>of the counties</i>	..	..	18	20
Städers utom landsting <i>of the county boroughs</i>	..	..	..	20
Enskilda <i>Private</i>	..	..	15	15

anställda personer. Undantag utgör de statliga sinnessjukhusen för sinnesslöa, som ingår med sina tal för befintliga tjänster. Över huvud taget är uppgifterna tämligen osäkra, då årsberättelsens formuler är icke är fullt tydligt i berört avseende och anstalternas personalorganisation är mycket varierande.

Uppgifterna om personal på 100 vårdplatser enligt tab. Q ger icke full rättvisa åt utvecklingen för de stora sinnessjukhusens del, emedan överbeläggningen på vårdplatserna något minskats under den berörda perioden. Sistnämnda förhållande spelar däremot ingen roll för följande uppgifter, som belyser läkartätheten, emedan dessa enligt praxis räknats på antalet befintliga patienter. Läkartjänster för hjälpverksamhet och familjevård är här icke medräknade.

Antal i genomsnitt per dag befintliga patienter per läkartjänst *Inpatients per day per physician*

År	Statens sinnessjukhus (för sinnessjuka)	Storstädernas sinnessjukhus
1947	153	116
1948	155	105
1949	152	101
1950	152	91
1951	151	90
1952	152	82

Ekonomi. För de typer av anstalter för sinnessjukvård, som redovisat sin ekonomi, ställde sig dagkostnaden på sätt som framgår av tab. R. I kostnaden för sjukhusen ingår där icke kostnaden för hjälpverksamhet och familjevård.

Totalkostnaden för driften av de statliga sinnessjukhusen inklusive de fyra med sinnesslöa belagda anstalterna uppgick till 111 844 000 kr inräknat familjevård och hjälpverksamhet. Se vidare här om tab. 13, där ocksåorstädernas sinnessjukhus redovisas.

Vissa nybyggnader och utvidgningar vid de statliga sinnessjukhusen

Ulleråkers sjukhus: Moderniseringsarbetet av norra manspaviljongen har fortskridit och liksom tbc-paviljongen för kvinnor i huvudsak färdigstälts under året.

Birgittas sjukhus: Paviljongen D II färdigställd i slutet av året.

Sundby sjukhus: Efter renovering togs en avdelning i paviljong XIV åter i bruk.

S:t Lars sjukhus: Under året har ombyggnaden och utvidgningen av apoteket i västra förvaltningsbyggnaden till

Tab. R. Driftkostnader per vård dag inom sinnessjukvården *Running cost per patient-day*

	Dagkostnad, kr					Ökning
	1948	1949	1950	1951	1952	1951-1952
Statliga sinnessjukhus	kr 8,3	8,7	9,1	10,5	13,0	24
Familjevården vid statliga sinnessjukhus	» 3,3	3,5	3,8	4,2	5,0	19
Sinnessjukhus i »vissa städer»	» 11,7	12,8	13,4	16,6	18,8	13
Landstingens vårdhem för sinnessjuka	» 6,0	6,3	6,3	8,3	9,4	13

centralapotek för hela sjukhuset fullbordats.

S:t Jörgens sjukhus: Nyinredd terapiavdelning i paviljong C har tagits i bruk.

Källshagens sjukhus: Resterande renoveringsarbete inom C-paviljongen har slutförts.

Mariebergs sjukhus: Pav. 5—6 har i november 1952 tagits i bruk. I pav. 8—9 är ombyggnadsarbetena i huvudsak färdiga.

Säters sjukhus: De i sjukhusets administrationsbyggnad bedrivna ombygg-

nadsarbetena var vid årets slut i stort sett avslutade.

Frösö sjukhus: I sjukhusets avdelning i Järvsö har bl. a. en hobbyverkstad iordningställts. I byggnadsstyrelsens regi har byggnadsarbetet med kulverten i det närmaste slutförts.

Umedalens sjukhus: Tuberkulospaviljongen för kvinnliga patienter har under året färdigbyggts.

Furunäsets sjukhus: Arbetet med renovering av tre vårdavdelningar samt medicinskt centrum har slutförts.

3.3. Apoteken

Vid slutet av år 1952 var antalet självständiga apotek 414, vilket framgår av tab. 6. Antalet för allmänheten öppna filialapotek var 78 mot 73 ett år tidigare. Sjukhusapotekens antal har icke förändrats under året och var sålunda 13. Läke-medelsförrådets antal var 514. Antalet invånare per apotek (sjukhusapotek oräknade) var 14 530 mot 14 580 föregående år.

Filialapoteken i Huddinge och Sävadalen, Myran och Sländan i Stockholm och Älgen i Örebro har avsynats och öppnats för allmänheten.

Apoteksprivilegium har under året tilldelats 28 personer.

Uppgifter om viss vid apoteken anställd personal finns i tab. 1. Vid årsskiftet 1952—1953 var posterna som innehavare av 12 av de 414 självständiga apoteken vakanta. För kontroll av apoteken har utförts 87 inspektioner, 368 visitationer och 15 avsyningar.

Apotekens försäljningssumma var (enligt tab. 6) 192,1 milj. kr år 1952 eller 26,9 kr per invånare. I dessa tal har

sjukhusapotekens försäljning medräknats. Motsvarande tal var 1951 167,6 milj. kr resp. 23,6 kr. Försäljningen per invånare i de sex städerna utanför landsting var betydligt högre än riksgenomsnittet, vilket kan antagas till väsentlig del bero på försäljning till kringliggande landsbygd.

Material till kap. 3

Medicinalstyrelsens publikation »Förteckning över svenska läkare och tandläkare»: Kap. 3. 11, tab. 2.

Uppgifter från fackbyråer inom medicinalstyrelsen: Kap. 3. 12, 3. 13, 3. 16, 3. 3.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap. 3. 15 (delvis), tab. 5.

Årsberättelser från sundhetsinspektörerna och könspoliklinikerna: 3. 17.

Uppgifter från apotekens avgiftsberedning: Tab. 6.

Årsberättelser från landsting: Kap. 3. 14, 3. 18, tab. 3 (delvis), 4, 7, 8.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter: Kap. 3. 2, tab. 3 (delvis), 9—13.

KAP. 4

HÄLSOTILLSTÅND, SJUKDOMAR, FÖRLOSS- NINGAR M. M. UNDER ÅR 1952

4.1. Hälsovårdsförhållandena i allmänhet

Enligt förste provinsialläkarnas och med dem jämställda förste stadsläkarnas årsberättelser, har hälsotillståndet under år 1952 i stort sett varit gott.

Allmänna hälsovården väntas komma att bli intensifierad genom den nya kommunindelning, som trädde i kraft vid årets ingång. Det framhålles allmänt, att effektiva åtgärder erfordras mot den rådande bostadsbristen.

I övrigt anför dessa läkare i sammandrag följande:

Stockholms län. Genom storkommunindelningen har hälsovårdsnämndernas antal och därmed även totala antalet hälsovårdsnämndsledamöter starkt decimerats, varigenom behovet av hälsovårds-tillsyningsmän även för landsbygdskommunerna har gjort sig än mera gällande än förut.

Norrköpings stad. Det är ett trängande önskemål, att transporten av sopor och avskräde ordnas på ett bättre sätt och att en sopstation anordnas, där sanitära anordningar finns tillgängliga för renhållningsarbetare. Det önskvärda i att man vid stadsplanering tänker på att industrier inte bör placeras så att de verkar störande inom bostadsområdena och åstadkommer vantrivsel, framhålles. Staden har endast en stor badanstalt, vilken ej kan tillgodose det intresse för simsporten, som finns.

Östergötlands län i övrigt. Storkommunindelningen har medfört ett ökat in-

tesse för hälsovårdsarbetet ute i kommunerna, vilket bl. a. visat sig däri att på flera håll antagits särskilda stadgar för den allmänna hälsovården, särskilda livsmedelsordningar m. m.

Jönköpings län. Det år 1947 planerade gemensamma reningsverket för Jönköpings och Huskvarna städer har igångsatts hösten 1952 och beräknas bli färdigt hösten 1954. Huskvarna stad kräver ökad tillgång på dricksvatten.

Kronobergs län. Saneringen av brunarna på landsbygden fortgår och betydelsefulla resultat har redan uppnåtts med hjälp av brunnsinventeringen, även om mycket ännu återstår att göra.

Kalmar län. Anläggandet av allmänna vatten- och avloppsledningar har igångsatts i stor omfattning. Mycket återstår dock av arbete och kostnader, innan vatten- och avloppsförhållandena blir tillfredsställande. Dispensärvården behöver rationaliseras.

Gotlands län. Här framhålles särskilt behovet av bättre förhållanden för vattenförsörjning, avlopp, renhållning och livsmedelshygien.

Blekinge län. Åldringsvården är i behov av förbättringar. Den förebyggande barnvården bör i större utsträckning än som sker omfatta barn även i högre åldrar än 1 år. Skyddskoppypningen bör effektiviseras.

Kristianstads län. Föroreningsgraden av länets vattendrag är mest uttalad i

Vegeån. Rönneåns förorenande av Skälderviken har varit så pass allvarlig, att länsstyrelsen övervägt utfärda badförbud. Förslag till reningsverk i Ängelholm har nu överlämnats till expert för granskning och utlåtande.

Malmö stad. Vattnet i stadens vattenledning var under året fortfarande mindre tillfredsställande på grund av relativt hög järnhalt. Byggnadstillstånd har lämnats till uppförande av bad- och idrottsanläggning vid Regementsgatan. Olägenheterna med det gamla bårhuset, Celsiusgatan 22, har blivit alltmera framträdande. Hälsoillståndet har varit tillfredsställande, om man undantager den under hösten förekommande barnförlamningsepidemin.

Malmöhus län i övrigt. Vatten- och avloppsförhållandena är bekymmersamma på många platser. Industriernas avloppsvatten förorsakar på många håll stora olägenheter.

Hallands län. Behovet av reningsverk för städerna kvarstår oförändrat.

Göteborgs stad. De hygieniska och socialmedicinska svårigheter, som sammanhänger med den bristande tillgången på bostäder, består alltså. Svårighet föreligger att organisera psykiatrisk konsultverksamhet. En upptagningsavdelning för akut sinnessjuka bör ordnas.

Göteborgs och Bohus län i övrigt. Vatten- och avloppsförhållandena samt renhållningen på landsbygden och inom de mindre samhällena behöver förbättras.

Skaraborgs län. Renhållningsförhållandena är på en del håll mycket dåliga. Det skulle ha stor betydelse för storkommunernas hälsovårdsnämnder, om befattning för en hälsovårdskonsulent inrättades.

Värmlands län. Förste provinsialläkaren framhåller det angelägna i att konsumtionen av grönsaker, frukt och bär

ökas vid skolmåltiderna och att socker- och fettkonsumtionen går ned. Skolväsendets centralisering på landsbygden har varit föremål för anmärkningar.

Örebro län. Ordlandet av vatten- och avloppsfrågorna för såväl stad som landsbygd är för närvarande den mest brännande hälsovårdsfrågan. De värsta missförhållandena torde dock bli avhjälpta inom de närmaste åren. Om tjänsteläkarna fick assistans vid mottagningarna och hade tillgång till ytterligare två à tre distriktssköterskor i sitt distrikt, skulle deras kompetens och arbetsförmåga utnyttjas på långt rationellare sätt än som för närvarande är förhållandet.

Kopparbergs län. Samtliga länets städer, alltså även de största, såsom Falun och Borlänge, samt köpingar, municipalsamhällen och största antalet tätbebyggelser saknar helt reningsanordningar för sitt avloppsvatten. Intresset hos hälsovårdsnämnderna för renhållningsfrågornas lösning är dock mycket stort.

Gävleborgs län. Hälsovården saknar arbetskraft för inspektions- och annat rutinarbete. Inom de större kommunerna skulle fast anställda hälsovårdstjänstemän betydligt effektivisera hälsovårdsarbetet.

Jämtlands län. En viss arbetslöshet har medfört, att större antal arbetstillstånd beviljats för förbättring av vatten- och avloppsförhållandena. Lapparnas bostadsfråga har blivit alltmera brännande.

Västerbottens län. Det råder stort intresse för ordnande av vatten och avlopp. Länet behöver en hälsovårdskonsulent.

Norrbottens län. Även här efterlyses en hälsovårdskonsulent, bl. a. för en effektiv kontroll och rådgivning på hygienens område.

Skyddskoppypmpning. Från förste provinsialläkarna inkomna uppgifter om skyddskoppypmpningen år 1952 slutar på en totalsumma av 108 136 vaccinationer och ca 4 000 revaccinationer i hela riket.

Undantag från skyddskoppypmpning. Under år 1952 har till medicinalstyrelsen inkommit 436 framställningar om be-

frielse från skyddskoppypmpningen jämlit 5 § 2 och 3 mom. lagen om skyddskoppypmpning. Av dessa har 277 bifallits, 45 underställts Kungl. Maj:ts prövning, 73 ej upptagits till prövning på grund av ofullständiga ansökningshandlingar eller andra hinder av liknande art och 41 hänvisats till vederbörande ympare för erhållande av uppskov med ympningen.

4.2. Det internationella hälso- och sjukvårdsarbetet

En av de viktigaste händelserna på det internationella hälsovårdsområdet år 1952 var konventionen rörande internationella hälsovårdsbestämmelser för trafik över gränserna, vilken Sverige sedermera biträtt. Härigenom har för första gången möjligheter givits till ensartade bestämmelser och tillvägagångssätt vid person- och godstrafik länderna emellan.

WHO anordnade ett stort antal konferenser, till vilka Sverige hade tillfälle utse representanter. Så kan t. ex. nämnas ett seminarium i mentalhygien och barnets själsutveckling i Chichester, en konferens om förebyggande medicin i Nancy, ett seminarium för sanitetsingenjörer i London, ett seminarium i yrkesmedicin i Leyden och ett seminarium angående zoonoser i Wien.

WHO anordnade dessutom tillsammans med FN en kurs i Sverige, Fin-

land och Danmark angående »Rehabilitation of the Disabled». I seminariet deltog nationella team, bl. a. från Sverige, representerande olika grenar av sjuk- och socialvården.

Stipendier har av WHO tilldelats läkare för kortare och längre studier inom allmän hälsovård, epilepsi, veneorologi och syfilitisk laboratoriediagnostik och sjuksköterskor för studier inom allmän hälsovård.

Under året har 40 stipendiater från WHO besökt Sverige för studier inom skilda områden av den allmänna hälso- och sjukvården. Genom medicinalstyrelsens försorg har dessa stipendiater fördelats på skilda institutioner i olika delar av landet. Dessutom har ett 30-tal andra läkare genom medicinalstyrelsens försorg beretts tillfälle studera allmän hälso- och sjukvård i Sverige.

4.3. Infektionssjukdomar

Epidemiska sjukdomar. De i denna publikation redovisade uppgifterna om antalet sjukdomsfall i epidemiska sjukdomar för år 1950 och tidigare grundar sig, där intet annat anges, på de sammanställningar, som förste provinsiallä-

karna och jämställda förste stadsläkare gjort beträffande infektionssjukdomarna i sina årsberättelser. Fr. o. m. år 1951 har dessa delar av årsberättelserna avskaffats, varför uppgifterna om antalet sjukdomsfall i stället hämtats från de av

Tab. S. Sjukdomsfall i vissa epidemiska sjukdomar år 1952 per 1 000 invånare

Cases of epidemic diseases per 1 000 inhabitants

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Samtliga epidemiska sjuk- domar upptagna i tab. 18 <i>All diseases in table 18</i>	Därav <i>Thereof</i>		
		scharlakans- feber <i>scarlet fever</i>	barnförlämning med förlämning <i>polio with paralysis</i>	infektiös hepatit <i>infectious hepatite</i>
Stockholms stad	1,8	1,3	0,0	0,4
Stockholms län	1,6	1,2	0,1	0,3
Uppsala län	0,9	0,6	0,0	0,2
Södermanlands län	1,0	0,8	0,0	0,2
Norrköpings stad	1,8	1,5	0,0	0,2
Östergötlands län i övrigt	0,9	0,6	0,1	0,2
Jönköpings län	1,5	1,2	0,0	0,2
Kronobergs län	0,9	0,6	0,0	0,1
Kalmar län	1,8	1,5	0,1	0,1
Gotlands län	1,6	0,9	0,1	0,3
Blekinge län	1,7	1,5	0,0	0,0
Kristianstads län	1,5	1,3	0,1	0,0
Malmö stad	2,7	1,7	0,3	0,2
Hälsingborgs stad	2,5	2,2	0,1	0,1
Malmöhus län i övrigt	1,0	0,8	0,1	0,1
Hallands län	1,1	1,0	0,0	0,0
Göteborgs stad	1,6	1,3	0,0	0,2
Göteborgs o. Bohus län i övrigt...	1,0	0,8	0,0	0,1
Älvsborgs län	1,0	0,9	0,0	0,1
Skaraborgs län	1,2	1,0	0,1	0,2
Värmlands län	1,6	1,3	0,1	0,2
Örebro län	1,4	1,2	—	0,2
Västmanlands län	1,3	1,1	0,1	0,1
Kopparbergs län	1,1	0,8	0,0	0,2
Gävleborgs län	0,9	0,8	—	0,1
Västernorrlands län	1,0	0,8	0,0	0,1
Jämtlands län	1,4	1,0	0,1	0,1
Västerbottens län	0,7	0,4	0,0	0,1
Norrbottnens län	2,3	2,2	0,0	0,1
Hela riket <i>Whole country</i> 1952	1,39	1,09	0,05	0,17
” ” ” ” 1951	2,23	1,92	0,05	0,17
” ” ” ” 1950	5,62	4,90	0,17	0,36

samma läkare successivt inlämnade halvmånadsrapporterna. Hur en jämförelse mellan de olika redovisningssätten ställer sig, framgår av en tablå i denna publikation årg. 1951 sid. 41.

Som framgår av tab. 17 i tabellavdelningen och tab. S här i texten, har epidemifrekvensen sjunkit ytterst markerat under år 1952 i förhållande till år 1951, trots att nivån redan sistnämnda år var ovanligt låg. Förhållandet belyses ytterligare genom följande serie, som avser summan av de anmälningspliktiga sjukdomar, som redovisas i tab. 17.

År	Antal fall	År	Antal fall
1943.....	44 397	1948.....	21 022
1944.....	45 789	1949.....	33 371
1945.....	29 595	1950.....	39 462
1946.....	22 068	1951.....	15 786
1947.....	23 390	1952.....	9 817

Till de s. k. *anmälningspliktiga* sjukdomarna hör, förutom de i tab. 17 upptagna, frossa, tularemi, meningo-encephalit och epidemisk dyspepsi hos späda barn (barnkolera) jämte spetälska och några andra mycket sällsynta sjukdomar. Även difteribacillbärare m. fl. skall anmälas.

År 1952 inträffade ett nytt fall av spet-
älska och genom detta steg antalet per-
soner med denna sjukdom, som fanns i
landet, till 5. Av difteribacillbärare an-
mälles 1952 148 fall. För övriga nämnda
sjukdomar hänvisas till noterna till
tab. 18.

Enligt medicinalstyrelsens cirkulär
den 7 januari 1946 till läkarna vid samt-
liga epidemivårdanstalter (med ändring
1951) skall de vanligaste komplikationer-
na till bl. a. scharlakansfeber angivas i
årsrapporten. De så redovisade fallen för
de särskilda sjukdomarna måste ju vara
färre än de i tab. 17 upptagna, eftersom
icke alla insjuknade vårdas på anstalt.
Härtill bidrar, att en del anstalter un-
derlåt tit att redovisa komplikationerna
och att andra lämnat oanvändbara upp-
gifter. Bortsorteras de sistnämnda, kvar-
står uppgifter för 5 514 fall, som framgår
av tab. T. En del epidemisjukstugors års-
berättelser var dessutom ofullständiga,
såtillvida som de visserligen upptog
komplikationerna men icke antalet av de
personer, som komplikationerna gällde.
Det bör observeras, att detta antal icke
är detsamma som summan av komplika-
tionerna, eftersom samma person kan ha
haft flera komplikationer. Bortsorteras
även dessa anstalter, kvarstår årsbe-
rättelser upptagande ca 4 800 scarlatina-
fall. Av dessa var i genomsnitt 13 % med
komplikation av ett eller flera slag. Vid
epidemisjukhusen utgjorde antalet 15 %
och vid epidemisjukstugorna 9 %. Ut-
över de i tab. T redovisade komplika-
tionerna finns tydligen ytterligare en rad
dylika, vilket framgår av att icke ens
summan av talen i tab. T uppgår till
13 %. En viss höjning av komplikations-
frekvensen år 1952 observeras i förhål-
lande till föregående år, men detta kan
bero på att en ny blankett kommit till
användning, vilket medfört att osäkra

**Tab. T. Uppgifter om komplikationer till
scharlakansfeber** *Complications of scarlatina*

	1948	1950	1951	1952
Antal fall med uppg.	7 333	32 470	12 536	5 514
Därav i % med				
lymfadenit	3,6	3,3	4,4	5,2
otit	2,7	1,7	2,5	2,6
otit + mastoidit	0,1	0,0	0,0	—
sinusit	0,1	0,3	0,2	0,3
endocardit	0,0	0,3	0,1	—
myocardit	0,6	0,5	0,3	0,4
synovit el. artrit	0,9	0,2	0,2	0,3
nefrit	1,4	0,2	0,3	0,5

scarlatinafall fr. o. m. 1952 icke medräk-
nats i totalsumman.

Beträffande de *icke anmälningsplik-
tiga* epidemiska sjukdomarna redovisas
följande avrundade tal, som grundar sig
på uppgifter, som kommit till förste
provinsialläkarnas och förste stadslä-
karnas kännedom genom rapporter från
provinsialläkarna, vilka i sin tur upp-
skattat antalen i sina resp. distrikt.

	1949	1950	1951	1952
Influensa	18 500	40 400	71 400	23 000
Mässling	37 100	6 400	31 200	34 300
Vattenkoppor	7 800	10 400	8 900	15 000
Påssjuka	9 200	6 600	11 800	21 000
Kikhosta	18 200	14 400	13 600	15 300

I dessa tal ingår icke fall, som inträff-
at i Stockholms stad, varjämte bör iakt-
tagas, att även övriga större städer är
särskilt ofullständigt representerade.
Uppgifterna ger därför endast en anvis-
ning på tendensen i tiden.

Veneriska sjukdomar. I tab. 19 och 20
lämnas uppgifter bl. a. om antalet sjuk-
domsfall i olika delar av landet, om
smittningsorter och sjuka av olika kön
och ålder. Dessa uppgifter inkluderar i
princip även militärpatienter, men re-
dovisningen av dessa till förste provin-
sialläkarna — vilka i sin tur redovisar
till medicinalstyrelsen — torde vara
mycket bristfällig. Även civila fall torde

under senare år ha blivit relativt ofullständigt redovisade, sammanhängande bl. a. med ändrade behandlingsmetoder, i sin tur sammanhängande med tillgången på nya antibiotika.

Tuberkulos. Uppgifter om tuberkulosens utbredning finns i tab. 22, som utgör en sammanställning av tabeller i Nationalföreningens mot tuberkulos kvartalsskrift (1953, nr 3). Morbiditeten illustreras av uppgifterna om antalet hos dispensärerna registrerade personer med tuberkulos av olika slag och i olika stadier (öppen tbc resp. annan tbc). Att fastställa, om en tuberkulos är »öppen» d. v. s. i smittsamt stadium, kan emellertid många gånger vara vanskligt, varför de uppgifter, som meddelas härom, icke bör betraktas som exakta uttryck för det verkliga antalet. Vidare bör observeras, att antalet nyupptäckta fall icke är ett gott uttryck för tuberkulossjukligheten inom ett område, eftersom forskningarna efter tuberkulosfall bedrivs med olika intensitet i olika delar av landet.

I tab. 22 anges vidare dödligheten i tuberkulos dels totalt, dels per 1 000 invånare enligt uppgifter från statistiska centralbyrån. Tuberkulosdödligheten för riket var år 1952 0,18‰ mot 0,22‰ året innan.

I tab. 21 redovisas omfattningen av och några resultat från medicinalstyrelsens hittills utförda skärmbildsundersökningar av civila personer. Det framgår härav, att totala antalet under åren 1946—1952 undersökta personer uppgår till 3 060 865. Några relativtal utvisande omfattningen av undersökningarna länsvis har icke utförts, då vid sådana beräkningar hänsyn icke kan tagas vare sig till omflyttningen och mortaliteten hos befolkningen eller till att vissa personer undersökts mer än en gång under den period skärmbildsundersökningar pågått. Bland de undersökta personerna hade man i genomsnitt funnit tuberkulösa sjukdomstecken hos 3,6 %. De allra flesta av dessa fall var emellertid kända förut och bragta under kontroll. Huru många som nyupptäckts, framgår tyvärr icke av materialet.

4.4. Trafikolycksfall

I tab. 24 finner man en summering av vad sjukhusen i sina årsberättelser meddelat angående den yttre orsaken till under året inlagda trafikolycksfall. Polikliniskt behandlade fall ingår alltså icke. Varje skadad person är räknad som ett fall. Grupperingen ansluter sig för första gången till den nya, internationella klassifikationen, vars nummer upptagits i kolumnen längst till vänster. Bokstaven E anger, att numreringen hänför sig till fallens »external cause». Sjukhusen är icke skyldiga lämna mer specificerade uppgifter än som framgår av tabellen, men en del har — troligen av misstag — redovisat sina fall efter detaljnumren i den internationella klassifikationen.

Som framgår av noterna till tabellen, är materialet hämtat från de typer av anstalter för akut kroppssjukvård, där nya olycksfall brukar intagas. Kronikeranstalter och vanförelanstalter är sålunda icke medtagna, då dessa i regel mottager sina fall, sedan de behandlats på något av de medräknade sjukhusen. En dubbelräkning av fallen kan ändå ha ägt rum i mindre skala, då nämligen patienter, som intagits på delat lasarett behandlats på flera avdelningar (t. ex. både på kirurgiska och på ögonkliniker).

Totalsumman för 1952 enligt tab. 24, 12 370 fall, är möjligen något för hög i jämförelse med föregående års tal, sammanhängande med det nya formuläret. Under föregående år var nämligen begreppet »trafikolycka» icke närmare definierat, medan den internationella klassifikationen innehåller noggranna bestämningar av ett ganska vitt trafikbegrepp. Där räknas som trafikolycka även förgiftning av avgaser från motorfordon, då detta använts i trafik, skada av ång-

panna på färdmedel och fall ombord på färdmedel, även då detta självt icke råkat ut för någon olyckshändelse. Med ledning av uppgifter från anstalter, som använt detaljklassifikationen kan beräknas, att olycksfall av antytt slag utgör på sin höjd 3 % av samtliga trafikolycksfall.

Vidare bör observeras, att 1952 års trafikolyckstal liksom talen för föregående år delvis är konstruerade, sammanhängande med att en del anstalter icke lämnat vederbörliga uppgifter. I stället för 12 370 återfinnes i årsberättelserna uppgifter för endast 10 139 fall. De felande 2 231 fallen utgör i förhållande till den större summan 18 % (»kompletteringstalet»). De har uppskattats med ledning av vårdplatsantalet vid anstalter, som lämnat resp. icke lämnat användbara uppgifter. Anstalter representerande 18 % av samtliga vårdplatser vid ifrågavarande anstaltstyper hade sålunda icke lämnat uppgifter. Att en betydande osäkerhet sålunda vidlåder statistiken är uppenbart.

Till beskrivningen av klassifikationen i tab. 24 må fogas den upplysningen, att olycksfall, som uppstått, då olika slag av färdmedel kolliderat med varandra, räknats till det färdmedel, som nämns först på listan. Kollision mellan t. ex. motorfordon och tramcykel räknas sålunda som motorfordonsolycka. Tabellen ger alltså icke en fullt korrekt bild av ansvarsfördelningen mellan fordonsslagen.

Praktiskt taget alla, eller 12 217 av de i tab. 24 redovisade olycksfallen, kom på landtrafik och av de senare hängde 7 506, eller 61 %, samman med motortrafik. Av motortrafikfallen synes återigen 2 903 ha haft samband med motorcyklar. Detta antal är dock något för

TRAFIKOLYCKSFALL ÅR 1952 FÖRDELADE EFTER TRAFIKSLAG

(jfr. kap. 4.4) CASES OF ACCIDENTS ACCORDING TO KIND OF TRAFFIC

Varje hel figur = 300 patienter, som inlegits på sjukhus

Each complete figure = 300 in-patients at hospitals

lågt, emedan de sjukhus, som icke använt den förkortade svenska versionen av olycksfallsklassifikationen utan den detaljerade internationella, redovisat ett par nummer, där motorcyklar icke särskilts från andra motorfordon. Korrigerar man för detta fel med ledning av proportionen motorcykelolyckor i förhållande till samtliga motorfordonsolyckor enligt de årsberättelser, som använt den föreskrivna klassifikationen, stiger motorcyklarnas tal till 3 017, utgörande 40 % av alla motortrafikolycksfall och

25 % av alla olyckor i landtrafik. Det må tilläggas, att som motorcyklar har i denna statistik räknats även lättviktsmotorcyklar och trampcyklar med hjälpmotorer. Vad de sistnämnda angår, torde de ha spelat relativt ringa roll år 1952, eftersom det var under 1953 som körkortstvånget för detta fordon togs bort.

Trampcykelolyckorna utgjorde 31 % av samtliga landtrafikolyckor, medan gruppen »annan vägtrafik», som huvudsakligen avser hästfordon, endast bidrogit med 5 %.

4.5. Förgiftningsfall

År 1952 tillämpades för första gången den internationella klassifikationen beträffande på sjukhusen i sluten vård intagna fall av förgiftning, liksom beträffande andra slag av olycksfall och sjukdomar. I tab. 25 visas en summering av förgiftningsfallen enligt kroppssjukhusens årsberättelser. I viss mån är dessa tal konstruerade, emedan brister i redovisningen förekommit, ehuru icke så stora som i fråga om trafikolycksfallen. Kompletteringsstalet är i detta fall nämligen endast 5,8 %.

Under åren 1949—1951 har sjukhusen endast haft att redovisa antalet intagna fall av sömnmedelsförgiftning (i en summa) och ännu tidigare följde man en lista av samma typ som den i tab. 25 upptagna ehuru med avvikande rubriker, varför en direkt jämförelse sträckande sig över en längre period är svår att

etablera. Om man emellertid för tiden före 1949 räknar förgiftningar genom veronal, trional, chloral och phenemal som sömnmedelsförgiftningar, godtar sjukhusens uppfattning av begreppet »sömnmedelsförgiftning» för åren 1949—1951 och för år 1952 summerar klassifikationsnumren E 871, E 873, E 874, E 877, E 878 och E 970, erhåller man följande serie, som torde ge den bästa jämförbarheten under för handen varande förhållanden.

År 1932	152	År 1949	1 100
» 1937	268	» 1950	1 466
» 1942	254	» 1951	1 748
» 1947	871	» 1952	1 920
» 1948	960		

Det må tilläggas, att till den starka ökningen enligt ovanstående serie kan den allmänt ökade hospitaliseringen av sjukdomsfall ha medverkat.

4.6. Förlossningar och aborter

Förlossningar och födda barn. I tab. 23 har uppgifter från såväl barnmorskornas som förlossningsanstalternas årsberättelser sammanförts. Där redovisas läns-

vis antalet förlossningar på anstalter av typ I, II och III samt utom anstalt. Avgränsningen av typerna I och II har skett i huvudsak enligt definitioner, som gi-

Tab. U. Antal förlossningar och födda barn år 1952 (enligt inkomna årsberättelser)

Deliveries and newborn

Vårdform Type of care (cf. table 23)	Antal förlossningar Deliveries		Antal födda barn <i>Newborn</i>							
			Fullgångna <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>			
	Abso- luta tal	%	Le- vande födda <i>Live- born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still- born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²	Le- vande födda <i>Live- born</i>	Därav avlidna i % ¹ <i>Thereof dead, per cent</i>	Död- födda <i>Still- born</i>	Döda under förloss- ningen i % av dödf. ²
Anstalter av typ I..	54 943	49,6	52 194	0,5	593	55,0	2 368	19,6	417	28,8
„ „ „ II..	44 913	40,6	42 728	0,5	592	56,9	1 808	17,9	314	22,9
„ „ „ III..	6 350	5,7	6 174	0,4	61	50,8	143	15,4	17	23,5
Sjukstugor utan barn- bördsavd. <i>Cottage hospitals without ma- ternity ward</i>	190	0,2	190	0,5	—	—	—	—	1	—
Utom anstalt <i>Not in maternity institution but under the care of a midwife</i>	4 327	3,9	(3 874)	0,3	(35)	..	(96)	22,9	(24)	..
Summa <i>Total</i>	110 723	100,0	(105160)	0,5	(1 281)	55,7	(4 415)	18,8	(773)	26,2

¹ Inom 7 dagar efter födelser (betr. fall utom anstalt 10 dagar). *Within 7 (10) days.*² Dead during delivery in % of stillborn.

vits i befolkningsutredningens betän-
kande om förlossningsvården (SOU 1945:
50, s. 152) och i sammandrag återfinnes
i noterna till tabellen. I praktiken har
deras tillämpning inneburit, att anstal-
ter, vilkas platsantal i tab. 9 och 10 förts
i kolumnen obstetriska vårdplatser med
egen specialläkare — alltså de mest kva-
lificerade avdelningarna — räknats till
grupp I. Övriga barnbördsavdelningar
vid lasarett och alla förlossningsavdel-
ningar vid sjukstuga har förts till grupp
II. Barnbördshuset i tab. 11 H1 har räk-
nats till typ I. Övriga anstalter har räk-
nats till typ III.

Tab. U här i texten utgör ett koncent-
rat av innehållet i tab. 23.

Man måste räkna med att åtskilliga
brister kan föreligga i materialet till tab.
23. Icke minst gäller detta barnmorskor-
nas uppgifter om förlossningar i öppen
vård. Vad t. ex. Norrbottens län beträff-

far, finner man, att alla uppgifter om
de utom anstalt födda barnen saknas.
Det antal förlösta kvinnor, som där re-
dovisas (335) torde dessutom vara för
lågt, då 50 å 100 förlossningar omhän-
derhavda av annan barnmorska än di-
striktbarnmorska sannolikt icke med-
räknats att döma av uppgifter inkomna
i annan ordning.

Fr. o. m. år 1952 har definitionen på
begreppet fullgången nyfödd ändrats till
överensstämmelse med internationell
konvention. Tidigare räknades barn, som
var minst 47 cm långt eller vägde minst
2 700 g som fullgånget, varvid längden
vid skiljaktigt utslag fick avgöra. Nu går
gränsen så, att den som väger mer än
2 500 g, räknas som fullgången. På de
nya blanketterna till årsberättelse från
anstalt användes dock icke uttrycken
fullgången och ofullgången, utan där står
»över 2 500 g» resp. »högst 2 500 g».

		Ofullgångna i % av samtliga födda					
		Förlossn.anst., typ			Annan anstalt	Utom anstalt	Summa
		I	II	III			
År	1947	4,7	4,3	2,5	..	3,1	4,3
»	1948	4,8	4,3	2,3	3,1	3,1	4,3
»	1949	4,8	4,0	1,9	3,4	3,0	4,1
»	1950	4,4	4,0	1,9	1,6	3,1	4,0
»	1951	4,9	4,3	1,8	1,9	2,9	4,4
»	1952	5,0	4,7	2,5	0,5	3,0	4,6

Motsvarande rubriker har införts i anstalternas förlossningsliggare. Efter denna ändring väntar man att finna en minskad frekvens ofullgångna nyfödda enligt årsberättelserna, men så är icke fallet. Tvärt om inträffade en höjning mellan 1951 och 1952, som framgår av sammanställningen ovan, som också visar vissa egendomliga förändringar tidigare år.

Att ingen sänkning inträdde 1952, torde kunna förklaras på följande sätt. Tidigare var det barnets längd som avgjorde klassificeringen. Nyfödda med viss längd har givetvis en viss variation i vikt. Att döma av en tidigare utredning i ämnet (Linders: Om sambandet mellan nyfödda barns längd och vikt och moderns havandeskapstid, Meddelanden från Kungl. Medicinalstyrelsen nr 63, 1930, tab. 15 o. 16) förefaller, som om det vore vanligare, att barn med omkring 47 cm längd hade en låg vikt än att kortare barn hade en hög vikt. Då man nu övergår till viktmåttet, kommer en del långa barn, som tidigare räknats som fullgångna att falla under viktgränsen, trots att denna satts relativt lågt, medan blott få tunga och korta barn föres upp över gränsen. Till effekten skulle ev. bidra, att man vid mätning får en del osäkra gränsfall, vilka företrädesvis förs som fullgångna, medan vägning icke ger möjlighet till tveksamhet. Se även S. Thoréns avhandling »Om den perina-

tala dödlighetens förändringar i Sverige under de senaste decennierna» (Stockholm 1948), s. 82.

Slutligen finner man av sammanställningen ovan, att största antalet ofullgångna registreras på anstalter av typ I, som kan väntas ha de mest komplicerade fallen, och därefter på typ II. Kolumnen »utom anstalt» avser fall handhavda av distriktsbarnmorskor och övriga barnmorskor i öppen vård. Dessa barnmorskor hade fått meddelande om den ändrade definitionen men icke ny blankett.

Aborter. Om det totala antalet aborter, som årligen äger rum i vårt land, har man ingen säker kännedom. Däremot har man uppgifter om aborter verkställda enligt lagen om avbrytande av havandeskap (se även kap. 4. 7) och om övriga vid våra sjukhus i slutet vård intagna ävensom av barnmorskor i öppen vård omhändertagna abortfall.

Anstalternas uppgifter om aborter synes ha varit tämligen fullständiga år 1952, såtillvida som uppgifter inkommit från praktiskt taget alla som vederbort. Ett sammandrag meddelas i tab. V, som i allt upptager 16 841 aborter. Till detta tal kan läggas 294, som utgör det antal, som distriktsbarnmorskor o. d. redovisat (utan närmare specifikation av fallens art); alltså tillhoppa 17 135 abortfall. Häri ingår 5 088 aborter utförda enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Sist-

Tab. V. Abortfall (på sjukvårdsanstalter intagna fall) år 1952*Abortions (in-patients at hospitals)*

	Spontan el. ej speci- ficerad .0	Legal, provo- cerad .1	Annan provo- cerad .2	Annan .3	Summa
650 Utan uppgift om feber el. förgiftning	9 883	4 976	46	548	15 453
651 Med uppgift om feber	794	77	53	28	952
652 » » » förgiftning (ej feber)	14	35	8	—	57
NOS Utan närmare specifikation	379	—	—	—	379
Summa	11 070	5 088	107	576	16 841

nämnda tal kan jämföras med det under år 1952 verkställda antalet enligt de särskilda operationsberättelser, som operatörerna på de anstalter, där ingreppen ägt rum, har att insända till medicinalstyrelsen och som var 5 322 (se nästa textavsnitt). De båda materialen täcker icke alldeles samma period, då årsberättelserna håller sig strikt till kalenderåret och operationsberättelserna bearbetas efter inkomstdatum, vilket i stort sett ligger två månader efter operationen. Då antalet verkställda aborter var mindre 1952 än 1951, är det rimligt, att operationsberättelsernas tal ligger över.

I tab. V anges aborternas klassifikationsnummer enligt det internationella systemet, dels i vänstra kanten med ett tresiffrigt tal dels i tabellhuvudet med en decimalsiffra. I den första kolumnen, med decimalsiffran 0, har man det största antalet — en blandning av spontana och provocerade aborter, dock ej sådana som provocerats enligt lagen om avbrytande av havandeskap, vilka sistnämnda uppförts under decimalen 1. Un-

der decimalen 2 har man det lilla antal fall, som veterligen framkallats utan tillstånd. Som »annan abort» (decimal 3) har räknats druvbörd, blödning efter abort, som icke ägt rum på den redovisande anstalten, placentarpolyper m. m., vilket delvis utgör fall, som vanligtvis icke eller endast med tvekan räknas som aborter.

Antalet abortfall med feber utgjorde 7,4 % av samtliga fall, bortsett från de legala aborterna och de 379, för vilka uppgift om feber saknas. Senast föregående tillfälle, då frekvensen feberfall beräknades på uppgifter i sjukhusens årsberättelser, var år 1949, och då var motsvarande tal 6,5 %. Året dessförinnan, eller 1948, beräknades det till 9,4 %. För de legala aborterna var frekvensen feberfall 1,5 % år 1952. Det må tillfogas, att de 35 fall av legala aborter, som förts på nummer 652,1 huvudsakligen torde vara sådana, där graviditetstoxikos spelat in som orsak till havandeskapets avbrytande.

4.7. Legala aborter, steriliseringar, kastreringar

Aborter enligt lagen om avbrytande av havandeskap. Abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap den 17 juni 1938 (nr 318) med ändring den 17 maj 1946 kan erhållas efter tillstånd antingen av medicinalstyrelsen eller, då fråga icke är om abort på eugeniska indikationer eller gäller rättsinkapabla kvinnor, av två läkare (på s. k. två-läkarutlåtande). Dessutom kan avbrytande av havandeskap i vissa fall ske utan sådant tillstånd, om tiden icke medger dess inhämtande (s. k. nödfall).

Under år 1952 inkom till medicinalstyrelsen 6 023 *ansökningar* om abort (6 884 år 1951), av vilka 4 790 bifölls (5 751 år 1951) och 1 199 avslogs (1 133 år 1951), vartill kom ett litet, icke angivet antal, som återkallades av sökanden eller lades ad acta på grund av inträffad spontanabort.

Antalet under år 1952 till medicinalstyrelsen inkomna rapporter om *verkställda* aborter var 5 322, varav 4 509 utförts med tillstånd av medicinalstyrelsen, 811 på två-läkarutlåtande och 2 i

Tab. X. Antalet utförda legala aborter enligt under år 1951 och 1952 inkomna berättelser fördelat efter kvinnornas hemort

No. of abortions induced for medical or legal indications. Geographical distribution

	Absoluta tal		Procentuell fördelning		På 10 000 kvinnor <i>Per 10 000 women</i>
	1951	1952	1951	1952	1952
Stockholms stad	1 771	1 406	28,0	26,4	34,4
Stockholms län	470	411	7,4	7,7	22,0
Uppsala län	241	190	3,8	3,6	23,9
Södermanlands län	189	143	3,0	2,7	13,2
Norrköpings stad	104	87	1,6	1,6	19,1
Östergötlands län i övrigt	149	106	2,4	2,0	8,1
Jönköpings län	198	142	3,1	2,7	10,4
Kronobergs län	48	34	0,8	0,6	4,4
Kalmar län	102	133	1,6	2,5	11,4
Gotlands län	42	29	0,7	0,6	10,0
Blekinge län	53	46	0,8	0,9	6,3
Kristianstads län	159	142	2,5	2,7	11,0
Malmö stad	175	216	2,8	4,1	20,8
Hälsingborgs stad	78	46	1,2	0,9	12,2
Malmöhus län i övrigt	152	109	2,4	2,0	6,8
Hallands län	78	52	1,2	1,0	6,4
Göteborgs stad	413	365	6,5	6,9	19,5
Göteb. o. Bohus län i övrigt	148	140	2,3	2,6	13,8
Älvsborgs län	170	113	2,7	2,1	6,2
Skaraborgs län	81	70	1,3	1,3	5,7
Värmlands län	130	135	2,1	2,5	9,6
Örebro län	118	124	1,9	2,3	9,9
Västmanlands län	184	165	2,9	3,1	16,1
Kopparbergs län	146	140	2,3	2,6	10,4
Gävleborgs län	263	232	4,1	4,4	16,2
Västernorrlands län	232	206	3,7	3,9	14,5
Jämtlands län	105	98	1,7	1,8	14,0
Västerbottens län	70	55	1,1	1,0	4,9
Norrbottnens län	214	159	3,4	3,0	13,3
Utländet	43	26	0,7	0,5	—
Okänd ort	2	2	0,0	0,0	—
Summa Total	6 328	5 322	100,0	100,0	14,8

Tab. Y. Antal utförda legala aborter enligt till medicinalstyrelsen år 1952 inkomna rapporter med jämförande tal från vissa andra år *No. of abortions induced for medical or legal indications*

	Absoluta tal			Procentuell fördelning		
	1952	1951	1945	1952	1951	1945
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd) <i>Authorization of Medical Board</i>	4 509	5 324	917	84,7	84,1	56,4
Eugenisk indikation						
Sinnessjukdom från mannen	58	98	87	1,1	1,5	5,4
» » kvinnan	56	75	102	1,0	1,2	6,3
» » mannen och kvinnan	14	18	17	0,3	0,3	1,0
Sinnesslöhet » mannen	4	9	14	0,1	0,1	0,9
» » kvinnan	147	201	148	2,8	3,2	9,1
» » mannen och kvinnan	13	19	30	0,2	0,3	1,8
Epilepsi » mannen	4	9	7	0,1	0,1	0,4
» » kvinnan	5	12	18	0,1	0,2	1,1
» » mannen och kvinnan	—	—	2	0,0	0,0	0,1
Svår kroppslig sjukdom från mannen	9	7	5	0,2	0,1	0,3
» » » » kvinnan	8	14	9	0,1	0,2	0,6
» » » » mannen och kvinnan	11	24	5	0,2	0,4	0,3
Medicinsk och social-medicinsk indikation <i>Medical and socio-medical indication</i>						
Rättsinkapabla	232	242	473	4,3	3,8	29,1
Rättskapabla	3 922	4 572	—	73,7	72,3	—
Humanitär indikation	26	24	—	0,5	0,4	—
Grupp II (tillstånd av två läkare) <i>Authorization of two physicians</i>	811	997	697	15,2	15,8	43,0
Medicinsk och social-medicinsk indikation	809	992	683	15,2	15,7	42,1
Humanitär indikation	2	5	14	0,0	0,1	0,9
Grupp III (nödfall) <i>Emergency</i>	2	7	9	0,1	0,1	0,6
Summa Total	5 322	6 328	1 623	100,0	100,0	100,0

Anm. I 1 414 fall har år 1952 sterilisering samtidigt verkställts.

s. k. nödfall. Tab. X visar patienternas geografiska fördelning, tab. Y hur de fördelar sig efter abortindikationen.

Under perioden 1945—1952 har, som framgår av tab. Y, en stark förskjutning ägt rum mellan grupp I och grupp II, d. v. s. mellan aborter med tillstånd av medicinalstyrelsen resp. med tillstånd av

två läkare. En orsak till denna förskjutning är den förändring i lagen, som trädde i kraft den 1 juli 1946 och genom vilken förutsättningarna för avbrytande av havandeskap i viss mån utökats, samtidigt som medicinalstyrelsen erhållit större befogenhet att lämna tillstånd.

Grupp I, eugenisk indikation, svår kroppslig sjukdom

Från kvinnan.		Från mannen.		Från mannen och kvinnan.	
Cataracta	2	Kroppsfel	4	Erythroblastosis	4
Kroppsfel	2	Dystrophia musculorum		Kroppsfel	4
Retinitis pigmentosa	2	progressiva	2	Albinismus	1
Atrophia musculorum spinalis	1	Atrophia corneae	1	Dövstumhet	1
Psoriasis	1	Cataracta	1	Monstrum	1
	8	Dövstumhet	1		11
			9		

Grupp I, med. o. soc.-med. indikation, rättsinkapabla

Psychosis	112	Psychopathia	2	Paralysis cerebrosignalis	
Depression	61	Epilepsia	1	spastica infantilis	1
Insania per trauma mentale	28	Debilitas + V.O.C.	1	Syphilis congenita	1
Insania per emotion. acquisit.	24	Hysteria	1		232

Grupp I, med. o. soc.-med. indikation, rättskapabla

Svaghet ¹	2 389	Asthma bronchiale	5	Keratitis	1
Depression ²	592	Nephritis chronica	5	Ledtbce	1
1 § 1:a st 2) abortlagen ³	442	Myocarditis chronica	4	Lymfkörteltbc	1
Psychoneurosis	153	Insania e laesione cerebri	3	Meningitis tbc	1
Psychosis	75	Lumbago-ischias	3	Myxödem	1
Insania per emot. acquis.	39	Psychasthenia	3	Narcolepsia	1
Hypertonia	28	Sclerosis disseminata	3	Narcomania	1
Epilepsia	21	Spondylarthrosis defor-		Neurofibromatosis	1
V. O. C.	17	mans	3	Otosclerosis	1
Lungtbc	15	Toxicosis gravidarum	3	Peritonitis chronica	1
Encephalopathia posttrau-		Anaemia	2	Prolapsus uteri	1
matica	14	Obesitas	2	Syphilis	1
Kroppsfel	14	Struma	2	Tumor cerebri	1
Hysteria	11	Angina pectoris	1	Tumor parotidis	1
Postpoliomyelitiskt till-		Bäckenförträngning	1	Ulcus cruris	1
stånd	9	Cirrhosis hepatis	1	Ulcus ventriculi	1
Postencephalitiskt tillstånd	8	Eksem	1	Varicer	1
Polyarthritits chronica	7	Endokrin rubbning	1		
Diabetes mellitus	6	Gastritis chronica	1		
Insania per trauma mentale	6	Hemicrania	1		
Psychopathia	6	Haemorrhagia cerebri	1		
Thyreotoxycosis	6	Hypothyreosis	1		

3922

¹ I 3 fall rubeola.² * 1 " "³ * 8 " "

Grupp I, humanitär indikation

Sedlighetsbrott:		S.L. 18 kap. 3 §	1
S.L. 18 kap. 8 §	15	Brott mot annans frihet:	
S.L. 18 kap. 9 §	3	S.L. 15 kap. 12 §	6
S.L. 18 kap. 2 §	1		26

Grupp II, med. o. soc.-med. indikation

Lungtbc	244	Cardiosclerosis	2	Haemorrhagia cerebri	1
Svaghet ¹	114	Coarctatio aortae	2	Hemiplegia	1
Depression	89	Cystnjure	2	Hydronephrosis	1
V. O. C.	38	Diskdegeneration	2	Hypoplasia renis	1
1 § 1:a st. 2) abortlagen	31	Lungtbc + diabetes melli-		Iridocyclitis rheumatica	1
Hypertonia	27	tus	2	Iridocyclitis tbc	1
Nephritis chronica	22	Lupus erythematosus	2	Ischias	1
Diabetes mellitus	21	Lymphogranulomatosis		Jättecellstumör	1
Asthma bronchiale	12	benigna	2	Lymphogranulomatosis	
Psychoneurosis	11	Myocarditis chronica	2	maligna	1
Toxicosis gravidarum	11	Myoma uteri	2	Myasthenia gravis	1
Cancer	9	Retinitis pigmentosa	2	Myxoedema	1
Polyarthritits chronica	9	Rh-immunisering	2	Njursten	1
Postpoliomyelitiskt till-		Ryggsinsufficiens	2	Osteomyelitis	1
stånd	9	Sarcoma	2	Organisk hjärtsjukdom	1
Kroppsfel	8	Ulcus ventriculi	2	Paraplegia spastica	1
Sclerosis disseminata	8	Uveitis	2	Pleuritis tbc	1
Otosclerosis	7	Adipositas	1	Polyarthritits acuta rheu-	
Thyreotoxycosis	7	Angina pectoris	1	matica	1
Epilepsia	6	Atonia uteri	1	Polyneuritis	1
Bäckeninsufficiens	5	Atrophia nervi optici	1	Psychopathia	1
Luxatio coxae congenita	5	Bronchiectasiae	1	Purpura	1
Varicer	5	Bronchitis chronica	1	Recurrerensförlamning	1
Encephalopathia posttrau-		Cirrhosis hepatis	1	Sequela traumatica capitis	1
matica	4	Collagenosis	1	Scleroderma	1
Psychosis	4	Coronarinsufficiens	1	Status post cholecystecto-	
Ryggradstbc	4	Diskbräck	1	miam	1
Anaemia	3	Dystrophia musculorum		Status post pleuritidem	1
Bäckenförträngning	3	progressiva	1	Spondylolisthesis	1
Colitis ulcerosa	3	Encephalitis	1	Tarmtbc	1
Insania per trauma mentale	3	Encephalopathia post		Tumor cerebri	1
Lymfkörteltbc	3	meningitidem	1	Tumor mediastinalis	1
Njurtbc	3	Febris rheumatica	1	Ulcus cruris	1
Postencephalitiskt tillstånd	3	Graviditetsklåda	1		
Arthritis deformans	2	Haematuria	1		

¹ I 1 fall rubeola.

809

Grupp II, humanitär indikation

Sedlighetsbrott:

S.L. 18 kap. 3 §	1
S.L. 18 kap. 8 §	<u>1</u>
	2

Grupp III, nödfall

Toxicosis gravidarum	2
	<u>2</u>

Komplikationer (dödsfallen här ej medräknade)

Feber	91	Lungemboli	6	Urinblåselesion	2
Efterblödning	39	Urinvägsinfektion	6	Depression	1
Anaemia	16	Ileus	5	Haematuria	1
Haematoma	14	Lymphangitis uteri	4	Interperitoneal blödning ..	1
Suturinsufficiens	14	Parametritis	4	Kräkningar	1
Luftvägsinfektion	13	Thrombophlebitis	4	Meteorism	1
Sårinfektion	11	Lymphangitis mammae...	3	Parotitis epidemica	1
Thrombosis	11	Psychosis	3	Pleuritis	1
Bronchopneumonia	10	Uterusperforation	3	Radialis pares	<u>1</u>
Chock	8	Blåsfistel	2		301
Placentarretention	7	Huvudvärk efter spinal-			
Salpingitis	7	anæstesi	2		
Endometritis	6	Peritonitis	2		

Dödsfall. (I 4 av fallen hade sterilisering samtidigt verkställts)

Akut ventrikeldilatation med peritonit	1	Nephritis chronica exacer-	
Cerebral luftemboli	1	bans + myodegeneratio	
Chock	1	cordis	<u>1</u>
Haemorrhagia extraperito-			5
nealis cum haemoperito-			
neum	1		

Steriliseringar. Förhållandena på hit-hörande område regleras genom lagen den 23 maj 1941 (nr 282) om sterilisering. Liksom i fråga om aborter kan ingreppet utföras antingen efter tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1952 inkom till medicinalstyrelsen 2 098 *ansökningar* om sterilisering, av vilka 1 937 bifölls och 144 avslogs,

varjämte ett mindre, icke angivet antal lades ad acta. (År 1951 bifölls 2 027 och avslogs 96 ansökningar.)

Antalet under året inkomna rapporter om *verkställda* steriliseringar, inklusive dem som verkställts i samband med abort enligt lagen om avbrytande av havandeskap, var 2 113 fördelade sig efter indikation, som framgår av tab. Z.

Grupp I, eugenisk indikation, kroppslig sjukdom eller lyte

Hos mannen.		Hos kvinnan.	
Kroppsfel	3	Ataxia hereditaria	2
Albinismus	1	Dövstumhet	2
Chorea Huntington	1	Atrophia nervi optici	1
Dystrophia corneae	<u>1</u>	Dystrophia musculorum	
	6	progressiva	1
		Kroppsfel	1
		Otosclerosis	1
		Starr	<u>1</u>
			9

Grupp III, utan abort

V. O. C.	9	Arteritis chronica	1	Lungtbc	1
Bäckenförträngning	5	Blödningsrisk vid förlossning	1	Myopia gravis	1
Nephritis chronica	5	Cholelithiasis + V. O. C. ..	1	Otosclerosis	1
Toxiosis gravidarum	5	Cystlunga	1	Peritonitis tbc	1
Diabetes mellitus	3	Diabetes insipidus	1	Polyneuritis	1
Polyarthrits chronica	3	Diabetes mellitus + nephritis chronica	1	Primär värksvaghet	1
Ryggsufficiens	3	Diskdegeneration	1	Prolapsus uteri	1
Varicer	3	Epilepsia	1	Sclerosis disseminata	1
Hypertonia	2	Haemorrhagia subarachnoidalis	1	Tbc sterni	1
Myocarditis chronica	2	Kroppsfel	1	Tumor cerebri	1
Postpoliomyelitiskt tillstånd	2			Upprepade kejsarsnitt	1
Anaemia	1				64

Grupp III, med abort

Lungtbc	16	Postpoliomyelitiskt tillstånd ..	2	Myastenia gravis	1
V. O. C.	16	Retinitis pigmentosa	2	Myocarditis chronica	1
Hypertonia	11	Anaemia	1	Organisk hjärnsjukdom ..	1
Diabetes mellitus	9	Angina pectoris	1	Organisk nervsjukdom ..	1
Nephritis chronica	9	Atonia uteri	1	Polyarthrits chronica	1
Asthma bronchiale	5	Bäckeninsufficiens	1	Postencephalitiskt tillstånd ..	1
Kroppsfel	5	Cardiosclerosis	1	Psychosis	1
Otosclerosis	5	Cirkulationsrubbing	1	Recurrerande förlämnig	1
Toxiosis gravidarum	4	Cystnjure	1	Thyreotoxicosis	1
Bäckenförträngning	3	Expansiv mediastinal process	1	Tumor cerebri	1
Sclerosis disseminata	3	Iridocyclitis chronica	1	Ulcus cruris	1
Arthritis deformans	2	Ischias	1	Ulcus ventriculi	1
Epilepsia	2	Lymphogranulomatosis maligna	1	Upprepade kejsarsnitt	1
Cancer mammae	2				122
Luxatio coxae congenita ..	2				

Grupp IV

Bäckenförträngning	3	Postpoliomyelitiskt tillstånd	1
Toxiosis gravidarum	3	Psychoneurosis	1
Föregående kejsarsnitt ..	1	V. O. C.	1
Myopia gravis	1		13
Ostitis fibrosa	1		
Placenta praevia	1		

Komplikationer hos kvinnor (dödsfallen här ej medräknade)

Feber	23	Urinvägsinfektion	3	Njursten	1
Sårinfektion	14	Huvudvärk efter spinalanästesi	2	Parotitis epidemica	1
Haematoma	11	Intraabdominal blödning ..	2	Peritonitis	1
Suturinsufficiens	9	Psychosis	2	Pleuritis	1
Bronchopneumonia	8	Thrombophlebitis	2	Retinopathia hypertonica ..	1
Thrombosis	8	Efterblödning	1	Urinretention	1
Ileus	7	Chock	1	Ventrikel-tarmatoni	1
Anaemia	6	Hypoglykaemia	1		126
Lungemboli	6	Hysteria	1		
Övre luftvägsinfektion ...	4	Lymphangitis uteri	1	Inga komplikationer hos män.	
Bronchitis	3	Meteorism	1		
Endometritis	3				

Dödsfall. (I 4 av fallen hade samtidigt gjorts avbrytande av havandeskap)

Akut ventrikeldilatation med peritonit	1	Haemorrhagia extraperitonealis cum haemoperitoneum	1
Cerebral luftemboli	1	Ileus	1
Chock	1		6
Haemorrhagia cerebri	1		

Tab. Å. Antal legala kastreringar enligt till medicinalstyrelsen inkomna berättelser
Number of castrations

	1952	1951	1950
Grupp I (medicinalstyrelsens tillstånd)	24	13	20
Indikation:			
Kriminalpolitisk	6	4	8
Humanitär	1	1	1
Kriminalpolitisk och humanitär	17	8	10
Grupp II (tillstånd av två läkare)	—	—	—
Humanitär indikation	—	—	—
Summa	24	13	20
därav män	24	13	19
kvinnor	—	—	1

Kastreringar. Förhållandena på hithö-
 rande område regleras genom lagen den
 24 mars 1944 (nr 133) om kastrering.
 Ingreppet kan verkställas antingen med
 tillstånd av medicinalstyrelsen eller, i
 vissa fall, på utlåtande av två läkare.

Under år 1952 inkom till medicinalsty-

relsen 26 *ansökningar* om kastrering, av
 vilka 25 bifölls och 1 avslogs. (År 1951
 bifölls 17 och avslogs 1 ansökning.)

Antalet under de tre sista åren inkom-
 na rapporter om *verkställda* kastreringar
 framgår av tab. Å.

4.8. Sinnessjukdomar

Insjuknade personer. Någon exakt kän-
 nedom om hur många personer, som
 under ett år insjuknar i sinnessjukdomar
 har man icke. En viss uppfattning om
 deras antal kan man dock erhålla ur de
 tal, som anger de under året för första
 gången på sinnessjukhus intagna och
 som återges i tab. 14. År 1952 uppgick
 dessa, som synes av nedersta raden, till
 4 289 män och 4 004 kvinnor, eller till-
 sammans 8 293 personer.

I tab. 27 har de insjuknade fördelats
 efter ålder vid intagningen.

I grupp A i tab. 14 ingår även perso-
 ner, som intagits på sinnessjukhus för
 observation enligt kap. 4 eller 6 sinnes-
 sjuklagen. Enligt kap. 4 sker intagningen
 antingen på egen begäran eller på polis-

myndighets föranstaltande. Kap. 6 äger
 tillämpning på sådana personer, som
 dömts för brott och beträffande vilka
 domstolen förordnat om intagande för
 undersökning. I detta sammanhang bör
 observeras, att i de anförda patientsiff-
 rorna ingår även de med sinnessjuka i
 vårdavseende jämställda sinnesslöa, som
 vårdats på statliga sinnessjukhus och
 med sinnessjukhus jämställda sinnesslö-
 anstalter.

Befintliga patienter, vårdformer. I ge-
 nomsnitt per dag befann sig under år
 1952 ca 31 000 patienter på anstalt för
 sinnessjukvård (de fyra statliga anstal-
 terna för sinnesslöa ej medräknade) där-
 av 68 % på statliga sinnessjukhus, 16 %
 på de tre storstädernas, 4 % på de mind-

re kommunala och enskilda sjukhusen, 10 % på vårdhem i landstings regi och slutligen 2 % på de enskilda vårdhemmen. I dessa tal har försöksutskrivna eller i familjevård utplacerade icke medräknats.

I tab. 15 lämnas en översikt av klientelet vid slutet av år 1952 och i nedanstående tablå en jämförelse av förhållandena under de senaste åren. I tablå in går patienterna på sinnessjukhus och på de med sinnessjukhus jämställda statliga sinnesslöanstalterna, liksom försöksutskrivna och i familjevård omhändertavda.

	Befintliga i slutet av året <i>No. of patients</i>	Därav i %: I familje- vård <i>In private homes</i>	Försöks- utskrivna <i>Released on probation</i>
År 1948.....	33 976	1,8	18,5
• 1949.....	34 576	1,8	18,9
• 1950.....	35 425	1,8	20,3
• 1951.....	36 084	1,8	21,2
• 1952.....	36 930	1,8	21,7

De befintliga patienternas åldersfördelning åren 1938 och 1949 redovisas i 1949 års årgång av denna publikation.

Sjukdomsformer. I tab. 29 har de i slutet av år 1952 befintliga fördelats efter sjukdomsform. Enligt gammal praxis medräknas i denna tabell de sinnesslöa såväl på de fyra statliga sinnessjukhus, som hyser sådant klientel, som i övrigt i den mån de vårdas på sinnessjukhus. Av tabellen framgår, att den dominerande sjukdomsformen var schizofreni. Någon övervikt för det manliga könet kan märkas men är icke genomgående varje år.

Könsskillnaden framträder betydligt skarpare för andra sjukdomsformer. Sålunda uppvisar kvinnokönet relativt stora tal, då det gäller den manisk-depressiva psykosen, psykogen sinnessjukdom och presenila och senila sjukdomsfor-

mer, medan t. ex. syfilitisk infektion (paralytisk form), sinnessjukdom genom alkoholförgiftning och abnorm personlighet (psykopati) tycks vara vanligare hos männen. Psykopaternas andel av klientelet har för övrigt växt under den period, som tabellen omfattar, fram till år 1945. Därefter inträder en minskning för båda könen — vid statens- och vissa städers sinnessjukhus dock en obetydlig ökning under 1952. De sinnessvagas och sinnesslöas andel är tämligen stor inom klientelet, men detta beror huvudsakligen på att vissa sinnesslöanstalter och -avdelningar ingår bland sinnessjukhusen.

I tab. 31 redovisas sjukdomsformerna hos de under år 1952 återställda, och man finner, att fall med tidigare manisk-depressiv sjukdom här utgör en stor grupp. Återställda alkoholister och psykopater är relativt många, om man jämför med nyss citerade tabell över de befintliga, likaså återställda efter psykogen sinnessjukdom, annan än hysterisk form.

En specifikation av sjukdomsformen hos de ärftligt belastade lämnas i tab. 30, och man finner vid en procenttalsberäkning, att här upptagna fall av schizofreni (29,7 % bland männen och 29,0 % bland kvinnorna) utgör avsevärt mindre andel än genomsnittet för hela det befintliga klientelet enligt tab. 29. Vidare är de maniskt depressiva, psykopaterna och de alkoholförgiftade relativt flera. Märkligt är, att de kvinnliga psykopaterna här är flera än de manliga.

Avgångna. Av tab. 16 framgår, hur många patienter, som återställts, förbättrats, avlidit o. s. v. bland dem, som avgått från de stora sinnessjukhusen under år 1952. I förhållande till hela klientelet ställde sig de återställdas och förbättrades antal under de senaste sex åren på sätt som framgår av följande serie, vil-

ken avser alla de stora sjukhusen till-
sammanstagna utom de fyra med sinnes-
slöa belagda anstalterna men inklusive
de försöksutskrivna.

	Antal pati- enter vid slutet av året <i>No. of patients</i>	Återställda under året i % av vidstående <i>Restored</i>	Förbättrade under året i % av vidstående <i>Improved</i>
År 1947...	31 587	9,1	13,6
» 1948...	31 981	9,9	13,4
» 1949...	32 531	10,1	15,0
» 1950...	33 321	10,6	14,4
» 1951...	33 949	11,7	14,6
» 1952...	34 847	12,2	13,6

Det är icke fullt korrekt att såsom
skett i sammanställningen här ovan sätta
de återställda resp. förbättrade i relation
till antalet patienter vid årets slut, men
eftersom patientantalet är tämligen kon-
stant, har det härigenom uppkomna felet
ringa betydelse.

Sjukdomsformerna bland de återställda
har något berörts här ovan och i an-
slutning härtill skall tab. 31 B helt kort
kommenteras. Här redovisas antalet åter-
ställda bland dem, som intagits under de
sistförflutna tio åren på de stora sjuk-
husen. Den andra raden i tabellen anger
antalet intagna under vart och ett av
åren 1943—1952. Första raden anger an-
talet återställda bland dessa fram till och
med år 1952. Av dem som intogs år 1943
hade således fram t. o. m. år 1952 åter-
ställts 2 097 eller 28 %, vilket framgår
av tabellens sista rad. Observeras bör,
att av de år 1951 intagna hade icke
mindre än 33 % redan utskrivits som
återställda. Detta med avseende på tiden
höga tal får ses som ett uttryck dels för
att antalet återställda över huvud taget
stigit under senare år, dels för att sin-
nessjukdomar, som icke går till förbättring
under de närmaste åren efter in-
sjuknandet, lätt övergår att bli kroniska.

Detta senare förhållande framgår också
av tab. 31 A.

I tab. 32 redovisas dödsorsakerna för
dem, som avlidit på statens och storstä-
dernas sinnessjukhus. Ålderssjukdomar-
na och bronkopneumoni dominerar så-
som dödsorsaker. Bland övriga sjukdo-
mar utgör tuberkulosen en av de största
grupperna. Det dödlighetstal för tuber-
kulos, som kan beräknas på tabellens
siffror, är 2,4 ‰ och även om detta är
väsentligt mycket lägre än tidigare, över-
stiger det vida genomsnittet för hela be-
folkningen. Enligt tab. 22 var detta år
1952 endast 0,18 ‰. Den väsentliga skill-
naden mellan sistnämnda tal och det
för sinnessjukhusen anförda kvarstår,
även om hänsyn tages till att åldersför-
delningen i befolkningen i dess helhet är
en annan än inom sinnessjukhusens kli-
entel.

Material till kap. 4.

*Årsberättelser från förste provinsial- och
stadsläkare:* Kap. 4.1 (Hälsovårdsför-
hållandena i allmänhet; Veneriska
sjukdomar), tab. 19, 20.

*Uppgifter från fackbyråder inom medici-
nalstyrelsen:* Kap. 4.1 (Undantag från
skyddskoppypning).

*Halvmånadsrapporter från förste provin-
sial- och stadsläkare:* Kap. 4.3 (Epi-
demiska sjukdomar), tab. 17, 18.

Nationalföreningen mot tuberkulos: Kap.
4.3 (Tuberkulos, delvis), tab. 22.

Årsberättelser från sjukvårdsanstalter:
Kap. 4.3, 4.4, 4.5, tab. 24—32.

*Årsberättelser från barnmorskor och för-
lossningsanstalter:* Kap. 4.6, tab. 23.

*Rapporter om verkställda aborter, steri-
liseringar och kastreringar:* Kap. 4.7.

*Uppgifter från medicinalstyrelsens
skärmbildsbyrå:* Kap. 4.3 (Tuberkulos,
delvis), tab. 21.

KAP. 5

DET ALLMÄNNAS KOSTNADER FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

De uppgifter om kostnaden för olika slag av sjukvård, som lämnats i kap. 3.22 och 3.23, avser bruttoutgifterna för driften av vissa anstalter (utom räntor, tomträttsavgälder, pensionskostnader m. m.). I tab. Å redovisas det allmännas kostnader för såväl drift som nyanläggning och nyinredning med *nettobelopp*, sedan inkomsterna (t. ex. patientavgifterna) frändragits.

Uppgifterna om *statens* utgifter för hälso- och sjukvårdsändamål har hämtats ur publikationen Budgetredovisningen. Här har praktiskt taget alla poster inom medicinalstaten medräknats, och här till har lagts de militära utgifterna för sjukvårdsändamål, bidraget till sjuk-kassor, utgifterna för medicinsk undervisning, skolhälsovård, understöden åt medicinsk forskning m. m. En post, som icke kunnat medtagas, gäller verksläkarevården. Investeringskostnaderna ingår, liksom i närmast föregående årgång av denna publikation, med hela de belopp, som tagits i anspråk under redovisningsåret. I årgångarna närmast före 1950 medtogs endast avskrivningarna på investeringarna, ett förfaringssätt, som är brukligt vid redovisningen av statsutgifterna. Genom ändringen uppnås överensstämmelse med landstingens och städernas utom landsting ekonomiska redovisning.

Uppgifterna rörande *landsting och städer utom landsting* är preliminära och har erhållits genom sammanställning av material hos statistiska centralbyrån. Investeringskostnaderna avser i

centralbyråns material hela utgiften under redovisningsåret, även om den bestritts med lånemedel. Följaktligen ingår icke avskrivningar, ej heller amorteringar på tidigare upptagna lån bland utgifterna.

Totalkostnaden enligt den första tabellen uppgår som synes till ca 1 060 milj. kr. Tillägges 20 milj. kr för andra primärkommuner än de sex städerna utom landsting (se not 2 till tabellen), stiger beloppet till ca 1 080 milj. kr. Då motsvarande belopp föregående år (inräknat 20 milj. kr för andra primärkommuner än städer utom landsting) var ca 900 milj. kr, framgår, att en ökning ägt rum med ca 20 procent.

Av de 1 060 miljonerna belöpte sig 37 % på staten, 43 % på landstingen och 20 % på städer utom landsting. Ser man på utgiftsposterna, finner man, att 47 % av totalbeloppet gick till lasarettsvård (inräknat vård på sjukstugor, garnisons-sjukhus, barnsjukhus, förlossningsanstalter, vanförestalter — dock ej yrkesundervisning och dylikt — anstalter för kirurgisk tuberkulos och pensionsstyrelsens anstalter), 15 % till vård av sinnessjuka och 3 % till vård av sinnesslöa, drygt 5 % till sjuk-kassor, 6 % till tuberkulosvård vid anstalter och genom dispensärer och drygt 3 % till kroniker-vård. Epidemivården och folktandvården krävde resp. 2 och 3 %. Proportionerna var dock i hög grad avvikande för staten, landstingen och städerna tag-na var för sig (jfr diagrammet i föregående årgång av denna publikation).

Tab. Ä. Det allmännas nettoutgifter (inkl. investeringskostnader) för hälso- och sjukvårdsändamål, milj. kr

Net expenses (for operation and investments) for health and sick care of the State, the County councils and County boroughs, million kronor

Vårdform <i>Form of care</i>	1951				1952			
	Staten (1951/ 52) <i>State</i>	Lands- ting <i>County coun- cils</i>	Städer utanför lands- ting <i>County bor- oughs</i>	Summa <i>Total</i>	Staten (1952/ 53) <i>State</i>	Lands- ting <i>County coun- cils</i>	Städer utanför lands- ting ¹ <i>County bor- oughs</i>	Summa <i>Total</i>
Lasarettsvård <i>Hospital care</i>	38,22	251,13	115,56	404,91	67,49	296,12	121,62	485,23
Förlösningssvård vid anstalt <i>Ma- ternity wards</i>					2,45	4,57	* 1,84	8,86
Tuberkulosvård (lungbe utom dis- pensär) <i>Sanatoria care</i>	5,35	29,33	10,17	44,85	6,25	36,44	12,01	54,70
Epidemivård <i>Epidemic care</i>	0,59	12,90	7,12	20,61	0,83	13,46	7,47	21,76
Kronikervård <i>Care of chronically sick</i>	3,22	18,24	8,63	30,09	2,61	23,43	10,39	36,43
Sinnessjukvård <i>Care of mentally sick</i>	121,36	15,72	13,91	150,99	136,40	9,61	15,72	161,73
Sinnesslövvård <i>Care of mentally deficient</i>					11,68	13,88	2,89	28,45
Dispensärvård <i>TB dispensaries</i> ..	2,00	4,29	3,78	10,07	4,53	4,57	4,01	13,11
Distriktsvård (av sjuksköterskor) <i>Public health nursing</i>	5,17	10,62	2,90	18,69	6,86	12,03	1,46	20,35
Förebyggande mödra- och barna- vård <i>Maternity and child wel- fare</i>	3,86	2,23	0,78	6,87	3,85	3,26	0,90	8,01
Barnmorskeväsen <i>District mid- wifery</i>	2,82	7,67	0,07	10,56	3,79	5,67	0,08	9,54
Folk tandvård och kommunal tandvård <i>Public dental care etc.</i>	5,12	13,07	7,68	25,87	6,06	18,97	9,52	34,55
Övrig hälso- och sjukvård <i>Other forms</i>	65,83	9,70	14,52	90,05	* 76,10	15,82	17,24	109,16
Summa <i>Total</i>	253,54	374,90	185,12	813,56	328,90	457,83	205,15	991,88
Tillkommer:								
Militär sjukvård <i>Military sick care</i>	8,08	—	—	8,08	9,08	—	—	9,08
Bidrag till sjukförsäkring <i>Contribu- tions to sickness funds</i>	58,30	—	—	58,30	58,25	—	—	58,25
Total	319,92	374,90	185,12	879,94	396,23	457,83	205,15	1 059,21

¹ I denna kolumn ingående tal för Göteborg är beräknade, då staden icke inkommit med vederbörliga uppgifter.

* Avser Stockholms stad; för övriga städer utom landsting ingår förlösningssvården i lasarettsvården.

* Därav central hälsovårdsadministration 4,62

milj. kr, de statliga laboratorerna och statens institut för folkhälsan 5,43 milj. kr, utbildning av medicinalpersonal 31,40 milj. kr och provinssiälläkarstaten 11,47 milj. kr.

* Härtill kommer kostnader för andra primärkommuner än städer utom landsting. Dessa uppskattades år 1950 till 15 à 20 milj. kr.

Bryter man ur föregående tabell ut investeringskostnaderna, erhåller man ett resultat, som framgår av tab. Ö. Då landstingen och städerna utom landsting från och med år 1952 redovisar sina statsbidrag uppdelade på bidrag till

drift och bidrag till investering, har investeringsbidragen som sig bör kunnat fråndragas i vederbörliga kolumner i tabellen. Resultatet skiljer sig därigenom principiellt från föregående års, något som dock icke har större praktisk bety-

Tab. Ö. Det allmännas nettokostnader för nyanläggning och investering (nybyggnader och nyuppsättning av inventarier) år 1952 (1952/53), milj. kr

Investments for health and sick care of the State, the County councils and County boroughs, million kronor

	Staten 1952/53 <i>State</i>	Landsting 1952 <i>County councils</i>	Städer utanför landsting 1952 ¹ <i>County boroughs</i>	Summa <i>Total</i>
Lasarettsvård <i>Hospital care</i>	4,38	48,47	} ² 11,44	64,67
Förlossningsvård vid anstalt <i>Maternity wards</i>	0,15	0,23		
Tuberkulösvård (lungtbc utom dispensär) <i>Sanatoria care</i>	0,72	5,53	1,09	7,34
Epidemivård <i>Epidemic care</i>	0,37	1,80	0,16	2,33
Kronikervård <i>Care of chronically sick</i>	0,04	3,97	0,12	4,13
Sinnessjukvård <i>Care of mentally sick</i>	20,94	3,67	0,35	24,96
Sinnesslövard <i>Care of mentally deficient</i>	0,02	3,09	0,79	3,90
Dispensärvård <i>TB dispensaries</i>	—	0,43	—	0,43
Distriktsvård (av sjuksköterskor) <i>Public health nursing</i> ..	—	—	—	—
Förebyggande mödra- och barnavård <i>Maternity and child welfare</i>	—	0,44	0,01	0,45
Barnmorskeväsen <i>District midwifery</i>	—	—	—	—
Folktandvård och kommunal tandvård <i>Public dental care etc.</i>	0,10	0,91	0,53	1,54
Övrig hälso- och sjukvård <i>Other forms</i>	³ 13,74	2,45	1,26	17,45
Summa <i>Total</i>	40,46	70,99	15,75	127,20

¹ I denna kolumn ingående tal för Göteborgs stad är beräknade.

² Därav för förlossningsvård vid anstalt i Stockholms stad 0,04 milj. kr.

³ Därav för militär sjukvård 2,81 milj. kr.

delse. (Jfr texten i 1951 års årgång av denna bok.)

I tab. AA finner man uppgifter om de särskilda landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål. Här har även kostnaderna angivits per invånare och per skattekrona. Antalet skattekronor hänförs sig till 1951 års taxering (inkomsterna under år 1950).

Då det allmännas kostnader för hälso- och sjukvård till största delen bestrides med skattemedel, kan det vara motive-

rat att sätta de förra i relation till de senare. Om man gör så, befinner det, att statens utgifter enligt ovan (396,23 milj. kr) utgjorde 10 % av den år 1952/53 influtna skatten på inkomst och förmögenhet.

Vad beträffar landstingens och städernas utanför landsting kostnader för hälso- och sjukvård är motsvarande uppgifter icke tillgängliga, då detta tryckes, men det kan nämnas, att år 1951 utgjorde utgifterna för landstingen 95 % och för städerna 33 % av skatteinkomsterna.

Tab. AA. Landstingens och städernas utom landsting driftutgifter för sjukvårdsändamål år 1952

Operation cost for health and sick care of the County councils and County boroughs

Sjukvårdsområde	Kropps- sjuk- vård, milj. kr ¹ <i>Somatic diseases</i>	Sinnes- sjuk- vård, milj. kr <i>Mental diseases</i>	Sinnes- slövärd, milj. kr <i>Mental defi- ciency</i>	Total- kostnad för driften, milj. kr <i>Total</i>	Total- kostnad per in- vånare, kr <i>Total per inh., kr</i>	Per skattekrona enl. 1951 års taxering	
						Total- kostnad, kr	Därav för sluten kropps- sjv., kr ²
Stockholms län	30,12	0,95	0,91	31,98	86,10	3,29	2,48
Uppsala »	11,46	0,18	0,29	11,93	76,10	3,41	2,91
Södermanlands »	15,26	0,23	0,47	15,96	73,50	3,35	2,73
Östergötlands »	17,65	0,26	0,66	18,57	70,20	3,53	2,93
Jönköpings »	17,52	0,25	0,32	18,09	65,70	3,27	2,70
Kronobergs »	8,24	0,23	0,20	8,67	54,50	3,44	2,58
Kalmar läns n:a	5,38	—	0,06	5,44	58,20	3,53	2,89
» s:a	8,26	0,25	0,09	8,60	59,50	3,34	2,59
Gotlands län	4,38	—	0,06	4,44	75,90	4,70	3,95
Blekinge »	8,32	0,13	—	8,45	57,80	3,44	2,72
Kristianstads »	14,64	0,43	0,41	15,48	59,70	3,46	2,87
Malmöhus »	24,37	0,46	0,43	25,26	79,20	3,53	3,08
Hallands »	8,79	0,27	0,10	9,16	55,60	3,02	2,32
Göteborgs o. Bohus »	11,83	0,13	0,51	12,47	60,80	3,43	2,76
Älvsborgs »	21,29	0,30	0,72	22,31	61,40	3,01	2,51
Skaraborgs »	12,15	0,17	0,57	12,89	51,80	3,01	2,62
Värmlands »	19,78	—	0,55	20,33	71,30	3,59	2,80
Örebro »	15,23	0,37	0,36	15,96	63,60	2,85	2,34
Västmanlands »	12,93	0,10	0,38	13,41	63,80	2,90	2,41
Kopparbergs »	17,26	—	0,91	18,17	66,60	3,25	2,63
Gävleborgs »	15,50	0,23	0,43	16,16	67,10	3,45	2,95
Västernorrlands »	23,92	0,06	0,68	24,66	85,80	4,27	3,39
Jämtlands »	9,05	0,09	0,33	9,47	65,30	4,00	3,12
Västerbottens »	15,10	0,19	0,70	15,99	68,70	4,38	3,49
Norrbottens »	21,67	0,66	0,65	22,98	93,20	4,35	3,46
Landsting, summa	370,10	5,94	10,79	386,83	68,80	3,45	2,80
Stockholms stad	96,63	11,74	1,46	109,83	144,20	3,46	2,45
Göteborgs »	40,04	2,45	0,33	42,82	118,00	3,48	2,72
Malmö »	18,94	1,18	0,14	20,26	102,00	3,39	2,70
Norrköpings »	6,79	—	0,09	6,88	78,70	2,89	2,31
Hälsingborgs »	5,57	—	—	5,57	77,40	2,63	2,06
Gävle »	3,96	—	0,08	4,04	83,60	3,18	2,52
Städer, summa ³	171,93	15,37	2,10	189,40	123,70	3,39	2,52
Total	542,03	21,31	12,89	576,23	80,60	3,43	2,71

¹ Inklusive vissa för kropps- och sinnessjukvård gemensamma kostnader.² Inklusive vid lasarett o. dyl. anstalter knuten öppen vård.³ Talen för Göteborgs stad är beräknade.⁴ Skattekronorna har beräknats med tillämpning av nya ortsavdrag fr. o. m. 1951 års taxeringar.

För jämförbarhet med uppgifterna i tidigare publikationer har talen per skattekrona uträknats enligt gamla ortsavdragen för totala driftkostnaden och slutna kropps sjukvården för riket. Dessa blir 3,06 och 2,42 kr mot 3,43 och 2,71 kr enligt de nya.

SUMMARY

Organization

1.2.¹ All the activities in the field of Public Health and Sick Care in Sweden are either operated by or controlled by public authorities.

The health and sick care is under the *Ministry of the Interior and Health*, the chief of which is a member of the Cabinet.

The *Medical Board* is the principal instrument of the State for governing, superintending and promoting the activities and institutions pertaining to this field. The Board superintends the medical personnel, the hospitals and the pharmacies and has the direct control of the State mental hospitals, the State Bacteriological Laboratory, the State Pharmaceutical Laboratory, the State institutions for forensic medicine, a unit for mass radiofluorography, schools for midwives etc.

The Medical Board is concerned with the subsidies granted by the Government for special medical care, i. e. for the equipment and operating of sanatoria for tuberculosis, hospitals for epidemic diseases, chronic diseases, pediatric diseases, maternity care, mental diseases and establishments for mentally deficient.

The main part of the administration of the health and sick care rests with local authorities. The County Councils, 25 in number, and the 6 County Boroughs are responsible that the sick get the hospital care required. The County Council districts correspond to the 24 counties, one of which has been divided into two districts (see page VIII and IX). The main part of the care of the mental diseases has, however, been taken over by the State all over the country; only the three largest cities (Stockholm, Gothenburg and Malmö) are organizing their own mental care. The State is

also the head sponsor (i. e. the responsible authority) for the Medical Officers' institution, whereas the County Councils and County Boroughs are responsible for the District Nurses, District Midwives, Public Dental Care etc. The *State Institute of Public Health* is an independent body outside the jurisdiction of the Medical Board. It conducts inquiries into public health matters submitted by public authorities, corporations and private individuals, but is also engaged in independent research in the fields of general, industrial and food hygiene. It is also engaged in teaching and spreading of public health information. The *Central Board of Hospital Planning* is another independent body engaged in standardization of hospital buildings and equipment.

Personnel

2. At the end of 1952 the population of Sweden amounted to 7 150 606 of whom 3 444 039 were living in cities (table 1). During the same year 112 389 children were born (110 339 liveborn and 2 050 stillborn) and 68 090 persons died. The general death rate was 9.57 per 1 000 of the mean population, the rate of live births 15.45 and the excess of births over deaths 5.88. The infant mortality rate as measured by the number of dead per 100 live births was 2.01, and the mean expectation of life 68.37 years at birth. (These figures are taken from the Statistical abstract of Sweden — Statistisk årsbok 1953.)

In chapter 2 figures are given as to the medical personnel. Thus there were 5 230 active physicians at the end of 1952. The number includes 255 foreign physicians working in different hospitals on a limited license. The number of physicians given in table 1 refers to the fully licensed doctors, active and not active. The active dental surgeons were 3 810 in number, 320 foreigners

¹ The numbering of the paragraphs refers to the preceding chapters and subheadings.

included. The number of fully licensed dental surgeons appears from table 1. There were 14 020 active nurses and 1 620 active midwives. The total of the medical personnel amounted to 71 240, administrative and domestic staff at hospitals not included. If the last two groups are added (see tables I and P), the total amounts to 86 570 or 2,7 % of the economically active population.

Public Health Services

3.11. There were 570 rural medical officers' districts at the end of 1952; 55 of them, however, were vacant, the activity in most cases being maintained by the officer of an adjoining district. In each county there is a County Medical Officer, appointed by the government, and an assistant County Medical Officer. As there are 24 counties, these two categories make 48 doctors. Altogether there were 618 posts in this part of the organization (table 2). In the purely urban districts there were 238 posts, 15 of which were vacant. (Cf. also diagram, chapt. 3.11.)

3.12. The Public Health nurses were estimated at 2300—2 400 in total. 1 396 were in generalized service in rural districts and small towns and the rest occupied specialized services in the towns. In rural districts 234 posts were vacant.

3.13. The district midwives numbered 730 persons excluding 10, who were at the same time Public Health nurses. Their activity is concentrated on pre-natal care of pregnant women, since 95—100 % of all deliveries take place in hospitals. However they assist to a considerable extent at such deliveries in maternity homes, cottage hospitals etc.

3.14. The maternity and child welfare organisation with 1 760 working units (clinics, stations and branches) supervised 71 % of all mothers, 91 % of all newborn and a great number of pre-school children. The conditions differed rather widely in different parts of the country. The highest figures are to be found in one county borough, where 100 % of the mothers were supervised

and in one county where 98 % of the children were treated, whereas in other places the lowest figures were 45 % and 74 % respectively (table 4).

3.15. In the 61 central and 593 district TB dispensaries in action during 1952, 123 779 persons were inoculated against TB, 407 648 TB tests were carried out, 106 936 examinations were made by physicians etc. (table 5).

3.17. In 20 of the largest towns medical treatment for venereal diseases was given free of charge at special polyclinics. The number of visits to these polyclinics amounted to 235 000, 141 000 of which had reference to the disease in its contagious phase.

3.18. At the end of 1952 Public dental care was introduced in all counties and county boroughs except Stockholm and Norrköping, where the local communes had arranged similar care. The activity was located to 16 central polyclinics, mostly situated in the premises of a general hospital, and to 431 district polyclinics (table 5). In all 903 dental surgeons were employed, i. e. 24 % of the total number in the country. 875 dental surgeons attached to the district polyclinics worked in total 1 377 000 hours, 59 % of which during time especially reserved for children. (Number of persons treated appears from table B.)

Hospitals

3.21. If the institutions mainly intended for recreation and rest are excluded the number of hospital of all kinds in Sweden amounted to 971 at the end of 1952. Their total number of beds, admissions and bed-days during the year appears from the following abstract (cf. table C).

By »General hospitals and similar» in the table below is understood general hospitals, children's hospitals, hospitals for bone, joint and glandular tuberculosis, orthopedic hospitals, cottage hospitals, i. e. small general hospitals (cf. table 11 C), etc. Independent maternity hospitals and maternity homes are also included in consequence of the fact that

	Hospitals	Beds	Admissions	Bed-days
General hospitals and similar	261	37 400	768 100	11 356 000
Sanatoria for TB of the lungs	55	7 600	14 400	2 117 000
Other hosp. for somatic diseases	347	14 900	55 000	3 985 000
Mental hospitals	166	29 100	18 200	11 617 000
Institutions for mentally deficient	142	12 300	1 700	4 200 000
Total	971	101 300	857 400	33 275 000

86 % of all beds reserved for maternity care are to be found in the general hospitals (cf. table 9). »Other hospitals for somatic diseases» comprise homes for chronic diseases, epidemic hospitals and private hospitals.

One can alternatively group the hospitals in accordance with the type of patients making use of them. Thus e. g. you can take away from the general hospitals a few departments for chronic diseases, TB of the lungs etc. and of course all maternity wards (except the beds reserved for gynecological cases) and add a few beds for general hospital patients which are to be found at maternity hospitals and homes for chronically sick. This will result in what in this book is called beds for »general hospital care». Thus the following figures have been compiled.

General hospital care	32 100 beds
Maternity care	3 600 »
Epidemic care	4 500 »
Care of TB of the lungs	8 200 »
» » chronic diseases	10 200 »
» at private hospitals	1 300 »
Total	59 900 beds

»Care at private hospitals» is detached as a special item, although it does not differ from other forms of care. The patients, however, form a rather heterogeneous group. Some of the private hospitals are regular general hospitals, and others have exclusively chronically sick patients, but to many of them acute somatic cases as well as chronic somatic cases and mild forms of mental diseases are admitted.

The total number of hospital beds (101 300) per 10 000 inhabitants was 141,7, 83,8 of which in somatic hospitals and 57,9 in mental hospitals of all types. It appears from table F, that 14,2 beds were available for chronic diseases, 6,3 for epidemic diseases, 11,4 for TB of the

lungs, 5,1 for maternity care and — if 1,8 beds at private hospitals are not included — this gives a result of 45,0 beds for »general hospital care».

A conspicuous feature in the Swedish hospital system is that the main part of the establishments are owned and operated by public authorities. 24,8 % of the beds available belong to the State, 63,8 % to counties or county boroughs, 2,6 % to local communes (small towns, parishes) 6,0 % to private enterprises and 2,8 % to funds, associations etc. (table D). The last group may for practical purposes be added to the State institutions, the difference being merely formal since these enterprises are constituted as foundations etc. but operated in close collaboration with the State authorities, which have representatives in their administrative committees and pay grants to cover their expenses. In some cases the State owns all the shares in the enterprise. The orthopedic hospitals, sanatoria for bone, joint and glandular TB and some sanatoria for TB of the lungs belong to this category (codeletter F, see page IX). The different categories of authorities mentioned above, however, vary in importance according to different types of care.

The mean occupancy of beds appears to have been 86 % at general hospitals, 82 % at sanatoria, 32 % at epidemic hospitals, 94 % at homes for chronically sick, 116 % at the State mental hospitals and 102 % at the mental hospitals of the three largest cities (tables H and O). The high figure of the State mental hospitals is somewhat exaggerated as certain reserve beds have not been taken into consideration. The mean bed-days were 14,4 at the general hospitals, all types of patients included (table G).

It has already been mentioned that during 1952 the total number of admis-

sions into all the hospitals taken together were about 860 000 and the number of bed-days more than 33 millions. The last figure means that 91 000 inpatients were treated per day, which corresponds to 1,3 % of the population of Sweden. At general hospitals proper the number of inpatients per day was about 27 000. Every workday the same hospitals were visited by 16 500 outpatients, who were treated at polyclinics organized either by those responsible for the inpatients' care, which is often the case in the county boroughs, or by the physicians in accordance with an agreement between them and the head sponsor, an arrangement which is prevailing in the counties.

The personnel of the different types of somatic hospitals is calculated to be formed by 46 332 persons, whereof 2 727 doctors (table I) and the personnel of the institutions for mental diseases and mental deficiency by 15 375 persons, whereof 326 doctors (table P). Some of these doctors have been counted more than once, because, under certain circumstances the local medical officer may be at the same time chief of e. g. a small cottage hospital, an epidemic cottage hospital or a home for chronically sick in his own district.

The density of the hospital personnel appears from the statement that 98,9 persons per 100 beds were employed at general hospitals, 74,3 at cottage hospitals, 43,5 at sanatoria for TB of the lungs and 47,2 at homes for chronically sick (table J). These figures comprise all categories of personnel, even the administrative and domestic staffs. The nursing personnel, physicians excluded, amounted to 70,6 at general hospitals, and the physicians alone to 6,03. A concrete impression is derived from the fact that the personnel of all categories working at general hospitals amounted to 1,2 individuals per inpatient. It ought however to be kept in mind, that the same personnel also took care of a considerable number of outpatients.

The personnel of the mental hospitals is less numerous than the one of the somatic hospitals. The average figure is 0,39 to each patient at the mental hospitals

(homes for mentally diseased not included). Calculated per 100 beds the nursing personnel (physicians excluded) amounts to 31 at the State hospitals and to 36 at the hospitals of the three largest cities. These figures are to be found in table Q, where also data for establishments for mentally deficient are given. The average number of patients per physician was 152 at the State mental hospitals against 82 at the hospitals of the cities mentioned.

The total running cost of the Swedish hospitals for somatic diseases is estimated at 592,3 million kronor, 403,8 million of which are referable to the general hospitals proper (table L). The average cost per bed-day amounted to 40,9 kr at the general hospitals, 22,9 at the sanatoria for TB of the lungs and 17,8 at homes for chronic diseases (table M). On the whole these figures signify that the cost per bed-day has increased so much that it is now two and a half time the cost in 1946. The cost per admission has not risen in the same proportion. The running cost per patient-day was found to be 13,0 kr at the State mental hospitals and 18,8 kr at the mental hospitals of the three largest cities (table R).

Salaries constitute the predominant part of the operation cost of the hospitals and is the main lever of the increase of this cost during the last six years, in its turn partly due to a general raise of the wages partly to a shortening of the working day of the bedside personnel. In the accounts of the general hospitals 67,8 % of the running costs are entered under the heading salaries (table N).

The fee which the patient treated at a hospital is charged has but little reference to the running cost mentioned above. If e. g. he is treated at a general hospital in his own county, the most common rate is 3 kr per day during the first 20 days of his stay and 2 kr during the following days, which signifies that he pays but 5—10 % of the real cost. In the county boroughs the charge may be higher, e. g. in Stockholm 5 kr per day of treatment. If the patient has joined a sickness insurance fund he will

not even pay these low fees. The fund pays them for him. 58 % of all adults and 82 % of all children are included in this form of insurance. The patients' fees at other types of hospitals are at a similar level or even lower. Hospital care for epidemic diseases is free of charge, a mother at a maternity hospital or maternity ward pays 1 kr per bed-day and a patient in a home for chronically sick subsidized by the State — most homes are — 1,50 kr. The aforesaid refers to patients hospitalized in their own county etc. and at non-private wards. Private patients pay higher fees, though still at a subsidized level. The common rate for the first visit to a polyclinic is 8 kr and 4 kr for the subsequent ones; X-ray examinations, operations etc. are not included in the price.

Diseases, deliveries etc.

4.3. The epidemiological situation in Sweden during 1952 was on the whole favourable. The sum of cases comprising the eleven most frequent notifiable epidemic diseases, for which account is given in table 17, amounted to 9 817, (about 1,4 per 1 000 inh.) as a contrast to 15 786 in the preceding year and 39 462 the year before that. The three most frequent diseases included in the total just mentioned were scarlet fever (1,09 per 1 000), poliomyelitis with paralysis (0,05) and infectious hepatitis (0,17). The epidemic hospitals report that 13 % of the cases of scarlatina were followed by complication.

The TB morbidity is characterized by the figures 10,9 per 1 000 inhabitants, which stands for the number of persons suffering from the disease and registered at the TB central dispensaries, 1,0 which stands for persons with contagious TB of the lungs, 1,2 for new findings during 1952 of all forms of TB and 0,18 for dead of tuberculosis (all forms) (table 22). The mass radiofluorography unit of the Medical Board has examined 3 million persons since 1946 and got positive findings in 3,6 % of these cases, already known cases included (table 21).

4.4. During the year 12 370 persons

were brought into hospital in consequence of injuries contracted in traffic accidents, practically all of them on land (table 24). Of these accidents 61 % were connected with motor vehicles and 25 % with motor-cycles.

4.5. The number of persons brought into hospital because of poisoning by soporifics has been constantly and rapidly rising during the last decade. In 1947 there were 871 cases; in 1951 1 748. The figure for 1952, 1 920, is perhaps not quite comparable, since the international classification was introduced that year (table 25).

4.6. According to the population registers the number of children born in 1952 was 112 389 (preliminary figure). In the statistics of the Medical Board based on the annual reports from hospitals and midwives 111 964 newborn are notified. The difference of about 400 children may chiefly be attributed to the small group of deliveries which have taken place in the patients' homes under the care of a midwife and which have not been properly reported. From table U appears, that this group comprised not more than 3,9 % of all deliveries. Furthermore it will be seen, that 49,6 % took place at establishments of type I, i. e. maternity wards under the care of a specialist obstetrician, 40,6 % at type II or other hospitals under the care of a surgeon and 5,7 % at type III, small maternity homes supervised by the medical officer or some other local practitioner. Table U also gives relative figures for mature and premature children liveborn and stillborn respectively, dead during delivery etc. It ought to be observed, that the Swedish definition of live birth has reference to the breathing exclusively (cf. footnotes to table 23).

Account is given for 16 841 abortions at hospitals in the annual reports. Of these 5 088 had been induced for medical or legal indications (cf. next paragraph).

4.7. After an abortion, sterilization or castration for medical or legal indications has been accomplished, the operating doctor has to send a report to the Medical Board within two months.

During 1952 5 322 reports on abortions

were registered, some of them of course relating to the end of 1951. The corresponding figure for 1951 was 6 328. In 1945 the year previous to an extension of the legal indications the number was 1 623. As will be seen from table Y, 84,7 % of the abortions reported in 1952 were authorized by the Medical Board, 15,2 % by two physicians and 0,1 % were carried out in case of emergency. 93,2 % (4,3 + 73,7 + 15,2) of all abortions were carried out for medical or combined medical and social indications.

4.8. Exact data regarding the annual amount of persons falling sick with mental diseases are not available, but the frequency is elucidated by the fact that in 1952 4 289 men and 4 004 women were admitted to mental hospitals to undergo treatment for the first time (table 14). At the mental hospitals of the State and the three largest cities — where the most active and qualified treatment is given — 36 930 patients were recorded at the end of 1952. Of these 76,5 % were in the hospitals proper, 1,8 % in private homes supervised by the hospitals and 21,7 % conditionally released (table 15). The percentage distribution of the same patients according to type of disease is shown in table 29. In the same table data are given for mental hospitals of second order (small mental hospitals operated by local communes) and nursing homes — institutions intended for chronic cases (cf. table 28).

Expenses out of public funds for health and sick care

It has already been mentioned, that the patients pay a rather small part of the running cost of the hospitals out of their own pockets. The difference is covered by contributions from public funds or, to a rather small extent, from funds of different societies etc.

In 1952 the expenses of the State, the counties and the county boroughs for »general hospital care» were 485,23 million kronor (table Å). If 8,86 million kronor for maternity care at hospitals

are added, the sum amounts to 494,09 millions. Reduced by 64,67 millions from table Ö, where the investments are set forth, the remainder, about 429 millions, represents the running cost. From table L the total running cost of the corresponding hospitals can be compiled by adding the first seven items plus the cost of maternity hospitals. This gives a total of about 452 million kronor. The sums are not exactly comparable, i. a. because the expenses of the State in tables Å—Ö refer to the period 1 July 1952—30 June 1953 and thus are too high, other points of disagreement not mentioned. The main impression that the Community bears by far the biggest part of the expenses is nevertheless correct.

The total of table Å amounts to about 1 060 million kr, i. e. 148 kr per inhabitant (almost exactly the equivalent of 10 English pounds). The share of the State amounts to 37 %, corresponding to 10 % of the State income tax for the same year. According to the budgets of the county councils their share corresponds to 95 % of the income from taxes, and the budget of the county boroughs state 33 %. The first figure is of less common interest than the second one, because the county councils have few objects for their activity besides health and sick care.

Here is a synopsis of table Å.

Expenses (investments included) of the State, the counties and county boroughs in 1952.

Health and sick care, total	1 059 mill. kr
General hospital care	45,8 %
Maternity wards	0,8 »
Sanatoria for TB of the lungs ...	5,2 »
Epidemic care	2,0 »
Care of chronically sick	3,4 »
» » mentally sick	15,3 »
» » » deficient	2,7 »
TB dispensaries	1,2 »
Public health nursing	1,9 »
Maternity and child welfare	0,8 »
District midwifery	0,9 »
Public dental care	3,3 »
Other forms	10,3 »
Subtotal	93,6 »
Military sick care	0,9 »
Contributions to sickness funds ..	5,5 »
Total	100,0 »

Tab. 1. Antal läkare, tandläkare, apotekare och sjukgymnaster vid slutet av år 1952

Population of Sweden, number of physicians, dental surgeons, pharmacists and physiotherapists

Bostadsort (län, städer utom landsting) <i>Domicile (counties, county boroughs)</i>	Rikets folk- mängd ^{31/12} 1952 <i>Popu- lation</i>	Läkare ¹ <i>Physicians</i>		Tandläkare ² <i>Dental surgeons</i>		Apo- teks- inne- havare <i>Phar- ma- ceutists, proprie- tors</i>	Apotekspersonal (tjänstgörande) <i>Pharmaceutical personnel</i>			Kvinnl. sjuk- gymn. (prakt.) <i>Female physio- thera- pists (active)</i>
		Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>	Hela an- talet <i>Total No.</i>	På 10000 inv. <i>Per 10000 inh.</i>		Apote- kare <i>Phar- ma- ceutists</i>	Farm. kand. ³ <i>Bache- lors of phar- macy</i>	Apo- teks- elever <i>Ap- prent.</i>	
Stockholms stad	761 787	1 536	20,2	904	11,9	43	138	227	64	212
Stockholms län	371 598	240	6,5	171	4,6	20	18	38	8	82
Uppsala län	156 835	228	14,5	78	5,0	7	13	25	9	20
Södermanlands län	217 197	123	5,7	94	4,3	12	14	34	3	18
Norrköpings stad	87 451	57	6,5	52	5,9	5	8	19	2	14
Östergötlands län i övr.	264 516	139	5,3	99	3,7	13	15	32	7	23
Jönköpings län	275 390	129	4,7	110	4,0	14	18	33	8	25
Kronobergs län	158 971	63	4,0	53	3,3	10	8	14	4	11
Kalmar läns n:a	93 462	42	4,5	24	2,6	5	3	10	—	13
s:a	144 516	56	3,9	57	3,9	10	5	17	2	—
Gotlands län	58 508	26	4,4	21	3,6	3	3	4	—	3
Blekinge län	146 303	66	4,5	50	3,4	6	9	15	7	9
Kristianstads län	259 433	122	4,7	109	4,2	16	13	20	8	28
Malmö stad	198 645	217	10,9	208	10,5	9	21	34	18	43
Hälsingborgs stad	71 999	77	10,7	62	8,6	3	8	16	5	21
Malmöhus län i övrigt .	318 947	328	10,3	148	4,6	20	13	40	14	76
Hallands län	164 819	70	4,2	72	4,4	9	9	16	5	20
Göteborgs stad	363 000	419	11,5	289	8,0	15	40	80	20	88
Göteb. o. Bohus l. i övr.	205 053	71	3,5	59	2,9	12	7	21	3	10
Älvsborgs län	363 363	173	4,8	112	3,1	17	19	32	11	27
Skaraborgs län	249 064	98	3,9	79	3,2	14	11	29	4	22
Värmlands län	285 186	136	4,8	108	3,8	16	15	31	9	23
Örebro län	250 962	126	5,0	88	3,5	15	17	32	2	24
Västmanlands län	210 205	106	5,0	80	3,8	14	15	21	2	25
Kopparbergs län	272 625	105	3,9	107	3,9	21	12	39	4	17
Gävle stad	48 305	51	10,6	38	7,9	3	5	12	1	6
Gävleborgs län i övr...	240 944	71	2,9	57	2,4	14	12	21	2	11
Västernorrlands län ...	287 301	135	4,7	72	2,5	14	16	29	11	21
Jämtlands län	145 032	66	4,6	60	4,1	10	10	17	3	8
Västerbottens län	232 655	82	3,5	66	2,8	16	8	23	3	11
Norrbottnens län	246 534	91	3,7	54	2,2	16	12	17	4	9
Summa										
i städer <i>cities</i>	3 444 039	4 618	13,4	3 002	8,7	227	447	805	231	774
på landsb. <i>country</i> ..	3 706 567	631	1,7	579	1,6	175	68	193	12	146
i utlandet <i>abroad</i> ...	..	36	..	27	..	—	—	—	—	—
Total	7 150 606	5 285	7,4	3 608	5,0	402	515	998	243	920
Därav: män <i>male</i>	3 563 647	4 757	..	2 662	..	361	389	107	13	—
kvinnor <i>female</i> ..	3 586 959	528	..	946	..	41	126	891	230	920
Totalsumma 1951..	7 099 204	5 134	7,2	3 473	4,9	414	486	981	218	946
1950..	7 046 920	4 915	7,0	3 376	4,8	413	493	962	208	958
1949..	6 986 181	4 729	6,8	3 239	4,6	402	450	839	201	1 008
1948..	6 924 888	4 497	6,5	2 973	4,3	405	459	771	247	939
1947..	6 842 046	4 354	6,4	2 860	4,2	404	446	673	226	861
1946..	6 763 686	4 244	6,3	2 765	4,1	394	436	722	221	..
1945..	6 673 956	4 089	6,1	2 668	4,0	387	433	591	145	..

¹ Legitimerade läkare och läkare, som jämlikt Kungl. Maj:ts resolution äger behörighet att utöva läkarkonsten. Omfattar även icke yrkesverksamma. Antalet verksamma läkare, inklusive vissa här icke upptagna utlännningar, beräknas till 5 233 (se texten, kap. 2).

² Legitimerade tandläkare, även icke yrkesverksamma. Antalet verksamma, inklusive vissa här icke upptagna utlännningar, beräknas till 3 812 (se texten, kap. 2).

³ Inkluderar farmaceuter med utländsk utbildning.

Tab. 2. Antal civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt i början av år 1953
Number of posts for physicians

Län eller stad, där tjänsten är stationerad <i>Counties, county boroughs</i>	Antal inrättade civila läkarbefattningar med tjänstårsrätt ¹									
	Förste provinsialläkare <i>County Medical Officers</i>	Provinsial-, bitr. förste och ex. prov.-läkare <i>Rural Medical Officers</i>	Stads- och stads- distriktsläkare <i>City Medical Officers</i>	Köping- och municipalläkare <i>Borough Medical Officers</i>	Vid anstalt för <i>At hospitals for</i>			Fängelseläkare <i>Prison Medical Officers</i>	Läkare vid medicinska un- derv.-anstalter ³ <i>Professors at inst. for med. education</i>	Övriga läkarbefattningar med tjänstårsrätt ⁴ <i>Other posts</i>
					tuberkulossjuka <i>TB</i>	andra kroppsligt ⁵ sjuka <i>other somatic diseases</i>	sinnessjuka <i>mentally diseased</i>			
Stockholms stad	—	—	31	—	—	610	61	6	70	87
Stockholms län	1	30	14	1	15	61	1	3	—	1
Uppsala län	1	13	4	—	—	88	16	—	37	—
Södermanlands län	1	18	11	—	2	59	10	—	—	1
Norrköpings stad	—	—	8	—	—	28	—	—	—	1
Östergötlands län i övr. ...	1	26	4	—	3	61	8	—	—	1
Jönköpings län	1	23	12	—	9	62	13	—	—	2
Kronobergs län	1	20	2	—	4	27	9	—	—	1
Kalmar län	1	24	8	—	3	42	9	1	—	2
Gotlands län	1	8	1	—	2	12	2	—	—	1
Blekinge län	1	14	4	—	4	35	—	—	—	1
Kristianstads län	1	26	3	2	6	50	—	—	—	1
Malmö stad	—	—	6	—	—	93	5	3	—	1
Hälsingborgs stad	—	—	2	—	2	29	12	—	—	1
Malmöhus län i övr.	1	26	9	1	4	127	17	—	44	2
Hallands län	1	15	3	—	7	31	—	—	—	2
Göteborgs stad	—	—	18	—	4	179	20	2	25	2
Göteborgs o. Boh. län i övr.	1	22	4	1	3	34	—	—	—	2
Älvsborgs län	1	33	11	—	11	74	14	—	—	1
Skaraborgs län	1	23	10	—	3	49	—	—	—	—
Värmlands län	1	31	11	1	4	58	9	—	—	2
Örebro län	1	22	11	—	5	58	2	—	—	1
Västmanlands län	1	18	8	—	3	49	3	—	—	—
Kopparbergs län	1	32	7	—	5	57	10	—	—	2
Gävleborgs län	1	31	10	—	5	61	—	—	—	2
Västernorrlands län	1	38	7	—	8	72	12	1	—	1
Jämtlands län	1	24	1	—	4	31	6	—	—	—
Västerbottens län	1	39	4	1	5	60	10	—	—	3
Norrbottnens län	1	38	6	1	5	67	7	—	—	3
Summa Total 1953	24	594	230	8	126	2 264	256	16	176	5 124
1952	24	590	218	10	128	2 053	249	17	366	126
1951	24	585	208	11	133	1 927	239	14	342	120
1950	24	580	207	12	131	1 849	234	14	320	114
1949	24	573	202	11	128	1 851	220	14	286	106
1948	24	540	195	13	127	1 612	199	15	262	93

¹ Är flera befattningar förenade hos samma person, har de upptagits var för sig, varför antalet befattningar överstiger antalet tjänsteläkare.

² Ökningen från föregående år av ifrågavarande läkartjänster beror till stor del på att ett flertal sjukstugeläkartjänster med tjänstårsrätt fr. o. m. 1 jan. 1952 tillkommit. Härigenom har i den utsträckning provinsialläkare även är sjukstugeläkare en dubbelräkning av tjänster skett.

³ Här ingår endast professorer, laboratorer och lärare. Flertalet är tillika sjukhusläkare och

deras tjänster har i dessa fall inräknats som läkartjänster vid anstalter. Docenter, som icke tjänstgjort som sådana vid medicinsk högskola, har till skillnad mot föregående år icke medräknats. Deras antal var i början av år 1953 257.

⁴ Här ingår förvaltningsläkare (hos medicinalstyrelsen, försvarets sjukvårdsförvaltning o. s. v.), läkare vid dispensärer m. fl.

⁵ Dessutom 290 järnvägläkarbefattningar, som icke kunnat uppdelas på län, jämte ett litet antal landstingspsykiater m. fl.

Tab. 3. Vissa sjukskötersketjänster den 31 december 1952 och barnmorsketjänster den 1 januari 1953

Certain posts for nurses and midwives

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Sjukskötersketjänster ¹ <i>Posts for nurses</i>							Barnmorsketjänster <i>Posts for midwives</i>				
	Vid anstalter för kropps- sjukvård hos ² <i>Somatic hosp.</i>					I distrikts- vård ⁴		Sum- ma	Vid an- stal- ter	I öppen vård <i>Out-pat. care</i>		Sum- ma
	sta- ten	lands- ting etc.	öv- riga ³	Sum- ma	Därav va- kanta	Antal	Därav be- satta			Dis- trikts- vård	Förebyg- gende mödra- vård ⁵	
Stockholms stad	145	1 039	250	1 434	40	—	—	1 434	79	4	9	92
Stockholms län	390	222	1	613	8	85	83	698	20	30	—	50
Uppsala »	256	30	20	306	3	42	38	348	15	13	1	29
Södermanlands län	—	224	—	224	15	71	69	295	17	15	1	33
Norrköpings stad	—	124	3	127	6	—	—	127	8	1	1	10
Östergötlands län i övr. ...	—	248	2	250	15	70	68	320	23	27	1	51
Jönköpings län	22	215	12	249	1	75	56	324	21	27	—	48
Kronobergs »	—	95	—	95	1	41	37	136	12	34	1	47
Kalmar läns norra	—	66	—	66	6	34	30	100	6	15	—	21
Kalmar » södra	—	104	3	107	2	47	41	154	12	27	—	39
Gotlands län	—	50	1	51	2	17	13	68	3	16	—	19
Blekinge »	—	106	—	106	1	44	33	150	13	19	—	32
Kristianstads »	—	188	14	202	4	76	63	278	16	27	1	44
Malmö stad	—	254	—	254	1	—	—	254	10	1	—	11
Hälsingborgs stad	—	102	9	111	—	—	—	111	5	1	—	6
Malmöhus län i övr.	—	377	6	383	12	72	45	455	20	19	4	43
Hallands län	—	106	18	124	—	41	38	165	13	16	—	29
Göteborgs stad	2	572	30	604	6	—	—	604	41	2	4	47
Göteb. o. Bohus län i övr. .	—	140	4	144	2	63	51	207	17	33	—	50
Älvsborgs län	—	291	10	301	29	83	55	384	34	45	1	80
Skaraborgs »	22	176	2	200	25	65	36	265	19	29	—	48
Värmlands »	—	218	—	218	10	95	73	313	28	46	1	75
Örebro »	—	218	7	225	3	65	64	290	15	25	2	42
Västmanlands »	—	184	2	186	8	55	50	241	19	21	1	41
Kopparbergs »	—	240	—	240	21	78	72	318	17	52	—	69
Gävle stad	—	10	—	10	1	—	—	10	—	1	—	1
Gävleborgs län i övrigt ..	—	254	5	259	8	90	82	349	17	33	—	50
Västernorrlands län	12	268	24	304	6	102	101	406	21	50	—	71
Jämtlands »	7	120	—	127	6	60	60	187	7	49	—	56
Västerbottens »	—	180	—	180	3	66	56	246	14	55	—	69
Norrbottnens »	79	182	—	261	16	93	82	354	29	55	1	85
Summa	935	6 603	423	7 961	261	1 630	1 396	9 591	571	788	29	1 388
Därav vakanta utan vikarie <i>Vacant</i>	19	242	—	261	..	234	..	495	15	58	—	73

¹ Tabellen upptager icke av sjuksköterskor uppehållna tjänster inom sinnessjukvården och — med undantag av distriktsvården — ej heller sjukskötersketjänster i sådan öppen sjukvård, som icke är ansluten till anstalt. Se i övrigt noterna 2—3.

² Omfattar icke samtliga enskilda sjukhem (se not 3), ej heller kronikeranstalter drivna av andra primärkommuner än städer utom landsting. Detta bör observeras vid jämförelse med personaltablån i kap. 3.22, liksom även att husmoderstjänster i tab. 3 inräknats bland sjukskötersketjänsterna.

³ Avser huvudsakligen tjänster hos huvudmän av kategori F (föreningar etc. — se kodförteckningen

i början av boken) och de största enskilda sjukhemmen (Betaniasyrstrarnas sjukhem, Ersta sjukhus, Röda Korsets sjukhem, Sophiahemmet, Samariterhemmet, Tranås kuranstalts privatavd., Sjukhemmet Solhöjden och Carländerska sjukhemmet). Även ett tiotal tjänster vid tbc-sjukstugor m. m. hos primärkommuner (andra än städer utom landsting) ingår.

⁴ *Generalized public health nurses (rural districts).*

⁵ Heltidstjänster.

⁶ Hela antalet vakanser var bland sjuksköterskor och barnmorskor i distrikt 288 resp. 72.

Tab. 4. Den förebyggande mödra- och barnvården år 1952

Län, städer Counties, county boroughs	Antal hälsovårdsorgan Organs								Barnaföderskor Mothers					
	Mödravårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for mat.welf.</i>	Barnavårdscentraler, typ I <i>Clinics of 1st order for childw.</i>	Mödravårdscentraler, typ II	Barnavårdscentraler, typ II	Mödra- och barnavårdscentraler, typ II	Barnavårdsstationer <i>Childwelfare stations</i>	Mödra- och barnavårdsstationer	Mödra- och barnavårdsfilialer <i>Mat. and child welfare branches</i>	Hela antalet <i>Total number</i>	därav övervakade <i>supervised</i>		Medeltal besök per blivande mor <i>Visits per mother</i>		
										Antal <i>Number</i>	%	hos läkaren	hos barnmorskan	hembesök av barnmorskan
1 Stockholms stad	7	63	—	—	—	—	1	—	11 225	8 954	80	3,5	1,1	0,2
2 Stockholms län....	1	—	3	6	2	—	30	85	6 083	4 054	67	2,7	1,5	0,8
3 Uppsala "	1	4	—	—	1	—	9	12	2 523	2 279	90	2,1	0,9	0,6
4 Södermanlands "	1	6	4	2	—	7	11	36	3 376	2 295	68	2,4	0,6	0,2
5 Norrköpings stad	2	3	—	—	—	—	—	—	1 325	1 325	100	3,1	0,2	0,4
6 Östergötl. län i övr. .	2	2	—	—	—	—	21	33	4 062	3 056	75	2,3	2,1	1,5
7 Jönköpings län	1	2	—	—	6	—	20	38	4 427	2 972	67	2,5	2,0	0,8
8 Kronobergs "	—	—	—	—	1	—	19	35	2 384	1 943	82	2,2	1,4	1,7
9 Kalmar läns norra ...	—	—	1	1	1	—	9	19	3 532	917	54	2,3	1,3	0,8
10 Kalmar läns södra ...	1	—	—	1	2	—	12	14		992		2,2	1,6	0,9
11 Gotlands län	—	1	1	—	—	—	6	4	1 047	521	50	1,7	1,1	1,5
12 Blekinge "	—	—	1	1	—	—	14	17	2 172	1 528	70	1,7	2,0	0,8
13 Kristianstads "	1	1	2	2	1	—	24	19	3 754	2 584	69	2,2	3,2	0,8
14 Malmö stad	2	6	—	—	—	—	—	—	3 008	1 366	45	2,6	—	—
15 Hälsingborgs stad ...	1	6	—	—	—	—	—	—	990	601	61	3,1	0,0	—
16 Malmöhus län i övr. .	2	3	4	1	1	5	13	19	4 748	2 877	61	3,0	2,1	0,9
17 Hallands län	—	1	2	1	—	—	16	19	2 555	1 140	45	2,3	1,2	0,7
18 Göteborgs stad	5	25	—	—	—	—	—	—	5 506	4 323	79	3,5	0,1	0,5
19 Göteb. o. Boh. län i övr.	—	—	—	—	2	—	24	54	3 071	2 311	75	2,1	3,6	1,9
20 Älvsborgs län....	2	5	3	3	1	2	29	71	5 470	3 251	59	2,3	1,2	0,6
21 Skaraborgs "	2	1	—	—	1	1	27	14	3 823	1 710	45	2,0	2,6	0,8
22 Värmlands "	1	1	1	1	1	—	33	63	4 244	2 682	63	1,1	1,3	0,8
23 Örebro "	1	4	5	4	2	6	11	36	3 611	2 518	70	2,5	2,6	1,2
24 Västmanlands "	1	3	3	2	1	2	14	28	3 535	2 485	70	2,4	0,7	0,6
25 Kopparbergs "	1	1	1	1	4	—	26	29	4 086	3 341	82	2,1	1,5	0,9
26 Gävle stad	1	2	—	—	—	—	—	3	736	860	82	2,6	—	0,6
27 Gävleborgs län i övr. .	—	—	2	2	2	3	24	23	3 539	2 635		2,0	1,7	1,1
28 Västernorrlands län ..	2	2	—	—	3	2	29	48	4 527	3 561	79	2,0	2,0	1,8
29 Jämtlands " ..	1	1	—	—	—	—	21	70	2 353	1 795	76	1,9	1,2	1,2
30 Västerbottens " ..	1	1	—	—	1	—	37	51	3 995	3 581	90	2,2	0,7	0,6
31 Norrbottens " ..	—	1	1	—	4	—	29	99	4 913	4 359	89	1,9	1,4	1,4
32 Summa Total	40	145	84	28	37	28	509	989	110 620	78 816	71	2,5	1,5	0,9

¹ Dessutom mottagningar på tjänsteresor till avlägset belägna platser. — ² Talen har beräknats på födda har antagits motsvara 986 barnaföderskor. — ³ Preliminär uppgift, sedermera reviderad (jfr noten

Maternity and child welfare

Spädbarn Infants						Småbarn Pre-school children									Total- kostnader, kr	
Antal levande födda <i>Number of live born</i>	därav övervakade <i>supervised</i>		Medeltal besök per spädbarn <i>Visits per infant</i>			Antal över- vakade ett- åringar <i>Number super- vised one year old children</i>	Medeltal besök per ettåring <i>Visits per one year old child</i>			Antal över- vakade 2-6- åringar <i>Number super- vised 2-6 years</i>	Medeltal besök per 2-6-åring <i>Visits per 2-6 year old child</i>			<i>Total cost</i>		
	Antal <i>Num- ber</i>	%	hos läkaren	hos sjukskötarskan	hembesök av sjuk- skötarskan		hos läkaren	hos sjukskötarskan	hembesök av sjuk- skötarskan		hos läkaren	hos sjukskötarskan	hembesök av sjuk- skötarskan			
11 179	9 298	83	4,3	1,1	5,6	7 027	2,0	0,2	2,0	19 893	1,6	0,1	1,4	1 745 130	1	
6 071	5 457	90	2,8	1,3	4,4	4 706	1,2	0,4	1,4	8 339	0,8	0,4	0,9	366 187	2	
2 511	2 457	98	3,5	0,7	5,2	2 435	2,0	0,3	2,0	236	2,1	0,3	2,4	190 699	3	
3 355	3 075	92	3,1	0,7	4,8	3 124	1,7	0,3	1,8	2 209	1,1	0,1	1,1	275 158	4	
1 332	1 204	90	4,0	—	9,9	1 118	2,6	—	2,7	1 177	1,7	—	1,6	149 559	5	
4 020	3 876	96	3,2	0,4	4,5	3 835	1,3	0,1	1,4	7 822	0,6	0,1	1,0	295 107	6	
4 404	3 740	85	3,3	1,0	3,9	3 376	1,5	0,3	1,2	5 253	1,0	0,1	0,8	283 846	7	
2 380	2 222	93	2,9	0,5	5,2	555	1,1	0,4	1,2	443	0,7	0,1	0,8	114 212	8	
} 3 500	1 295	92	2,8	0,4	4,8	1 167	1,6	0,2	2,0	2 194	0,9	0,1	1,7	91 703	9	
	1 935		2,7	0,5	5,8	907	1,2	0,2	0,8	810	0,9	0,2	0,8	109 872	10	
1 042	849	81	2,8	0,5	4,8	701	0,9	0,0	0,9	754	0,7	—	0,5	57 629	11	
2 164	1 921	89	3,5	1,3	6,4	354	2,0	0,5	1,3	—	—	—	—	88 092	12	
3 744	3 376	90	2,3	0,7	4,5	3 243	1,5	0,3	1,7	4 773	1,1	0,1	1,1	209 743	13	
3 005	2 754	92	6,7	2,1	3,9	2 432	1,2	1,3	0,2	8 050	1,0	1,1	0,1	345 501	14	
989	805	81	5,9	5,3	5,4	719	2,0	2,4	2,3	2 925	1,3	1,5	0,9	140 272	15	
4 764	3 509	74	2,5	1,3	3,0	2 659	1,2	0,6	1,1	4 725	0,7	0,4	0,7	220 411	16	
2 543	2 158	85	2,8	0,9	5,8	1 974	1,2	0,2	1,4	3 749	0,7	0,3	1,4	100 587	17	
5 469	4 989	91	2,2	1,4	6,8	4 340	1,0	0,3	1,9	8 781	0,5	0,1	1,0	534 524	18	
3 047	2 941	97	2,2	1,3	6,1	3 032	1,1	0,4	2,3	1 173	0,8	0,2	1,1	161 133	19	
5 472	5 145	94	3,0	0,8	3,3	4 715	1,7	0,3	1,2	7 813	0,8	0,1	1,2	326 936	20	
3 816	3 500	92	1,8	0,4	4,3	2 947	1,0	0,1	1,3	2 850	0,8	0,1	1,0	134 353	21	
4 222	3 994	95	2,7	0,5	4,2	3 751	1,6	0,2	1,6	2 502	1,1	0,1	1,2	258 430	22	
3 604	3 415	95	3,6	1,0	5,3	3 177	1,6	0,2	1,5	4 049	1,1	0,2	0,8	332 776	23	
3 522	3 284	93	3,1	1,2	5,6	2 954	1,7	0,4	1,7	2 677	1,2	0,3	1,0	267 732	24	
4 061	3 855	95	2,7	0,6	3,8	2 326	1,5	0,3	1,3	762	1,0	0,3	1,2	232 536	25	
731	683	93	3,7	1,3	5,1	341	2,4	0,4	2,2	535	1,6	0,3	0,8	60 503	26	
3 507	3 359	96	2,4	0,6	4,4	3 284	1,3	0,2	1,8	949	1,1	0,1	1,1	160 929	27	
4 504	4 324	96	1,8	0,5	5,0	3 772	0,9	0,2	2,8	11 677	0,5	0,1	1,2	233 394	28	
2 333	2 231	96	2,4	0,1	4,8	2 387	1,5	0,1	2,2	3 979	0,9	0,1	1,2	171 734	29	
3 974	3 793	95	2,0	0,1	4,5	3 675	1,3	0,0	2,4	3 669	1,1	0,0	2,1	197 868	30	
4 869	4 548	93	1,7	0,3	4,7	4 386	1,0	0,1	2,5	8 917	0,4	0,0	2,1	385 571	31	
*110 184	99 992	91	2,9	0,9	4,8	85 419	1,4	0,3	1,7	133 685	0,9	0,2	1,1	8 242 127	32	

uppgifter om antalet födda (levande födda plus dödfödda) och är således endast approximativa. 1 000 till tab. 23).

Tab. 5. Tuberkulosdispensärerna år 1952. Antal och prestationer
TB dispensaries

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal dispenser <i>No. of dispensaries</i>		Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>		Central- och distriktsdispensärer <i>Central and district dispensaries</i>			
	Centralsdispensärer <i>Central dispensaries</i>	Distriktsdispensärer <i>District dispensaries</i>	Undersökta nyttillkomna personer <i>New cases examined</i>	Röntgenundersökningar <i>No. of X-ray examinations</i>	Calmettevaccinationer <i>No. of BCG vaccination</i>	Tuberkulinundersökningar <i>Tuberculin tests</i>	Hembesök av distriktsköterska <i>(disp.-sköterska Home visits by district or dispensary nurse)</i>	Läkarundersökningar <i>Examinations by physician</i>
Stockholms stad	1	—	10 344	89 596	5 849	31 246	—	—
Stockholms län	4	35	2 927	11 627	3 945	11 729	8 619	4 845
Uppsala län	1	12	3 937	18 662	2 656	8 161	8 629	8 546
Södermanlands län	2	18	2 135	6 829	2 265	9 354	3 312	2 497
Norrköpings stad	1	—	1 890	10 818	284	1 301	—	—
Östergötlands län i övr.	2	23	4 013	11 658	3 675	11 703	8 480	2 868
Jönköpings län	3	24	5 653	14 444	3 863	16 735	6 634	3 390
Kronobergs län	2	22	3 845	9 663	4 869	9 467	4 823	3 497
Kalmar län (norra o. södra) .	3	30	4 154	10 801	5 802	14 132	7 258	2 214
Gotlands län	1	8	2 356	8 075	1 164	3 324	858	153
Blekinge län	2	15	1 666	6 989	1 537	3 549	4 714	5 235
Kristianstads län	2	28	2 521	7 232	4 784	14 842	7 581	2 877
Malmö stad	1	—	5 223	35 528	4 276	20 371	—	—
Hälsingborgs stad	1	—	1 918	4 726	402	1 440	—	—
Malmöhus län i övr.	1	19	4 911	33 958	6 283	23 156	4 511	3 644
Hallands län	2	18	4 549	9 452	3 882	10 177	2 335	420
Göteborgs stad	1	—	19 576	57 843	6 986	34 452	—	—
Göteborgs o. Bohus län i övr.	3	25	5 973	11 140	4 360	11 057	6 546	2 672
Älvsborgs län	4	11	9 200	19 789	5 085	13 768	5 951	16 745
Skaraborgs län	1	28	2 846	5 385	4 841	6 647	2 879	2 559
Värmlands län	3	35	6 524	15 246	5 093	19 799	11 089	3 036
Örebro län	2	23	3 288	8 737	2 315	8 569	3 420	4 168
Västmanlands län	1	20	2 283	5 969	3 037	9 491	3 156	2 056
Kopparbergs län	2	36	6 527	11 478	4 344	18 513	11 431	3 542
Gävle stad	1	—	1 745	4 341	577	529	—	—
Gävleborgs län i övr.	2	31	2 841	11 280	5 143	11 171	4 782	3 556
Västernorrlands län	3	39	4 317	15 820	4 962	18 452	12 067	7 244
Jämtlands län	1	24	2 966	7 504	9 588	24 494	7 971	4 157
Västerbottens län	4	34	5 625	19 249	7 204	20 467	9 474	7 470
Norrbottnens län	4	35	6 499	20 330	4 708	19 552	13 237	9 545
Summa Total 1952	61	593	142 252	504 169	123 779	407 648	159 757	106 936
1951	59	585	150 258	567 569	121 816	535 181	163 982	105 436
1950	58	578	136 067	503 865	152 709	571 769	180 955	107 084
1949	54	567	134 562	473 887	172 345	607 264	193 218	111 640
1948	54	544	128 516	458 332	177 968	590 148	192 761	163 518

Tab. 6. Antal apotek m. m. och dessas försäljningsbelopp år 1952

Pharmacies

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Antal apotek <i>No. of dispensaries</i>			Läke- medels- förråd <i>Medi- cine supply</i>	Apotekens försäljning, kr <i>Total sale</i>	Antal in- vånare per apotek ¹ <i>Inh. per dispensary</i>	Läkemedels- förbruk- ning per invånare, kr <i>Sale per inh.</i>
	själv- ständiga inde- pendent	filial- apotek branch	sjukhus- apotek at hospital				
Stockholms stad	43	11	6	4	33 956 578	14 107	44,6
Stockholms län {st. 11	11	1	—	39	5 604 480	16 156	20,4
{lb. 9	9	2	—		1 962 982		
Uppsala " {st. 4	4	1	1	15	4 007 599	14 258	30,4
{lb. 4	4	2	—		756 382		
Södermanlands " {st. 11	11	1	—	4	5 332 297	12 067	27,5
{lb. 3	3	3	—		650 059		
Norrköpings stad	5	—	—	12	3 210 233	17 490	36,7
Östergötlands län i övr. {st. 7	7	1	—		4 826 501	14 695	23,9
{lb. 7	7	3	—	17	1 496 529		
Jönköpings län {st. 11	11	—	—		6 136 457	16 199	24,4
{lb. 3	3	3	—	17	588 404		
Kronobergs " {st. 3	3	—	—	17	1 864 980	13 248	20,4
{lb. 7	7	2	—		1 376 174		
Kalmar " {st. 7	7	—	—	11	3 708 745	13 999	23,1
{lb. 8	8	2	—		1 784 313		
Gotlands " {st. 1	1	—	—	8	1 173 317	14 627	20,1
{lb. 2	2	1	—				
Blekinge " {st. 6	6	—	—	3	3 010 219	20 900	20,6
{lb. 1	1	—	—				
Kristianstads " {st. 5	5	—	—	9	3 334 994	13 654	20,7
{lb. 11	11	3	—		2 043 258		
Malmö stad	9	1	1	16	6 829 635	19 865	34,4
Hälsingborgs stad	3	1	—		2 569 724	18 000	35,7
Malmöhus län i övrigt. {st. 8	8	—	1	16	5 593 086		24,7
{lb. 12	12	1	—		2 274 840		
Hallands län {st. 6	6	—	—	2	3 529 199	18 313	24,2
{lb. 3	3	—	—		460 644		
Göteborgs stad	16	2	1	30	13 183 802	20 167	36,3
Göteb. o. Bohus l. i övr. {st. 6	6	—	—		2 607 575	13 670	18,5
{lb. 7	7	2	—	17	1 193 635		
Älvsborgs län {st. 8	8	—	—		6 005 096	16 517	23,2
{lb. 10	10	4	—	11	2 414 304		
Skaraborgs " {st. 8	8	—	—		4 684 211	16 604	23,9
{lb. 6	6	1	—	34	1 271 963		
Värmlands " {st. 6	6	—	—		4 608 146	13 580	25,2
{lb. 10	10	5	—	5	2 576 653		
Örebro " {st. 8	8	2	—		4 804 578	11 951	25,6
{lb. 7	7	4	—	12	1 615 994		
Västmanlands " {st. 7	7	—	—		3 984 597	13 138	24,3
{lb. 7	7	2	—	39	1 118 274		
Kopparbergs " {st. 7	7	—	—		3 559 629	11 853	23,5
{lb. 15	15	1	—	27	2 844 576		
Gävle stad	3	—	1		1 825 756	16 102	37,8
Gävleborgs län i övr. {st. 4	4	—	—	36	2 902 999		
{lb. 10	10	4	—		2 164 660	15 961	23,2
Västernorrlands län... {st. 7	7	—	—	36	4 958 743		
{lb. 8	8	3	—	36	1 716 756	10 359	25,1
Jämtlands " {st. 2	2	—	1		1 906 994		
{lb. 8	8	4	—	56	1 736 461	10 575	21,5
Västerbottens " {st. 4	4	—	1		2 516 392		
{lb. 14	14	4	—	54	2 489 447	14 502	21,5
Norrbottens " {st. 5	5	—	—		2 817 244		
{lb. 11	11	1	—		2 487 443		
Hela riket 1952 Total	414	78	13	514	192 077 557	14 534	26,9
Därav rikets städer cities...	231	21	13	..	154 486 350	13 667	44,9
rikets landsb. country	183	57	—	..	37 591 207	15 444	10,1
Hela riket 1951	414	73	13	510	167 602 161	14 577	23,6

¹ Sjukhusapotek ej medräknade.

Tab. 7. Folktandvård. Verksamhet m. m år. 1952

Public dental care. Activity etc.

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Sponsor (counties, county boroughs)</i>	Tand- polikliniker <i>Policlinics</i>		Antal tand- läkare vid <i>No. of dental surgeons</i>		Antal vid distriktstend- poliklinikerna behandlade <i>Number of persons treated at district policlinics</i>				Arbetstimmar av tandläkare i tand- vård (i distr.) <i>Hours worked at district policlinics</i>	
	cen- tral- den $\frac{1}{2}$ 53 cen- tral	dis- trikts- den $\frac{1}{2}$ 53 dis- trict ¹	central- tand- polikli- nikerna den $\frac{1}{2}$ 53 central	dis- trikts- tand- polikli- nikerna den $\frac{1}{2}$ 53 district	barn children		vuxna adults		hela antalet total	därav i org. barn- tandv. thereof org. child- ren dental care
					full- stän- digt compl. treat- ment	par- tiellt partial treat- ment	full- stän- digt compl. treat- ment	par- tiellt partial treat- ment		
Stockholms stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stockholms län	—	19	—	58	24 416	2 984	5 989	12 009	90 872	54 035
Uppsala » ²	1	10	3	19	8 794	352	2 004	3 336	29 054	18 448
Södermanlands » ²	1	16	2	44	23 276	2 782	6 890	10 460	66 454	39 154
Norrköpings stad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Östergötlands län i övrigt ² ..	1	15	2	35	18 112	1 058	4 368	6 136	50 780	28 812
Jönköpings län ²	1	22	2	33	17 560	3 092	6 110	7 750	62 636	35 612
Kronobergs » ²	1	10	1	11	5 424	456	1 652	2 150	19 428	10 908
Kalmar läns norra	—	10	—	13	5 357	872	2 873	1 481	23 373	12 819
» » södra ²	1	13	1	27	15 750	1 272	3 448	6 084	43 232	30 588
Gotlands län ²	—	6	—	11	2 420	772	846	3 004	14 672	8 020
Blekinge » ²	—	8	—	17	6 576	618	1 592	2 592	29 750	17 684
Kristianstads »	1	24	2	41	16 068	4 020	4 197	5 953	63 302	36 474
Malmö stad	—	11	—	34	18 307	4 226	1 212	2 070	48 914	37 976
Hälsingborgs stad ²	—	3	—	16	3 370	1 158	502	1 686	19 772	11 078
Malmöhus län i övrigt ²	1	19	2	38	14 062	3 458	5 154	8 630	58 352	32 064
Hallands län ²	1	11	1	21	7 520	3 614	1 948	5 118	33 726	22 044
Göteborgs stad ²	1	22	4	94	28 082	3 612	5 826	13 598	123 032	74 226
Göteb. o. Bohus län i övr. ² ..	—	19	—	23	9 942	2 126	2 670	5 906	41 186	26 416
Älvsborgs län	1	25	1	43	16 235	3 159	5 882	8 540	74 998	44 573
Skaraborgs »	1	9	1	18	7 662	514	2 227	2 370	23 346	14 783
Värmlands » ²	—	15	—	35	9 940	2 744	5 310	9 076	53 302	29 372
Örebro » ²	—	9	—	13	8 160	1 160	114	798	25 644	23 772
Västmanlands » ²	1	9	1	22	12 970	1 798	1 498	3 390	32 464	23 376
Kopparbergs » ²	1	16	2	25	14 232	1 368	5 150	8 756	44 670	23 732
Gävle stad ²	—	1	—	6	3 328	1 054	520	706	8 996	6 404
Gävleborgs län i övrigt ²	—	17	—	30	18 488	2 024	7 936	12 384	51 488	20 700
Västernorrlands län ²	—	18	—	29	11 780	2 716	4 726	7 984	50 476	27 826
Jämtlands » ²	—	19	—	25	12 334	2 188	3 752	7 118	43 694	24 546
Västerbottens » ²	1	21	2	35	18 592	2 438	8 450	16 464	57 696	33 100
Norrbottnens » ²	1	34	1	59	19 602	5 430	9 052	22 322	91 598	51 596
Summa Total	16	481	28	875	378 359	63 065	111 898	197 871	1 376 907	820 188
därav landsting Counties ..	15	394	24	725	325 272	53 015	103 838	179 811	1 176 193	690 454
städer utom lands- ting ² County bor- oughs	1	37	4	150	53 087	10 050	8 060	18 060	200 714	129 684

¹ Dessutom fanns 13 annextandpolikliniker. — ² Omfattar icke Stockholm och Norrköping, vilka har kommunal tandvård, som icke är inordnad i folktandvården. — ³ Uppgifter om behandlade personer och arbetstimmar är beräknade på redovisning för sju månader av år 1952.

Tab. 8. Folktandvårdens utgifter och inkomster år 1952.
Distrikts- och centraltandpolikliniker

Public dental care, operation cost and receipts

Huvudman (landsting, städer utom landsting) <i>Sponsor (counties, county boroughs)</i>	Utgifter för driften, 1 000-tal kr <i>Operation cost, 1 000 kr</i>			Inkomster att täcka vidstående driftutgifter, 1 000-tal kr <i>Receipts to cover operation cost, 1 000 kr</i>				
	Avlö- ningar <i>Salaries</i>	Övrigt utom för lokaler, städning, värme, lyse <i>Other expenses except for premises</i>	Summa <i>Total</i>	Stats- bidrag till driften <i>Subsi- dies from the State</i>	Årsav- gifter av kom- muner <i>Receipts for child- ren from local com.</i>	Behand- lings- avgifter <i>Fees</i>	Vissa övriga in- komster <i>Other sources</i>	Huvud- mannens (lands- tingets, stadens) kostnad <i>Spon- sor's cost</i>
Stockholms län	2 002	335	2 337	390	76	555	21	1 295
Uppsala »	617	157	774	148	48	243	—	335
Södermanlands »	1 638	394	2 032	360	112	689	—	871
Östergötlands »	1 158	353	1 511	292	95	459	38	627
Jönköpings »	1 307	315	1 622	254	76	439	2	851
Kronobergs »	435	122	557	55	7	200	—	295
Kalmar läns norra	493	170	663	87	27	247	0	302
Kalmar läns södra	743	166	909	147	45	300	18	399
Gotlands län	273	78	351	71	14	122	—	144
Blekinge »	514	118	632	100	29	204	—	299
Kristianstads »	1 164	356	1 520	249	88	518	—	665
Malmö stad	1 106	121	1 227	146	—	147	5	929
Hälsingborgs »	461	67	528	26	—	109	—	393
Malmöhus län i övrigt	1 354	273	1 627	221	49	547	—	810
Hallands län	765	170	935	114	48	276	—	497
Göteborgs stad	3 250	676	3 926	255	—	938	—	2 733
Göteborgs o. Bohus län i övr.	822	309	1 131	160	57	353	—	561
Älvsborgs län	1 669	320	1 989	259	82	653	2	993
Skaraborgs »	463	156	619	120	33	196	0	270
Värmlands »	1 131	342	1 473	167	60	561	—	685
Örebro »	452	72	524	166	36	22	—	300
Västmanlands »	739	95	834	200	64	198	1	371
Kopparbergs »	1 084	253	1 337	218	66	485	—	568
Gävle stad	206	55	261	27	—	49	—	185
Gävleborgs län i övrigt	1 207	339	1 546	411	73	748	3	311
Västernorrlands län	1 065	272	1 337	175	27	610	—	525
Jämtlands »	853	281	1 134	173	49	470	—	442
Västerbottens »	1 600	439	2 039	299	58	858	133	691
Norrbottens »	2 142	467	2 609	319	104	1 030	—	1 156
Summa Total	30 713	7 271	37 984	5 609	1 423	12 226	223	18 503
därav landsting Counties ...	25 690	6 352	32 042	5 155	1 423	10 983	218	14 263
städer utom landsting County boroughs ...	5 023	919	5 942	454	—	1 243	5	4 240
Summa Total 1951	22 475	6 144	28 619	4 497	(1 220)	9 793	65	13 044

Survey of beds at hospitals for somatic diseases

specialläkare för with a specialist physician of its own								Platser på barn- börds- avd. utan egen special- läkare Ma- ternity wards without spec.	Platser på andra lasa- retts- avd. Other depts at gen. hosp.	Platser på kro- niker- avd. For chro- nically sick	Platser på en- skilda sjukhem (utom bb- platser) Private hospitals (except ma- ternity wards)	Platser på epide- miavd. Beds at epi- demic hospi- tals	Summa vård- platser Total	
orto- pedi ortho- pedics	neuro- logi neuro- logy	neuro- kirurgi neuro- surgery	psyki- atri psychi- atry	tbc-sjukd. TB		obstetrik o. (el.) gynekologi obstetrics, gynecology								
				lung- tbc lung	led-, ben- o. körtel- tbc joint-, bone-etc.	ob- stetr. platser obstet- rics	gynec- platser gynecol- ogy							
469	170	158	696	625	62	1 704	1 152	1 079	160	787	—	113	32 005	1
526	—	—	15	—	743	—	—	4	—	—	—	—	2 748	2
—	—	—	—	—	—	—	—	339	—	273	—	15	2 126	3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 392	4 392	4
—	—	—	—	7 543	—	—	—	—	—	29	—	—	7 572	5
—	—	—	—	—	—	212	70	230	—	—	—	—	512	6
—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	10	7
—	—	—	—	—	—	—	—	21	32	6 963	—	—	7 039	8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 502	—	—	1 507	9
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	636	—	—	636	10
—	—	—	—	—	—	—	—	22	—	—	1 297	—	1 319	11
—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	—	40	12
995	170	158	711	8 168	805	1 916	1 222	1 722	192	10 170	1 297	4 520	59 906	13
206	42	65	109	—	—	42	40	—	10	—	—	—	1 350	14
344	—	—	335	230	743	—	—	—	—	—	—	—	2 672	15
108	31	46	99	804	62	468	230	—	34	2 411	680	518	8 942	16
—	10	7	—	325	—	55	53	79	—	511	51	204	2 417	17
—	—	—	—	175	—	96	75	26	—	176	101	160	1 358	18
—	—	—	—	130	—	48	34	61	—	243	—	129	1 528	19
—	—	—	—	78	—	52	15	—	50	208	—	63	791	20
48	—	—	34	186	—	98	32	46	—	372	15	229	1 881	21
—	—	3	—	205	—	48	33	75	3	368	104	185	1 917	22
—	1	3	—	138	—	—	—	65	—	136	—	64	843	23
—	—	2	—	112	—	—	—	32	—	167	—	59	613	24
—	1	3	—	169	—	26	25	54	—	115	87	59	1 063	25
—	—	—	—	109	—	—	—	25	—	161	—	64	560	26
—	1	3	—	259	—	—	—	58	—	98	—	88	1 083	27
18	1	5	—	187	—	50	45	60	—	215	10	60	1 526	28
106	—	3	46	223	—	94	56	4	15	587	35	236	2 071	29
—	1	2	—	68	—	36	30	—	—	165	14	59	576	30
132	18	13	—	327	—	46	46	65	11	536	22	311	2 764	31
—	1	3	—	149	—	—	—	70	—	224	—	102	1 100	32
—	63	—	88	477	—	248	115	15	—	393	112	340	3 728	33
—	—	—	—	219	—	—	3	84	—	263	—	68	1 312	34
—	—	—	—	365	—	91	65	83	17	387	—	155	2 194	35
—	—	—	—	222	—	50	43	55	—	316	—	158	1 648	36
—	—	—	—	279	—	65	29	72	—	348	—	96	1 812	37
33	—	—	—	272	—	52	29	53	52	248	—	151	1 660	38
—	—	—	—	209	—	60	30	62	—	236	6	76	1 351	39
—	—	—	—	341	—	30	29	76	—	227	15	176	1 951	40
—	—	—	—	60	—	27	15	—	—	44	30	50	451	41
—	—	—	—	215	—	27	15	90	—	210	—	151	1 609	42
—	—	—	—	563	—	85	53	52	—	232	15	175	2 355	43
—	—	—	—	275	—	22	32	21	—	103	—	84	961	44
—	—	—	—	384	—	—	—	167	—	104	—	122	1 725	45
—	—	—	—	413	—	—	—	172	—	366	—	128	2 094	46

boroughs). — * Ditto operated by local communes. — † Ditto, private — ‡ Som ej genom avtal disponerats av

Tab. 10. Specifikation av de delade lasarettens vårdplatser den ³¹/₁₂ 1952

Lasarett Hospital	Huvudman Sponsor		Platser med egen specialläkare på lasarettavdelningar (kli- Beds at departments with a doctor of their own specialized in							
	Kategori Category	Länshövsten County	medi- cin medi- cine	kirurgi surgery	medi- cinsk barn- sjuk- vård pedia- trics	ögon- sjuk- domar ophthal- mology	öron-, näs- o. hals- sjukd. cto-, rhino-, laryng.	radio- logi radio- logy ¹	hud- o. köns- sjukd. der- mato- vene- reology	reuma- tologi rheu- mato- logy
1 Karolinska sjukh., Stockholm	S	—	(†) 340	(†) 283	(†) 219	(†) 70	(†) 89	(†) 141	(†) 166	—
2 Serafimerlasarettet, »	S	—	(†) 181	(†) 187	—	—	—	—	—	—
3 Sabbatsb. sjukh., »	U	A	277	202	—	25	66	—	—	—
4 S:t Eriks »	U	A	409	152	—	—	—	—	—	—
5 S:t Görans »	U	A	236	203	—	—	—	—	106	—
6 Södersjukhuset, »	U	A	380	274	65	19	57	28	69	—
7 Mörbys lasarett, Stocksund.	L	B	104	141	—	—	30	12	—	—
8 Norrtälje »	L	B	53	70	—	—	—	—	—	—
9 Södertälje »	L	B	91	135	—	—	—	—	—	—
10 Akademiska sjukh., Uppsala	S	C	166	195	67	30	89	—	—	—
11 Eskilstuna lasarett	L	D	115	143	65	15	25	11	—	—
12 Nyköpings »	L	D	106	110	49	—	17	—	—	—
13 Norrköpings »	U	(E)	94	123	61	15	44	—	10	† 56
14 Linköpings »	L	E	148	132	55	24	50	—	25	—
15 Vadstena »	L	E	65	66	—	—	—	—	—	—
16 Jönköpings »	L	F	102	136	54	31	27	—	—	—
17 Värnamo »	L	F	57	94	—	—	—	—	—	—
18 Växjö »	L	G	102	117	22	8	20	—	—	—
19 Västerviks »	L	H	76	117	—	—	—	—	—	—
20 Kalmar »	L	H	114	137	—	20	27	—	—	—
21 Visby »	L	I	63	104	20	6	8	—	—	—
22 Karlshamn »	L	K	62	86	—	—	—	—	—	—
23 Karlskrona »	L	K	233	145	—	13	29	—	—	—
24 Hässleholms »	L	L	72	94	—	—	—	—	—	—
25 Kristianstads »	L	L	143	135	40	32	32	—	—	—
26 Ängelholms »	L	L	116	135	—	—	—	—	—	—
27 Allmänna sjukh., Malmö	U	(M)	157	191	167	23	48	—	74	† 61
28 Hälsoingborgs lasarett	U	(M)	134	137	48	—	26	—	—	—
29 Landskrona »	L	M	—	116	26	—	—	—	—	—
30 Lunds »	L	M	162	191	138	49	57	80	40	† 68
31 Halmstads »	L	N	113	122	26	15	30	—	—	—
32 Sahlgrenska sjukh., Göteborg	U	(O)	366	398	—	35	62	89	—	—
33 Uddevalla lasarett	L	O	111	154	—	18	—	—	—	—
34 Borås »	L	P	142	150	45	15	30	—	—	—
35 Vänersborgs »	L	P	108	137	33	15	28	—	—	—
36 Falköpings »	L	R	64	124	41	24	20	—	—	—
37 Lidköpings »	L	R	107	130	—	—	31	—	—	† 56
38 Karlstads »	L	S	128	147	52	23	35	9	—	—
39 Karlskoga »	L	T	96	101	—	—	—	—	—	—
40 Örebro »	L	T	147	137	40	32	31	16	23	—
41 Köpings »	L	U	58	69	—	—	—	—	—	—
42 Västerås »	L	U	123	132	25	20	30	7	—	† 56
43 Sala »	L	U	—	110	—	—	—	—	—	—
44 Falu »	L	W	120	169	49	32	45	29	—	—
45 Gävle »	L+U	X	133	177	52	26	31	27	—	—
46 Hudiksvalls »	L	X	75	117	16	13	17	—	—	—
47 Bollnäs »	L	X	79	84	—	—	—	—	—	—
48 Härnösands »	L	Y	72	88	—	—	—	—	—	—
49 Sundsvalls »	L	Y	152	208	50	28	44	—	—	—
50 Örnsköldsviks »	L	Y	100	140	23	14	20	—	—	—
51 Östersunds »	L	Z	96	154	33	15	23	—	—	—
52 Skellefteå »	L	AC	90	168	—	—	—	—	—	—
53 Umeå »	L	AC	153	147	28	25	25	17	—	† 60
54 Bodens » (garnis.)	S	BD	72	72	44	14	30	4	—	† 56
55 Gällivare »	L	BD	68	68	28	—	—	—	—	—
56 Luleå »	L	BD	59	67	—	—	—	—	—	—
57 Piteå »	L	BD	69	86	—	—	—	—	—	—
58 Summa Total	.	.	7 259	8 007	1 681	744	1 273	470	513	413

¹ För radiologifall avdelade platser på medicinska och kirurgiska kliniker medräknade. — ² Uppdelningen

Survey of beds at specialized general hospitals

niker) eller anstalter för								Platser på barn- bördsavd. utan egen special- läk. Maternity wards (other)	Platser på andra lasa- retts- avd. Other dep:ts at gen. hosp.	Platser på kro- niker- avd. Dep:ts for chron. dis- eased	Platser på epi- demi- avd. Dep:ts for epid. diseases	Summa vård- platser Total No. of beds	
orto- pedi ortho- pedics	neuro- logi neuro- logy	neuro- kirurgi neuro- surgery	psyki- atri psychi- atry	tbc-sjukd. TB		obstetrik o. (el.) gynekologi obst. and gynecology							
				lung- tbc lung	led-, ben- o. körtel- joint etc.	obstetr platser obst.	gyne- kol- platser gynec.						
—	—	—	† 109	—	—	(†) ² 87	(†) ² 66	—	† 10	—	—	1 580	1
—	(†) 83	(†) 82	—	—	—	—	—	—	—	—	—	533	2
—	—	—	—	—	—	96	82	—	—	—	—	748	3
—	—	—	—	—	—	30	71	—	—	—	—	662	4
76	—	—	—	149	62	—	—	—	—	92	—	924	5
32	—	36	84	—	—	141	41	—	34	—	—	1 260	6
—	—	—	—	—	—	30	33	—	—	—	—	350	7
—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	26	—	162	8
—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	54	—	305	9
—	—	—	† 115	121	—	96	85	—	—	—	—	964	10
—	—	—	—	—	—	² 48	² 34	—	—	—	—	456	11
—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	305	12
—	—	—	—	—	—	² 62	² 18	—	50	—	63	596	13
48	—	—	34	—	—	57	29	—	—	88	—	690	14
—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	139	15
—	—	—	—	—	—	48	33	—	3	—	—	434	16
—	—	—	—	30	—	—	—	28	—	—	—	209	17
—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	287	18
—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	206	19
—	—	—	—	—	—	26	25	—	—	—	—	349	20
—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	220	21
—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—	165	22
—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	438	23
—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	182	24
18	—	—	—	—	—	² 50	² 45	—	—	—	—	495	25
—	—	—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	278	26
106	—	—	46	148	—	² 94	² 56	—	—	—	—	1 171	27
—	—	—	—	—	—	36	30	—	—	—	—	411	28
—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	168	29
(†) 156	24	40	† 100	94	—	46	46	—	11	—	—	1 302	30
—	63	—	88	—	—	248	118	29	—	—	—	335	31
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 467	32
—	—	—	—	—	—	² 53	² 36	28	—	—	—	311	33
—	—	—	—	—	—	35	27	—	—	—	—	471	34
—	—	—	† 120	—	—	34	23	—	—	—	—	503	35
—	—	—	—	—	—	19	22	—	—	25	—	355	36
—	—	—	—	—	—	65	29	—	—	—	—	365	37
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	488	38
—	—	—	—	—	—	—	—	19	52	—	—	268	39
33	—	—	—	—	—	52	29	—	—	—	—	540	40
—	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	—	143	41
—	—	—	—	—	—	60	30	—	—	—	—	483	42
—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	121	43
—	—	—	—	—	—	30	29	—	—	—	—	503	44
—	—	—	—	—	—	54	30	—	—	—	—	530	45
—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	257	46
—	—	—	—	—	—	—	—	24	—	—	—	187	47
—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—	180	48
—	—	—	—	—	—	57	33	—	—	—	—	572	49
—	—	—	—	—	—	² 28	² 20	—	—	—	—	345	50
—	—	—	—	—	—	22	32	—	—	—	—	375	51
—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	295	52
—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	480	53
—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	50	362	54
—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	42	—	221	55
—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	54	—	200	56
—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	170	57
469	170	158	696	542	62	1 704	1 152	549	160	381	113	26 516	58

på gynekologiska och obstetriska platser är ungefärlig. — † Riksplatser. — (†) Riksplatser ingår.

Tab. 11. Anstalter för kroppssjukvård år 1952

Hospitals for somatic diseases

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska kroppssjukhus, som varit i verksamhet under redovisningsåret. Av texten kap. 1.1 framgår, hur gränsen för vad som uppfattats som sjukvårdsanstalt dragits. Av gränsdragningen följer bl. a., att en rad konvalescenthem (se härom kap. 3.22 under rubriken »Övriga anstalter») icke medräknats. Icke heller omfattar tabellen institut för blinda och döva eller avdelningar för akut sjuka vid ålderdomshem m. m. — Begreppet anstalt avser den förvaltningsekonomiska enheten. Ehuru huvudindelningsgrunden är vårdformen (lasarettsvård, förlossningsvård, tuberkulosvård o. s. v.), kommer härigenom en avdelning för t. ex. tuberkulosvård vid lasarett att räknas som del av lasarettet, om räkenskaperna är gemensamma. Vid t. ex.

kronikeranstalter förekommer av samma skäl avdelningar för lasarettsvård och t. o. m. förlossningar. I samtliga dessa och liknande fall har förhållandet anmärkts i not till vårdplatsantalet. Å andra sidan förekommer, att anstalter, som ligger i samma byggnadskomplex, har skild ekonomi och på den grund räknats som skilda anstalter, vilket icke framgår av tabellen. Exempel: Varbergs hem för kroniskt sjuka (tab. 11 I) är en f. d. avdelning av Varbergs epidemisjukstuga (tab. 11 C).

Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken- och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹	Län/bokstav ² County	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂ Beds		Antal intagna under året Admis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days	Anstaltens namn, adress (och huvudman) ¹	Län/bokstav ² County	Vårdplatser den ³¹ / ₁₂ Beds		Antal intagna under året Admis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days
<i>Hospital, address (sponsor)</i>		Hela an- talet Total	Därav på bb.- avd. Ma- ternity			<i>Hospital, address (sponsor)</i>		Hela an- talet Total	Därav på bb.- avd. Ma- ternity		
A. Lasarett General hospitals		32 005	2 788	677 897	9788586	4. Odelade lasarett (huvudman L, där ej annat anges) Non specia- lized general hospitals.....		4 553	530	110 398	1397 358
1. Undervisningslasarett Universi- ty (teaching) hospitals.....		7 017	571	133 442	2150058	Löwenströmska lasarettet, Upp- lands Väsby	B	* 175	14	2 294	55 015
Karolinska sjh., Sthlm†(S)	—	1 580	* 87	28 563	422 823	Östhammars lasarett	B	68	5	1 018	17 588
Serafimerlas., Sthlm†(S)	—	533	—	7 314	154 917	Enköpings »	C	56	16	1 989	18 609
Akademiska sjh., Uppsala(S)	C	* 964	96	17 779	290 605	Flens »	D	93	13	2 150	28 815
Lunds lasarett(L)	M	* 1 302	* 46	22 646	401 052	Kullbergska sjh., Katrineholm ..	D	90	12	2 770	29 647
Allmänna sjh., Malmö(U)	(M)	* 1 171	* 94	20 406	379 423	Söderköpings lasarett.....	E	109	7	1 435	31 472
Sahlgrenska sjh., Göteborg ... (U)	(O)	* 1 467	248	36 734	501 238	Kisa »	E	58	6	1 380	17 371
2. Speciallasarett (huvudman U) With one single specialist depart- ment.....		936	—	3 153	317 962	Finspångs »	E	83	8	2 515	26 039
Holtermanska sjh., Göteborg ⁵ ...	(O)	133	—	1 371	36 672	Eksjö »	F	126	12	3 676	41 964
Vasa sjh., » ⁶ ...	(O)	803	—	1 782	281 290	Nässjö »	F	77	15	2 155	25 189
3. Övriga delade lasarett (huvud- man L, där ej annat anges) Other specialized general hospitals		19 499	1 682	430 904	5873208	Ljungby »	G	120	18	3 206	36 053
Sabbatsbergs sjukhus(U)	A	748	96	12 914	196 657	Borgholms »	Hs	95	9	2 154	27 684
S:t Görans »(U)	A	* 924	—	8 810	239 712	Oskarshamns »	Hs	146	14	3 467	44 029
S:t Eriks »(U)	A	662	30	10 295	177 361	Simrishamns »	L	116	10	2 814	40 976
Södersjukhuset »(U)	A	1 260	141	22 558	336 052	Ystads »	M	104	13	3 047	33 088
						Hörby »	M	87	12	1 942	25 722
						Trelleborgs »	M	96	14	2 529	34 118
						Varbergs »	N	140	13	3 699	42 659
						Falkenbergs »	N	94	12	2 862	29 101
						Ekmaniska sjh., Göteborg(U)	(O)	69	—	1 754	23 289

Norrtälje lasarett	B	4 162	13	2 615	50 130	Mölnåls lasarett	O	7 227	22	5 621	65 491
Södertälje »	B	4 305	25	6 889	91 084	Strömstads »	O	67	8	1 355	17 523
Mörby »	B	350	30	10 025	97 925	Kungälv »	O	62	7	1 711	18 713
Nyköpings »	D	305	23	6 621	83 717	Lysekils »	O	76	12	2 159	25 406
Eskilstuna »	D	4 456	48	10 453	126 442	Alingsås »	P	7 183	20	3 554	55 738
Norrköpings » (U)	(E)	4 596	62	11 579	163 837	Mariestads »	R	126	16	3 002	36 442
Linköpings »	E	4 690	57	13 127	205 932	Filipstads »	S	75	6	2 197	25 099
Vadstena »	E	139	8	4 020	55 427	Torsby »	S	128	12	3 373	43 077
Jönköpings »	F	434	48	11 090	127 063	Årjängs »	S	75	9	1 183	23 695
Värnamo »	F	4 209	28	4 573	60 755	Arvika »	S	77	9	2 983	23 572
Växjö »	G	287	18	7 911	95 447	Kristinehamns »	S	90	15	2 513	27 257
Västerviks »	Hn	206	13	4 828	70 526	Säffle »	S	52	7	1 477	16 713
Kalmar »	Hs	349	26	8 798	97 192	Fagersta »	U	88	16	1 924	24 962
Visby »	I	220	19	4 768	69 023	Smedjebackens »	W	35	4	1 008	10 549
Karlskrona »	K	438	18	8 756	126 046	Mora »	W	128	12	2 633	28 479
Karlshamns »	K	165	17	3 245	51 238	Avesta »	W	140	17	3 158	40 629
Kristianstads »	L	495	50	11 523	160 472	Ludvika »	W	133	12	3 164	39 240
Ängelholms »	L	278	27	5 274	78 939	Söderhamns »	X	120	12	2 373	31 476
Hässelholms »	L	182	16	4 231	63 909	Ljusdals »	X	109	17	2 458	35 137
Hälsingborgs » (U)	(M)	411	36	11 849	139 795	Sollefteå »	Y	125	19	4 199	45 469
Landskrona »	M	168	26	3 885	50 234	Bäcke »	Y	62	10	1 759	22 320
Halmstads »	N	335	29	8 195	102 473	Svegs »	Z	7 94	9	1 353	23 948
Uddevalla »	O	311	28	8 035	102 303	Haparanda »	BD	7 92	9	2 106	30 587
Vänersborgs »	P	503	35	10 711	159 835	Kalix »	BD	7 123	15	2 423	34 439
Borås »	P	471	53	14 753	164 811	Kiruna »	BD	64	12	1 856	22 969
Falköpings »	R	4 355	34	7 859	101 501						
Lidköpings »	R	365	19	9 578	119 279						
Karlstads »	S	488	65	13 442	169 028						
Örebro »	T	540	52	15 877	158 475						
Karlskoga »	T	268	19	6 195	81 140						
Västerås »	U	483	60	10 649	156 709						
Sala »	U	121	11	2 673	30 000						
Köpings »	U	143	16	3 503	43 195						
Falu »	W	503	30	12 228	151 477						
Gävle » (L + U)	X	530	54	12 434	167 616						
Hudiksvalls »	X	257	19	5 816	81 978						
Bollnäs »	X	187	24	4 282	52 328						
Härnösands »	Y	180	20	4 064	60 007						
Sundsvalls »	Y	572	57	14 132	200 133						
Örnsköldsviks »	Y	345	28	7 924	108 439						
Östersunds »	Z	375	22	10 362	121 654						
Umeå »	AC	480	25	10 864	152 666						
Skellefteå »	AC	295	37	6 042	83 967						
Bodens » (garnisonssjh.) (S)	BD	4 362	20	8 762	113 473						
Luleå »	BD	4 200	20	4 548	67 802						
Piteå »	BD	170	15	3 216	43 866						
Gällivare »	BD	4 221	15	4 123	64 138						

B. Vissa andra sjukhus av lasarettskaraktär Hospital type establishments

1. Garnisonssjukhus (huvudman S) Military hospitals

Garnisonssjukhuset i Stockholm (ingår i Karolinska sjukhuset, tab. 11 A)					
Garnisonssjukhuset i Eksjö	8F	100	—	2 049	29 784
» Skövde	8R	68	—	1 320	19 325
» Karlsborg	8R	60	4	898	13 133
» Sollefteå	8Y	74	—	1 166	20 882
» Boden (se tab. 11 A)					

2. Barnsjukhus (huvudman U el. F) Children's hospitals

Norrtulls sjh. barnpsykiatr. klin. Sthlm					
	A	15	—	118	2 813

Noter se i slutet av tabellen.

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsbokstav	Vårdplatser den 31/12		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Länsbokstav	Vårdplatser den 31/12		Antal intagna under året	Antal vård- dagar under året
		Hela an- talet	Därav på bb.- avd.					Hela an- talet	Därav på bb.- avd.		
Kronprinsessan Lovisas vårdan- stalt för sjuka barn, Sthlm (F)	A	150	—	4 824	48 718	(forts. C) Gäddede	Z	16	—	209	3 337
Samariten, barnsjh., Sthlm ... (F)	A	125	—	1 462	34 322	Ström, Strömsund	Z	80	6	724	27 050
Bancska sjukh. (ingår i Hålsing- borgs lasarett, tab. 11 A)						Bjurholm	AC	14	—	243	4 310
Göteborgs barnsjukhus (U)	(O)	280	—	5 547	70 745	Bureå	AC	20	—	295	7 370
3. Anstalter för vanföra (huvud- man F) <i>Hospitals for the crippled</i>		526	—	5 610	172 437	Burträsk	AC	31	8	499	8 750
Eugeniahemmet, sj.-avd., Sthlm†	—	35	—	188	13 539	Byske	AC	15	5	346	5 081
Norrbackainst., sj.-avd. Sthlm†	—	171	—	2 119	51 782	Dorotea	AC	39	5	543	9 259
Vanförest. sjukavd., Hålsingb.†	—	116	—	1 405	37 562	Lycksele	AC	41	7	917	13 455
„ „ „ Göteborg†	—	97	—	1 012	31 692	Malträsk	AC	31	7	894	11 188
„ „ „ Hårö- sand†	—	107	—	886	37 862	Nordmaling	AC	27	7	842	8 514
4. Pensionsstyrelsens fristående anstalter (huvudman S) <i>Hospi- tals of the Pensions Board</i>		607	—	3 258	204 143	Norsjö	AC	30	7	531	7 520
Nynäs kuranstalt, Nynäshamn†	—	251	—	1 229	79 012	Robertfors	AC	28	7	511	7 989
Pens.-styr. sjh. i Tranås†	—	182	—	1 312	65 501	Sorsele	AC	24	4	573	7 362
Broströmska sjh. f. barn, Gtbg†	—	30	—	53	8 229	Stensele	AC	20	6	852	8 952
Äre fjällkuranstalt†	—	144	—	664	51 401	Tärna, Tärnaby	AC	21	3	289	4 154
5. Anstalter för led-, ben- o. kör- taltbc (huvudman F) <i>Hospitals for surgical TB</i>		743	—	1 393	188 477	Vilhelmina	AC	26	8	686	9 954
Guldbröllopsminnet, Nynäsh.† ...	—	23	—	15	4 833	Vindeln	AC	16	—	120	3 503
Kronpr. Viktorias Kustsanato- rium, Vejbystrand†	—	259	—	376	63 192	Åsele	AC	31	4	445	8 016
Kustsanat. Äpelviken, Varberg†	—	371	—	666	88 786	Arjeplog	BD	24	4	698	10 377
Solhems sjukhus, Borås†	—	90	—	336	31 666	Arvidsjaur	BD	51	9	1 074	18 142
C. Sjukstugor (huvudman L, där ej annat anges) <i>Cottage hospitals</i>		2 126	339	46 494	674 077	Jokkmokk	BD	28	4	407	8 392
Leufsta bruk	C	16	2	181	4 420	Pajala	BD	29	5	798	10 489
Tierp	C	19	8	749	6 088	Vittangi	BD	22	4	360	8 073
Mariefred	D	18	—	380	5 564	Överkalix	BD	64	9	872	16 269
Strängnäs	D	37	7	1 254	13 079	D. Sjukhärbargen (huvud- man L) <i>Infirmaries</i>		40	17	747	6 022
Trosa	D	24	3	538	6 800	Dikanäs	AC	4	2	45	449
						Saxnäs	AC	4	2	42	514
						Jumosuando	BD	8	3	168	1 356
						Karesuando	BD	6	2	100	796
						Korpilombolo	BD	10	4	218	1 677
						Muodoslompolo	BD	4	2	87	628
						Tärendö	BD	4	2	87	602
						E. Enskilda sjukhem (hu- vudman P) <i>Private hospitals</i>		1 819	22	12 895	408 179
						Ajas sjuk- o. vilohem, Syster ...	A	10	—	46	3 600
						Betaniaasystrarnas sjukhem ...	A	53	—	1 111	13 073
						Bethel, sjuk- o. vilohemmet ...	A	12	—	54	4 305

Reimyre	E	7	2	144	1 702	Birgittahemmet	A	17	—	33	6 927
Atvidaberg	E	16	7	193	1 941	Blomsterfondens vårdavd.	A	23	—	26	8 186
Gislaved	F	16	—	297	5 053	Elisabethsystarnas sjukhem	A	22	—	239	6 181
Hyltebruk	F	16	2	392	5 566	Ellens sjukhem, Syster	A	19	—	30	6 468
Sävsjö	F	16	—	332	6 416	Ersta sjukhus (Diakonissanst.)	A	109	—	2 299	41 158
Tranås	F	32	8	1 104	13 317	v. Essens klinik, Edith	A	12	—	97	2 234
Unnaryd	F	16	—	275	6 119	Hirschs minne, Fanny	A	18	—	61	5 736
Vetlanda	F	40	10	1 493	16 026	Larssons privatklinik, Dr Carl Otto	A	6	—	99	1 355
Lenhovda	G	30	6	487	8 264	Lilla hemmet (Velanderhemmet)	A	10	—	8	1 652
Tingsryd	G	59	7	1 425	16 403	Privata sjukhemmet	A	22	—	136	7 505
Vimmerby	Hn	30	6	1 146	11 954	Riddargatan 35—37, Sjukh.	A	25	—	50	8 946
Söderåkra	Hs	11	—	149	3 709	Rålambshovs sjuk- o. vilohem	A	17	—	94	5 301
Kungsbacka	N	24	7	816	12 328	Röda korsets hem för barn med gomdefekter	A	20	—	68	7 233
Laholm	N	19	9	739	8 049	Röda korsets sjukhem	A	67	—	1 162	18 947
Lilddal (se tab. 11 I)	O	—	—	—	—	Sigridsgårdens sjuk- o. konv.-hem, Uttran	A	41	—	54	9 009
Bäckefors (»större sjukst.»)	P	102	12	1 846	29 997	Skinnsarvikshemmet	A	9	—	35	3 846
Svenljunga	P	30	6	527	8 979	Sophiahemmet	A	99	—	1 566	24 777
Trollhättan	P	39	9	1 564	16 249	Svenska Diabetesstiftelsens sjukh.	A	17	—	221	3 432
Ulricehamn	P	28	8	1 334	11 797	Södermalms privata sjukhem	A	15	—	125	3 399
Åmål	P	30	6	816	11 985	Vasahemmet	A	21	—	35	7 662
Skara	R	23	6	359	6 460	Östermalms sjuk-, diet- o. vilohem	A	16	—	36	5 059
Dalby, Värmlands-Dalby	S	32	8	584	6 977	Betaniastiftelsens sjukhem, Stock- sund	B	22	—	22	8 314
Sunne	S	45	6	638	14 438	Djursholms sjukhem	B	19	—	19	6 557
Uddeholm	S	26	—	452	7 250	Lidingö	B	10	—	11	4 181
Askersund	T	38	8	1 127	11 904	Andreas Ands minne, Uppsala	C	14	—	2	4 674
Hällefors	T	29	3	920	10 077	Samariterhemmet, Uppsala	C	87	—	955	24 411
Lindesberg (»större sjukst.»)	T	42	8	823	11 942	Blåklintshemmet, Linköping	E	15	—	101	4 905
Ljusnarsberg, Kopparberg	T	30	6	757	10 712	Berghems sjuk- o. vilohem, Gränna	F	14	—	15	4 685
Nora, Nora stad	T	24	—	791	9 191	Tranås kuranstalt (privatavd.)	F	90	—	1 236	28 609
Ramsberg	T	9	—	181	2 466	Hemmets sjukhem, Kalmar	Hs	17	—	5	5 990
Arboga	U	20	10	457	4 959	Solhöjden, sjukhemmet, Berga	Hs	70	—	428	22 199
Surahammar (se tab. 11 E)	U	—	—	—	—	Privata sjukhemmet, Osby	L	10	—	9	2 760
Östervåla	U	22	6	324	5 403	Betaniastiftelsens sjukhem, Malmö	(M)	16	—	63	4 851
By, Västanhede	W	14	—	185	3 793	Elisabethsystarnas sjukh., Malmö	(M)	23	4	169	6 335
Domnarv	W	78	9	1 382	31 354	Kjellstorps sjukhem, Hälsingborg	(M)	14	—	4	4 954
Gagnef, Djurås	W	15	—	82	1 928	Berga sjukhem, Lund	M	4	—	11	858
Grangårde, Sunnansjö	W	14	—	189	4 753	Håkansons sjukh., Dr P., Eslöv	M	18	—	43	6 736
Grängesberg	W	27	6	577	8 339	Carlanderska sjukh., Göteborg	(O)	67	—	1 124	16 648
Hedemora	W	16	—	225	4 702	Privata sjuk- o. förlösningshem- met, A-B, Göteborg	(O)	35	15	572	8 687
Leksand	W	15	—	329	5 144	S:t Sigfridsgården, Göteborg	(O)	12	—	83	3 364
Lima	W	8	2	195	2 635	Örgryte privata sjukh., Göteborg	(O)	13	—	3	4 739
Långshyttan	W	17	2	474	5 024	Surahammars sjukstuga	U	9	3	190	1 831
Malung	W	24	6	535	5 131	Backgårdens vilohem, Hedemora	W	15	—	47	4 855
Nås	W	12	—	325	4 381	Bärilns sjuk- o. konv.-hem, Gävle	(X)	18	—	34	6 496
Svårdsjö	W	15	—	248	4 327	Elisabethsystarnas sjukh., Gävle	(X)	12	—	51	3 942
Särna	W	18	3	224	2 817	Fredriksro sjuk- o. vilohem, Sunda- vall	Y	15	—	13	5 607
Älvdalen	W	19	3	478	5 748						
Hofors	X	23	—	778	6 869						
Ljusne	X	30	—	324	7 080						
Sandviken	X	26	—	555	8 222						
Kilforsen	Y	12	3	67	11 740						

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
F. Epidemivårdanstalter <i>Epidemic hospitals and cottage hospitals</i>		4 392	29 235	475 298	G. Anstalter för lungtuber- kulos Sanatoria and cottage hospitals for TB of the lungs		7 572	14 398	2 116 667
1. Epidemisjukhus (huvudman L, där ej annat anges) <i>Epidemic hospitals</i>		2 535	20 908	354 457	1. Sanatorier (A-anstalter) Sanatoria (huvudman L, där ej annat anges)		7 050	13 598	1 981 547
Stockholm(U)	A	518	5 274	94 029	Hessleby, Hessleby sanatorium ¹⁶ Jub- fond. †(F)	—	136	223	41 264
Sundbyberg B	B	97	816	11 569	Spenshult (nedlagt ³⁰ / ₆) ¹⁶ Jub.fond. †(F)	—	—	133	34 266
Uppsala C	C	160	517	14 651	Hålahult ¹⁶ Jub.fond. †(F)	—	119	192	37 651
Eskilstuna D	D	106	1 007	17 440	Österåsen, Österåsens sanatorium ¹⁸ Jub.fond. †(F)	—	136	282	48 991
Norrköping(U) (nedlagt ²² / ₁₀)	(E)	—	204	2 824	Söderby sjukhus, Uttran(U)	A	448	1 211	113 328
Linköping E	E	106	682	19 244	Uttran, länssanatoriet B	B	232	468	78 591
Jönköping F	F	106	960	19 951	Väsby sanatorium (ingår i Löwenstr. las., tab. 11 A)				
Växjö G	G	64	706	11 593	Uppsala, centralsanatoriet (ingår i Akad. sjukhuset, tab. 11 A).....				
Kalmar Hs	Hs	59	571	6 969	Löt, länssanatoriet, Malmby D	D	106	230	35 172
Kristianstad L	L	60	458	5 785	Kolmårdssanatoriet {Norrk. stad (U) landst. E	(E)	78	113	20 052
Malmö(U) (M)	(M)	236	2 112	32 246	Eksjö sanatorium F	F	156	229	46 814
Hälsingborg(U) (M)	(M)	108	1 240	19 226	Lugnet, länssanatoriet G	G	175	635	47 837
Lund M	M	90	889	12 101	Målilla sanatorium, Målilla kyrkby .. { Hn Hs }	{ Hn Hs }	112 169	347	72 975
Göteborg(U) (O)	(O)	360	1 812	21 332	Follingbo sanatorium, Visby I	I	109	169	31 668
Borås P	P	83	611	5 936	Fur, länssanatoriet, Saleboda K	K	259	333	72 579
Karlstad S	S	79	801	13 669	Broby sanatorium L	L	187	293	61 559
Örebro T	T	110	767	21 959	Kungshults * , Hälsingborg... (U) (M)	(M)	68	119	16 689
Falun W	W	48	236	4 400	Orupssanatoriet {Malmö stad(U) (M)	(M)	75	102	25 873
Gävle(U+L) X	X	61	542	7 879	Fagereds sanatorium, Lia N	N	233	204	48 217
Östersund Z	Z	84	703	11 654	Renströmska sjukhuset, Göteborg (U) (O)	(O)	262	262	78 580
2. Epidemisjukstugor (huvudman L) <i>Epidemic cottage hospitals</i>		1 857	8 327	120 841	Romanäs sanatorium.....(U) (O)	(O)	102	221	33 686
Norrhälje B	B	¹⁸ 21	129	1 990	Rävlanda *(U) (O)	(O)	87	71	20 662
Södertälje B	B	86	173	2 426	Sävsjö *(U) (O)	(O)	98	161	27 036
Nyköping D	D	23	366	3 904	Svenshögen, länssanatoriet O	O	176	254	39 867
Finspång E	E	26	73	1 233	Kroppefjälls sanatorium, Dals-Rostock	P	120	214	43 097
Motala E	E	47	1	15					
Söderköping E	E	50	22	722					
Näsås F	F	38	349	4 427					
Vetlanda F	F	—	—	—					

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
H. Fristående förlossnings- anstalter Maternity hospitals and homes		522	(15 305)	(132 599)	(forts. I I)				
1. Barnbördshus Maternity hospitals ..		282	9 442	86 792	Sabbatsbergs vårdhem ²¹(U)	A	363	298	124 136
Allmänna b.b., Stockholm(F)	A	¹⁷ 144	4 453	40 389	Stigberget-Åsö sjukhus(U)	A	241	702	77 565
Södra b.b., "(U)	A	¹⁷ 107	3 796	33 900	Stureby vårdh., sjukavd., Enskede ²¹ (U)	A	438	409	154 714
Motala b.b.(L)	E	31	1 193	12 503	Södermannagatan 2, vårdhemmet ²¹ (U)	A	97	51	33 983
2. Förlossningshem och förlossnings- rum, statsbidragsberättigade, drivna av landsting eller primärkommun (huvudman L, där ej annat anges) Maternity homes, operated by county council (L) or local commune (K)		230	5 775	44 944	Fristad, Spånga ²¹(U)	A	¹⁸ 20	33	6 302
Nynäs hamns förl.-hem	B	7	160	1 343	Eira sjukhus, länets avd.	B	50	117	17 711
Gustavsbergs förl.-rum	B	4	130	1 145	Färingsö sjukhem, Svartsjö	B	19	37	5 949
Hallstaviks "	B	4	116	1 016	Lidingö "	B	65	116	22 926
Sånga " , Svartsjö	B	2	47	361	Norrälje "	B	40	45	10 344
Vaxholms "	B	2	57	463	Lövstalunds " , Södertälje	B	17	27	5 996
Västerhaninge "	B	3	86	717	Upplands Väsby "	B	30	24	10 370
Valdemarsviks förl.-hem	E	6	154	1 166	Vaxholms "	B	34	66	11 605
Boxholms förl.-rum	E	3	75	584	Västerhaninge "	B	34	17	12 048
Österbymo "	E	2	59	514	Östhammars "	B	34	..	12 012
Markaryds förl.-hem.....	G	6	160	1 453	Enköpings "	C	36	144	12 916
Ålghultsby " , Ålghult	G	4	54	¹¹ 430	Tierps sjukstugas kron. avd.	C	12	55	4 336
Ålmhults "	G	6	146	1 171	Uppsala sjukhem	C	94	103	31 164
Hultsfreds "	Hn	5	154	1 275	Eskilstuna "	D	73	127	25 794
Misterhults " (nedlagt ³⁰ / ₁₂)	Hn	—	11	75	Flen, landstingets sjukhem	D	29	27	8 676
Virserums "	Hn	3	92	654	Nyköpings sjukhem	D	70	47	24 967
Mönsterås "	Hs	4	39	301	Strängnäs "	D	18	6	6 409
Nybro "	Hs	7	113	866	Sandbyhovs sjukhus, Norrköping ²¹ (U)	(E)	¹⁸ 126	..	46 058
Torsås "	Hs	6	109	818	Mjölby sjukhem	E	37	29	12 905
Böda förl.-rum	Hs	2	29	215	Motala "	E	72	118	22 837
Högsby "	Hs	4	107	832	Söderköpings "	E	41	35	14 901
Mörbylånga "	Hs	5	111	850	Vadstena "	E	30	61	10 342
Bungo " , Färösund	I	2	89	618	Huskvarna "	F	50	29	18 227
					Jönköpings "	F	70	58	24 266
					Nobynäs " , Stjärneborg	F	50	32	17 833
					Sävsjö "	F	24	17	8 721
					S:a Unnaryds " , Unnaryd	F	16	22	5 678
					Vetlanda "	F	50	58	18 089
					Värnamo "	F	55	244	16 147
					Ljungby "	G	44	45	15 049
					Växjö "	G	43	28	15 627
					Gamleby "	Hn	¹⁸ 26	44	7 617
					Hjorteds " (med statsbidr.)	Hn	12	5	4 375
					" (med landst:s bidrag)	Hn	¹⁸ 28	36	9 171

Öja » , Burgsvik	I	4	73	622	Hultsfreds sjukhem	Hn	79	55	27 318
Karlskrona förl.-hem (nedlagt ^{21/3}) ...	K	—	25	154	Vimmerby »	Hn	22	25	8 246
Ronneby »	K	12	342	2 186	Kalmar »	Hs	16	2	5 101
Sölvesborgs »	(K) K	6	156	1 017	Mönsterås »	Hs	15	26	2 183
Olofströms förl.-rum	K	5	118	839	Söderåkra sjukstuga, kron. avd.	Hs	24	24	8 410
Osby förl.-hem	L	7	185	1 486	Hemse sjukhem	I	39	34	13 726
Härleby » , Gilleby	O	7	136	1 203	Mariahemmet, Visby	I	68	49	24 579
Kinna »	P	10	233	1 819	Asarums sjukhem	K	18	16	6 025
Herrljunga förl.-rum	P	5	90	733	Ronneby »	K	14	15	4 998
Limmareds »	P	2	59	398	Sölvesborgs »	K	25	31	9 040
Surte »	P	5	137	956	Gyllebo » , Simrishamn	L	30	10	10 937
Skövde förl.-hem (i garnisonssjukh.) .	R	14	485	3 323	Hässleholms »	L	54	102	18 287
Tidaholms förl.-hem	R	6	141	1 188	Mansdala » , Ovesholm	L	68	86	22 938
Vara »	R	7	235	1 652	Vittskövle » , Vittskövleby	L	25	70	8 030
Kvänums förl.-rum	R	2	58	529	Åstorps »	L	33	75	11 648
Fjugesta förl.-hem	T	6	150	1 244	Malmö	(U) (M)	¹⁹ 176	255	63 277
Hjortkvarns (Röda kors.) förl.-hem ..	T	3	30	221	Värnhems vårdhem, Malmö ²¹	(U) (M)	¹⁸ 426	632	154 651
Hofors förl.-hem	(K) X	6	177	1 539	Bergalid, vårdhemmet, Hälsingb. ²¹ ..	(U) (M)	140	301	46 449
Sandvikens »	X	12	317	2 773	Romares stiftelse, Hälsingborg ...	(U) (M)	25	23	8 927
Gäddede förl.-rum	Z	2	56	374	Anderslövs sjukhem	M	26	17	9 073
Hede »	Z	2	86	545	Billesholms »	M	16	3	5 710
Svenstaviks »	Z	2	59	313	Höganäs »	M	15	13	8 086
Vännäs förl.-hem	AC	10	236	2 153	Hörby »	M	40	11	14 424
Fredrika förl.-rum	AC	3	37	402	Lunds »	M	75	88	27 033
Älvsbyns förl.-hem	BD	5	56	408	Sjöbo »	M	20	5	7 232
3. Enskilda förlossningshem (huvud-					Skurups »	M	25	11	8 511
man P) Private maternity homes ..		10	(88)	(863)	Svedala »	M	18	19	6 424
Röda korsets förl.-hem, Björkvik ...	D	3	28	252	Teckomatorps »	M	24	16	8 488
» » , Rockneby ...	Hs	5	60	611	Trelleborgs »	M	¹⁸ 34	51	12 181
Porjus förl.-hem	BD	2	..	..	Ystads »	M	¹⁸ 20	12	7 640
I. Kronikeranstalter Homes					Falkenbergs »	N	45	88	5 061
<i>for chronically diseased</i>		9 182	(12 003)	(3 027 885)	Kungsbacka »	N	17	46	6 443
1. Kronikeranstalter drivna av lands-					Laholms »	N	36	33	8 001
ting och städer utom landsting					Varbergs »	N	¹⁸ 10	28	3 391
(huvudman L, där ej annat anges)					Svenshögens »	O	64	141	18 902
<i>Operated by counties and county</i>					Uddevall »	O	53	59	14 539
<i>boroughs</i>		7 039	(9 904)	2 358 668	Alingsås »	P	28	41	9 807
Blackebergs sjukhus, Bromma ... (U)	A	112	185	37 134	Bolltorps » , Alingsås	P	40	53	9 462
Eira sjukhus, stadens avd. ... (U)	A	75	237	26 189	Borås »	P	29	27	9 968
Högalids vårdhem ²¹ ... (U)	A	268	246	94 423	Dalbobergens vårdhem, Vänersborg ..	P	¹⁹ 37	177	12 433
Rosenlunds » ²¹ ... (U)	A	521	643	172 008	Högsäters »	P	20	34	6 599
					Melleruds sjukhem	P	26	15	9 458
					Skeno »	P	26	31	8 961
					Trollhättans »	P	40	26	13 998
					Ulricehamns vårdhem	P	31	26	11 508

Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året	Anstaltens namn, adress (och huvudman)	Läns- bokstav	Antal vård- platser den ³¹ / ₁₂	Antal intagna under året	Antal vård dagar under året
Falköpings vårdhem	R	29	56	11 065	(forts. I 2)				
Lidköpings »	R	22	6	8 022	Hemgården, Eldsberga.....(Kf)	N	7	1	2 473
Mariestads »	R	19	38	6 746	S:t Laurentiihemmet, Falkenberg	N	27	28	9 758
Sjöryds » , Hjo	R	41	17	14 711	S:t Olofshemmet, Halmstad	N	49	76	17 867
Skaraborgs läns sjukhem, Skövde	R	42	35	14 549	Östergården, Varberg	N	33	58	10 813
St. Ekebergs sanat. kron. avd., Axvall	R	32	29	11 234	Brastads ålderdomshem	O	3	..	1 098
Arvika sjukhem	S	22	2	5 415	Bro » , Brodalen....	O	6	..	2 194
» nya sjukhem	S	54	59	18 562	Krokstads » , Hedekas	O	5	..	1 594
Kristinehamns »	S	30	44	10 747	Fridhem, Kungälv	O	10	10	3 594
Säffle »	S	22	76	7 238	Lilldals sjukstuga, Källekärr(Kf)	O	¹⁹ 23	82	5 832
Torsby »	S	19	54	6 869	Lysekils ålderdomshem	O	5	5	2 928
Värmlands » , Karlstad	S	50	105	17 049	Råda m.fl. ålderdomsh., Möhlycke(Kf)	O	10	..	3 657
Askersunds »	T	28	..	9 987	Skee sjukhem	O	6	17	2 187
Lindesbergs »	T	¹⁸ 20	25	7 031	Strömstads »	O	10	9	3 534
Örebro »	T	¹⁸ 120	172	9 390	Tanums ålderdomshem, Orrekläpp ...	O	10	6	3 659
Sala »	U	54	50	19 519	Tossene »	O	6	..	..
Västerås »	U	174	134	63 649	Uddevalla »	O	20	20	6 096
Elfgårdens » , Djurås	W	20	27	3 528	Alingsås »	P	10	..	..
Hovgårdens » , St. Tuna	W	¹⁸ 21	29	7 569	Fritsla »	P	10	..	2 280
Krylbo »	W	22	8	6 408	Kullings-Skövde sjukhem, Vårgårda ..	P	8	—	2 486
Leksands »	W	19	9	6 873	Möjeredes ålderdomshem, Öxnered	P	6	1	1 028
Svårdsjö »	W	10	12	3 755	Örby » , Kinna	P	6	12	1 316
Södra Dalarnes » , Hedemora	W	30	15	10 748	Fägre »	R	4	—	1 442
Västerdalarnes » , Vansbro	W	22	12	3 269	Haga » , Tidaholm ...	R	29	23	10 522
Älvdalens »	W	22	27	7 488	Lidköpings »	R	12	13	4 227
Gävle ålderdomshem ³¹(U)	(X)	44	145	15 126	Mariestads »	R	13	32	4 462
Sävsstaås vårdhem, Bollnäs	X	35	..	6 744	Skara sjukhem	R	18	..	..
Frånö sjukhem.....	Y	55	..	19 631	Skövde ålderdomshem	R	12	22	4 751
Husums »	Y	23	12	8 296	Tidaholms »	R	18	25	6 698
Utanede » , Edsele.....	Y	22	31	7 627	Eda » , Charlottenberg	S	15	20	4 085
Kvarnsveda » , Frösön	Z	20	22	6 966	Ekshärads »	S	11	14	3 125
Jörns »	AC	¹⁹ 36	400	11 510	Filipstads »	S	18	25	5 398
Lövångers vårdhem	AC	¹⁹ 24	118	7 569	Fogdhyttans »	S	8	16	1 551
Bodens sjukhem	BD	47	45	17 630	Klaraborg, Karlstad	S	14	19	4 621
Kiruna »	BD	31	157	10 499	Stagnellska sjukhemmet, Karlstad ...	S	34	43	11 735
Öjebyns »	BD	34	35	11 178	Kroppa ålderdomshem, Nykroppa....	S	12	21	4 154
Övertorneå »	BD	¹⁹ 48	373	8 848	Norra Råda » , Myra	S	12	22	3 399
					Backa, Molkom	S	12	25	4 158
					Degerfors ålderdomshem	T	11	..	4 378
					Ö. Bohrs vårdhem, Vedeväg	T	14	30	4 294

2. Kronikeranstalter drivna av primärkommuner (andra än städer utom landsting) (huvudman K, där ej annat anges) Operated by local communes

Knivstaortens ålderdomshem, Knivsta

(Kf)	B	8	5	2 908
Lidingö ålderdomshem	B	19	20	7 087
Nynäshamns »	B	11	8	4 026
Solna » , Huvudsta	B	15	15	5 050
Sundbybergs sjukhem	B	15	45	4 525
Södertälje »	B	40	53	14 587
Lena ålderdomshem, Vattholma..(Kf)	C	4	1	1 372
Uppsala ålderdoms- o. sjukhem	C	30	32	10 158
Katrineholms ålderdomshem	D	18	54	6 220
Strängnäs »	D	6	3	2 160
Finspångs »	E	16	18	6 718
Kolmårdens »	E	6	1	2 189
Linköpings »	E	47	39	16 934
Höstro, Långaryd	F	12	11	4 104
Nässjö ålderdomshem	F	12	2	4 362
Vilan, Skillingaryd	F	12	11	4 117
Kosta vårdhem	G	7	6	2 243
Hovmantorps ålderdomshem	G	4	2	1 458
Hälleberga » , Gullaskrubb	G	5	3	688
Tallbacka, Markaryd	G	8	10	2 606
Fagerhults ålderdomshem	Hs	5	..	..
Halltorps » , Borgholm (Kf)	Hs	10	4	3 329
Högsby »	Hs	8	6	2 704
Kalmar sjukhem	Hs	22	14	6 912
Gammelgården, Nybro	Hs	7	30	2 254
Solgården, Påryd	Hs	8	17	2 714
Fristads ålderdomshem, Visby	I	26	..	8 998
Bräkne-Hoby »	K	15	23	4 335
Ågården, Johannishus	K	5	4	1 971
Karlskrona ålderdomshem (nedlagt ^{80/8})	K	—	9	4 556
Ramdala »	K	5	14	1 257
Ronneby sockens » , Ronneby..	K	16	19	5 855
Ängelholms »	L	5	4	1 453
Landskrona sjukhem	M	22	52	8 028
Mårtenslunds vårdhem, Lund	M	100	..	..
Ystads sjukhem	M	16	42	7 984

1 507 (1 666) (453 422)

Rällsön, Rällså	T	17	20	6 329
Örebro vårdhem	T	38	12	13 604
Köpings ålderdomshem	U	8	7	2 906
Malungs »	W	9	11	2 573
Rättviks »	W	13	11	4 530
Bergsjö sjukhus	(Kf)	X	30	9 128
Färila ålderdomshem	X	5	4	1 686
Hanebo-Kilafors ålderdomsh., Kilafors	X	10	15	2 448
Hedesunda ålderdomshem	X	4	2	1 464
Hille » , Hilleby	X	9	..	3 232
Hudiksvalls »	X	15	..	..
Järvsö »	X	8	..	..
Ljusdals »	X	11	48	3 673
Näs sjukhem, Storvik	(Kf)	X	36	43
Ångsbackens sjukavd., Sandviken	X	10	6	3 660
Söderala ålderdomshem	X	20	46	5 038
Söderhamns »	X	13	..	..
Österfärnebo »	X	4	1	1 450
Anundsjö vårdhem, Bredbyn	Y	9	..	..
Nätra ålderdomshem, Bjästa	Y	12	23	3 908
Själövads »	Y	10	11	3 463
Sundsvalls sjukhem	Y	56	83	20 151
Torps sjukhem, Fränsta	Y	15	33	7 348
Östersunds ålderdomshem	Z	11	..	..
Byske »	AC	10	7	3 601
Skellefteå sockens »	AC	14	..	5 033
Jokkmokks »	BD	10	3	3 660

3. Kronikeranstalter drivna av enskilda eller föreningar o. dyl. Private and funds

		636	(433)	(215 795)
Ersta sjukhem, Diakonissanstaltens (P)	A	18 16	3	5 603
Stockholms sjukhem	(P)	A	18 168	144
Flen, Stift. Södermanl. läns sjukh. (F)	D	31	19	11 191
Lennings sjukhem	(P)	(E)	18 82	41
Vallahemmet, Linköping	(P)	E	35	50
Kjellbergs minne, Jönköping	(P)	F	18 17	5
Gotlands sjukhem, Visby	(P)	I	18 28	11
Ribbings » , Lund	(F)	M	85	115
Göteborgs »	(F)	(O)	18 96	29
Jonsereds fabr. åld.-hem, Jonsered	(F)	O	11	11
Ulricehamn, För. Älvsb. läns sjukh. (F)	P	37	..	..
Fristads sjukhem, Härnösand	(F)	Y	18 30	5

Noter till tab. 11

¹ Beträffande huvudmännen, se koden på sida IX.

² Länsbokstaven avser huvudmannens län (stad) eller eljest det område, som huvudsakligen utnyttjar anstalten. Då fråga är om stad, som ej deltagar i landsting, har länsbokstaven satts inom parentes (dock ej för Stockholm, som har egen bokstav). Se koden sida IX.

³ Ungefärligt antal.

⁴ Därbland även platser för annat än egentlig lasarettsvård. Jfr tab. 10.

⁵ Holtermanska sjukhuset är avsett för hud- och könssjukdomar. Vasa sjukhus har en medicinsk avdelning och en avdelning för kroniskt sjuka (268 vårdplatser).

⁶ Därav Väsby sanatorium (adr. Upplands-Väsby) 83 vårdplatser.

⁷ Därav visst antal vårdplatser för kroniskt sjuka, vilket framgår av följande förteckning:

Alingsås lasarett	30
Svegs »	22
Haparanda »	20
Kalix »	20
Mölnåls »	26 (älv. epid.)

Summa 118 platser

Tingsryds sjukstuga	25
Bäckefors »	20
Sunne »	15
Domnarvets »	39
Ströms »	50
Dorotea »	9
Lycksele »	10
Malåträsk »	6
Sorsele »	6
Åsele »	9
Arjeplogs »	10
Arvidsjaurs »	15
Jokkmokks »	12
Pajala »	12
Vittangi »	10
Övertorneå »	25

Summa 273 platser

Vid Mölnåls lasarett dessutom 22 platser för öron-, näs- och hals-sjukdomar.

⁸ Enligt avtal disponeras större delen av vårdplatserna av landstinget. Barnbördsplatserna vid Skövde garnisonssjukhus har till skillnad mot föregående år upptagits bland de fristående förlossningsanstalterna (tab. 11 H).

⁹ Konstruerade tal (= två gånger antalet den $\frac{1}{11}$ — $\frac{30}{100}$ 1952).

¹⁰ Platser för barnförlossningsfall ingår med 50 vid Vejbystrand och 44 vid Äpelviken.

¹¹ Uppskattning.

¹² Därav visst antal vårdplatser för epidemivård, nämligen

Dorotea sjukstuga	11
Tärna »	4
Summa	15 platser

¹³ Härtill kommer visst antal vårdplatser, som disponerats för kronikervård (ingår i tab. 11 I), vilket framgår av följande förteckning (jfr även not 15):

Norrtälje epidemisjukstuga	40
Varbergs »	10
Uddevalla »	53
Lidköpings »	22
Mariestads »	19
Västerås »	20
Summa	164 platser

¹⁴ Dessutom 40 vårdplatser, som belagts av Halmstads lasarett (mot-svarande antal intagna och vård dagar ingår i lasarettets redovisning i tab. 11 A).

¹⁵ Härtill kommer 25 vårdplatser, som disponerats av lasarettet i Falköping för kronisk barnsjukvård.

¹⁶ Uppgifterna om intagna och vård dagar avser budgetåret 1951/52.

¹⁷ Gynekologplatser ingår (44 på Allmänna b.b. och 26 på Södra b.b.).

¹⁸ Helt utan statsbidrag.

¹⁹ Här ingår vissa platser för lasarettsvård (ev. konvalescens) eller förlossningar enligt följande:

Malmö sjukhem	15 las.-vård (konv.)
Lilldals »	5 »
Dalbobergens »	17 » (konv.)
Jörns »	10 »
Övertorneå »	13 »
Summa	60 platser

Jörns sjukhem	6 förlossningsvård
Lövångers »	4 »
Övertorneå »	11 »
Summa	21 platser

²⁰ Därav 29 platser för kronikervård. Intagna och vård dagar för de kroniskt sjuka ingår icke i tabellen.

²¹ Lyder under socialvårdsmyndighet.

Tab. 12. Anstalter för vård av sinnessjuka, sinnesslöa och epileptiker år 1952

Hospitals for mental diseases and deficiency

Tabellen avser att utgöra en fullständig förteckning över de svenska sjukhus för vård av sinnessjuka, sinnesslöa och epileptiker, som varit verksamma under redovisningsåret. Psykiatriska kliniker vid lasarett ingår dock i kropps-sjukhusen på tab. 11 A (jfr tab. 10). Vidare är att märka, att de på tab. 11 E upptagna enskilda sjukhemmen i en del fall även mottager personer med lät-

tare psykiska rubbningar. Tabellen hänför sig i princip till den slutna vården (med därtill knuten öppen vård) men innehåller, som ett undantag, även uppgifter om externatskolor för sinnesslöa (punkt G). Parentes kring summatal betyder, att talet är ofullständigt, enär uppgift för en eller flera anstalter saknas. — Tecken och kodförteckning finnes på sidan IX i början av boken.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser under ^{31/12} <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i> ²	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Upp- tag- nings- område (region) <i>Region served</i>	Antal vårdplatser den ^{31/12} <i>Beds</i>		Antal intagna under året <i>Admis- sions</i> ²	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
		Pri- mär ¹	Sekun- där ¹					Pri- mär ¹	Sekun- där ¹		
A. Sinnessjukhus (större) <i>Mental hospitals (large).....</i>		25 277		14 694	10357404	S:t Maria sjukhus, Hälsingborg...	10	1 293	—	1 017	604 051
						S:t Jörgens » , Lillhagen	11	410	—	468	188 941
						Restads » , Vänersborg.....	12	1 080	—	429	546 600
						Källshagens » , Vänersborg.....	³ .	—	870	81	341 387
						Därav för sinnesslöa	³ .	—	283	..	..
1. Statens sinnessjukhus (huvud- man S) State mental hospitals..		18 090	2 136	9 763	8 468 055	Marieberga sjukhus, Kristinehamn .	13	1 040	—	562	391 366
						Säters » , Säter	14	984	⁴ 271	534	555 808
<i>För sinnessjuka For mentally diseased</i>		<i>16 332</i>	<i>2 136</i>	<i>9 556</i>	<i>7 827 637</i>	Sidsjöns » , Sundsvall	15	917	—	640	375 535
Psykiatriska sjukh. Sthlm.....	³ .	—	312	39	109 157	Gådeå » , Härnösand	³ .	—	279	68	129 034
Ulleråkers sjukhus, Uppsala	1	1 467	—	626	548 552	Frösö » , Östersund	16	757	⁴ 55	541	342 740
S:t Annas » , Nyköping	2	206	—	221	98 186	Umedalens » , Umedalen	17	978	—	591	393 644
Sundby » , Strängnäs	3	895	⁴ 240	601	446 415	Furunäsets » , Piteå	18	682	—	271	275 341
Birgittas » , Vadstena	4	810	74	357	360 328	<i>För sinnesslöa For mentally deficient</i>		<i>1 758</i>	—	<i>207</i>	<i>640 418</i>
Ryhovs » , Jönköping	5	1 350	—	937	591 778	Västra Ny sjukhus, Motala	—	160	—	43	29 347
S:t Sigfrids » , Växjö	6	970	⁴ 35	444	428 190	Vipeholms » , Lund	—	914	—	64	367 243
S:t Gertruds » , Västervik	7	986	—	478	454 968	Västra Marks » , Örebro	—	350	—	31	121 708
S:t Olofs » , Visby	8	216	—	151	106 829	Salberga » , Sala	—	334	—	69	122 120
S:t Lars » , Lund	9	1 291	—	500	538 787						

Noter, se slutet av tabellen.

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den 31/12 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Upptag- nings- område (region, län) <i>Region served</i>	Antal vård- platser den 31/12 <i>Beds</i>	Antal intagna under året <i>Admis- sions</i>	Antal vård- dagar <i>Bed- days</i>
2. Vissa städernas sinnessjukhus (huvudman U) Mental hospitals of the three largest cities		5 051	4 931	1 889 349	(forts. C 1)				
Beckomberga sjukhus, Bromma . . .	A	1 768	2 524	649 390	Högsby	Hs	37	8	13 170
Långbro » , Älvsjö	A	888	1 004	365 713	Kalmar	Hs	42	4	15 156
S:t Eriks » , (avd.), Sthlm. . .	A	374	40	134 423	Nybro	Hs	69	6	25 097
Norrstulls » , »	A	217	127	59 555	Ronneby	K	228	85	80 578
Rånäs »	A	105	18	39 634	Areslöv, Vinnö	L	58	2	21 190
Malmö östra »	(M)	532	262	214 390	Barkåkra, Vejbyslätt	L	30	5	10 978
Lillhagens »	(O)	1 167	956	426 244	Bommeryd, Tyringe	L	25	1	9 149
					Borrby	L	30	4	10 969
B. Mindre kommunala och enskilda sinnessjukhus					Kristianstad	L	106	22	38 425
<i>Small mental hospitals</i>		1 099	(494)	(851 466)	Värnhem, Malmö (U)	(M)	199	58	57 798
1. Kommunala (huvudman K, där ej annat anges) Of local com-munes		1 043	(477)	(332 782)	Hörby	M	33	7	12 028
Uppsala	C	29	9	12 771	Landskrona	M	63	11	22 996
Nyköping	D	20	13	7 085	Ramlösa	M	61	10	22 256
Eskilstuna	D	50	36	19 095	Trelleborg	M	60	10	21 861
Linköping	E	65	15	21 641	Ystad	M	63	6	23 023
Motala	E	14	—	1 198	Falkenberg	N	72	9	26 324
Sandbyhovs norra sjukhus, Norrköping	(E)	52	126	24 117	Halmstad	N	77	37	27 015
Markaryd	G	10	6	3 351	Varberg	N	31	22	8 783
Höganäs	M	14	6	4 632	Kungälv	O	105	14	38 242
Hälsingborg	(M)	92	7	33 539	Herrljunga	P	23	18	8 360
Landskrona	M	40	6	..	Torpagården, Vänersborg	P	106	11	38 668
Ystad	M	28	17	8 169	Aspö, Skövde	R	54	13	19 658
Uddevalla	O	31	..	..	Sjöryd, Hjo	R	61	9	22 291
Borås	P	48	22	19 032	Sala	U	51	20	18 133
Trollhättan	P	14	15	4 678	Folkarbo, Krylbo	W	40	9	12 965
Lidköping	R	16	6	5 045	Hovgården, St. Tuna	W	92	27	31 624
Vilan, Skara	R	35	28	..	Gysinge	X	79	8	22 917
Haga, Tidaholm	R	12	2	4 070	Hudiksvall	X	27	8	9 842
Karlstad	S	24	8	8 445	Söderhamn	X	31	2	11 137
Kristinehamn	S	19	3	7 205	Timrå	Y	41	46	4 383
Ekshärad	S	14	..	..	Mörsil	Z	117	17	36 593
Fryksände, Torsby	S	18	5	6 260	Flurmark	AC	120	28	43 777
					Grannäs, Kvarnbysund	AC	42	10	15 268
					Björkgården, Öjebyn	BD	184	42	67 209
					2. Enskilda (huvudman P) Private		754	(804)	(129 168)
					Högländsgården, Bromma	A	8	16	1 855
					Borgebo, Storängen	B	15	64	4 015
					Byle gård, Täby	B	20	200	6 616
					Saltsjöbaden	B	10	20	..
					Vrå, Alsike	B	18	..	..

Norra Råda, Myra	S	29	7	9 564	Göransgården, Bergsbrunna	C	27	23	8 844	
Backa, Molkom	S	15	5	6 053	Samariterhemmet, Uppsala	C	24	124	8 687	
Örebro	(K + L)	102	56	37 715	St. Sunnersta, Sunnersta	C	14	..	..	
Karlskoga (nedlagt)	T	—	—	1 137	Vängelsta, Uppsala	C	22	..	..	
Rällsö, Rällsö	T	28	8	10 165	Berglunda, Eksjö	F	19	..	..	
Ö. Bohr, Vedevåg	T	22	4	8 147	Biskopsbo, Vrigstad	F	18	..	..	
Gävle	(X)	46	30	20 718	Björkhamra, Jönköping	F	13	18	3 692	
Härnösand	Y	48	5	14 654	Björkhem, Eksjö	F	12	4	4 380	
Västhagen, Sundsvall	Y	85	26	34 296	Ekvallen, Sommen	F	26	..	..	
Östersund	Z	23	6	..	Kongsbacken, Tranås	F	21	..	..	
					Kullalyckan, Eksjö	F	20	13	5 880	
2. Enskilda (huvudman P) Private		56	(17)	18 684	Lillvik, Ormaryd	F	16	..	..	
Lunnagård, Eksjö	F	26	17	9 306	Lundagården, Bredaryd	F	18	—	1 825	
Betaniastiftelsen, Göteborg	(O)	30	..	9 378	Sjövik, Stensjön	F	13	8	4 758	
					Sjöås, Eksjö	F	20	25	6 531	
					Solhem, Mariannelund	F	16	..	..	
					Stora Vänhem, Österkorsberga	F	20	..	..	
					Kullagården, Växjö	G	16	12	5 175	
					Vidéns vilohem, Växjö	G	10	12	3 136	
					Järnforsen	Hn	9	9	213	
					Sjögårda, Skaftet	Hn	14	46	4 191	
					Solhäll, Virserum	Hn	8	2	2 920	
					Solviken, Målilla	Hn	14	1	4 375	
					Manhem, Tyringe	L	32	16	..	
					Syster Annas sjuk- o. vilohem, Ty-					
					ringe	L	18	10	5 475	
					Thulins vilohem, Ängelholm	L	30	91	10 703	
					Bokebo, Ludvigsborg	M	12	10	4 380	
					Eslövshemmet, Eslöv	M	14	—	5 124	
					Solliden, Åkarp	M	16	14	4 072	
					Tomarps hemmet, Skytts Tomarp... ..	M	12	..	..	
					Tusculum, Hörby	M	12	..	..	
					Fredriksdal, Göteborg	O	49	..	..	
					Eskekärr, Tostared	P	35	..	..	
					Anneborg, Lundsbrunn	R	25	10	9 110	
					Fredriksborg, Salstad	R	20	34	7 866	
					Furugården, Mellansel	Y	18	22	5 345	
					D. Skolhem för psykopatiska					
					och nervösa barn					
					<i>Schools for psychopathic and</i>					
					<i>nervous children.....</i>		211	105	73 288	
					Barnbyn, Skå	(U)	A	63	24	20 964
					Mellansjö, Täby	(F)	B	47	24	17 264
					Nyhem, Höör	(U)	(M)	20	13	6 510
					Råbylund, Lund	(F)	M	24	5	8 676
					Frölundaborg, Göteborg	(F)	O	34	31	11 566
					Skärsbo, Alingsås	(F)	P	23	8	8 308

Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Länshöfstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na ⁷ Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days	Vårdform, anstalt, adress (huvudman) <i>Type of care, establishment, address (sponsor)</i>	Länshöfstav County (borough)	Vårdplatser den 31/12 Beds				Antal in- tag- na ⁷ Ad- mis- sions	Antal vård- dagar under året Bed- days
		Upp- tagn.-hem Nursing home	Skolhem School home	Arbetshem Work home	Vårdhem Asylum					Upp- tagn.-hem Nursing home	Skolhem School home	Arbetshem Work home	Vårdhem Asylum		
E. Anstalter för sinnesslöa <i>Establishments for mentally deficient</i>		341	2092	2487	4640	(1 317)	3152079)	(forts. E 3) Vallbostrand, Vallentuna	B	—	—	—	47	1	17 982
								Wråå, Alsike	B	—	—	26	13	..	13 435
								Överby, Rotebro	B	—	—	—	18	..	4 259
								Haga, Enköping	C	—	—	—	91	18	34 120
								Helgesta, Grillby	C	—	—	—	24	—	..
								Lövsåtra, Bro	C	—	—	—	26	5	10 036
								Segersta, Ekolsund	C	—	—	30	—	9	10 793
								Älby, Dalboda	C	—	—	—	70	12	24 210
								Charlottendal, Gnesta	D	—	11	3	—	2	3 135
								Häckelsta, Röl-Smedsta	D	—	—	—	24	—	9 826
								Majgården, Gnesta	D	—	—	—	31	4	11 119
								Oppeby, Nyköping (nedlagd vid årets slut)	D	—	—	—	—	3	15 228
								Rinkesta, Årila	D	—	—	29	103	17	47 950
								Solvik, Valla	D	—	—	—	32	4	13 140
								Sävsstaholm, Vingåker	D	—	60	19	—	19	24 138
								Liljestad, Söderköping	E	—	—	27	17	3	16 790
								Schedevi, Opphem	E	—	—	22	81	9	37 329
								Skogsfrid, Linköping	E	—	—	—	39	2	14 274
								Bergshyddan, Smålands-Taberg ..	F	—	—	—	25	—	8 824
								Betesda, Flisby	F	—	—	—	80	1	27 032
								Biskopsbo, Vrigstad	F	—	—	6	70	1	28 914
								Björkliden, Kortebo	F	—	—	—	71	3	27 728
								Björksäter, Smålands-Taberg	F	—	—	—	43	—	15 847
								Bredablick, Värnamo	F	—	—	—	34	5	12 519
								Dalary, Tenhult	F	—	—	—	35	3	12 639
								Ebenezerhemmet, Jönköping	F	—	—	—	22	1	8 741
								Fridhem, Vaggeryd	F	—	—	—	39	1	14 274
								Furuberg, Smålands-Taberg	F	—	—	20	—	3	7 123
								Lättarp, Forserum	F	—	—	59	—	7	20 017
								Majgården, Horda	F	—	—	32	33	4	23 790
								Solbacken, Smålands-Burseryd ...	F	—	—	—	36	4	12 912
								Solhem, Sävsjö	F	—	—	13	34	2	17 202
								Tallbacka, Smålands-Taberg	F	—	—	—	45	2	17 032
								Tallebo, Horda	F	—	—	17	45	3	22 692
								Dänningelanda, Växjö	G	—	—	—	18	1	7 775

Stampaholm, Karlshamn	K	—	—	—	45	2	16 470	Furuliden, Ingelstad	G	—	—	34	—	1	11 577	
Backagården, Finja	L	—	—	80	—	11	28 739	Holmsborg, Lagan	G	—	—	39	—	2	14 266	
Fridhem, Hässleholm	L	—	67	30	—	21	23 679	Värend, Väckelsång	G	—	—	—	35	3	12 775	
Osby	L	—	—	—	37	4	12 577	Vartorp, Gamleby	H	—	—	32	—	4	11 916	
Håkanstorp, Malmö	(U) (M)	—	30	—	—	3	11 576	Tjället, Nävragöl	K	—	—	—	39	1	14 040	
Lindängen, Malmö	(U) (M)	—	—	19	—	1	6 933	Ekeliden, Tyringe	L	—	—	17	119	16	49 640	
Nyhem, Hälsingborg	L + M	—	—	33	182	10	78 481	Tallåsen, Tollarp	L	—	—	—	125	5	45 750	
Blinkarphemmet, Röstånga	M	—	—	58	—	8	21 061	Agnesfrid, Malmö	(M)	—	—	—	23	—	3 516	
Möllevångshemmet, Lund	M	—	106	37	—	28	51 594	Georgshill, Hörby	M	—	—	—	76	8	27 913	
Hallagården, Heberg	N	—	62	—	—	9	18 373	Kullebohemmet, Stehag	M	—	—	25	—	4	9 408	
Björboholms hemmet, Björbo- holm	(U) (O)	22	—	—	—	7	7 862	Ringvik, Höör	M	—	—	—	26	2	11 315	
Gläborg, Häbygård	(L + U) O	—	—	—	29	6	11 060	Rönneholms slott, Stehag	M	—	—	59	38	12	38 064	
Stretered, Källered	(L + U) O	30	135	78	—	53	70 055	Rönås, Bjärsjölagård	M	—	—	41	—	6	—	
Styrö	(L + U) O	—	—	—	134	78	35 721	Älvdalen, Åled	N	—	—	24	—	2	8 778	
Johannesberg, Mariestad	P + R	—	132	117	148	78	162 425	Öringe, Genevad	N	—	—	—	44	11	16 076	
Haralds minne, Alingsås	P + R	—	—	5	17	—	—	Betaniahemmet, Askim	(O)	25	42	67	67	13	58 585	
Lilla Edet	P + R	—	—	3	17	—	—	Höglunda, Gräfsnäs	P	—	—	—	29	5	10 585	
Björkåsen, Glava	S	—	—	12	45	6	21 228	Skansen, Lödöse	P	—	—	18	49	39	21 030	
Ulleberg, Karlstad	S	28	68	48	62	32	58 926	Talleröd, Strömsfors	P	—	—	40	—	19	13 506	
Kristinaskolan, Askersund	T	—	60	—	—	16	16 351	Aspa, Hasselrör	R	—	—	10	26	4	13 661	
Mariaborg, Askersund	T	—	—	—	53	4	21 412	Höra, Järpås	R	—	—	—	51	—	—	
Vasshammar, Hammar	T	—	—	6	54	5	22 226	Klovasten, Ulvåker	R	—	—	5	22	—	4 284	
Sofielund, Strömsholm	U	—	56	60	91	30	60 265	Hinseberg, Frövi	T	—	—	34	114	37	53 787	
Haggården, Hedemora	W	37	72	41	44	31	47 886	Östanby, Gusselby	T	—	—	—	45	14	15 216	
Karlsberg, Gävle	(U) (X)	—	—	33	38	1	25 866	Hyddan, Norberg	U	—	—	—	32	7	11 934	
Höghammar, Bollnäs	X	42	83	48	30	19	60 115	Näs, Näs bruk	W	—	—	—	22	3	8 022	
Bodaborg, Viskan	Y	—	93	39	93	27	72 052	Björknäs, Bräcke	Z	—	—	37	14	2	17 578	
Furuhagen, Bräcke	Z	19	48	48	70	17	49 297	Gevågs vård- och arbetshem, Ge- våg	Z	—	—	14	28	5	15 009	
Brattby, Vännäsby	AC	—	162	40	—	39	56 101	Locknegården, Lockne	Z	—	—	9	41	6	—	
Norsjö	AC	—	—	—	39	5	13 833	F. Anstalter för epileptiker								
Strömsör, Håknäs	AC	—	—	30	97	15	45 276	(huvudman L, där ej annat an- ges) <i>Etabl. for epileptics</i> .								
Gällivare	BD	—	—	—	157	27	52 819	Vilhelmsro, Jönköping	(S)	—	7	126	89	—	52	77 414
Hälsan, Antnäs	BD	—	—	—	33	3	10 920	Stora Sköndal, Enskede	(F)	A	—	—	208	—	—	75 344
Melderstein, Orrbyn	BD	—	—	—	40	10	14 666	Erstagården, Nacka	B	—	—	—	29	—	6	10 852
Tallheden, Råneå	BD	14	57	12	—	13	54 302	Margaretahemmet, Knivsta	(F)	B	—	45	23	50	14	36 580
3. Enskilda (huvudman P) Private																
Björkebo, Fagersjö	A	—	—	—	28	—	10 585	Röingegården, Hässleholm	L	—	—	65	—	10	22 019	
Rörstrand, Stockholm	A	—	—	30	—	—	10 248	Sönnarslövsgården, Ö. Sönnarslöv	L	—	—	—	32	14	11 556	
Bergåsa, Tullinge	B	—	—	7	8	—	5 475	Fogdarödshemmet, Höör	M	—	—	67	—	4	23 908	
Granebo, Västerhaninge	B	—	—	42	—	—	15 370	Sättoftahemmet, Höör	M	—	—	63	25	16	30 604	
Karlsvik, Södertälje	B	—	—	37	—	—	8 639	Ervalla	T	—	—	52	—	5	18 387	
Sjövik, Gräddö	B	—	—	14	—	1	2 576	Skogsudden, Korsnäs	W	—	—	31	—	3	—	
Söderhaga, Drevviken	B	—	37	14	—	11	16 731	Staberg, Korsnäs	W	—	—	29	—	3	11 254	
Torsby, Hemmestavik	B	—	—	43	—	10	16 146	Granudden, Härnösand	Y	—	—	19	—	1	6 941	

Anstalt, adress (huvudman) <i>Establishment, address (sponsor)</i>	Läns- bokstav <i>County</i> (borough)	Befintliga den ^{31/12} <i>No. of</i> <i>pupils</i>
G. Externatskolor för sinnesslöa <i>Schools for mentally deficient</i>		734
1. Centralskolor (fristående skolor) (huvudman U)		400
Katarina västra skola, Stockholm	A	185
Norrköping	(E)	33
Malmö	(M)	40
Hälsingborgs stads, Råå	(M)	44
Västra Hagaskolan, Göteborg	(O)	76
Gävle	(X)	22
2. Till internat anslutna skolor		¹⁰ 334

¹ Primärplatser är i första hand avsedda för akut sjuka, sekundärplatser för kroniskt klientel. Begreppen tillämpas endast vid statliga sinnessjukhus (för sinnessjuka).

² Uppgiften om intagna patienter är hämtad från den medicinska delen av årsberättelsen. Vad angår storstädernas sinnessjukhus innebär detta en principiell förändring jämfört med föregående årgångar av denna publikation.

³ Sekundärjukhusen tager emot patienter från primärsjukhusen, nämligen Psykiatriska sjukhuset från Ulleråkers och Sundby sjukhus, Källshagens från Ryhovs, Restads och Mariebergs sjukhus och Gädeå från Sidsjöns sjukhus.

⁴ Sekundärplatserna är förlagda till sjukhus på andra orter enligt följande. Tillhörande Sundby sjukhus: Ribbingelund, Ärla (120 vårdpl.) och Rosöga, Härad (120 vårdpl.); tillhörande Birgittas sjukhus: Hammar (74 vårdpl.); tillhörande S:t Sigfrids sjukhus: Långasjö (35 vårdpl.); tillhörande Sätters sjukhus: Pärby, Grangårde (151 vårdpl.) och Olofsfors, Avesta (120 vårdpl.); tillhörande Frösö sjukhus: Järvsö (55 vårdpl.).

⁵ Inklusive alkoholistavdelning.

⁶ Brotorps arbetshem (se tab. 12 A 1) har varit avlastningsanstalt för Västra Marks sjukhus och sålunda fungerat som sekundäravdelning till detta.

⁷ Under året i sluten vård jämte i familjevård intagna. Det relativt lilla antalet i externatundervisning intagna patienter ingår alltså icke.

⁸ Avser budgetåret 1951/52.

⁹ Inkluderar platser för upptagningshem.

¹⁰ Med ledning av uppgifter om lärarantalet beräknat tal. Uppgifter för de särskilda skolorna saknas.

Tab. 13. Utgifter och personal vid statens och vissa städers sinnessjukhus år 1952

Operation cost and personnel at mental hospitals of the State and the three largest cities

Anstalt m. m. Type of care and establishment	Sjukhusdriften Hospital operation						Familjevård Care in private homes		Hjälp- verk- sam- het, utgif- ter, 1 000 kr Out- patients care
	Befattningar No. of posts				Utgifter för driften Run- ning costs		Vård- dagar Bed- days	Utgif- ter, 1 000 kr Ex- pences	
	Lä- kare Phy- sici- ans	Vård- per- sonal Nurs- ing pers.	För- valtn.- pers. Adm. staff	Eko- nomi- pers. Do- mestic staff	Total, 1 000 kr	Per vård- dag, Per bed- day			
Statens sinnessjukhus	150	6 265	209	1 862	109 843	13,0	250908	1 263	738
Gemensam kostnad	—	—	—	—	647	—	—	—	—
För sinnessjuka	141	5 809	192	1 702	100 853	12,9	229651	1 206	728
Psykiatriska sjukh.....	3	93	5	36	1 984	18,2	—	—	11
Ulleråkers »	11	465	13	119	7 791	14,2	51 317	296	40
S:t Annas »	2	80	4	23	1 397	14,2	936	5	9
Sundby »	7	314	10	99	5 146	11,5	1 058	3	48
Birgittas »	6	263	9	83	4 633	12,9	3 510	21	40
Ryhovs »	10	425	13	101	6 774	11,4	—	—	64
S:t Sigfrids »	8	338	11	95	5 661	13,2	35 057	238	31
S:ta Gertruds »	8	336	10	97	5 722	12,6	6 217	30	36
S:t Olofs »	2	78	4	31	1 452	13,6	13 155	49	8
S:t Lars »	10	389	13	111	6 807	12,6	23 330	80	40
S:ta Maria »	11	421	13	95	6 864	11,4	—	—	62
S:t Jörgens »	5	174	8	62	3 109	16,5	—	—	30
Restads »	9	344	11	106	5 918	10,8	2	0	64
Källshagens »	4	213	8	71	3 748	11,0	5 487	20	17
Mariebergs »	7	307	9	93	5 544	14,2	12 931	56	57
Säters »	8	380	11	128	6 638	11,9	9 003	43	27
Sidsjöns »	8	329	9	79	5 559	14,8	—	—	46
Gådeå »	2	94	5	36	1 817	14,1	—	—	—
Frösö »	6	244	9	82	4 831	14,1	2 373	13	18
Umedalens »	8	283	9	86	5 161	13,1	33 976	182	45
Furunäsets »	6	239	8	69	4 297	15,6	31 299	170	35
För sinnesslöa	9	456	17	160	8 343	13,0	21 257	57	10
Västra Ny sjukhus.....	1	45	2	30	994	33,9	—	—	—
Vipeholms »	3	241	6	55	4 039	11,0	—	—	—
Västra Marks »	2	81	4	37	1 514	12,4	—	—	10
Salberga »	3	89	5	38	1 796	14,7	21 257	57	—
Vissa städers sinnessjukhus (huvudman U)	63	1 818	(46)	(494)	(33 018)	18,8			
Beckomberga sjukhus	28	693	14	173	12 399	19,1			
Långbro »	11	378	12	118	8 104	22,2			
S:t Eriks »	3	96	..	..	..	..			
Norrulls »	3	46	5	6	1 319	22,1			
Rånäs »	1	23		9	558	14,1			
Malmö östra »	5	196	6	76	3 949	18,4			
Lillhagens »	12	386	9	112	6 689	15,7			

Tab. 14. Specifikation av under år 1952 intagna på sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer*Admissions into mental hospitals of the State and the three largest cities*

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Grupp A (samtliga) <i>Group A</i>				Grupp B ¹ <i>Group B¹</i>		För första gången intagna på sinnessjukhus <i>Patients ad-</i> <i>mitted for the first time into</i> <i>mental hospital</i>			
	Hela antalet intagna <i>Total number</i>		Därav f. obser- vation eller unders. ² (M+Kv)	Intagna på egen ansökan (M+Kv) <i>On pat:s request</i>	Män <i>M</i>	Kvin- nor <i>F</i>	I allt <i>All cases</i>		Därav ej förut sinnessjuka <i>Not formerly mentally sick</i>	
	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>					M <i>M</i>	Kv <i>F</i>	M <i>M</i>	Kv <i>F</i>
Statens sinnessjukhus <i>State</i>										
<i>Mental hospitals</i>	4 900	4 863	239	4 371	3 892	4 068	3 107	3 041	2 408	2 388
För sinnessjuka <i>For mentally sick</i> .	4 755	4 801	239	4 371	3 809	4 017	3 025	2 990	2 408	2 367
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	20	19	5	14	6	5	5	5	4	5
Ulleråkers sjukhus	315	311	7	153	281	302	196	199	156	169
S:t: Annas »	99	122	2	120	82	102	54	61	52	59
Sundby »	276	325	10	201	254	315	178	206	156	155
Birgittas »	172	185	16	149	129	139	108	105	99	74
Ryhovs »	400	537	24	471	321	445	281	337	218	269
S:t Sigfrids »	220	224	5	203	153	169	132	125	94	82
S:t: Gertruds »	215	263	6	227	196	245	128	144	121	137
S:t Olofs »	82	69	4	100	78	69	64	52	56	40
S:t Lars »	245	255	13	137	177	204	154	170	115	133
S:t: Maria »	538	479	16	594	379	340	313	280	155	139
S:t Jörgens »	213	255	2	271	175	202	139	141	120	115
Restads »	178	251	5	121	164	233	121	165	102	126
Källshagens » (sek. sjukh.)	70	11	—	2	55	9	45	5	13	5
Mariebergs »	296	266	8	277	289	260	197	173	168	155
Säters »	256	278	16	288	220	229	184	195	161	171
Sidsjöns »	368	272	24	362	262	229	226	198	201	184
Gådeå » (sek. sjukh.)	22	46	—	12	9	24	9	16	9	15
Frösö »	324	217	39	341	236	196	190	149	180	139
Umedalens »	305	286	26	223	228	190	202	169	167	128
Furunäsets »	141	130	11	105	115	110	99	95	61	67
För sinnesslöa <i>For ment. deficient</i> .	145	62	—	—	83	51	82	51	—	21
Västra Ny sjukhus	43	—	—	—	5	—	4	—	—	—
Vipeholms »	33	31	—	—	31	30	31	30	—	—
Västra Marks »	—	31	—	—	—	21	—	21	—	21
Salberga »	69	—	—	—	47	—	47	—	—	—
Vissa städers sinnessjukhus										
<i>Mental hospitals of the three</i> <i>largest cities</i>	2 544	2 387	22	2 090	2 213	1 939	1 182	963	1 023	844
Beckomberga sjukhus, Sthlm	1 398	1 126	16	1 260	1 184	952	560	464	507	404
Långbro sjukhus, (d:o)	562	442	2	515	497	390	284	201	220	183
S:t Eriks sjukhus, avd. för sinnes- sjuka, (d:o)	9	31	—	5	5	6	5	5	5	3
Norrstulls sjukhus, avd. för sinnes- sjuka, (d:o)	—	127	—	—	—	—	—	—	—	—
Rånäs sjukhus	—	18	—	1	—	—	—	—	—	—
Malmö östra sjukhus, Malmö	123	139	2	72	98	105	76	73	69	65
Lillhagens sjukhus, Göteborg	452	504	2	237	429	486	257	220	222	189
Summa Total	7 444	7 250	261	6 461	6 105	6 007	4 289	4 004	3 431	3 232

¹ Grupp B. För vård intagna samt efter observation enl. 4 kap. ssjl. resp. undersökning enl. 6 kap. ssjl. till vård överförda med frånräkning av dem, som tidigare utskrivits och återtagits för samma sjukdomsform utan att däremellan ha varit friska, eller som förflyttats från sinnessjukhus tillhörigt staten eller stad, som övertagit hela sin sinnessjukvård. *Patients admitted for care including those who after observation or forensic exa-*

mination have been transferred to care with exception of those who after having been formerly discharged have been re-admitted for the same form of disease without having been restored in the meantime. Those transferred from one mental hospital to another are also excepted.

² Enligt 4 resp. 6 kap. sinnessjuklagen. *Admitted for examination for forensic purposes.*

Tab. 15. Antal den 31 december 1952 befintliga vid sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer

Number of patients at the mental hospitals of the State and the three largest cities on December 31st

Sjukhus <i>Hospitals</i>	För vård <i>For care</i>		Därav <i>Thereof</i>				Hela antalet befintliga (inkl. för observation : enl. 4 kap. ssjl och undersökning enl. 6 kap. ssjl)		Exspektanter <i>Expectants</i>	
			i kontrollerad familjevård <i>supervised in private homes</i>		försöks- utskrivna <i>released on probation</i>					
	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	M. M.	K. F.	Total		M. M.	K. F.
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	16 596	14 658	360	297	3 715	3 761	16 606	14 659	1 133	1 033
För sinnessjuka <i>For mentally sick.</i>	15 281	13 890	309	297	3 498	3 692	15 291	13 891	874	757
Psykiatriska sjukhuset (sek. sjukh.)	161	171	—	—	24	18	162	171	10	4
Ulleråkers sjukhus	1 068	1 065	48	83	205	308	1 069	1 065	53	76
S:t Annas »	204	207	1	2	59	79	204	207	—	1
Sundby »	727	636	3	—	103	39	727	636	66	14
Birgittas »	794	573	4	6	247	141	794	573	—	98
Ryhovs »	1 082	1 047	—	—	254	272	1 082	1 047	77	60
S:t Sigfrids »	887	772	60	34	172	163	887	772	72	57
S:t Gertruds »	721	641	13	4	48	82	721	641	43	39
S:t Olofs »	238	256	15	21	77	92	239	256	7	3
S:t Lars »	1 157	1 107	46	17	342	376	1 158	1 107	59	58
S:t Maria »	1 141	968	—	—	299	167	1 142	968	11	9
S:t Jörgens »	358	325	—	—	81	84	358	325	14	19
Restads »	932	894	—	—	166	164	932	895	179	47
Källshagens » (sek.sjukh.)	773	322	10	—	158	21	773	322	8	—
Mariebergs »	680	724	22	11	107	181	680	724	102	96
Säters »	927	901	23	7	96	182	930	901	39	72
Sidsjöns »	881	768	—	—	306	312	881	768	44	27
Gådeå » (sek.sjukh.)	196	193	—	—	11	14	196	193	—	—
Frösö »	738	701	5	1	162	345	738	701	42	60
Umedalens »	780	951	26	62	198	361	780	951	19	—
Furunäsets »	836	668	33	49	383	291	838	668	29	17
För sinnesslöa <i>For ment. deficient.</i>	1 315	768	51	—	217	69	1 315	768	259	276
Västra Ny sjukhus	133	—	—	—	73	—	133	—	—	—
Vipeholms »	677	321	—	—	25	7	677	321	244	237
Västra Marks »	—	447	—	—	—	62	—	447	—	39
Salberga »	505	—	51	—	119	—	505	—	15	—
Vissa städers sinnessjukhus <i>Ment. hosp. of the three larg. cit.</i>	2 568	3 097	—	—	247	291	2 568	3 097	74	125
Beckomberga sjukhus	987	908	—	—	97	66	987	908	18	15
Långbro »	545	583	—	—	51	91	545	583	—	—
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessj.	58	311	—	—	1	7	58	311	—	—
Norrstulls » » » »	—	213	—	—	—	4	—	213	—	—
Rånäs sjukhus	—	104	—	—	—	—	—	104	—	—
Malmö östra sjukhus	295	320	—	—	16	15	295	320	56	110
Lillhagens »	683	658	—	—	82	108	683	658	—	—
Summa Total 1952	19 164	17 755	360	297	3 962	4 052	19 174	17 756	1 207	1 158
» » 1951	18 745	17 328	363	285	3 737	3 917	18 753	17 331	1 085	1 004
» » 1950	18 762	16 739	357	289	3 728	3 446	18 678	16 747	1 139	962

Tab. 16. Antal under år 1952 avgångna från sinnessjukhus, tillhöriga staten eller vissa städer

Discharges from mental hospitals of the State and the three largest cities

Sjukhus <i>Hospitals</i>	Vid intag- ningen ej i be- hov av vård (17 § ssjl.) <i>Not dis- eased when admitted</i>	Åter- ställda (17 § ssjl.) <i>Re- stored</i>	För- bätt- rade (17 § ssjl.) <i>Im- proved</i>	Av plats- brist el. för vård utom sjh. (18 § ssjl.) <i>From shortage of beds or for care outside of hosp.</i>	För- flyt- tade till an. sinnes- sjukh. (4-6 kap. ssjl.) <i>Trans- ferred to other mental hosp.</i>	Efter slutförd observa- tion el. unders. (4-6 kap. ssjl.) <i>After observa- tion or examina- tion</i>	Andra av- gång- na <i>Others</i>	Av- lidna <i>Dead</i>	Summa <i>Total</i>
Statens sinnessjukhus <i>State Mental hospitals</i>	167	3 234	2 862	206	322	135	679	1 377	8 982
För sinnessjuka. For mentally sick.	167	3 232	2 724	205	278	135	679	1 349	8 769
Psykiatriska sjukh. (sek. sjukh.)	1	5	17	1	2	4	—	10	40
Ulleråkers sjukhus	1	186	317	3	39	5	—	104	655
S:t:as Annas »	2	80	60	—	4	1	31	34	212
Sundby »	25	243	181	9	20	5	3	96	582
Birgittas »	6	123	98	18	7	13	34	63	362
Ryhovs »	16	412	278	18	15	14	93	110	956
S:t Sigfrids »	7	145	87	2	3	3	81	57	385
S:t:as Gertruds »	8	220	107	19	3	1	28	66	452
S:t Olofs »	—	76	18	—	—	2	8	23	127
S:t Lars »	8	86	85	2	12	6	24	86	309
S:t:as Maria »	7	245	414	92	15	12	26	110	921
S:t Jörgens »	2	182	113	12	7	2	65	30	413
Restads »	3	118	120	4	23	2	6	69	345
Källshagens » (sek. sjukh.)..	—	4	58	8	22	—	—	29	121
Mariebergs »	12	291	80	3	5	3	67	69	530
Säters »	21	155	168	—	11	8	8	84	455
Sidsjöns »	9	249	160	—	48	9	57	52	584
Gådeå » (sek. sjukh.)..	—	4	1	—	3	—	3	27	38
Frösö »	10	215	149	2	7	17	57	49	506
Umedalens »	22	113	154	12	5	22	77	120	525
Furunäsets »	7	80	59	—	27	6	11	61	251
För sinnesslöa. For ment. deficient.	—	2	138	1	44	—	—	28	213
Västra Ny sjukhus	—	—	37	—	13	—	—	—	50
Vipeholms »	—	—	30	1	1	—	—	18	50
Västra Marks »	—	—	56	—	2	—	—	3	61
Salberga »	—	2	15	—	28	—	—	7	52
Vissa städers sinnessjukhus <i>Mental hosp. of the three largest cities</i>	101	1 018	2 023	210	415	16	603	409	4 795
Beckomberga sjukhus	53	572	1 100	89	264	11	224	186	2 499
Långbro »	23	165	554	46	60	2	72	76	998
S:t Eriks sjh., avd. f. sinnessjuka.	—	—	10	2	12	—	—	26	50
Norrstulls » » »	—	—	—	—	24	—	—	13	37
Rånäs sjukhus	—	—	—	—	19	—	—	5	24
Malmö östra sjukhus	3	49	115	8	8	1	44	13	241
Lillhagens »	22	232	244	65	28	2	263	90	946
Summa Total 1952	268	4 252	4 885	416	737	151	1 282	1 786	13 777
» » 1951	257	3 977	5 055	569	584	201	1 150	1 716	13 509

Tab. 17. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningsplikt åren 1942—1952

Cases of notifiable infectious diseases reported during 1942—1952

År, månad <i>Year, month</i>	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Dif- teri <i>Diph- theria</i>	Barn- för- lamning <i>Acute polio</i>		Para- tyfus <i>Para- typhoid fever</i>	Tyfus (nerv- feber) <i>Ty- phus abdo- mi- nalis</i>	Dysen- teri (röd- sot) <i>Bacil- lary dysen- try</i>	In- hemsk sömn- sjuka <i>Acute infec- tious en- ceph- alitis</i>	Meningo- kock- meningit (epid. hjärnf.) <i>Meningo- coccal meningi- tis</i>	Undu- lant- feber <i>Brucel- losis</i>	Weils sjuk- dom <i>Weil's disease</i>	Infek- tiös hepatit (hepa- titis epid.) <i>Infec- tious hepa- titis</i>
			med för- lam- ning <i>para- lytic</i>	utan för- lam- ning <i>non para- lytic</i>								
Säsongfördelning år 1952:												
Januari	963	11	12	5	8	—	4	1	4	2	—	101
Februari	745	3	7	1	7	3	3	—	—	1	—	96
Mars	706	3	5	1	9	3	2	—	2	1	—	133
April	562	3	7	—	8	—	1	1	4	1	—	126
Maj	600	3	4	4	5	1	2	—	4	—	—	94
Juni	556	1	11	4	—	2	46	—	2	1	—	85
Juli	298	1	9	4	6	3	2	—	3	—	—	89
Augusti	345	—	33	14	20	2	3	—	2	—	—	109
September	508	—	80	47	16	3	4	—	2	—	—	95
Oktober	846	—	68	19	17	—	2	—	3	—	—	87
November	895	1	77	25	18	1	6	—	1	—	—	87
December	792	4	50	5	15	—	19	—	3	—	—	98
Summa 1952 Total ¹	7 816	30	363	129	129	18	94	2	30	6	—	1 200
1951 ¹	13 661	30	339	212	140	20	102	5	46	7	3	1 221
1950	34 527	71	1 164	540	360	31	180	5	45	17	—	2 522
1949	23 960	73	1 843	717	165	47	168	5	60	17	3	6 313
1948	7 744	206	636	182	306	56	123	5	67	25	5	11 667
1947	11 111	357	1 481	—	1 061	145	442	16	86	32	11	8 648
1946	12 087	932	558	—	623	54	480	27	130	45	10	7 122
1945	15 931	2 620	2 446	—	359	—	661	8	90	41	12	7 427
1944	29 537	3 868	2 716	—	258	—	1 786	5	118	40	37	7 424
1943	29 812	2 457	2 198	—	444	—	1 669	13	77	47	44	7 636
1942	20 684	1 284	750	—	270	—	1 458	59	110	51	54	..
Medeltal per år <i>Average 1943—1952</i>	18 619	1 064	1 552	—	* 398	* 53	570	9	75	28	13	6 118
Därav under:												
Januari	1 769	108	48	—	28	3	36	1	7	3	1	609
Februari	1 530	96	31	—	30	3	29	1	8	2	1	562
Mars	1 508	108	21	—	22	3	36	0	5	2	1	564
April	1 319	83	16	—	15	2	21	1	6	4	2	484
Maj	1 357	77	17	—	40	1	17	0	7	3	1	446
Juni	1 228	51	27	—	50	3	26	1	5	2	1	365
Juli	906	66	72	—	56	12	32	1	5	2	1	343
Augusti	1 023	58	258	—	35	7	103	1	7	2	1	449
September	1 636	70	400	—	42	7	94	1	6	2	1	571
Oktober	2 321	126	377	—	31	5	71	1	7	2	1	617
November	2 204	117	201	—	16	3	68	1	6	2	1	594
December	1 818	104	84	—	33	4	37	—	6	2	1	514

¹ Se texten kap. 4 angående materialet. — * Avser åren 1946—1952.

8†—532319.

Tab. 18. Insjuknade i vissa infektionssjukdomar med anmälningssplikt länsvis år 1952*Cases of notifiable infectious diseases reported during the year in each county (county borough)*

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Schar- lakans- feber <i>Scarlet fever</i>	Difteri <i>Diph- theria</i>	Barn- för- lamning <i>Acute polio</i>		Para- tyfus <i>Para- typhoid fever</i>	Tyfus (nerv- feber) <i>Ty- phus abdo- mi- nalis</i>	Dysen- teri (rödsot) <i>Bacil- lary dysentry</i>	In- hemsk sömn- sjuka <i>Acute infect- ious enceph- litis</i>	Meningo- kockme- ningit (epid. hjärn- feber) <i>Meningo- coccal mening.</i>	Meningo- enceph- alit <i>Viral men- enceph. (stat. class. 096)</i>	Und- lant- feber <i>Brucel- losis</i>	Weils sjuk- dom <i>Weil's dis- ease</i>	In- fektös hepatit (hepat. epid.) <i>In- fectious hepatitis</i>	Övriga epide- miska sjuk- domar <i>Other notifi- able inf. diseases</i>	Summa <i>Total</i>
			med för- lamning <i>paralytic</i>	utan för- lamning <i>non paralytic</i>											
Stockholms stad	966	—	21	3	27	1	27	1	4	—	1	—	292	¹ 2	1 345
Stockholms län	460	—	20	8	10	—	2	—	—	—	—	—	100	—	600
Uppsala »	87	1	7	—	7	—	—	—	—	—	3	—	37	—	142
Södermanlands »	167	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	—	48	—	221
Norrköpings stad	132	—	3	4	3	—	1	—	—	—	—	—	18	—	161
Östergötlands län i övr.	147	—	21	4	2	—	1	—	2	5	—	—	44	—	226
Jönköpings län	322	—	12	1	1	1	—	—	1	8	—	—	54	—	400
Kronobergs »	102	—	6	15	1	1	6	—	1	—	—	—	19	—	151
Kalmar »	353	—	17	25	7	1	—	—	1	—	1	—	24	—	429
Gotlands »	50	—	4	—	—	—	—	—	1	20	—	—	17	—	92
Blekinge »	222	—	7	—	5	1	—	—	1	10	—	—	6	—	252
Kristianstads »	345	—	18	6	1	1	17	—	2	—	1	—	8	—	399
Malmö stad	347	1	65	12	2	—	22	—	—	45	—	—	34	—	528
Hälsingborgs »	156	—	10	4	2	—	—	—	1	—	—	—	3	—	176
Malmöhus län i övr.	259	—	23	14	10	—	1	—	—	—	—	—	26	—	333
Hallands län	157	—	6	2	2	2	—	—	—	—	—	—	7	—	176
Göteborgs stad	459	2	14	1	8	—	1	—	—	22	—	—	74	¹ 2	583
Göteborgs o. Bohus län i övr.	173	—	4	1	4	—	—	—	—	—	—	—	29	—	211
Älvsborgs län	325	—	13	1	1	2	2	—	—	—	—	—	26	—	370
Skaraborgs »	242	—	15	—	—	—	—	1	—	—	—	—	39	—	297
Värmlands »	374	—	21	7	2	—	—	—	—	—	—	—	51	¹ 15	470
Örebro »	295	—	—	—	—	—	11	—	2	—	—	—	42	—	350
Västmanlands »	228	—	19	6	1	—	—	—	—	—	—	—	21	—	275
Kopparbergs »	218	—	8	—	5	3	—	—	3	—	—	—	53	—	290
Gävleborgs »	225	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	22	—	251
Västernorrlands »	238	—	4	—	1	—	1	—	7	—	—	—	27	—	278
Jämtlands »	139	—	17	12	13	—	1	—	4	—	—	—	20	—	206
Västerbottens »	97	26	4	2	7	1	1	—	—	—	—	—	28	—	166
Norrbottnens »	531	—	1	1	3	2	—	—	—	—	—	—	31	—	569
Hela riket	7 816	30	363	129	129	18	94	2	30	111	6	—	1 200	19	9 947

¹ Malaria. — ² Epidemisk dyspepsi hos späda barn.

Tab. 19. Fall av venerisk sjukdom år 1952 fördelade dels efter bostadsort, dels efter smittningsort jämte översikt för åren 1943–1952

Cases of venereal diseases according to place of domicile and place of infection

Län, vissa städer <i>Counties, county boroughs</i>	Ärwd syfilis <i>Congenital syphilis</i>		Förvärvat syfilis <i>Acquired syphilis</i>			Gonorré <i>Gonorrhoea</i>			Ulcus molle <i>Chancroid</i>			Summa <i>Total</i>	På 1 000 av folk- mängden <i>Per 1000 in- habitants</i>
	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Summa <i>Total</i>	M. <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	S:a <i>Total</i>		
Bostadsort. <i>Patients' domicile.</i>													
Stockholms stad	—	1	50	38	88	3 210	1 919	5 129	3	1	4	5 222	6,9
„ län	—	—	10	4	14	574	308	882	1	—	1	897	2,4
Uppsala „	—	—	—	2	2	231	107	338	—	—	—	340	2,2
Södermanlands „	—	—	4	1	5	156	88	244	—	—	—	249	1,1
Norrköpings stad	—	—	11	2	13	201	110	311	—	—	—	324	3,7
Östergötlands län i övr..	1	1	1	2	3	156	67	223	1	—	1	229	0,9
Jönköpings län	—	—	4	2	6	147	58	205	—	—	—	211	0,8
Kronobergs „	—	—	2	—	2	57	27	84	—	—	—	86	0,5
Kalmar „	—	1	4	6	10	129	60	189	2	—	2	202	0,8
Gotlands „	—	—	—	1	1	77	23	100	—	—	—	101	1,7
Blekinge „	1	—	6	2	8	168	49	217	1	—	1	227	1,6
Kristianstads „	1	—	3	8	11	115	56	171	1	—	1	184	0,7
Malmö stad	—	—	15	12	27	480	291	771	1	—	1	799	4,0
Hälsingborgs stad	1	—	14	3	17	122	53	175	2	—	2	195	2,7
Malmöhus län i övr.	—	—	13	6	19	204	72	276	1	1	2	297	0,9
Hallands län	—	—	1	—	1	72	35	107	1	—	1	109	0,7
Göteborgs stad	—	—	39	14	53	1 085	671	1 756	3	1	4	1 813	5,0
Göteb. o. Boh. län i övr. .	1	—	7	3	10	174	81	255	2	—	2	268	1,3
Älvsborgs län	1	—	1	5	6	208	123	331	1	—	1	339	0,9
Skaraborgs „	—	—	2	1	3	129	49	178	—	—	—	181	0,7
Värmlands „	1	—	2	1	3	251	104	355	—	—	—	359	1,3
Örebro „	—	—	1	3	4	223	117	340	—	—	—	344	1,4
Västmanlands „	—	—	3	4	7	199	72	271	1	—	1	279	1,3
Kopparbergs „	—	1	1	1	2	285	104	389	2	—	2	394	1,4
Gävleborgs „	—	—	8	4	12	376	147	523	1	1	2	537	1,9
Västernorrlands „	1	—	3	2	5	328	106	434	—	—	—	440	1,5
Jämtlands „	—	—	—	—	—	232	127	359	—	—	—	359	2,5
Västerbottens „	—	—	1	—	1	105	35	140	—	—	—	141	0,6
Norrbottnens „	—	—	2	—	2	158	52	210	2	—	2	214	0,9
Summa Total 1952	8	4	208	127	335	9 852	5 111	14 963	26	4	30	15 340	2,1
Smittningsort för ovanstående fall. <i>Place of infection.</i>													
De fem största städerna	1	1	92	64	156	5 121	3 124	8 245	2	2	4	8 407	..
Sverige i övrigt	5	2	27	39	66	3 502	1 806	5 308	4	2	6	5 387	..
Danmark	—	—	3	2	5	220	14	234	2	—	2	241	..
Finland	1	—	2	3	5	73	9	82	—	—	—	88	..
Norge	—	—	2	—	2	44	7	51	1	—	1	54	..
Övriga utlandet	—	—	68	4	72	736	27	763	17	—	17	852	..
Okänd ort	1	1	14	15	29	156	124	280	—	—	—	311	..
Summa Total 1951	10	10	273	180	453	9 170	4 124	13 294	26	1	27	13 794	1,9
„ „ 1950	8	12	358	250	608	7 005	3 207	10 212	40	3	43	10 883	1,5
„ „ 1949	11	15	436	290	726	6 831	2 912	9 743	58	6	64	10 559	1,5
„ „ 1948	9	18	659	342	1 001	7 411	3 101	10 512	83	5	88	11 628	1,7
„ „ 1947	12	19	787	489	1 276	8 083	3 587	11 650	90	11	101	13 058	1,9
„ „ 1946	16	26	812	525	1 337	10 234	4 758	14 992	82	6	88	16 459	2,4
„ „ 1945	7	12	733	628	1 361	10 556	5 037	15 593	36	3	39	17 012	2,5
„ „ 1944	10	11	759	564	1 323	13 619	6 424	20 043	24	6	30	21 417	3,2
„ „ 1943	9	10	595	342	937	14 185	5 692	19 877	31	6	37	20 870	3,2

Tab. 20. Fall av venerisk sjukdom år 1952 efter ålder och kön

Cases of venereal diseases by age and sex

Sjukdom <i>Disease</i>		Summa <i>Total</i>	Den smittades ålder <i>Age of the infected</i>										okänd ålder <i>un- known age</i>
			under 1 år <i>under 1 year</i>	1-9 år <i>years</i>	10-14 år <i>years</i>	15-19 år <i>years</i>	20-24 år <i>years</i>	25-29 år <i>years</i>	30-39 år <i>years</i>	40-49 år <i>years</i>	50-59 år <i>years</i>	60 år o. däröver <i>60 years and more</i>	
Syfilis ¹	{ M. M.	216	4	2	—	21	56	54	48	23	4	3	1
Syphilis	{ Kv. F.	131	1	—	—	21	44	21	28	12	2	2	—
Summa Total		347	5	2	—	42	100	75	76	35	6	5	1
Gonorré	{ M. M.	9 852	3	2	6	1 220	3 292	2 326	2 193	633	130	34	13
Gonorrhoea	{ Kv. F.	5 111	6	14	17	1 337	1 528	946	897	293	62	8	3
Summa Total		14 963	9	16	23	2 557	4 820	3 272	3 090	926	192	42	16
Ulcus molle	{ M. M.	26	—	—	—	7	11	2	4	2	—	—	—
Chancroid	{ Kv. F.	4	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—
Summa Total		30	—	—	—	8	13	2	4	3	—	—	—

¹ Här ingår samtliga fall av syfilis, såväl medfödd som förvärd. *Congenital and acquired.*Tab. 21. Medicinalstyrelsens skärmbildsundersökningar 1946–1952. Antal undersökta civila personer (exkl. patienter på sinnessjukhus) och gjorda fynd
Massradiofluorography of the Royal Medical Board

Län, städer <i>Counties, county boroughs concerned</i>	Antal skärmbildsundersökta per- soner <i>Number of persons examined</i>				Folk- mäng- den i 1000-tal den 31/12 1952 <i>Inhabi- tants in thou- sands</i>	Därav med nedanstä- ende fynd 1946—1952 <i>Number of findings</i>				Osäkert om sjukliga förändringar föreligga <i>Uncertain findings</i>
	1946— 1950	1951	1952	Summa 1946— 1952 <i>Total</i>		Pågående el. ej säkert läkta fall av tuberkulos ¹	Procent av de undersökta ²	Övrigt patolo- giskt <i>Other findings</i>		
Stockholms stad	308 616	104 393	—	413 009	762	16 271	3,9	..	1 950	
Stockholms län	239 523	—	—	239 523	372	8 260	3,4	..	1 887	
Södermanlands län	165 267	—	—	165 267	217	4 107	2,5	..	902	
Norrköpings stad	61 380	—	—	61 380	87	2 284	3,7	..	435	
Östergötlands län i övr.	205 509	—	—	205 509	265	5 717	2,8	..	1 669	
Jönköpings län	95 689	5 340	53 842	154 871	275	5 761	3,7	255	1 304	
Kronobergs län	2 372	649	28 831	31 852	159	1 278	4,0	130	255	
Kalmar län	180 227	—	—	180 227	238	5 905	3,3	..	1 494	
Blekinge län	37 808	64 346	—	102 154	146	4 729	4,6	..	1 085	
Hallands län	—	29 228	93 733	122 961	165	3 901	3,2	347	1 195	
Göteborgs stad	—	26 531	150 126	176 657	363	7 360	4,2	787	893	
Göteborgs o. Bohus län i övr.	—	71 747	74 032	145 779	205	5 884	4,0	..	1 289	
Älvsborgs län	65 621	161 262	46 656	273 539	363	10 619	3,9	..	2 362	
Skaraborgs län	183 984	—	—	183 984	249	5 285	2,9	..	1 325	
Västmanlands län	—	—	14 653	14 653	210	466	3,2	87	121	
Kopparbergs län	—	75 988	104 708	180 696	273	6 526	3,6	..	1 443	
Gävleborgs län	186 918	—	—	186 918	289	6 008	3,2	..	1 302	
Västernorrlands län	136 546	85 340	—	221 886	287	9 804	4,4	..	2 015	
Summa <i>Total</i>	1 869 460	624 824	566 581	3 060 865	4 925	110 165	3,6	..	22 926	

¹ Active or not definitely healed TB. Inklusive fall under dispensärkontroll. Inclusive of cases alreadycontrolled by TB dispensary. — ² Per cent of persons examined.

Tab. 22. Tuberkulossjukligheten och -dödligheten år 1952*Tuberculosis morbidity and mortality*

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Tbc-fall kvarstående i central- dispensärregister den 31/12 <i>Persons with TB registered at Central dispensaries</i>					Nypptäckta tbc-fall införda i centraldispensärregister <i>New findings of TB entered into registers of Central dispensaries</i>					Avlidna i tbc (alla slag) enligt statistiska central- byråns statistik <i>Deaths from TB (all forms)</i>	
	Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>			Hela an- talet <i>All cases</i>	På 1 000 inv. <i>Per 1 000 inh.</i>	Därav lungtbc <i>TB of the lungs</i>				
			Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>				Hela an- talet <i>All cases</i>	Öppen tbc <i>Contagious</i>			
				Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.				Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.	Antal <i>Num- ber</i>	På 1 000 inv.
Stockholms stad	9 870	13,0	7 952	605	0,8	1 020	1,3	674	203	0,3	174	0,23
Stockholms län	4 101	11,2	3 292	375	1,0	415	1,1	308	73	0,2	48	0,13
Uppsala län	2 000	12,8	1 570	98	0,6	196	1,3	114	29	0,2	24	0,15
Södermanlands län	1 694	7,8	1 343	204	0,9	173	0,8	89	34	0,2	37	0,17
Norrköpings stad	817	9,4	642	87	1,0	76	0,9	52	17	0,2	15	0,17
Östergötlands län i övrigt .	2 693	10,2	2 030	252	1,0	206	0,8	110	34	0,1	37	0,14
Jönköpings län	2 164	7,9	1 650	210	0,8	274	1,0	184	43	0,2	40	0,15
Kronobergs län	1 692	10,7	1 260	230	1,4	225	1,4	147	22	0,1	32	0,20
Kalmar län (norra o. södra)	2 897	12,2	2 280	285	1,2	235	1,0	119	23	0,1	47	0,20
Gotlands län	776	13,2	627	59	1,0	79	1,3	43	14	0,2	23	0,39
Blekinge län	2 187	14,9	1 631	325	2,2	167	1,1	115	33	0,2	31	0,21
Kristianstads län	3 209	12,4	2 332	277	1,1	232	0,9	163	24	0,1	29	0,11
Malmö stad	2 135	10,8	1 767	138	0,7	170	0,9	126	48	0,2	36	0,18
Hälsingborgs stad	531	7,4	435	59	0,8	79	1,1	59	23	0,3	22	0,31
Malmöhus län i övr.	3 926	12,3	3 276	239	0,8	268	0,8	208	42	0,1	51	0,16
Hallands län	1 261	7,7	954	205	1,2	203	1,2	161	44	0,3	23	0,14
Göteborgs stad	4 281	11,9	3 197	410	1,1	590	1,6	420	133	0,4	57	0,16
Göteborgs o. Bohus län i övr.	2 355	11,5	1 778	204	1,0	318	1,6	229	39	0,2	30	0,15
Älvsborgs län	2 743	7,6	2 107	274	0,8	312	0,9	208	63	0,2	51	0,14
Skaraborgs län	1 327	5,3	705	111	0,4	204	0,8	102	9	0,1	38	0,15
Värmlands län	2 365	8,3	1 639	171	0,6	329	1,2	197	53	0,2	55	0,19
Örebro län	2 288	9,2	1 474	290	1,2	221	0,9	103	31	0,1	50	0,20
Västmanlands län	1 561	7,5	1 061	318	1,5	145	0,7	96	43	0,2	29	0,14
Kopparbergs län	2 139	7,9	1 676	191	0,7	382	1,4	262	76	0,3	47	0,17
Gävle stad	500	10,4	363	24	0,5	51	1,1	29	13	0,3	8	0,17
Gävleborgs län i övr.	2 724	11,3	2 038	368	1,5	315	1,3	159	49	0,2	51	0,21
Västernorrlands län	4 674	16,3	3 280	277	1,0	617	2,2	375	89	0,3	66	0,23
Jämtlands län	1 451	10,0	845	103	0,7	236	1,6	131	47	0,3	32	0,22
Västerbottens län	3 736	16,1	2 649	290	1,2	359	1,5	206	51	0,2	55	0,24
Norrbottnens län	3 657	14,9	2 471	364	1,5	419	1,7	249	94	0,4	55	0,22
Summa Total 1952	77 754	10,9	58 324	7 043	1,0	8 516	1,2	5 438	1 496	0,2	1 293	0,18
1951	80 840	11,4	59 320	7 537	1,1	10 108	1,4	6 660	1 590	0,2	1 561	0,22
1950	82 542	11,8	59 320	7 905	1,1	10 550	1,5	6 588	1 655	0,2	1 553	0,22
1949	84 633	12,2	59 172	8 443	1,2	11 611	1,7	7 392	1 775	0,3	1 995	0,29
1948	86 938	12,6	59 192	8 474	1,2	12 808	1,9	7 933	2 117	0,3	2 813	0,41

Tab. 23. Förlossningar¹ och födda barn år 1952 fördelade efter sjukvårdsområden och vårdform

Deliveries¹ and newborn according to regions and type of care

Sjukvårdsområden och vårdform ⁴ <i>Counties, county boroughs and type of care</i>	Antal förloss- ningar ¹ <i>No. of deliveries</i>		Antal födda barn ² <i>No. of newborn</i>								
	Hela antalet <i>Total</i>	Därav fall, då modern avlidit <i>Cases when mother died</i>	Fullgångna ³ <i>Mature</i>				Ofullgångna <i>Immature</i>				Summa födda <i>Total No. of newborn</i>
			Levande födda ⁵ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁶ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	Levande födda ⁵ <i>Liveborn</i>	Därav avlidna ⁶ <i>Deceased</i>	Dödfödda <i>Stillborn</i>	Därav döda under förlossningen <i>Dead during delivery</i>	
Stockholms stad och län											
Förlossningsanstalt av typ I	14 526	5	13 877	78	147	88	571	89	88	31	14 683
» II (endast länet).....	1 670	2	1 584	9	20	10	75	11	9	—	1 688
» III (» »).....	539	—	525	1	—	—	14	—	2	2	541
Utom anstalt, staden	42	—	42	1	—	—	—	—	—	—	42
» » , länet	155	—	150	—	—	—	5	1	—	—	155
Uppsala län											
Förlossningsanstalt av typ I	2 130	—	2 026	16	23	14	82	19	25	8	2 156
» » » II	667	—	641	1	11	6	17	2	1	1	670
Utom anstalt	37	—	36	1	—	—	1	1	—	—	37
Södermanlands län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 332	1	1 283	3	13	3	45	7	9	5	1 350
» » » II	1 995	1	1 887	10	29	21	86	17	18	5	2 020
» » » III	27	—	27	—	—	—	—	—	—	—	27
Utom anstalt	16	—	17	—	—	—	—	—	1	..	18
Norrköpings stad											
Förlossningsanstalt av typ I	1 675	—	1 591	9	14	9	91	14	6	3	1 702
Utom anstalt	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2

¹ Tabellen omfattar förlossningar på anstalter samt utom anstalt, när barnmorska biträtt. Icke redovisat i tabellen är det lilla antal förlossningar utom anstalt, där barnmorska icke biträtt. *The table comprises deliveries at hospitals and maternity homes as well as in private homes in case a midwife has assisted, i. e. practically all deliveries which have taken place.*

² Barn = levande födda och sådana dödfödda, som mäter minst 35 cm i längd. *Child = all liveborn and stillborn having a length of at least 35 cm.*

³ Fostrets vikt över 2 500 g. *Weight of fetus more than 2 500 g.*

⁴ Typ I = Specialanstalt för förlossningsvård med särskild, specialutbildad läkare. *Maternity hospital (department) with a specialist obstetrician of its own.*

Typ II = Annan förlossningsavdelning än typ I vid

lasarett eller förlossningsavdelning vid sjukstuga. *Other maternity department at general hospital or cottage hospital than type I.*

Typ III = Andra anstalter än typ I och II (t. ex. förlossningshem, förlossningarum). *Other maternity institution than type I and II (maternity home). Cf. table 9.*

Utom anstalt = t. ex. i patientens eller barnmorskans hem. *Not in maternity institution but under the care of a midwife.*

⁵ Levande födda = foster, som andats. *Live born = Fetus, who has breathed.*

⁶ Beträffande på anstalt födda inom 7 dagar från födelsen och beträffande övriga 10 dagar. *Within 7 days from delivery (10 days as regards children not born at maternity institution).*

TAB. 23 (forts.). FÖRLOSSNINGAR OCH FÖDDA BARN ÅR 1952 FÖRDELADE EFTER 111
SJKVÅRDSOMRÅDEN OCH VÅRDFORM

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal förloss- ningar		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	
Östergötlands län i övrigt											
Förlossningsanstalt av typ I	2 326	—	2 181	13	28	20	105	18	34	7	2 348
» » » II	1 109	—	1 064	9	13	6	37	8	11	3	1 125
» » » III	255	—	253	1	2	1	1	—	1	—	257
Utom anstalt	85	—	82	—	—	—	3	3	—	—	85
Jönköpings län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 770	3	1 671	7	18	7	83	24	16	2	1 788
» » » II	2 574	2	2 442	6	34	17	109	17	16	10	2 601
Utom anstalt	126	—	123	—	1	..	1	—	1	..	126
Kronobergs län											
Förlossningsanstalt av typ II	1 761	4	1 648	5	23	13	102	19	15	6	1 788
» » » III	337	—	329	1	—	—	10	—	—	—	339
Utom anstalt	275	1	267	—	3	..	8	—	—	—	278
Kalmar läns n:a											
Förlossningsanstalt av typ II	933	—	873	4	20	14	43	10	12	2	948
» » » III	245	—	238	—	1	—	6	1	—	—	245
Utom anstalt	38	—	36	—	2	..	—	—	1	..	39
Kalmar läns s:a											
Förlossningsanstalt av typ I	974	1	927	5	17	11	37	2	5	1	986
» » » II	439	—	413	4	7	4	24	2	—	—	444
» » » III	548	—	526	6	4	—	17	—	4	—	551
Utom anstalt	60	—	58	1	—	—	1	—	1	..	60
Gotlands län											
Förlossningsanstalt av typ II	852	—	802	3	11	6	44	12	7	1	864
» » » III	158	—	156	2	—	—	2	—	—	—	158
Utom anstalt	246	—	242	—	1	..	7	2	1	..	251
Blekinge län											
Förlossningsanstalt av typ II	1 426	—	1 339	8	17	14	85	14	10	2	1 451
» » » III	614	—	597	—	5	3	12	7	5	2	619
Utom anstalt	121	—	118	—	1	..	1	—	1	..	121
Kristianstads län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 408	—	1 330	11	15	10	64	17	14	4	1 423
» » » II	2 035	—	1 957	7	26	16	58	14	18	3	2 059
» » » III	178	—	176	—	2	—	1	—	—	—	179
Utom anstalt	139	—	132	2	1	..	10	1	—	—	143
Malmö stad											
Förlossningsanstalt av typ I	3 036	1	2 908	14	28	12	115	38	17	—	3 068
» » » III	10	—	8	—	—	—	2	—	—	—	10
Utom anstalt	13	—	10	—	2	..	1	1	—	—	13
Hälsingsborgs stad											
Förlossningsanstalt av typ I	1 569	1	1 474	12	8	4	88	9	10	2	1 580
Utom anstalt	12	—	12	—	—	—	—	—	—	—	12

112 TAB. 23 (forts.). FÖRLOSSNINGAR OCH FÖDDA BARN ÅR 1952 FÖRDELADE EFTER SJUKVÅRDSOMRÅDEN OCH VÅRDFORM

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal förloss- ningar		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	
Malmöhus län i övrigt											
Förlossningsanstalt av typ I	2 370	—	2 295	6	20	8	78	14	8	1	2 401
» » » II	1 765	3	1 690	6	17	8	77	15	6	1	1 790
Utom anstalt	58	—	56	—	1	..	1	1	1	..	59
Hallands län											
Förlossningsanstalt av typ II	2 540	2	2 430	14	34	21	92	10	13	1	2 569
Utom anstalt	50	—	49	—	—	—	1	1	1	..	51
Göteborgs stad											
Förlossningsanstalt av typ I	5 470	2	5 171	25	63	41	242	53	48	17	5 524
» » » III	189	—	178	—	8	6	5	1	—	—	191
Utom anstalt	33	—	29	—	3	..	1	—	—	—	33
Göteb. o. Bohus län i övr.											
Förlossningsanstalt av typ II	2 674	—	2 550	11	42	27	92	18	23	6	2 707
» » » III	135	—	133	—	1	—	1	—	—	—	135
Utom anstalt	93	—	91	—	1	..	—	—	2	..	94
Älvsborgs län											
Förlossningsanstalt av typ I	2 723	3	2 571	14	27	10	139	33	22	6	2 759
» » » II	2 066	1	1 979	12	19	10	84	16	8	1	2 090
» » » III	493	—	488	1	—	—	9	1	1	—	498
Utom anstalt	92	—	87	—	1	..	4	1	1	..	93
Skaraborgs län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 907	1	1 803	12	21	13	98	19	16	4	1 938
» » » II	945	1	911	2	12	4	20	2	8	—	951
» » » III	892	—	865	3	7	4	22	5	4	—	898
Utom anstalt	176	—	172	—	—	—	6	1	—	—	178
Värmlands län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 525	—	1 432	7	20	14	68	9	14	7	1 534
» » » II	2 462	—	2 335	22	31	17	105	23	14	3	2 485
Sjukstuga utan barnbördsavd.	136	—	135	1	—	—	—	—	1	—	136
Utom anstalt	73	—	70	—	1	..	1	1	1	..	73
Örebro län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 765	1	1 686	10	19	4	68	12	11	1	1 784
» » » II	1 469	1	1 394	14	25	15	61	16	5	—	1 485
» » » III	172	—	167	2	6	2	3	—	—	—	176
Sjukstuga utan barnbördsavd.	43	—	44	—	—	—	—	—	—	—	44
Utom anstalt	130	—	127	1	—	—	3	1	—	—	130
Västmanlands län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 669	3	1 579	4	19	9	76	19	15	3	1 689
» » » II	1 678	2	1 624	7	19	10	42	5	8	3	1 693
» » » III	92	—	88	—	—	—	5	—	—	—	93
Utom anstalt	87	—	85	1	2	..	1	—	—	—	88

TAB. 23 (forts.). FÖRLOSSNINGAR OCH FÖDDA BARN ÅR 1952 FÖRDELADE EFTER 113
SJUKVÅRDSOMRÅDEN OCH VÅRDFORM

Sjukvårdsområden och vårdform	Antal förloss- ningar		Antal födda barn								Summa födda
	Hela antalet	Därav fall, då modern avlidit	Fullgångna				Ofullgångna				
			Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	Levande födda	Därav avlidna	Dödfödda	Därav döda under för- lossningen	
Kopparbergs län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 592	1	1 502	2	22	10	72	21	16	7	1 612
» » » II	2 217	1	2 120	10	27	17	74	14	15	7	2 236
Sjukstuga utan barnbördsavd.	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	3
Utom anstalt	289	—	281	1	2	..	6	1	—	—	289
Gävle stad											
Förlossningsanstalt av typ I	1 399	2	1 322	8	24	12	55	13	13	3	1 414
Utom anstalt	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2
Gävleborgs län i övrigt											
Förlossningsanstalt av typ II	2 227	2	2 111	11	28	20	90	14	18	1	2 247
» » » III	486	—	473	2	10	8	7	2	—	—	490
Utom anstalt	170	—	168	2	1	..	2	—	1	..	172
Västernorrlands län											
Förlossningsanstalt av typ I	2 661	—	2 527	9	35	19	112	22	19	3	2 693
» » » II	1 467	1	1 387	6	19	12	68	15	9	3	1 483
Utom anstalt	415	—	398	1	5	..	18	5	3	..	424
Jämtlands län											
Förlossningsanstalt av typ I	1 116	—	1 038	6	12	8	79	11	11	5	1 140
» » » II	302	—	287	—	4	2	9	1	4	1	304
» » » III	191	—	185	1	2	2	6	1	—	—	193
Utom anstalt	727	—	706	1	5	..	13	—	6	..	730
Västerbottens län											
Förlossningsanstalt av typ II	3 357	2	3 217	13	48	21	124	16	24	6	3 413
» » » III	439	—	430	1	5	3	7	2	—	—	442
Sjukstuga utan barnbördsavd.	8	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
Utom anstalt	230	—	226	—	2	..	1	1	2	..	231
Norrbottens län											
Förlossningsanstalt av typ II	4 283	1	4 043	24	56	26	190	33	42	6	4 331
» » » III	350	—	332	3	8	2	13	2	—	—	353
Utom anstalt	335	..	..	..	..	..	..	..	..	..	(335)
Hela riket	110 723	(52)	(105 160)	(526)	(1 281)	(694)	(4 415)	(831)	(773)	(196)	(111 964)
Därav anstalt av typ I ...	54 943	25	52 194	271	593	326	2 368	463	417	120	55 572
» » » II ...	44 913	26	42 728	218	592	337	1 808	324	314	72	45 442
» » » III ...	6 350	—	6 174	24	61	31	143	22	17	4	6 395
Sjukstuga utan barnbördsavd.	190	—	190	1	—	—	—	—	1	—	191
Utom anstalt	4 327	(1)	(3 874)	(12)	(35)	..	(96)	(22)	(24)	..	(4 364)

* Enligt preliminär uppgift från statistiska centralbyrån uppgick år 1952 antalet födda till 112 389, varav 110 339 levande födda (jfr tab. 4) och 2 050 dödfödda.

Tab. 24. Trafikolycksfall (antal patienter intagna i slutna kroppssjukvård¹) år 1952
Traffic accidents (in-patients at hospitals for acute diseases)

Nr i den internationella klassifikationen <i>International classification</i>	Beskrivning ² (nummer i svensk klassifikation)	Antal <i>Number</i>	Nr i den internationella klassifikationen <i>International classification</i>	Beskrivning ² (nummer i svensk klassifikation)	Antal <i>Number</i>
E 860—866	Lufttrafik (E 1)	26	E 800—802	Järnvägstrafik (E 7)	145
E 850—858	Vattentrafik (E 2)	127	E 840, 841	Spårvagnstrafik (E 8)	201
E 810—825	Motortrafik på allmänt befaren väg		E 844, 845	Annan vägtrafik utom med tramcykel (E 9)	566
	motorcyklar ³ (E 3)	2 799	E 842, 843	Tramcykelolyckor (E 10) ..	3 799
	andra motorfordon (E 5) ..	4 465	E 800—866	Summa 1952	12 370
E 830—835	Motortrafik på enskilt område (till lands)			» 1951 ²	10 511
	motorcyklar ³ (E 4)	104		» 1950 ²	9 392
	andra motorfordon (E 6) ..	138		» 1945 ²	6 729
				» 1939 ²	8 576

¹ Vid lasarett, garnisonssjukhus, barnsjukhus, sjukstugor och de största enskilda sjukhemmen. — ² Se kap. 4.4. — ³ Något underrepresenterat, se kap. 4.4.

Tab. 25. Förgiftningsfall (antal patienter intagna i slutna kroppssjukvård¹) år 1952
Poisonings (in-patients at hospitals)

Nr i internat. klassif. <i>Int. classific.</i>	Giftets art m. m.	Antal <i>Number</i>	Nr i internat. klassif. <i>Int. classific.</i>	Giftets art m. m.	Antal <i>Number</i>
	Olyckshändelse genom förgiftning		E 891	Avgaser från motorfordon (ej i trafik)	19
	<i>Accident</i>	1 159	E 892	Annan kolmonoxid (ej brand eller explosion)	59
E 870	Morfin och andra opiumderivat	24	E 893	Cyngas	3
E 871	Barbitursyre-derivat	306	E 894	Andra specificerade gaser och ångor (ej brand eller explosion, ej narkos)	25
E 872	Acetylsalicylsyra och salicylat	14	E 895	Gaser och ångor utan närmare specifikation	22
E 873	Bromider	11		Själv mord och självtillfogad skada	
E 874	Andra analgetica och hypnotica	24		<i>Suicide and self-inflicted injury</i>	1 735
E 875	Sulfonamider	18	E 970	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med analgetica och hypnotica	1 468
E 876	Stryknin	3	E 971	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med andra fasta och flytande ämnen	148
E 877	Belladonna, atropin och hyoscin	13	E 972	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med lys- (kok-, annan nytto-) gas .	107
E 878	Andra och ospecificerade läkemedel ..	98	E 973	Själv mord o. s. v. genom förgiftning med andra gaser	12
E 879	Svamp och andra födoämnen	27	E 980	Mord, mordförsök genom förgiftning	
E 880	Alkoholer (ej alkoholism)	69		<i>Homicide</i>	2
E 881	Petroleum-produkter	58		Summa förgiftningsfall	2 896
E 882	Övriga industriella lösningsmedel	46		Därav nr E 871, E 873, E 874, E 877, E 878, E 970	1 920
E 883	Frätande ämnen	75			
E 884	Kviksilver och dess föreningar	14			
E 885	Bly	15			
E 886	Arsenik och antimon och deras föreningar	11			
E 887	Fluorider	—			
E 888	Andra och ospecificerade fasta och flytande ämnen	169			
E 890	Lys- (kok-, svets- och annan nytto-) gas	36			

¹ Vid lasarett, garnisonssjukhus, barnsjukhus, sjukstugor och de största enskilda sjukhemmen.

Tab. 26. De år 1952 på statens och vissa städers sinnessjukhus intagna, grupp B (jfr tab. 14), fördelade efter hemort

Admissions, group B (cf. table 14), into mental hospitals of the State and the three largest cities, according to the patients' domicile

Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Lands- bygd <i>Country</i>		Städer Towns		Summa Total		Län, städer <i>Counties, county boroughs</i>	Lands- bygd <i>Country</i>		Städer Towns		Summa Total	
	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.		m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.
Stockholms stad . . .	—	—	1551	1185	1551	1185	Älvsborgs län	111	148	63	88	174	236
Stockholms län	116	127	124	117	240	244	Skaraborgs »	79	153	36	70	115	223
Uppsala »	51	60	48	53	99	113	Värmlands »	171	123	71	78	242	201
Södermanlands »	71	94	81	91	152	185	Örebro »	70	97	77	82	147	179
Östergötlands »	83	68	78	101	161	169	Västmanlands »	53	68	56	91	109	159
Jönköpings »	205	121	93	101	298	222	Kopparbergs »	149	142	64	56	213	198
Kronobergs »	9	100	15	20	24	120	Gävleborgs »	127	106	38	58	165	164
Kalmar »	136	151	34	57	170	208	Västernorrlands »	197	161	64	64	261	225
Gotlands »	51	46	16	23	67	69	Jämtlands »	123	101	35	19	158	120
Blekinge »	53	36	26	46	79	82	Västerbottens »	132	115	20	32	152	147
Kristianstads »	113	108	20	27	133	135	Norrbottnens »	102	99	36	27	138	126
Malmöhus »	103	102	267	247	370	349	Utlandet eller okänt						
Hallands »	80	85	50	58	130	143	Abroad or unknown	68	77	85	76	153	153
Göteb. o. Bohus »	137	142	467	510	604	652	Summa Total	2590	2630	3515	3377	6105	6007

Tab. 27. Ålder vid första insjuknandet hos de år 1952 för första gången för vård på statens etc. sinnessjukhus intagna

Patients admitted for the first time into mental hospitals of the State and the three largest cities according to age when disease started

Åldersår Age	-15	15-20	20-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-60	60-70	70-	Okänd Un- known	Ej vård- behov ¹	Summa Total
Män Male	323	209	324	366	419	423	411	313	501	394	428	137	41	4 289
Kvinnor Female	201	200	297	372	389	401	392	372	528	411	376	52	13	4 004
Summa Total 1952	524	409	621	738	808	824	803	685	1029	805	804	189	54	8 293
1951	553	410	611	794	843	815	740	678	1037	790	798	131	38	8 238
1950	656	404	679	776	822	797	665	602	889	707	707	115	59	7 878
1940	463	395	467	511	512	430	364	334	523	296	252	256	..	(4 803)

¹ Not needing hospital care.

Tab. 28. För sinnessjukvård år 1952 omhändertagna fördelade efter sjukdomsform

Patients at mental hospitals and nursing homes according to type of disease

Sjukdomsform (Ssjd = Sinnessjukdom) Form of disease	Statens o. vissa städers sinnessjukhus <i>Mental hospitals of the State and the three largest cities</i>						Mindre, komm. o. enskilda sinnessjukhus <i>Ment. hosp. of second order</i>		Kommunala vårdhem <i>Nursing homes</i>		Samtliga anstalter <i>Total</i>	
	Intagna (grupp B) <i>Admissions</i>		Döda <i>Dead</i>		Befintliga d. 31/12 <i>Remaining patients</i>		Befintliga d. 31/12		Befintliga d. 31/12		Befintliga d. 31/12	
	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.	m. m.	kv. f.
Manisk-depr. ssjd. <i>Manic-depressive reaction</i> ..	575	1 014	36	62	918	1 543	30	56	68	82	1 016	1 681
Schizofreni <i>Schizophrenic disorder</i>	1 202	1 316	200	202	11 149	9 731	291	309	1 113	1 017	12 553	11 057
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	24	12	2	1	70	59	19	22	13	15	102	96
Epileptisk ssjd. <i>Psychosis resulting from epilepsy</i>	89	66	16	11	356	303	5	5	17	23	378	331
Præsenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	285	704	42	97	563	1 590	19	46	73	191	655	1 827
Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	383	399	275	265	562	801	52	105	98	147	712	1 053
Sinnessjukdom på grund av:												
Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	215	188	160	110	257	268	26	43	41	57	324	368
Andra grövre förändr. i hjärnan <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	262	140	58	53	549	220	13	11	41	36	603	267
Syfilitisk infektion, paralyse <i>General paralysis of insane</i>	22	12	10	7	172	65	12	—	15	14	199	79
D:o annan form i centr. nervsyst. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	8	3	2	—	25	17	—	1	1	1	26	19
Annan infektion <i>Psych. due to other infection</i>	40	42	4	8	65	73	1	3	8	5	74	81
Alkohol förgiftning <i>Alcoholic psychosis</i>	777	33	14	1	295	11	12	1	13	—	320	12
Annan förgiftning <i>Psych. due to other intoxicat.</i>	115	55	7	2	38	28	2	—	1	5	41	33
Autointoxikation <i>Psych. due to auto-intoxicat.</i>	47	165	15	12	21	145	1	2	1	—	23	147
Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	35	104	—	1	22	108	4	15	—	4	26	127
Annan form <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	683	749	8	11	361	461	57	79	15	21	433	561
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> .	919	771	14	10	1 166	682	13	5	42	34	1 221	721
Sinnessvaghet <i>Imbecility</i>	218	138	29	16	1 939	1 174	32	38	89	107	2 060	1 319
Sinnesslöhet <i>Idiocy</i>	46	43	15	9	639	473	11	14	20	12	670	499
Ej sinnessjuk vid intagn. <i>Not insane at admittance</i>	160	53	—	1	7	4	1	3	1	2	9	9
Summa Total	6 105	6 007	907	879	19 174	17 756	601	758	1 670	1 773	21 445	20 287

Tab. 29. Vid slutet av året befintliga vid sinnessjukhus och vårdhem procentuellt fördelade efter sjukdomsform
Number of patients at mental hospitals and nursing homes at end of year according to type of disease (per cent)

Sjukdomsform (Ssjd = Sinnessjukdom)	Statens och vissa städers sinnessjukhus								Mindre, komm. o. enskilda sinnessjukh år 1952		Kommunala vårdhem år 1952		Samtliga anstalter år 1952	
	År 1935		År 1945		År 1950		År 1952							
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
Antal patienter <i>Number of patients</i>	12 532	11 805	17 744	15 057	18 678	16 747	19 174	17 756	601	758	1 670	1 773	21 445	20 287
Därav i % lidande av:														
Manisk-depr. ssjd. <i>Manic-depressive reaction</i> ..	6,9	9,3	5,1	8,4	5,0	8,5	4,8	8,7	5,0	7,4	4,1	4,6	4,7	8,3
Schizofreni. <i>Schizophrenic disorder</i>	66,6	61,7	56,8	58,0	58,3	55,9	58,2	54,8	48,4	40,8	66,6	57,4	58,5	54,5
Kronisk förrekykthet <i>Paranoia</i>	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3	3,2	2,9	0,8	0,8	0,5	0,5
Epileptisk ssjd. <i>Psychosis from epilepsy</i>	1,8	1,7	2,0	1,7	1,9	1,8	1,9	1,7	0,8	0,7	1,0	1,3	1,8	1,6
Presenil ssjd. <i>Presenile psychosis and dementia</i>	2,5	9,7	2,4	8,7	2,8	8,5	2,9	9,0	3,2	6,1	4,4	10,8	3,1	9,0
Senil ssjd. <i>Senile psychosis</i>	1,9	3,4	2,6	3,8	2,7	4,4	2,9	4,5	8,6	13,8	5,8	8,3	3,3	5,2
Sinnessjukdom på grund av:														
Arteriosklerotiska förändr. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	0,7	0,7	1,2	1,2	1,3	1,5	1,4	1,5	4,3	5,7	2,4	3,2	1,5	1,8
Andra grövre förändringar i hjärnan. <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	1,1	0,6	1,9	0,9	2,7	1,2	2,9	1,2	2,2	1,4	2,4	2,0	2,8	1,3
Syfilitisk infektion, paralytisk form. <i>General paralysis of insane</i>	2,2	0,8	1,4	0,5	1,0	0,4	0,9	0,4	2,0	—	0,9	0,8	0,9	0,4
D:o annan form i centrala nervsystemet. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	—	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Annan infektion. <i>Psychosis due to other infection</i>	0,6	0,6	0,6	0,4	0,4	0,4	0,3	0,4	0,2	0,4	0,5	0,3	0,4	0,4
Alkoholförgiftning. <i>Alcoholic psychosis</i>	1,3	0,1	1,1	0,1	1,7	0,1	1,5	0,1	2,0	0,1	0,8	—	1,5	0,1
Annan förgiftning. <i>Psychosis due to other intoxication</i>	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	—	0,1	0,3	0,2	0,2
Autointoxikation. <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	0,1	0,3	0,1	0,5	0,2	0,8	0,1	0,8	0,2	0,3	0,1	—	0,1	0,7
Psykogen ssjd., hysterisk form <i>Hysteria</i>	0,3	1,0	0,2	0,6	0,1	0,7	0,1	0,6	0,7	2,0	—	0,2	0,1	0,6
Annan form. <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	0,5	0,6	0,8	1,2	1,7	2,1	1,9	2,6	9,5	10,4	0,9	1,2	2,0	2,8
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i> ..	2,8	2,6	8,1	4,0	5,9	3,7	6,1	3,8	2,1	0,7	2,5	1,9	5,7	3,5
Sinnessvaghet <i>Imbecility</i>	7,5	4,6	10,6	6,9	9,0	6,6	10,1	6,6	5,3	5,0	5,3	6,0	9,6	6,5
Sinnesslöhet <i>Idiocy</i>	2,3	1,5	4,4	2,5	4,6	2,7	3,3	2,7	1,8	1,8	1,2	0,7	3,1	2,5
Ej sinnessjuk vid intagningen <i>Not insane at admittance</i>	—	—	—	—	—	—	0,0	0,0	0,2	0,4	0,1	0,1	0,1	0,0
Summa <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Tab. 30. År 1952 på statens etc. sinnessjukhus intagna, som haft ärftlig psykopatisk belastning, fördelade efter sjukdomsform

*Patients admitted during the year into mental hospitals of the State and the three largest cities who suffer from a hereditary psychopathic taint
Distribution according to form of disease*

Sjukdomsform <i>Form of disease</i>	Män <i>Male</i>	Kvinnor <i>Female</i>
Manisk-depressiv sinnessjukdom <i>Manic-depressive reaction</i>	164	290
Schizofren sinnessjukdom <i>Schizophrenic disorder</i>	380	429
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	3	1
Epileptisk sinnessjukdom <i>Psychosis from epilepsy</i>	24	17
Sinnessjukdom under involutionsåren och vid hög ålder		
presenil form <i>Presenile psychosis and dementia</i>	36	103
senil form <i>Senile psychosis</i>	34	33
Sinnessjukdom på grund av arteriosklerotiska förändringar. <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	17	18
Sinnessjukdom på grund av andra grövre förändringar i hjärnan <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	34	25
Sinnessjukdom på grund av syfilitisk infektion		
paralytisk form <i>General paralysis of insane</i>	1	1
annan form i centrala nervsystemet <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	—	—
Sinnessjukdom på grund av annan infektion <i>Psychosis due to other infection</i>	7	9
Sinnessjukdom på grund av förgiftning av alkohol <i>Alcoholic psychosis</i>	130	8
Sinnessjukdom på grund av annan förgiftning <i>Psychosis due to other intoxication</i>	23	15
Sinnessjukdom på grund av autointoxikation <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	4	39
Psykogen sinnessjukdom		
hysterisk form <i>Hysteria</i>	9	21
annan form <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	110	180
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i>	185	221
Sinnessvaghet <i>Imbecility</i>	101	47
Sinnesslöhet <i>Idiocy</i>	19	21
Ej sinnessjuk vid intagningen <i>Not insane at admittance</i>	—	—
Summa Total 1952	1 281	1 478
" " 1951	1 334	1 525

Tab. 31. Vissa uppgifter angående återställda på statens och vissa städers sinnessjukhus

Special data referring to patients cured at mental hospitals of the State and the three largest cities

A. Sjukdomens varaktighet hos de under år 1952 återställda

Duration of the disease of patients cured during the year of account

Sjukdomsform <i>Form of disease</i>	0—1 månad month		1—6 mån. months		6—12 mån. months		1—3 år years		Mer än 3 år <i>More than 3 years</i>		Okänt <i>Un- known</i>		Summa <i>Total</i>	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
	m.	f.	m.	f.	m.	f.	m.	f.	m.	f.	m.	f.	m.	f.
Manisk-depressiv sinnessjukdom <i>Manic-depressive reaction</i>	74	82	173	281	59	112	45	81	18	37	12	—	381	593
Schizofren sinnessjukd. <i>Schizophrenic disorder</i>	55	58	125	145	66	72	61	66	31	19	3	7	341	367
Kronisk förryckthet <i>Paranoia</i>	3	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	9	—
Epileptisk sinnessjukdom <i>Psych. from epilepsy</i>	6	1	2	1	—	1	2	—	—	1	—	1	10	5
Sinnessjukdom under involutionsåren och vid hög ålder														
presenil form <i>Presenile psych. and dementia</i>	11	19	34	107	16	49	18	39	5	14	1	1	85	229
senil form <i>Senile psychosis</i>	5	2	2	8	2	1	3	5	1	1	—	1	13	18
Sinnessjukdom på grund av arteriosklerotiska förändringar <i>Psychosis with cerebral arteriosclerosis</i>	3	—	—	2	—	3	1	—	2	—	—	1	6	6
Sinnessjukdom på grund av andra grövre förändringar i hjärnan <i>Psychosis and dementia due to cerebral injury</i>	13	1	10	5	3	1	8	1	2	4	—	1	36	13
Sinnessjukdom på grund av syfilitisk inf., paralytisk form <i>General paralysis of insane</i>	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
annan form i centr. nervsyst. <i>Other psychosis and dementia due to syphilis of central nervous system</i>	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Sinnessjukdom på grund av annan infektion <i>Psychosis due to other infection</i>	9	9	10	11	3	4	—	3	—	—	—	—	22	27
Sinnessjukdom på grund av förgiftning med alkohol <i>Alcoholic psychosis</i>	120	6	116	5	13	2	24	1	46	4	3	—	322	18
Sinnessjukdom på grund av annan förgiftning <i>Psychosis due to other intoxication</i>	26	10	21	12	2	3	4	3	2	2	—	—	55	30
Sinnessjukdom på grund av autointoxikation <i>Psychosis due to auto-intoxication</i>	5	24	9	43	2	25	—	13	—	3	1	1	17	109
Psyko-gen sinnessjukdom														
hysterisk form <i>Hysteria</i>	4	17	7	14	—	4	1	4	—	4	—	—	12	43
annan form <i>Psychosis due to mental injury and acquired emotion</i>	107	93	212	259	65	45	50	51	13	11	3	3	450	462
Abnorm personlighet <i>Psychopathic personality</i>	57	41	95	114	28	47	23	27	68	46	19	4	290	279
Summa Total	493	364	819	1009	262	369	241	294	188	146	42	20	2 050	2 202

B. Återställda bland de under de sista 10 åren intagna.

Number of cured patients of all patients admitted during the 10 last years.

	Den återställda intogs nedanstående år före redovisningsåret <i>The cured patient was admitted years ago</i>									
	9:e året eller 1943	8:e året eller 1944	7:e året eller 1945	6:e året eller 1946	5:e året eller 1947	4:e året eller 1948	3:e året eller 1949	2:a året eller 1950	1:sta året eller 1951	redovis- nings- året el. 1952
Hela antalet återställda <i>Number of patients cured</i>	2 097	2 070	2 413	2 896	2 929	3 144	3 509	3 680	3 876	2 816
Samtliga intagna enl. tab. 14, grupp B <i>Patients admitted, group B, table 14</i>	7 427	7 561	8 518	9 433	9 767	10 177	10 692	11 353	11 876	12 157
Återställda på 100 intagna <i>Cured per 100 admissions</i>	28	27	28	31	30	31	33	32	33	23

Tab. 32. Dödsorsaker för de å statens och vissa städers sinnessjukhus avlidna år 1952

Causes of death of deceased at mental hospitals of the State and the three largest cities

Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>	Dödsorsaker ¹ <i>Causes of death</i>	Män <i>M.</i>	Kv. <i>F.</i>
Lungtuberkulos <i>Pulmonary tuberculosis</i>	34	46	Trombos och emboli <i>Thrombosis and embolism</i>	25	28
Tbc i andra organ <i>Tuberculosis of other organs</i>	2	2	Hjärtfel <i>Organic heartvalvular disease</i>	4	9
Kardiovaskulär syfilis <i>Cardiovascular syphilis</i>	2	—	Hypertoni <i>Hypertension</i>	5	6
Tabes dorsalis <i>Tabes dorsalis</i>	—	1	Allmän arterioskleros <i>General arteriosclerosis</i>	69	48
Paralysie générale <i>General paralysis of insane</i>	4	4	Andra sjukdomar i cirkulationsorganen	43	34
Septikemi <i>Septicæmia</i>	2	5	Other diseases of circulatory system	2	1
Malign tumör i <i>Malignant neoplasm of</i>			Influensa <i>Influenza</i>		
digestionsorgan och peritoneum <i>digestive organs and peritoneum</i>	26	31	Akut lobär lunginflammation <i>Acute lobar pneumonia</i>	23	18
respirationsorganen <i>respiratory system</i>	7	4	Bronkopneumoni <i>Broncho pneumonia</i>	168	171
bröstkörtel och uro-genitalorgan <i>breast and genito-urinary organs</i>	3	21	Andra sjukdomar i respirationsorganen	26	23
på annat ställe eller UNS <i>other and unspecified sites</i>	6	8	Other diseases of respiratory system	7	3
Andra tumörer UNS <i>Neoplasms NOS</i>	—	2	Magsår <i>Ulcer of stomach</i>	3	2
Malign lymfgranulomatos <i>Hodgkin's disease</i>	—	1	Levercirros <i>Cirrhosis of liver</i>	3	—
Leukemi <i>Leukæmia and aleukemia</i>	—	1	Andra leversjukdomar <i>Other diseases of liver</i>	3	—
Sockersjuka <i>Diabetes mellitus</i>	1	2	Gallstenssjukdom <i>Cholelithiasis</i>	—	2
Perniciös anemi <i>Pernicious anæmia</i>	1	1	Kolecystit <i>Cholecystitis</i>	1	2
Ej specificerade anemier <i>Anæmias of not specified type</i>	2	1	Andra sjukdomar i digestionsorganen	16	14
Senil psykos <i>Senile psychosis</i>	16	19	Other diseases of the digestive system	11	8
Andra psykosor <i>Other psychosis</i>	13	8	Kronisk nefrit <i>Chronic nephritis</i>	5	4
Senil demens <i>Dementia of old age</i>	10	3	Infektiösa njursjukdomar <i>Infections of kidney</i>	1	—
Mentala defekter <i>Mental deficiency</i>	—	1	Prostatahyperplasi <i>Hyperplasia of prostate</i>	3	6
Blödning i hjärna och meninger <i>Cerebral and meningeal hæmorrhage</i>	55	58	Skelettets och rörelseorganens sjukdomar	6	8
Cerebral arterioskleros <i>Cerebral arteriosclerosis</i>	14	21	Diseases of the bones and organs of movement	1	2
Meningit <i>Meningitis</i>	2	2	Dekubitalsår <i>Decubitus ulcer</i>	1	2
Encefalit UNS <i>Encephalitis NOS</i>	3	1	Andra sjukdomar i huden <i>Other diseases of skin</i>	4	—
Disseminerande skleros <i>Multiple sclerosis</i>	1	—	Uremi utan närmare specifikation <i>Uræmia unqualified</i>	62	87
Fallandesot <i>Epilepsy</i>	3	1	Marasm <i>Marasmus</i>	3	3
Huntingtons chorea <i>Huntington's chorea</i>	3	—	Benbrott <i>Fracture of bone</i>	4	1
Andra hjärnsjukdomar <i>Other diseases of brain</i>	7	5	Hjärnkontusion <i>Cerebral contusion</i>	—	1
Andra nervsystemets sjukdomar <i>Other diseases of nervous system</i>	1	—	Aspiration <i>Aspiration</i>	—	1
Endocardit <i>Endocarditis</i>	2	2	Inanition <i>Inanition</i>	9	2
Arteriosklerotisk hjärt- och kranskärlsjukdom <i>Arteriosclerotic heart disease including coronary disease</i>	59	54	Självmod, hängning <i>Suicide, hanging</i>	3	1
Kronisk myokardit <i>Chronic myocarditis</i>	43	39	» , drunkning » , drowning	7	4
Kardioskleros <i>Cardiosclerosis</i>	35	24	» , UNS » , NOS	4	2
			Andra orsaker UNS <i>Other causes NOS</i>	32	20
			Okänd dödsorsak <i>Unknown cause of death</i>		
			Summa <i>Total</i>	907	879
			» » 1951	876	840
			» » 1950	869	784

¹ UNS = Utan närmare specifikation NOS = Not otherwise specified.